Poštarina plačana u gotovom

Lapunk mai száma (a Habostorta melléklettel együtt) 48 oldal — Ara 4 dinár

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam. Szubotica, 1927. VASARNAP, október 30. 302. szám

Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52, 370. Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és könyvosztály, Szubotica Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

Konkoly a buzában

Még egy vasárnap és a Vajdaság népe felvonul az urnák elé, hogy bizalmának letéteményeseit bejuttassa a községi önkormányzatokba. A különböző pártok, vagyis inkább csoportok — mert hiszen az országos pártokon kivül mindenféle egyéb ad hoc alakulatok vesznek részt a községi választásokban — igyekeznek az utolsó hét agitációs lehetőségeit kiaknázni, hogy esélyeiket feljavitsák. Összejövetelek és népgyülések zajlanak, polémiák pattognak, érvek sorakoznak, sőt itt-ott felharsan a fajokat egymás ellen uszitó nacionalizmus trombitaszava is, amely azokat tüzeli előnyomulásra, akik a néppel való kapcsolat hiányát honmentő jelszavak rikitószinü virágaival bokrétázzák fel.

Ha a nacionalizmust a legutóbbi kilenc év tanulságainak világitásába helyezzük, kiderül, hogy nálunk a Vajdaságban a bajok legnagyobb részének kutforrása a nacionalista türelmetlenség volt. A szabadságjogok ha nem is intézményes, de a gyakorlatban mégis érvényesülő korlátozása, a gazdasági és kulturális fejlődés visszavetése, a horribilis adók kirovása és drákói behajtása elsősorban arra a körülményre vezethető viszsza, hogy a nacionalizmus a Vajdaságot — lakosságának nemzetiségi megoszlottságára való tekintettel — még mindig pacifikálandó területnek iparkodik feltüntetni, ahol bizonyos atrocitások is a nemzeti szempont salvus conductusát élvezhetik. A Vajdaságra nehezedő igazságtalanságok az országrészek nacionalista osztályozásából eredtek, viszont az injuriák ellen felhördülő panaszokat olyan módon próbálták diszkreditálni, hogy az orvoslásukra irányuló mozgalmaknak államellenes tendenciát imputáltak.

Ez az állapot érzékenyen sujtotta magát a vajdasági szlávságot is, amely aggodalommal látta, hogy mezőgazdasági, ipari és kulturális téren egyaránt a legnagyobb aktivitásra hivatott szükebb hazája lassanként passziv vidékké devasztálódik. Igy fejlődött ki a Vajdaságban szerbek, bunyevácok, magyarok, németek és tótok szolidáris együttmüködése a közösen viselt nyomasztó terhek enyhitése és az itteni viszonyok szanálása érdekében. A teherbiróképesség tulfeszitése és a jogrendet sértő közigazgatási anomáliák elharapózása elleni defenziva szükségessége áthidalja a nemzetiségi különbségeket és az idenőtt, minden idegszálával, érzésével és életérdekével ebben a talajban gyökerező népet olyan sorsközösségbe füzi össze, amelyről hatástalanul pattannak vissza az ellentéteket szitó soviniszta izgatás mérgezett nyilai.

Amikor a kormány kiirta a Vajdaságban a községi választásokat, egyszersmindenkorra leszámolt azzal az ellenvetéssel, mintha a nemzetiségeknek a községi önkormányzatokban való részvétele a Vajdaság nemzeti jellegét csorbithatná. Ma már a legszélsőbb nacionalizmus sem helyezkedik arra az álláspontra, hogy a Vajdaságot ki kell rekeszteni a községi autonómiából. Azok azonban, akik a nacionalizmusból nem a tiszta hazafiságot teszik magukévá, hanem jogcimet meritenek arra, hogy másokkal, különösen a nemzeti kisebbségekkel szemben hatalmaskodjanak, a községi választások alkalmát is megragadják a bizalmatlanság és gyanakvás szellemének propagálására. Ugy ragaszkodnak ők ehhez az egyéni előnyöket gyümölcsöző tőkéhez, mint betétes a takarékkönyvéhez. Azt hiszik, hogy a hazára vigyáznak, de cselekedeteik inkább a saját pozicióik féltésére vallanak. Az ország közvéleménye tisztában van vele, hogy a hazafiság alkotó munkában, a konszolidáció ügyének előmozditásában és nem koholt veszélyek elháritásában nyilvánul.

A Vajdaságnak, de az országnak sincs szüksége az olyan nacionalizmusra, amelynek főelve, hogy mindenki gyanus, aki él és amely az államérdeket egy virágzó országrész elnyomoritásával szolgálja. A községi választások kiirása annak a jele, hogy a kormány lehetővé akarja tenni a Vajdaság talpraállitását, ami végeredményben a jugoszláv nemzeti erők produktivitását öregbiti. Ha a Vajdaság visszakapja mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi és kulturális fejlődése feltételeit, ez nagy lépést jelent az egész ország szanálása felé. A nemes értelemben vett nacionalizmus nem szakitja ki a Vajdaság boldogulásának követelményeit az állam egyetemes érdekeinek összefüggéséből és a Vajdaság népfajainak az az ambiciójuk, hogy a községi önkormányzatok keretében végzett munkájukkal ezt a pozitiv hazafiságot igazolják.

A két kormánypárt vajdasági képviselőinek sikerült a Vajdaság jogos törekvéseit bekapcsolniok a kormányzati tényezők érdeklődésébe. A radikális és a demokrata vajdasági képviselők külön-külön és együtt állandóan tanácskoznak az itteni közigazgatás kérdéseiről s ha egyelőre csak az állások arányos felosztása körül forognak is a megbeszélések, mindenesetre figyelemreméltó haladás, hogy a vajdasági problémák előléptek az országos politika feladatainak rangsorában. Volt idő, amikor például a vajdasági radikális képviselők akciói hajótörést szenvedtek azon a felfogáson, hogy egy országos párt fegyelme és egysége meglazul, ha vidékek speciális érdekképviselete szerint csoportokra tagolódik. Most a vajdasági igények szószólói illetékes helyen meghallgatásra találnak, ami annak az örvendetes belátásnak tulajdonitható, hogy a Vajdaság konstruktiv értékei az ország kára nélkül nem hanyagolhatók el.

A Vajdaságot nem lehet többé elbánás dolgában *corpus separatum*nak tekinteni és amikor ez a községi autonómia megvalósulásával olyan impozánsul demonstrálódik, egyszersmind kifejezésre jut a kormányzatnak az az intenciója is, hogy ezt az országrészt kvonja a nacionalista tulzók bénitó gyámkodása alól. A jelölőlisták tulnyomó része azt tanusitja, hogy a vajdasági községek polgárságát az önkormányzatokban nem faji célok, hanem a községi gazdálkodáshoz füződő közös érdekek kultusza irányitja és semmi jogosultságuk nincs azoknak a skrupulusoknak, amelyekkel egyesek konkolyt hintenek a megértés buzájába.

A miniszterelnök válaszolt a parlamentben a horvát parasztpárt vádinditványára

Vukicsevics Velja megcáfolta a vádinditvány állitásait — Radics a demokratákat is támadta és élesen összetüzött Marinkovics Voja külügyminiszterrel

Péntekig elnapolták a parlamentet

Beogradból jelentik: A parlament szombati ülését teljesen kitöltötte a Vukicsevics miniszterelnök ellen benyujtott vádinditvány tárgyalása.

Őfelsége szombaton délután visszaérkezett Topoláról Beogradba.

és ugy látszik a királyi család most huzamosabb ideig Beogradban marad.

A pénzügyminiszter lemondása körüli izgalmak már elültek, egyes verziók szerint azonban

Markovics Bogdán dr. csak föltételesen egyezett bele abba, hogy lemondásának ügyét elhalasszák.

A parlament munkaprogramját erősen megzavarta a Radicsék által váratlanul benyujtott vádinditvány, annál is inkább, mert a vitára több mint negyven szónok jelentkezett és igy az több napot is igénybe vehet.

A kormány eredetileg el akarta napolni a parlamentet a jövő hét péntekjéig.

többek közt azért is, mert kedden katholikus ünnep van, amely miatt a klerikálisok legalább két napi szünetet kérnek Emellett a választások miatt a vajdasági képviselők is parlamenti szünetet kivánnak, hogy részt vehessenek az agitációban. A kormány ezekre való tekintettel a vádinditvány feletti vitának még a szombati ülésen való befejezését kivánja, de az ellenzék ebbe nem megy bele és ezért a kormány azt javasolja, hogy

szakitsák félbe a parlament üléseit és a pénteki napon folytassák,

viszont kéri, hogy az ellenzék garantálja, hogy a vitát pénteken be is fejezi. Ebben az ügyben a parlament alelnöke összehivta a pártvezerek kollégiumát. *A parlament elnöksége a pártvezérek javaslatát elfogadta és belement az ülés elnapolásába azzal, hogy a pénteki ülésen föltétlenül befejezik a vádinditvány feletti vitát.*

A parlament szombati ülése egyébként, bár meglehetős izgalmas lefolyásu volt, nem hozott különösebb politikai szenzációkat, de *feljegyzésre méltó az az incidens, amely Radics István és Marinkovics Voja külügyminiszter között játszódott le.*

A parlament ülése

A parlament szombati ülésén a napirend előtt az elnök bejelentette, hogy *Budiszavljevics* Szrdján Pribicsevics-párti képviselő törvényjavaslatot nyujtott be az 1876-ik évi horvátországi községi törvény módositására vonatkozólag és erre sürgősséget kért. Budiszavljevics rövid beszédben megindokolta a sürgősséget. A javaslat egy szakaszból áll, amely szerint a községi birót a községi képviselőtestület választja

Vukicsevics miniszterelnök-belügyminiszter kijelentette, hogy a sürgősséget elfogadja és a többség is megszavazta

A miniszterelnök védőbeszéde

Vukicsevics miniszterelnök állt ezután szólásra, hogy előadja védekezését a Radics-párt vádinditványával szemben.

— Válaszképp a vádinditványra — mondotta a miniszterelnök — elég, ha elolvassuk az igazolóbizottság jelentését, amely szerint a bizottság az összes mandátumokat, három kivételével, igazolta. A vádinditvány egyetlen konkrét tényt sem sorol fel azonkivül, amit az igazolóbizottságban már előadtak. A jelentésből megállapitható, hogy huszonöt kerületben egyáltalán nem volt panasz a választások ellen, harminc választókerületben voltak panaszok, amelyekről azonban az igazolóbizottság megállapitotta, hogy nem bizonyitottak. Maga az a tény, hogy huszonöt választókerületben egyáltalában nem voltak panaszok, a többi harminc kerületben pedig alaptalan panaszok voltak, a választások tisztaságát bizonyitja.

Kokanovics Cséda: Radojevics Ante nem igy gondolkodik.

Budiszavljevics Szrdján: És sok más radikális sem.

Vukicsevics: Egészen természetes, hogy a belügyminiszternek az egész országban ugyanegy politikát kell folytatnia, mégis azt állitják, hogy különösképpen Boszniában befolyásolták a csendőrök a választókat. A csendőrök nemcsak Boszniában, hanem Délszerbiában is befolyással voltak a választások eredményére. *(Nagy zaj.)* Miért emelik akkor ki különösen Boszniát? Világos, hogy csak azért, hogy valamit mondhassanak. A be nem igazolt példák, alaptalan állitások nem fogadhatók el a vádak alapjául. Csak sommásan állitják, hogy a tengerparti, zagrebi és oszijeki tartományokban több mint kétszáz községi képviselőtestületet feloszlattak. Miért nem sorolják fel, hogy melyeket?

Predavec: Mondja azt, hogy nem igaz.

Vukicsevics: Még ha lettek volna is ilyen esetek, illett volna azokat felsorolni. Szememre vetik, hogy a választásokon mért nem állitottam azt, hogy na

a kormány szeptember 11-ikén nem kap többséget, szeptember 12-ikén megbukik. Ha ezt mondtam volna, becsaptam volna a népet. A kormány pozitiv tények birtokában volt és tudta, hogy óriási többsége van, ami most a parlamentben manifesztálódik is. *(Taps és helyeslés a radikálisok részéről.)*

Kovácsevics Dragutin (Radics-párti): Golyólopással!

Vukicsevics miniszterelnök: A két kormánypárt százkilencven mandátumot kapott és később ehhez csatlakozott husz szlovén néppárti képviselő is. Ez olyan szám, amely biztos és szolid többséget képez... Én azt mondtam, hogy a radikálisok vesziteni fognak a választásokon, de a kormánytöbbség nem fog megrendülni.

Krnyevics Juraj (Radics-párti): És mit mondott Davidovics az ön nyilatkozatáról?

Több hang a radikálisok oldaláról: Kérdezze meg őt!

Vukicsevics ezután azzal az állitással foglalkozott, hogy egy gyülésen azt mondta volna: aki nem szavaz a kormányra, vessen magára a következményekért. Ezer meg ezer tanu előtt, sok gyülésen beszélt, kifejtette programját, felsorolta, mit fognak dolgozni...

Radics István: *Nem igaz.*

Vukicsevics: Igaz.

Radics: Nem igaz, be fogom bizonyitani, hogy nem igaz.

Vukicsevics: Menjen el azokra a helyekre, járjon utána és meg fog róla győződni.

Radics: Már tiz olyan állitás van a beszédében, ami nem igaz.

Vukicsevics: És természetes, hogy azt mondtam a választóknak, hogy aki nem szavaz a kormányra, vessen magára a következményekért.

Drljevics Szekula (Radics-párti): Mit jelent az, hogy mindenki magára vessen?

Marinkovics külügyminiszter: Azt jelenti, hogy mindenki felel azért, amit tesz.

Radics: Á, ön is sorra fog kerülni, csak egy kicsit máskép és konkrétebben.

Marinkovics: Kicsit máskép? Ez szépen van mondva.

Radics: Elárulta a vezérét s most a népet és az államot is el akarja árulni. Védi Vukicsevics Velját, ön az a rossz szellem, aki őt tartja. *Maga a második Nikics!*

Marinkovics Voja: Csak ön beszéljen az árulásról. Ez nagyon jó!

Vukicsevics miniszterelnök végül azt fejtegette, hogy a miniszereknek is joguk van agitálni és beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— Ezekkel már válaszoltam is a vádiratra és amint Radics István azzal fejezte be a vádinditványt, hogy az jogosult, én *kijelentem, hogy az teljesen jogosulatlan. (Taps és helyeslés a jobboldalon.)*

Radics István beszéde

Radics István kapott ezután szót.

— Jogosulatlan a miniszterelnöknek az a kifogása — mondotta Radics — hogy a vádinditvány nem sorolja fel egyenként az összes bizonyitékokat a tanuk neveit stb. A miniszterelnök azt állitja hogy semmi uj sincs a vádinditványban Valóban nincs. Mi nem akarunk ujságokat és szenzációkat közölni, ellenben erősen hangsulyozzuk, hogy az igazolóbizottság husz egyhangu határozatot hozott, amely szerint husz választókerületben az összes tisztviselőket, főispánokat, főszolgabirákat, akik a választási törvény ellen vétettek, biróság elé kell állitani. A miniszterelnöknek az az érve hogy huszonöt kerületből nem is adtak be panaszokat, szintén nem állja meg a helyét, hiszen csak azért nem történt ez meg, mert ugyis tudják, mi ezeknek a panaszoknak a sorsa. A radikálisok és a demokraták között nincs valódi különbség. Ezek szerb pártok, amelyeknek török államideáljuk van: uralkodni, parancsolni akarnak, csak a hatalomról beszélnek, nem pedig a kötelességekről. Halvány fogalmuk nincs arról, mi az európai állam.

Radics ezután támadta a községi komeszár-rendszert, majd a csendőrség ellen kelt ki élesen:

— Azt állitják, hogy *Tomics* tábornok, a csendőrség főparancsnoka hat hónappal ezelőtt titkos köriratot küldött szét a csendőrségnek a Radics-párt ellen. Mindezekért nem Szerbia a hibás, még csak nem is a radikális kormány a maga egészében. Azonban meg lehet állapitani, kik a bünösök és azokat le kell operálni a radikális párt testéről. Az alkotmányt nem hajtják végre. Az alkotmány kategórikusan kinyilvánitotta a házi küszöb szentségét, a községi és tartományi önkormányzat, valamint a választások szabadságát. Ezt előirja az alkotmány, azt azonban nem részletezi például ugy, hogy Szokolovcin szabadoknak kell lenni a választásoknak, vagy hogy például a szombori kerületben nem szabad golyócskákat lopni, ha a kormány jelöltjének ellenjelöltje *Trifkovics* Márkó, vagy ha a kormány jelöltje a világ legjobb jogásza, dr. *Szubotics.*

Radics ezután azt állitotta, hogy *Vukicsevics* Velja klubja régebben a Radics-párt vezetőivel tárgyalásokat folytatott, hogy belépjenek a nemzeti parasztklubba. Ezért különösen *Trbics* Vaszilije lelkesült. Radics végül kijelentette, hogy a miniszterelnök ugylátszik nem is értette meg a vádinditványt és követelte, hogy *a parlament hozzon olyan döntést, amilyet az egész közvélemény vár tőle.* (Nagy taps az ellenzéken.)

A szuboticai jelölés

Budiszavljevics Szrdján Pribicsevics-párti több mint egy órás beszédben támasztja alá a vádinditványt. Mint a választási visszaélések egyik példáját emliti fel, hogy amikor a radikális párt kerületi bizottsága *Radonics* Jovánt jelölte listavezetőnek, akkor *Rajics* Szvetiszláv a B. B. B. ügyosztály főnöke leutazott Szuboticára és keresztülvitte, hogy dr. *Szubotics* Dusán igazságügyminisztert jelöljék. Ezért nem Rajics Szvetiszláv felelős, hanem az, aki őt leküldte. Budiszavljevics beszéde után az ülést negyed kettőkor félbeszakitották és délután négy órakor folytatták.

A délutáni ülésen *Saulics* Novica földmivespárti a montenegrói választásokról, utána dr. *Sutej* horvát parasztpárti a boszniai választási metódusokról beszélt. Mindkettejük beszédét a radikálisok idegességgel hallgatták és sokszor közbeszólással szakitották félbe.

Boskovics Dusán délbánáti független demokrata szólalt fel ezután. Szerinte rengeteg visszaélés volt a választásokon. Délbánátban felcserélték a közigazgatási tisztviselőket, mindenki agitált a hivatalos jelöltek érdekében, még *Rajics* Szvetiszláv BBB osztályfőnök, sőt *Milassinovics* Bránkó államügyész is. Most a községi választások előtt ismét üldözések vannak. Jarkovácon sok embert tartóztattak le politkai okokból. Birálja a pénzügyminiszter adórendeletterezetét, amely adókönnyitéseket hoz, de nem a Vajdaságnak, mert itt tovább is fenntartják a jövedelemadót, csak más formában Ez azt is jelenti, hogy szó sincs még az adóegységesitésről. Beszédét a Vajdaság bajainak hangoztatásával fejezte be és követelte a miniszterelnök vád alá helyezését.

Az elnök az ülést péntekre halasztotta.

Az ellenzéki pártvezérek interpellációja a külügyminiszterhez

Radics István, *Jovanovics* Joca és *Pribicsevics* interpellációjukat terjesztették be *Marinkovics* Voja külügyminiszterhez. Az interpelláció többek közt a következőket tartalmazza:

— Az 1927—28. költségvetés tárgyalása óta, a mai napig a külügyminiszter egyetlen lényeges szavát sem hallotta a parlament. Azóta az európai politikában sok fontos esemény történt, amelyek befolyást gyakoroltak államunk nemzetközi helyzetére. *Számos komoly esemény jelentősen csökkentette az állam tekintélyét és kilátásait a szomszédokhoz való viszony tekintetében.* A tiranai paktum, Olaszország vádjai az állitólagos hadikészületek miatt, az olasz-román barátsági paktum, az albán diplomáciai viszony megszakitása, a Görögországgal való tárgyalások megszakadása, végül a Bulgáriához való viszony kiélesedése, az emigráns-kérdés, valamint a délszerbiai merényletek miatt: azt mutatják, hogy a legnyugodtabb és a leggondtalanabb embereknek is aggódniok kell.

— Olaszországnak azt a politikáját, amelynek célja a mi elszigetelésünk és amely a kisantant felbomlasztására irányul, semmiféle ellenpolitikával nem ellensulyoztuk. Régi szövetségeseink és barátaink között senkit sem látunk, aki teljesen mellénk állna, aki mostani nehéz helyzetünkben segitségünkre lenne. Mindenkinek tudnia kell, hogy országunk kritikus napokat él át és sulyos órák következhetnek. Ezt a gondot sulyosbitja az az aggodalom, hogy az ország magára maradhat a legnagyobb ellenségeinek szövetségével szemben. Ez és a békeszerződések reviziójára irányuló külföldi mozgalom, valamint sok egyéb jelenség ad nekünk jogot, hogy a házszabályok 71. pontja értelmében interpellációt intézzünk a miniszter urhoz és felhivjuk, hogy a parlament előtt adjon felvilágositást:

1. általános külpolitikai helyzetünkről;
2. szomszédainkhoz való viszonyunkról általában és külön viszonyainkról Görögországhoz, Albániához és Olaszországhoz;
3. azokról az eseményekről, amelyek a Bulgáriához való viszonyunk kiélesedésére vezettek és mindenről, ami ezzel összefüggésben van;
4. azokról a rendszabályokról, amelyeket a kormány foganatositott, hogy nemzetközi helyzetünk javuljon, amit különösen Olaszország politikája veszélyeztet;

Polgármester is lehet képviselő

Az igazolóbizottság szombaton tárgyalás alá vette azoknak a képviselőknek beadványát, akik egyuttal községi elnökök (polgármesterek, községi birák). A beadványában a képviselők azt kérték, hogy megmaradhassanak községi elnöki állásukban. Ilyen képviselők körülbelül huszonöten vannak és a beadványt tizenöten irták alá, köztük *Kumanudi* Koszta közoktatásügyi miniszter, Beograd polgármestere, *Cvetkovics* Dragisa nisi, Szebics Jóca velikogradistei községi elnök. Eddig az volt a gyakorlat, hogy községi elnök nem lehet egyuttal képviselő is és ezért Kumanudinak amikor Beograd polgármesterévé választották, le kellett mondania mandátumáról.

A szombati ülésen az igazolóbizottság egyhangulag kimondta, hogy a községi elnök lehet képviselő, megállapitván, hogy *az alkotmány nem sorolja fel a képviselőséget kizáró okok között a községi elnökséget.*

Jogtalanul birságolják a nem cégjegyzett kisiparosokat és kereskedőket

Noviszadról jelentik: Sok panasz érkezett az utóbbi időben a noviszadi kereskedelmi és iparkamarához arról, hogy a pénzügyi hatóságok a cégjegyzett kereskedők és iparosok számára előirt illetéket követelik azoktól a kisiparosoktól és kiskereskedőktől is, akik nem jegyeztették be cégüket, mert erre a törvény nem is kötelezi őket. Rendszerint sulyos birsággal is sujtják ezeket a kisiparosokat késedelmes fizetés, vagy nemfizetés cimén.

A kamara ezzel kapcsolatban a beogradi adóvezérigazgatósághoz sürgős beadványt intézett, amelyben utal a Vajdaságban most is érvényes 1884. évi ipartörvény XVII. szakaszára, valamint az 1885. évi kereskedelmi törvény XXXVII. szakaszára, amelynek rendelkezései szerint csak azok az iparos és kereskedő vállalatok kötelesek cégjegyzésre, amelyeknek terjedelme a kisüzem méreteit meghaladja.

Letartóztatták az alibunári adóhivatal valamennyi tisztviselőjét

A tiz hivatalnokot visszaélésekkel vádolják

Pancsevóról jelentik: Az alibunári adóhivatalban történt visszaélések ügyében meginditott vizsgálatnak *ujabb szenzációs fejleményei vannak.*

A pancsevói ügyészség utasitására, mint ismeretes, még május havában letartóztatták *Singer Hugót, az alibunári adóhivatal főnökét, aki több mint százezer dinárt sikkasztott el az adóhivatal pénztárából.* Singer letartóztatását követte *Makszimovics* Radoszláv pancsevói pénzügyigazgató őrizetbevétele, akit azonban a vádtanács pár nap mulva szabadlábra helyezett. Makszimovicsot időközben a pénzügyminiszter Pancsevóról áthelyezte Pozsarevácra, ahol pár hónapig tartózkodott, amikor *a pancsevói törvényszék vizsgálóbirája ujból elrendelte letartóztatását.* A pénzügyigazgatót Pancsevón tartóztatta le *Knezsevics* Milos detektiv, ahova Makszimovics családja meglátogatása végett jött át Pozsarevácról. A vádtanács ezuttal jóváhagyta Makszimovics letartóztatását, aki Singerrel együtt ma is a pancsevói ügyészség fogházának lakója.

A vizsgálatot az alibunári adóhivatalban történt sikkasztások és visszaélések ügyében tovább folytatta *Milasinovics* Brankó államügyész. A vizsgálat során *egyre több visszaélést fedeztek föl,* amelyekben az adóhivatal *valamennyi tisztviselője részesnek mutatkozott, ezért az ügyészség elrendelte mind a tiz alkalmazott, névszerint: Gyorgyevics* Vladimir adóhivatalnok, *Gyorgyevics* Nikola, *Petrovics* Dragisa, *Hoffmann* József hivatalnokok, *Pesics* Konstantin, *Popovics* Bozsidár, *Cvetkovics* Alekszander, *Vukanovics* Simeon napidijasok és *Dimitrijevics* Vladimir tisztviselő letartóztatását. A hivatalnokokat a csendőrség beszállitotta *a pancsevói ügyészség fogházába.*

Pesics Konstantint azzal vádolja az ügyészség, hogy 1925-ben Singer adófőnök rábeszelésére kiment a községekbe, ahol adóhivatalnoknak adva ki magát, átvizsgálta a községek adókönyveit és *a munkájáért napidijat követelt.* Szelencen 1000, Handián 1000, Alibunáron 1500, Slovacska-Alekszandrovacon 900, Szveti-Mihajlon 1500, Ferdinben 1350 dinárt vett föl napidij cimén és ezt a pénzt Singer Hugo adófőnökkel megosztotta.

A többi adóhivatali tisztviselő ellen az a vád, hogy *Singer* Hugo utasitására, mint adóvégrehajtók jelentek meg a községekben. Ha az adókat végrehajtás utján hajtják be, a feleknek két százalékos végrehajtási költséget szoktak fölszámitani, ezt az összeget a végrehajtók kötelesek az adópénzekkel együtt a közpénztárba beszolgáltatni. Az alibunári tisztviselők azonban, a vád szerint, a behajtott *végrehajtási dijakat nem szolgáltatták be az adóhivatal pénztárába, hanem megtartották és megosztoztak rajta Singer Hugoval. A végrehajtásokat végző adótisztviselők ilyen módon közel százezer dinárral kárositották meg az államot.* A noviszadi tartományi pénzügyigazgatóság, mikor értesült az alibunári végrehajtószabadcsapatok manőveréről, elrendelte, hogy a jogtalanul felvett végrehajtási illetékeket a községek *kötelesek megfizetni. Milasinovics* pancsevói államügyész a pénzügyigazgatóság rendelete alapján rendelte el az alibunári adóhivatal tisztviselőinek letartóztatását.

A gyanusitottak azzal védekeznek, hogy 1925-ben a községi pénztárak annyira kiürültek, hogy a községek az adóhivataltól végrehajtókat kértek azzal az igérettel, hogy a munkáért honoráriumot fizetnek. A végrehajtást elvégezték és a községektől elfogadták azt, amit nekik *önként, saját jószántukból kifizettek,* állami pénzeket tehát jogtalanul nem tulajdonitottak el. A tisztviselők a letartóztatás ellen felebbeztek.

A jelölések sorrendje a szuboticai kerületben

Nyolcvan jelölőlistát fogadott el a szuboticai törvényszék — Agitációs gyülések a szombori kerületben

Fokozott agitáció a választás előtti utolsó vasárnapon

A szuboticai törvényszéken most készültek el a választási anyag rendezésével. A törvényszékhez összesen nyolcvan listát nyujtottak be, amelyek községenként a felállitandó urnák sorrendjében a következők:

Szubotica: 1. Lendvai József földbirtokos (demokrata). 2. Rotter Mihály nyomdász (munkáspárti). 3. dr. Sztipics Károly polgármester (radikális). 4. Peics István szabó (iparos). 5. Raics Balázs plébános (néppárt). 6. Sántha György orvos (magyar párt). 7. dr. Manojlovics Vladiszláv királyi közjegyző (Lloyd). 8. dr. Vojnics Tunics István ügyvéd (Radics-párt). 9. dr. Magarasevics Alekszandar (Pribicsevics—Pasics).

Szenta: 1. dr. Ludaics Milos ügyvéd. 2. Vuics József földmives. 3. Mohácsi Pál nyugalmazott tanár. 4. Nisics Izidor borbélysegéd. 5. Kerepessy Vince országgyülési képviselő.

Sztarakanizsa: 1. Molnár Lukács földmives. 2. Agbaba Mihály mérnök. 3. Koncz Lajos asztalos. 4. dr. Batta Péter ügyvéd. 5. Bata Sándor földmives.

Topola: 1. Tóth István földmives. 2. Bacsa József szabó. 3. dr. Sztakics Szvetozár ügyvéd. 4. Tótisaszegi István földmives. 5. Kihut János földmives. 6. Romics Milivoj tanitó.

Feketics: 1. Pap Imre földmives. 2. Weiszmann Jakab földmives.

Sztaramoravica: 1. Fütö Jován földmives. 2. Grozdanics Daniló földmives. 3. Tóth József vendéglős.

Bajmok: 1. Richter Mátyás kárpitos. 2. Kókai Károly nyugalmazott aljegyző. 3. Herczeg Károly földmives. 4. Budanovics Jenö kereskedő. 5. Farkas András kereskedő. 6. Patarcsics Gergő kereskedő.

Rigyica: 1. Wölfl Péter kereskedő. 2. Antics Miroszláv földmives. 3. Perar Jakab kovács. 4. Filipovics Márkó földmives. 5. Pujin Lázár földmives.

Horgos: 1. Tóth János földmives. 2. Virág István plébános. 3. Lazarevics Szima földmives. 4. Fodor Miklós földmives.

Maliidjos: 1. Pecze Ferenc földmives. 2. Tolmácsi János földmives. 3. Pap József földmives. 4. dr. Kiss József földmives.

Martonos: 1. Eremics Tósa földmives. 2. Bakalics Daniló földmives.

Bajsa: 1. Leszkovác Milán plébános. 2. Ocsenás András asztalos.

Csantavir: 1. Takács Gáspár plébános. 2. Nagy Ottó cipész. 3. Anitics Péter földmives. 4. Liscsevics Antal vendéglős. 5. Milankovics Mátyás földmives. 6. Dér Vilmos földbirtokos.

Pacsir: 1. Németh Ferenc földmives. 2. Nagy Ferenc földmives. 3. Plavsics Mladen földmives. 4. Bárány Gyula lelkész. 5. Mijatovics Milován földmives.

Szekics: 1. Sibler Henrik földmives. 2. Beker Krisztián földmives. 3. Gerber Lukács földmüves.

Mol: 1. Udovicski János földmives. 2. Tabakovics Mitár földmives. 3. Vida Péter földmives. 4. Szlavkovics Márkó tanitó. 5. Popovics Vaszin István földmives. 6. Szremcsev Antal földmives.

Ada: 1. dr. Király Károly ügyvéd. 2. Dickov Milán földmives. 3. Mrdjanov Milorád cipész. 4. Szedmakov Áron földmüves. 5. Szedmakov Milorád földmives.

Bacskábreg: 1. Dekics Marin földmives. 2. Nikolin Markó földmives.

A szuboticai demokrata párt programja

A *Bácsmegyei Napló* munkatársa felkereste Udicki Szvetozárt, a szuboticai demokrata párt elnökét, aki a következőkben vázolta pártja programját a községi választásokon:

— Törvényesség, becsület és jogegyenlőség, a háboruszülte közerkölcs megjavitása. Nagyon fontosnak tartjuk a polgármesteri állás betöltését. Olyan személyt kivánunk a város első polgárának, aki eddig nem vett részt a pártok harcaiban és nem exponálta magát egy pártal szemben sem. Mindazokat a tisztviselőket, akik becsületesen teljesitették hivatali teendőiket, nem kérdezve, hogy melyik párthoz tartoznak, meghagyjuk állásában. Azokat, akik választásra kerülnek, nem pártállás szerint, hanem képzettség, mult és rátermettség szerint választjuk ki.

— Azt hiszem, hogy a városházán nagyszámu felesleges tisztviselő van. Jobb kevesebb képzett tisztviselőt tartani, akiktől több munkát lehet igényelni, természetesen rendezettebb fizetésért. Szigoru ellenőrzést kell gyakorolni a tisztviselői kar felett, hogy az ne legyen egyes pártok választási kortesa, hanem a nép érdekében és a népért dolgozó munkaerő.

A demokrata pártnak a hivatalokban nincs szükségük kortesekre és nem a tisztviselők révén akar szavazatokat.

Azoknak a tisztviselőknek, akiknek megvan a szükséges kvalifikációjuk, nem kell félniök a redukciótól.

Udicki Szvetozár végül kijelentette, hogy a párt városfejlesztési és munkaprogramját később fogja nyilvánosságra hozni.

Az utolsó vasárnap

A szuboticai pártok vasárnap egész sor népgyülést és konferenciát fognak tartani, mert a községi választások előtti utolsó vasárnapot minden politikai és gazdasági alakulat, amely listát állitott a községi választásokra, igyekszik eredményesen kihasználni. A radikális párt, független munkáspárt, a Lloyd, az iparosok, a független demokrata—radikálisok centruma és a magyar párt mindössze több mint száz értekezletet fognak tartani az utolsó vasárnap Szuboticán. Egyedül a radikális párt harminc helyen fog gyülésezni.

Agitációs gyülések Szomborban

Szomborból jelentik: A kormányzó radikális párt Szomborban és a környéken szombaton és vasárnap több agitációs gyülést fog tartani, amelyeken dr. Racics Szima képviselő is részt vesz. A német párt vasárnap dr. Kraft István képviselő és Jajsl Henrik tartományi választmányi tag részvételével Bácson és Karavukovón tart gyülést. Hétfőn Kraft Rigyicán és Gakovón, dr. Grasl György Dárdán és Jajsl Henrik pedig Szekicsen tart agitációs népgyüléseket. Vasárnap délután Szomborban a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak városi pártja tart konferenciát Csovics Péter elnöklésével az egyesületi helyiségben, amelyen a községi választásokra vonatkozó agitációt fogják megtárgyalni

Választási elnökök a szentai járásban

Szentáról jelentik: Szombaton érkezett Szenta és Sztarakanizsa városokhoz, valamint a szentai járás főszolgabirói hivatalához a községi választások elnökeinek, helyettes elnökeinek és bizottsági tagjainak a névsora. A beogradi közigazgatási biróság rendelkezése szerint

Szenta város tiz kerületének elnökei: Jr. Lolin Milivoj, Bozsidár Petár, dr. Aradszki Iván, Tomics Jován, Veszelinovics Radoszláv, Vuics Steván, dr. Beleszlin Brankó, Jakovljevics Riszta, Pszarov Milko, Vukovics Brankó. Helyettes elnökök: Kirjakov Braniszláv, dr. Hacker Kálmán, dr. Borgyoski Milivoj, dr. Huszágh Nándor, dr. Habram János, dr. Knezsevics Milos, Kosics Szávó Szubotics Gyura, Drakulics Mihajló, Kovacsevics Steván.

Sztarakanizsa város választási elnökei: dr. Batta Lukács, Lackovics Ervin, Miladinovics Mihajló, dr. Török Andor, Sinkovics Gyula, Potkonyák Bogdán. Helyettes elnökök: Árpási Kálmán, Domokos János, Ivanovics Ráda, Katyanszki Jován, Sztojanovics Dusán, Oroszi János.

Adán a választási elnökök: Mikin Jóczó, Akszin Brankó, Vukovics Petár, Popovics Ráda, Bukurov Boskó, Pécsics Szvetiszláv. Helyettes elnökök: Csimprag Steván, Nikolics Giga, Popovics Milán, Mihajlovics Lázár, Mogyanov Mladen, Vucsetics Gyorgye.

Molon a választási elnökök: Miloszavljevics Szreta, Araniczki Dusán, Vuletics Gyókó, Ambrus Géza. Helyettesek: Ranski Lázár, Kuburics Milán, Bozsics Petár, Schlesinger Mátyás.

Martonoson az elnökök: Lisics Milos és Vucsics Iván. Helyettesek: Rosenfeld Illés és Priboj Endre.

Horgoson elnökök: Hosszu Aurél, Jeviczki Henrik, Parivodics Iván. Helyettesek: Topolac Radivoj, Huzsnik József és Kezes Péter.

Minden választókerülethez az elnökön és alelnökön kivül négy-négy bizottsági tagot is kineveztek.

A vrsaci szocialista jelölé ek

Vrsacról jelentik: A vrsaci szocialista lista az első urnát kapta. A szocialisták első tiz jelöltje a következő: Listavezető dr. *Iszkruljev* Jován, a munkásbiztositó pénztár igazgatója. 2. *Seitz* János kereskedő. 3. *Danics* Ilia tisztviselő. 4. Betge Hermann fémmunkás. 5. Taimov Száva földmives. 6. Jekl Mátyás földmunkás. 7. Kanyacski Vásza földmunkás. 8. Schmiedt Gerhardt gazdálkodó. 9. Zagorac Vásza gazdálkodó. 10. Behr Mátyás gazdálkodó.

Községi párt Kupuszinán

Tévesen közöltük, hogy Kupuszinán a Radics-párt listavezetője Sota János. Sota János kivánságára készséggel megállapitjuk, hogy ő nem a Radics-párt, hanem a kupuszinai községi párt listavezetője.

Pintér András, a novibezdáni radikális párt alelnöke annak közlését kéri, hogy ő nem a magyar párt, hanem a radikális párt listavezetője.

Nincs szakadás a román pártban

Vrsacról jelentik: A jugoszláviai lapokban több cikk jelent meg, amelyek ferde megvilágitásban mutatják be a jugoszláviai román párt helyzetét. A *Bácsmegyei Napló* munkatársa felkereste *Román* Nikolai, a »Nadejdea« főszerkesztőjét, aki a következő nyilatkozatot tette:

— Nem felelnek meg a valóságnak azok a hirek, hogy dr. Telegut temesvári ügyvéd *tettleg inzultálta volna* dr. Jeonu Jont, a jugoszláviai román párt Romániába távozott volt elnökét, hanem a temesvári Lloyd-kávéház előtt nyilvánosan fajárulónak bélyegezte meg, majd több csoport hangosan tüntetett Jeonu ellen, aki erre bottal fenyegette meg dr. Jeonut.

— A legtekintélyesebb romániai lapok, a bukaresti »Cuvantul és »Indreptarea«, valamint a bánáti »Voinca Banatului«, »Rezonitul« és »Sfastica Banatului« hosszu cikkekben számoltak be Jeanu »árulásairól« és ezért dr. Jeanu sajtópert inditott mind az öt lap ellen.

— A román párt helyzete a választások előtt a lehető legjobb volt, mig az árulást dr. Jeanu tanácsára Guga Alekszandru kovini lelkész, a párt alelnöke nem követte el két nappal a választás előtt. Azzal a lépésükkel, hogy hamis plakátokat osztogattak, *a román pártnak nagyon sokat ártottak, a kormánynak azonban semmit sem használtak.* Azok, akik nem kapták meg a hamisitott röpcédulát, leszavaztak a nemzeti listára, akik pedig megkapták, tartózkodtak a szavazástól. A román párt szakadásáról azonban szó sincsen.

A francia radikális párt békés külpolitikát és a baloldali kartel helyreállitását követeli

Viharok a pártkongresszus éjszakai ülésén Franklin Bouillon ellenzéki magatartása miatt

Párisból jelentik: A radikális-szocialista párt Párisban ülésező kongresszusa szombatra virradó éjszaka ülést tartott, amelyen a pártkongresszus külügyi bizottsága megállapitotta, hogy

a francia radikálispárt külpolitikai alapelve továbbra is az ugynevezett Herriot-féle formula: biztonság, döntőbiráskodás és leszerelés.

A jelentés után elrendelt szavazás bővelkedett viharos jelenetekben. Franklin Bouillon, aki a pártvezetőséggel szemben már rég ellenzéki magatartást tanusit, a szavazás elhalasztását kérte azzal az indokolással, hogy ilyen döntő jelentőségü külpolitikai kérdésben nem szabad elsietni a határozathozatalt. A beszéd óriási lármát idézett elő és

a kongresszus résztvevői Franklin-Bouillonnak a pártból való kizárását követelték.

Franklin-Bouillon kénytelen volt félbeszakitani beszédét, mire a pártkongresszus résztvevői szünni nem akaró pfujkiáltásokkal kiüldözték az ülésteremből.

A kongresszus ezután Daladier és Mondigny képviselők egyesitett inditványát fogadta el, amely

belpolitikailag a baloldali pártok helyreállitását, a külpolitika terén pedig a béke és megegyezés politikájának folytatását követeli.

Általános a benyomás, hogy e határozat után a helyzet nem változott, annál is inkább, mert Franklin-Bouillon továbbra is ragaszkodik ellenzéki álláspontjához.

Névtelen följelentők hat toráki asszonyt vádolnak férjgyilkossággal

A becskereki ügyészség a jövő héten exhumáltatja a holttesteket

Becskerekről jelentik: A halálraitélt Szubu Katica pörével kapcsolatban *ujabb és ujabb bünczselekmények kerülnek napfényre, amelyek ugy látszik szorosan összefüggnek a malitoraki méregkeverő bünügyével.*

Szubu Katica tudvalevőleg két évvel ezelőtt *arzénnal megmérgezte a férjét.* A biróság, bár Szubu Katica konokul tagadott, kötéláltali halálra itélte. Mikor a gyilkos asszony látta, hogy a tagadás nem használ, vallomásra jelentkezett és beismerte, hogy *férje csakugyan arzénmérgezés áldozata lett.* Elmondotta, hogy a mérget szeretője, *Gilezán* Péter hozta és ő is keverte be férje ételébe. *Gilezánt* letartóztatták és beszállitották Becskerekre, de mivel semmiről nem akart tudni, *szembesitették Szubu Katicával.* A gyilkos asszony a szembesités alkalmával még egy férjgyilkosságot fedezett fel: elmondotta, hogy Gilezán nemcsak az ő férjét, hanem Vukovan Sztevánt is megmérgezte, akinek felesége nővére Draga Gilezannak. A vallomás alapján *Vukovan* feleségét is *letartóztatták és beszállitották a becskereki ügyészség fogházába.*

A sorozatos szenzációk egészen megzavarták Malitorak község nyugalmát ahol a legkülönbözőbb hiresztelések kaptak szárnyra. Ezek a fantasztikus hirek a becskereki ügyészségre is eljutottak, ahova több névtelen följelentés érkezett, melyek nem kevesebb, *mint ujabb hat toraki asszonyt vádolnak meg azzal, hogy férjüket megmérgezték.* Bár a feljelentések névtelenek, az ügyészség mégis kénytelen meginditani a vizsgálatot. *A jövő hét folyamán hat sirt fognak fölbontani és hat holttestet exhumálni Torákon.* A holttestek maradványait be fogják *küldeni a beogradi állami vegyészeti laboratóriumba, hogy megállapitsák van-e arzén a holttestben.* Ha az analizis terhelő lesz, az asszonyokat azonnal letartóztatják és férjgyilkosság cimén itélkeznek majd fölöttük.

Aki tévedésből önmagát jelentette föl

Felfüggesztett tisztviselő feljelentése hatvannégyezer dinár birságra ítélték Becskerek várost, de kiderült, hogy a mulasztás a feljelentő követte el

Becskerekről jelentik: Kellemetlen meglepetés érte a napokban Becskerek várost: a pénzügyi hatóságoktól végzés érkezett a tanácshoz, amely szerint a várost *illetékkihágás miatt hatvannégyezer dinár pénzbüntetésre ítélték, mert a budapesti Láng gépgyárral kötött szerződésre elfelejtették az állami illetékeket leróni.*

A meglepetést csakhamar ujabb meglepetés követte. A városi tanács megtudta, hogy a várost Grujics Milos Becskerek város felfüggesztett ipari jegyzője jelentette föl, aki a biróság ötven százalékára, mint följelentési jutalékra be is jelentette igényét. Grujicsot, akit ugylátszik részben a bosszu, részben a magas jutalom vezetett, néhány hónappal ezelőtt *Alekszics* Bogoljub előterjesztésére függesztettek föl és inditotta ellene fegyelmi eljárást, mert egy termelőszövetkezet ülésén minden megbizás nélkül, mint a város hivatalos kiküldöttje vett részt. A bosszuállás azonban nem sikerült Gruicsnak: dr. *Ankics* Bózsa városi tiszti főügyész megállapitotta, hogy *a feljelentő maga követte el a mulasztást, amiért Becskerek városára hatvannégyezer dinár birságot róttak ki,* ő készitette el a Láng gépgyárral kötött szerződést és *ő felejtette leróni az illetékeket is.*

A városi főügyész ezek alapján azt javasolta a városi tanácsnak, hogy Grujics Milos *ellen tegyen büntető feljelentést az államügyészségen a város szándékos és rosszhiszemü megkárositása miatt.* A tanács elfogadta dr. Ankics előterjesztését és rövidesen meg fogja tenni a feljelentést Grujics Milos ellen.

Harmincletartóztatás

a beogradi kommuntsta-ügyben

Álnáven szerepeltek a titkos mozgalomban

Beogradból jelentik: A kommunista mozgalom feltárására irányuló nyomozásról ismét részletesen nyilatkozott az ujságirók előtt *Atyimovics* Milán, a beogradi rendőrség politikai osztályának főnöke. Minthogy legujabban néhány ismert munkásvezér mellett olyan személyiségeket is letartóztattak, akiknek neve eddig nem szerepelt hasonló afférekkel kapcsolatban, a beogradi közvélemény érdeklődéssel várta a tájékoztatást a rendőri intézkedések okáról. A legujabb letartóztatottak között van dr. *Markovics* Szima volt képviselő, a beogradi községtanács tagja, *Sztefanovics* Lázár, *Kovacsevics* Pavle, *Sztefanovics* Draga, *Vihmer* Rudolf, *Szamardzsics* Gojkó, *Petrovics* Milorad és *Petrovics* Milutin, a munkásmozgalom régi vezetői, továbbá dr. *Slezinger* Szlavkó és *Kersovani* Ottokár, a beogradi *Novoszti* szerkesztői.

Atyimovics osztályfőnök kijelentette, hogy a vizsgálat még nem fejeződött be és ujabb fejleményeket hozhat. A vizsgálat eddigi eredményéről Atyimovics a következőket mondotta:

— A tiz napos vizsgálat nagyon érdekes megállapitásokra vezetett. Miután olyan anyaghoz jutottunk, amely sok ismert kommunistát terhel, a letartóztatásokat ezen a körön kivül is folytattuk. Ez az összeesküvő akció nagyszámu, ugynevezett *kruzsok*-ok, bizalmas szervezetek müködését jelenti, amelyeknek célja elsősorban az volt, hogy nevelőeszközökkel tartsák ébren az ifjuságban a marxista szellemet és igy előkészitsék az ifjuságot a további kommunista mozgalmakra. Ezek a szervezetek nemcsak Beogradban, hanem az egész országban fennálltak, körzeti, kerületi, tartományi bizottságaik voltak s mindezek felett a központi komité állt Beogradban. A nyomozás leleplezte a tartományi és központi komité tagjait, valamint sok kruzsokot. Ez az organizáció titokban müködött és tagjai álnévvel szerepeltek a jegyzékekben. Igy például *Kersovani* Ottokárt, a »Novoszti« szerkesztőjét »Jovics« név alatt találtuk meg. Dr. Markovics Szima volt a szervezet tanácsadó, mozgató szelleme. A házkutatások és személyi motozások utján fellelt terhelőanyag azt mutatja, hogy az akció még csirájában volt csak, de a szervezeteket már megalakulva és munkára készen találtuk. Az egyes vezetők, tagok álnevét és szerepét a jegyzőkönyveknek a központi névsorral való összevetése utján fejtettük meg. Amikor Kersovanit megtaláltuk a »Jovics« név alatt, lakásán és szerkesztőségében házkutatást tartottunk és a letartóztatáshoz elegendő anyagra akadtunk. Kersovani különleges funkciót teljesitett a tartományi titkárságban. Dr. Slezingert a »Novoszti« szerkesztőségében talált olyan iratok alapján tartóztattuk le, amelyeket Kersovani nem ismert el a magáénak. Megfigyelhető, hogy a régebbi kommunistáknak nagy szerepük volt a kommunista ifjuság kiképzése körül.

Közölte végül Atyimovics, hogy eddig harminc személy van letartóztatásban. A vizsgálatot kizárólag a rendőrség illetékes ügyosztálya folytatja és *Ilics* belügyminiszteri titkárt csupán azért delegálta a minisztérium, hogy végezze el a lefoglalt orosz, francia, német iratok leforditásának technikai munkáját.

Az ügyvédekről szóló törvényjavaslat a nők számára is megnyitja az ügyvédi pályát

Öt uj törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé az igazságügyminiszter

Beogradból jelentik: *Szubotics* Dusán dr. igazságügyminiszter fogadta a sajtó képviselőit és nyilatkozott előttük azokról a törvényjavaslatokról, amelyek legközelebb a parlament elé kerülnek. Az igazságügyminiszter a következőket mondta:

— Ma kaptam meg Őfelségétől az előzetes ukázokat és benyujtottam a parlamentnek *öt törvényjavaslatot: a birákról, ügyvédekről, államügyészségről szóló, valamint a váltó- és csekk-törvényjavaslatot.* Az első három javaslatot három különböző bizottság dolgozta ki, ezek már egyszer a parlament előtt voltak. Én személyesen áttanulmányoztam ezeket, bizonyos változtatásokat eszközöltem rajtuk.

— Az államügyészségről szóló törvény meghozatala nagyon fontos, mert az államügyészséget, mint önálló intézményt meghonositja az óhazában is. Ilyen módon megalapozzuk a birói közigazgatás egységesitését az egész országban.

— A birákról szóló törvényjavaslat továbbra is biztositja a birói állás állandóságát és függetlenségét. Az ügyvédekről szóló javaslat megjelöli az ügyvéd hatáskörét. A birókról szóló törvény a fizetés tekintetében valószinüleg 1929. április elsején fog életbelépni, mert a jövő évi költségvetésben már nem lehet nagyobb változásokat eszközölni.

— A *váltótörvényt* és a *csekktörvényt* két év alatt dolgozta ki a minisztérium szakbizottsága. Ezek szoros kapcsolatban állnak egymással. A két javaslat a hágai konferenciák ama határozatainak figyelembevételével készült, amelyek megkisérelték, hogy a váltó- és csekkjogot nemzetközivé tegyék, ugyhogy ez a két törvény lesz e jogtudomány első olyan müve, amellyel közelebb jutunk az internacionalizáláshoz. Nemsokára benyujtom még a következő javaslatokat: Az egész ország *biróságainak uj szervezetéről, a büntető perrendtartásról, a polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslatokat,* továbbá *a büntető törvénykönyv, a kihágási törvénykönyv* és a *büntetések végrehajtásáról* szóló törvényjavaslatát. Pillanatnyilag megakadt a polgári törvénykönyv előkészitő munkája. Közelebb áll a befejezéshez a *kereskedelmi és a csődeljárási törvény,* ezek valószinüleg májusra készülnek el és igy ezzel a munkával még ebben az ülésszakban végezni lehet.

— Azt hiszem, hogy ez a törvényhozási munka véget ér, a mostani ülésszak folyamán, akkor 1929. április elsején hozzáfoghatok a biróságok tényleges átszervezéséhez és az uj törvények életbeléptetéséhez. Az uj biróságoknál esetleg egy ideig még a partikuláris törvényeket kellene alkalmazni a polgári törvénykezésben, de ez nem okozna nagy nehézségeket. A többi, kodifikált és egységesitett törvényeket rögtön alkalmazhatnák az ujonnan megszervezett biróságok. Mély meggyőződésem, hogy *ezáltal javulás lesz érezhető* és helyreáll a bizalom igazságszolgáltatásunk iránt. Kétségtelen, hogy az uj törvényhozás nagy követeléseket támaszt a birói és ügyvédi karral szemben, mert ők azok, akiknek tüstént hozzá kell látni az uj törvények áttanulmányozásához. A birákra és ügyvédekre sulyos és komoly munka vár, ezért bizonyos időt engedünk, hogy áttanulmányozhassák ezeket a törvényeket.

Az ujságirók kérdésére dr. Szubotics igazságügyminiszter végül kijelentette, hogy *az ügyvédjelöltek számára három év lesz a gyakorlóidő,* kevés kivétellel. *A nők számára is nyitva lesz az ügyvédi pálya,* de biróvá nem neveznek ki őt.

Bár maradtam volna pincér Szmederevón — mondotta a volt pancsevói főkapitány

Hrisztics Milánt ismét elitélték két bünpörben

Pancsevóról jelentik: *Hrisztics* Milán volt pancsevói rendőrfőkapitány bünügyei ismételten foglakoztatták a pancsevói biróságokat. A volt főkapitány — mint ismeretes — két és fél évet töltött a pozsareváci fegyházban, mert agyonszurt egy detektivet, azután ötrendbeli hivatalos hatalommal való visszaélés miatt három hónapi fogházra itélték legutóbb pedig négy havi fogházat kapott, mert még mint rendőrfőkapitány hivatalában arculütötte *Kopacs* Tihomir tengerészkapitányt, a közlekedési minisztérium folyamhajózási osztályának referensét.

Legujabban ismét két vádért kellett felelnie a volt főkapitánynak. Hrisztics ugyanis mint főkapitány 1924 január huszonnegyedikén maga elé idéztette hivatalába dr. Tomandl Mihovil lapszerkesztőt és őt a főkapitányi hivatalban megtámadta, a szemüveget leütötte a rendkivül rövidlátó ember szeméről és ököllel többször fejbevágta. Ezt az ügyet most tárgyalta a pancsevói törvényszék *Mrakovcsics* Anton büntetőtanácsi elnök vezetése alatt. A tárgyalásra a vádlottat szuronyos börtönőr vezette elő a fogházból.

Dr. Tomandl Mihovil, mint főmagánvádló kijelentette, hogy tekintettel arra hogy az eset már régen volt és Hrisztics nek ugyis elég baja van, ő megbocsájt és visszavonja a vádat. — Leko Dusán államügyész azonban átvette a vád képviseletét.

Hrisztics kihallgatásakor a leghatározottabban tagadta, hogy ő Tomandlt inzultálta. Mikor Tomandl dr. bejött a hivatalomba — mondotta — azt kérdeztem tőle, igaz-e, hogy ő engem ismételten cigánynak nevezett. Mire Tomandl dr. azt felelte: »Hiszen most is egy közönséges cigány előtt állok.« Erre én megharagudtam és kilöktem szobámból. Ekkor eset le a cvikkere. De pofon nem ütöttem.

Dr. Tomandl viszont elmondta, hogy a főkapitányi hivatalba érkezésekor Hrisztics irodaszta mellett már támadásra kész állásban várta és hellyel is csak azért kinálta meg, hogy igy könnyebben elbánhasson vele Egy-két szó után mindjárt leütötte a cvikkerét és ököllel összevissza verte a fejét, mire ő *segitségért kiabált és menekült, de az ajtóban rendőrök fogták el, hogy Hrisztics nyugodtabban üthesse.* Csak nagy nehezen sikerült elmenekülnie. A biróság Hrisztics et az enyhitő körülmények figyelembevételével hivatalos hatalommal való visszaélésért tizenöt napi fogházzal sujtotta. *Az itélet jogerős.*

A másik tárgyalás Hrisztics ellen a járásbiróságon folyt le *Pekota* járásbiró előtt. A vád szerint Hrisztics 1927 augusztus harmincadikán, amikor *Milasinovics* Bránkó államügyész elrendelte letartóztatását és beszállitották a fogházba, ott az őrmesteri irodában és a folyosón Milasinovics ügyészre sulyosan sértő kijelentéseket tett.

Ezt az ügyet Pekota járásbiró tárgyalta és a vádat Leko Dusán dr. ügyész képviselte.

Hrisztics ismét szuronyos börtönőr vezette elő.

Amikor a járásbiró megkérdezte Hrisztics et, hogy volt-e már büntetve és hányszor, ugy felelt:

— *Tudja az ördög, voltam már többször is, vagyok is és ugy látszik leszek is még párszor. Már igazán nem érdemes számontartani, hányszor mikor és miért.*

Hrisztics ezután hatásos védőbeszédet mondott maga mellett, amelynek végén kezébe temette arcát, verni kezdte fejét, igy kiáltott:

— *Szégyen ez, amit velem csinálnak itt! Minek is jöttem én ide, maradtam volna Szmederovón pincérnek, ott békes ségem volt.*

A panaszos és a tanuk kihallgatása után a biróság egy havi fogházra itélte Hrisztics Milánt. Az ügyész és a vádlott felebbezett.

Megfojtotta és kutba dobta gyermekét

Csecsemő holttestet találtak egy vrsaci közkutban

Vrsacról jelentik: Borzalmas kegyetlenséggel elkövetett gyermekgyilkosság foglalkoztatja néhány nap óta a vrsaci rendőrséget. Pénteken egy *Zárics* Bugica nevü vrsaci asszony jelentette a rendőrposztnak, hogy a Gunduicsevaucca 14. számu ház előtt levő közkutban.

egy csecsemő holttestére bukkant.

Az asszony elmondotta, hogy vizet akart meriteni, amikor a vödörrel együtt egy csomag került a felszinre, melyből kilátszott egy csecsemő karja. A rendőr értesitette a főkapitányságot, ahonnan *Mezichradszky* Miklós főkapitányhelyettes vezetése alatt bizottság szállt ki a helyszinre. Kiemelték a kutból a csomagot és megállapitották, hogy

kendőbe burkolva egy másfél hónapos fejlett csecsemő holttestet van.

A tüzetesebb orvosi vizsgálat megállapitotta, hogy a csecsemőt az ismeretlen tettes

megfojtotta és csak aztán dobta bele a kutba.

A hulla nyakán vörös foltok látszanak és egyes helyeken a vékony bőr egész lehorzsolódott. Az orvosi vélemény szerint a csecsemő holttestet

huszonnégy órája lehetett a vizben.

A rendőrség széleskörü nyomozást inditott a gyermekgyilkos felkutatására.

Szétdarabolt női holttest a noviszadi vasuti fütőház előtt

Büntény, öngyilkosság vagy szerencsétlenség?

Noviszadról jelentik: Borzalmas leletre akadtak pénteken este nyolc óra táján a járókelők a noviszadi vasuti fütőház közelében. *A sineken több darabra tépett női holttest hevert és a holttest egyes részei a vasuti sinek mentén több száz méter távolságra voltak szétszórva.*

A rendőrség, amint értesült a történtekről, kiszállt a helyszinre és megindította a nyomozást. A rendőri bizottság megállapitotta, hogy a holttesten három vonat robogott keresztül, mig felfedezték és a kerekek tépték szét a szerencsétlent és hurcolták magukkal az egyes testrészeket. *A fej a felismerhetetlenségig szét van roncsolva* és minthogy a holttest közelében igazoló okmányokat sem találtak, a szerencsétlen személyazonosságát még nem sikerült megállapitani. Ugyancsak nem sikerült megállapitani azt sem, hogy büntény, öngyilkosság, vagy szerencsétlenség esete forog-e fenn.

Az egyetemek kapuja helyett a tantermek bejáratánál igazoltatnak a budapesti ébredők

A bajtársi szövetségek még mindig nem engedik be az egyetemre a zsidó hallgatókat, a tanárok azonban nem tekintik igazolinak a zsidó diákok mulasztását

Küszöbön van a budapesti egyetemek bezárása

Budapestről jelentik: Szombaton reggel az összes egyetemek kapujában egyenruhás, karszalagos pedellusok álltak és igazoltatták a hallgatókat, akik az épületbe igyekeztek és igy a zsidóvallásu egyetemi hallgatók is akadálytalanul tudtak bejutni az egyetemi épületekbe. A legtöbb helyen azonban

a tantermek előtt álltak a bajtársi igazoltatók és ha zsidó hallgató érkezett, **barátságos hangon figyelmeztették, hogy hagyja el az épületet, mert izzó a hangulat és senki sem vállal felelősséget a zsidók testi épségéért.**

Amikor a zsidó diákok arra hivatkoztak, hogy a tanárok katalógust olvasnak és a jelennemlévőket mulasztókként irják be, a bajtársi szövetségek tagjai erélyesebb hangon követelték a távozást és több esetben egész a kapuig kisérték a zsidó hallgatókat. A helyzet most tehát az, hogy

a zsidó diákok de facto nem hallgathatják az előadásokat, a tanárok azonban katalógust olvasnak és a zsidók mulasztását nem veszik igazoltnak.

A hangulat olyan, hogy a bajtársi szövetségek el vannak készülve arra, hogy

az egyetemeket bezárják, mert a bajtársi szövetségek hangoztatják, hogy addig nem tanulnak együtt a zsidó hallgatókkal, mig a kormány a numerus clausus módositásának tervétől el nem áll.

A pécsi, szegedi és debreceni egyetemeken szombaton teljes rend volt.

Mindjobban erősödik Romániában Károly herceg tábora

A karlisták most már nem elégszenek meg a volt trónörökös visszatérésével, hanem azt kivánják, hogy elfoglalhassa a trónt

Bukarestből jelentik: Az utóbbi hetek bizonytalanságai és izgalmai után

most már forrongó a hangulat egész Romániában.

A kormány minden rendőri és csendőri szerve Orsovától egész Kisenevig szüntelenül talpon van, hogy megfigyelje és fékentartsa azokat, akik mind nagyobb számban sorakoznak a Károly herceget trónra segitők táborába.

A legszigorubb cenzura és besugórendszer igyekszik elfojtani a már egész Romániára kiterjedő karlista-mozgalmat.

Számtalan házkutatást tartottak az utolsó napokban és mindenütt sok előállitás történt. A sajtócenzurát olyan páratlan szigoruan kezelik, hogy Maniu Gyulának a kamara ülésén elmondott beszédét is csak kihagyásokkal közölhették a lapok és Károly herceg nevének a közlését sem engedik meg.

A kiszivárgó hirek szerint

Christea Miron patriarcha, a régenstanács tagja, Románia békéje érdekében azt javasolta, hogy Károly herceggel hivatalos tárgyalásokat kezdjenek a volt trónörökös és Bratianuék közötti ellentétek áthidalásáról. Bratianu azonban ezt a javaslatot kereken visszautasitotta.

A helyzet most az, hogy még néhány héttel ezelőtt Károly beérte volna a Romániába való visszatéréssel, fia nevelésének vezetésével és annak a befolyásnak a biztositásával, ami őt, mint a gyermekkirály édesapját joggal megilleti, ma már az a helyzet, hogy a Károly-pártiak felfogása szerint

a belső forradalmat csak azzal lehet elháritani, ha nemcsak Károly visszatérését teszik lehetővé, hanem azt is, hogy elfoglalja a trónt.

A kormány környezetében nagy nyugtalansággal figyelik a gyulafehérvári gyülés előkészületeit, ennek ellenére azonban a kormány nem meri betiltani a gyülést, mert attól tartanak, hogy ebben az esetben Maniu Gyula és társai a Romániához való csatlakozást kimondó 1918-iki gyulafehérvári határozat megsértése miatt

Erdély elszakadását proklamálnák a regattól és proklamálnák Erdély önállóságát.

A liberális párt és az ellenzék élethalálharcától teljesen távoltartják magukat az erdélyi magyarok és a szászok, mert nem akarnak okot szolgáltatni ujabb üldözésre.

A Principessa Mafalda háromszáz utasa hiányzik

Az elsüllyedt hajón csak ötszáz személy részére volt mentőcsónak — A menekültek panasza szerint a gőzös legénysége a pánikban foszlogatta az utasok podgyászát

Ujból szerencsétlenség ért egy olasz óceánjárót

Rio de Janeiró-ból jelentik: Az elsüllyedt *Principessa Mafalda* elpusztult utasainak a számát még mindig nem állapitották meg pontosan. A mentőakcióban résztvett hajók közül eddig öt ért partot és ezekről

a mentőhajókról 931 hajótöröttet szállitottak partra, ugyhogy a Principessa Mafalda utasai közül még 321 utas hiányzik.

A hajótöröttek elbeszélése szerint *Guli* kapitány a mentési munkálatok folyamán sulyosan megsebesült, de az utolsó percig a helyén maradt és

akkor sem hagyta el a helyét, amikor a hullámok már a parancsnoki hidat is elboritották.

A Rio de Janeiro-i olasz követ, aki négy napja minden idejét a hajótörötteknek szenteli, pénteken meglátogatta az *Alhena* által megmentett hajótörötteket, akiknek egészségi állapota aránylag kielégitő. A megmentett harmadosztályu utasokat a Rio de Janeiro-i öbölben lévő *Feori* szigeten helyezték el, mig az első- és másodosztályu utasok a braziliai kormány által rendelkezésre bocsátott szállodákban kaptak helyet.

A hajótöröttek az Alhena fedélzetén mindenben szükséget szenvedtek, mert a hajó mindössze tizennégy ember részére volt élelemmel és ivóvizzel felszerelve,

miután csak ennyi a hajó legénységének a létszáma. Az olasz követ bejelentette, hogy az olasz kormány által rendelkezésére bocsátott segélyből nemcsak az olasz állampolgároknak juttat, hanem valamennyi hajótöröttet segélyezi.

Sulyos vádak az elsüllyedt hajó legénysége ellen

Pernambucoból jelentik: A *Rosetti* nevü olasz gőzös, amely szintén részt vett a mentési munkálatokban, Pernambucoba érkezett. A hajótöröttek között hat matróz van. A hajótöröttek közül ketten a hajón meghaltak. A Rosetti által megmentettek is látták, hogy cápák jelentek meg a szerencsétlenség szinhelyén.

Az egyik hajótörött, aki feleségét és hat gyermekét vesztette el, elbeszélte, hogy egyik gyermekét a cápa a karjaiból ragadta el.

Hasonló eset történt egy asszonnyal. A menekültek azt állitják, hogy a Mafalda a szerencsétlenség előtt nagy gyorsasággal haladt, hogy időveszteségét behozza.

Georga Renada, egy ismert buenosairesi üzletember, a Rio de Janeiro-i olasz követségen irásbafoglaltatta panaszát és feljelentését az elsüllyedt gőzös legénysége ellen. Előadta, hogy

egyes matrózok a szerencsétlenség nyomán támadt pánikot és általános felfordulást arra használták fel, hogy kifosszák az utasok podgyászait és feltörjék a hajó borkamráját, ahol leitták magukat.

A feljelentés szerint a mentőcsónakokat nem lehetett rendben lebocsátani, mert a fedélközi utasok hatalmukba keritették azokat és késsel harcoltak a mentőcsónakokért. A legtöbb lebocsátott mentőcsónak felborult, mert tulsokan ültek benne. A hajó tisztjei *tehetetlenek voltak a megvadult tömeggel szemben*, de nagyobb baj, hogy

nem volt elég mentőcsónak, mert ha rendben is ment volna a mentőcsónakok lebocsátása, azokban legfeljebb ötszáz személy számára jutott volna hely.

Az áldozatok számáról még mindig nincsenek megbizható adatok, de erősen tartja magát az a hir, hogy

a Principessa Mafalda 295 utasa hiányzik.

Egészen pontos számadatok azonban csak néhány nap mulva válnak ismeretessé.

Az áldozatok közt van a hajó kapitánya is, aki állitólag főbelőtte magát.

Egy ujabb olasz gőzös katasztrófája

Newyorkból jelentik: Szombatra virradó éjjel, röviddel éjfél után,

a Labor nevü olasz gőzösről leadott S. O. S. jelzéseket fogtak fel.

A gőzös, amelynek propellere tört el, pár kilométernyire van déli irányban a Nantucket hadihajótól.

London, Berlin, Lipcse, Wien és Budapest

őszi mintakiállitásain, tiszta és távoli rádióvételre, a következő typusu

RADIO-készülékek

tüntek ki és feleltek meg legjobban:

A) Kész készülékek:

1. „Saba" Ultraautodyne négylámpás készülék (Browning Drake-kapcsolás) minden hullámra és távolságra, hangos Lautsprecher vételre. Ára . . Dinár 2800·—
2. Oszilladyne-Ultradyne nyolclámpás készülék, mely rámaantennával is óriási hangerősségü és amellett természetes tiszta vételt biztosit. Ára . . . . Dinár 4950·—
3. „Littleglant" háromlámpás Reinartz, olcsó és rendkivül jó készülék. Ára . . . . . Dinár 1400·—
4. Rövidhullámu („Kurzwellen") garantált Amerikavevő, háromlámpás. — Ára . . . . . Dinár 2500·—

B) Komplett épitőszekrények, önépitésre:

Ad. 1) . . . . . Dinár 1890·—
Ad. 2) . . . . . „ 2860·—
Ad. 3) . . . . . „ 925·—

Ezen készülékek speciálisan a mi viszonyainkhoz vannak konstruálva és igy a legjobbak, leghangosabbak és felette olcsók. Kiváló működésükért irásbeli garanciát vállalunk.

Fenti készülékeken kivül szállithatunk még prompt:

Telefunken „Beta" háromlámpást D 1800·—
Tungsram háromlámpást . . . D 3200·—
Tungsram hétlámpást . . . . D 10000·—
Horny „Neutrovox" négylámpást D 3750·—
Alfa egylámpást . . . . . D 720·—
Radiola Solodyne ötlámpást . . D 4800·—

Nagy raktárt tartunk: Kremenezky, Philips, Telefunken, Tungsram és Ultralámpákban.

Ahemo anódpótlók és töltőkben; Blaupunkt, Telefunken, Ericson, Austria és egyéb fejhallgatókban.

Blaupunkt, Musikpavilon, Brown, Philips, Western, Orion, Kapsch, Jacobi és Dr. Nesper hangszórókban és végül mindennemü

RÁDIÓALKATRÉSZEKBEN.

Vidékieknek gyors és pontos postai kiszolgálást biztositunk.

Kérje ingyenes nagy katalógusunkat 300 ábrával, vagy rádiókönyvünket hibakereső kulccsal együtt, 10·— dinárért.

Viszontelárusitókat az egész országban keresünk.

KONRATH
D. D. SUBOTICA

„UNA"

a jelenkor legkiválóbb kézi tüzoltó-készüléke

Ára 800—1300 dinár

Képviselőket keresünk

„UNA" trgovina kemičko-tehničkih materijala

Zagreb, Račkoga ulica 3

Pénzhamisitók egymás ellen

A vrsaci pénzhamisitó banda vezére beperelte egyik büntársát

Vrsacról jelentik: A vrsaci pénzhamisitók bünperének főtárgyalását a napokban tartja meg a noviszadi törvényszék. Ennek a nagyszabásu bünügynek, melynek egyik vádlottja *Ditsch* János tekintélyes vrsaci szölöbirtokos, egyik mellékepizódja most került a belacrkvai törvényszék felebbviteli tanácsa elé.

Ditsch mult év augusztusában történt letartóztatása előtt egy 25.000 dináros váltótartozásáért beperelte *Schmich* Mihály vrsaci mechanikust, aki mint a pénzhamisitó banda müszaki vezetője jelenleg a noviszadi ügyészség foglya. A polgári per folyamán a letartóztatott Schmich Mihály ügyvédje, dr. Singer Miklós vrsaci ügyvéd utján azzal védekezett, hogy *a peresitett 25.000 dinárt Ditschel együtt vették fel a pénzhamisitás finanszirozása céljaira.*

A vrsaci járásbiróág itéletében azonban kötelezte Schmichet, hogy a peresitett 25.000 dinárt Ditschnek fizesse meg, mert a felhozott kifogásai nem nyertek beigazolást.

Schmich az itélet ellen felebbezett. A felebbviteli tárgyaláson Schmich képviseletében dr. *Bogdánffy* Gergely kérte a biróságot, hogy ezt a pert a pénzhamisitás miatt Ditsch és Schmich ellen inditott bünügyi eljárás befejeztéig függesszék fel, mert *Ditsch János a vizsgálóbiró előtt tett vallomásában beismerte, hogy 25.000 dinárral járult a pénzhamisitás finanszirozásához és épen emiatt folyik ellene a bünvádi eljárás.* A biróság azonban ezt a kérelmet elutasitotta és a vrsaci járásbiróság itéletét helybenhagyta.

Az itélet indokolásában megállapitja, hogy Schmich a polgári per során történt kihallgatása alkalmával maga mondotta, hogy a pénz felvételekor nem volt szó közöttük a pénzhamisitásról.

Ebben a perben az az érdekes, hogy a polgári biróság itélete és megállapitása szerint Ditsch a 25.000 dinárt nem a pénzhamisitás céljaira adta Schmichnek, *a bünügyi eljárás folyamán pedig azzal vádolják Ditschet, hogy a pénzhamisitást 25.000 dinárral finanszirozta* és ezzel büncselekményt követett el.

Meg akart halni

mert elitélték becsületsértésért

Egy fiatal csonpályai gazda öngyilkossági kisérlete

Szomborból jelentik: *Dvoracsek* Ferenc huszonötéves jómódu csonpályai gazda szombaton hajnalban agyonlőtte magát vadászfegyverével.

Dvoracsek Ferenc elszámolási viszonyban állott *Spreiczer* Lőrinc gabonakereskedővel, akivel egy izben pénzügyi differenciák miatt összeszólalkozott. A veszekedés hevében Dvoracsek sértő kijelentéseivel illette a gabonakereskedőt, aki erre becsületsértési pert inditott a gazda ellen. A biróság Dvoracseket elitélte amit a fiatal gazda annyira a szivére vett, hogy mindenütt elpanaszolta, milyen igazságtalanság érte. Szombaton este szomszédjai a Rüfer-féle vendéglőben társas vacsorát rendeztek, amelyre Dvoracsek is hivatalos volt. Itt is elkeseredetten panaszkodott a gabonakereskedőre, aki — szerinte — sulyosan megbárositotta őt és ráadásul még be is perelte becsületsértésért.

Hajnali három órakor hazafelé indult a társaság. Dvoracsek igy bucsuzott a barátaitól:

— *Isten veletek. Tartsatok meg jó emlékezetetekben!*

Amikor hazaért, szótlanul leakasztotta a falról vadászfegyverét és megtöltötte söréttel. Feleségének feltünt a szokatlan készülődés és megkérdezte, hogy hova indul.

— *Kikészitem a puskámat, mert reggel vadászni megyek.*

Ezzel átment a másik szobába. Pár perc mulva *hatalmas dörrenés verte fel az alvó ház csendjét.* Amikor a felesége berohant, férjét *hatalmas vértócsában, a földön fekve találta.* Mellette feküdt füstölgő vadászfegyvere. Csakhamar összesereglett a szomszédság is akik élesztgetni kezdték az öngyilkost. Dvoracsek közben magához tért, felkelt és *egy őrizetlen pillanatban ismét a fejének szegezte a fegyvert. — Engedjetek meghalni!* — kiáltotta. Csak erős küzdelem után sikerült kicsavarni kezeiből a vadászpuskát.

Dvoracseket sulyos sérüléseivel beszállitották a szombori közkórházba. A sörétek nem okoztak halálos sérülést, azonban a szemidegeit sulyosan megsértették, ugyhogy a szerencsétlen gazda valószinüleg a szeme világával fog megfizetni öngyilkossági kisérletéért.

Szenzációs leleplezés a budapesti kommunistapör tárgyalásán

Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék két hete tárgyalja *Szántó* Zoltán volt népbiztoshelyettes és társainak bünügyét, akiket az ügyészség kommunista szervezkedés miatt az állami és társadalmi rend elleni büncselekménnyel vádol. A szombati tárgyaláson dr. *Szőke* Sándor budapesti ügyvéd, a vádlottak egyik védője azt a meglepő bejelentést tette, hogy a pör egyik volt vádlottja, *Rubin* Ede Berlinből egy közjegyzőileg hitelesitett nyilatkozatot küldött neki és kérte ennek ismertetését.

Dr. Szőke Sándor ügyvéd bejelentette, hogy

a kommunista bünpörben annak idején letartóztatásban volt Rubin Ede március 13-ikán Rössler Ede nevére kiállitott arcképes utlevelet kapott és Heim Péter, valamint Szántó detektivelügyelők március 14-ikén kikisérték őket a nyugati pályaudvarra,

A rendőri jelentés szerint Rubint azért vitték ki a pályaudvarra, mert ott egy Rövai József nevü kommunista megérkezését várták, akit Rubinnak kellett volna felismernie. A rendőri jelentés azt állitja, hogy Rubin a pályaudvari tumultusban kereket oldott. Szőke Sándor védő ezzel szemben bizonyitani kivánja, hogy

Rubin nem szökött meg, hanem megengedték neki a szökést, 350 pengő utiköltséget adtak neki, megváltották a jegyét a berlini gyorsvonatra

és egy detektiv egész Kelenföldig kisérte. Ezt megelőzőleg megengedték neki, hogy egy detektiv kiséretében hazamenjen és elbucsuzzék a szüleitől. Rubinnak az volt az utasitása, hogy Bécsben jelentkezzék a magyar követségen, amit meg is tett.

Berlinben felkereste Rubint egy detektivelügyelő, aki rá akarta beszélni, hogy menjen ki Oroszországba és onnan állandóan küldöjön jelentéseket a budapesti rendőrségnek.

Dr. Szőke védő Rubin nyilatkozatával azt kivánja bizonyitani, hogy Rubint a budapesti főkapitányságon budapesti letartóztatása után *sulyosan bántalmazták* és ennek következtében tette meg Rubin a többi vádlottakra terhelő vallomását. Bejelentette végül a védő, hogy Rubin minden valószinüség szerint a napokban visszaérkezik Budapestre, hogy a főtárgyaláson megerősitse a rendőrségen tett bélyegző vallomását.

A többi védő ezután szintén a bizonyitás kiegészitését inditványozta, az ügyész azonban ellenezte. A biróság nem döntött az inditvány fölött, hanem keddig elnapolta a tárgyalást és kedden fogja kihirdetni határozatát a bizonyitás kihirdetésére vonatkozólag.

GOWE ALDACCA GOWE SILBER
GYÁR: Christian Gottlieb Weiner A. G. Auerhammer b. Aue
Képviselet: Alfréd Krausz, Subotica

HIREK

Esti kérdőjelek

1. Ezüst alabárdos tücskök zongoráznak a nyár után és az élet kismadara elálmosodik az óriási kalitkában. A füstölgő avarban már föllobog a sok gyertyás ősz, a fűben visszafelé borzongnak a sörényző vágyak, a szőke kazalok homlokán lobot vet a nap tegnapi keresztvize s a világ fölött a holdas éj aranycsillárja lóg. Az érzések pályáiból most ébred föl a nem fájó ember-arc, lábon ma nem fog szökölni a seb, gépek csuklóiban nem dobog a tüz ütőere, földben nem szur majd a rügy, sziven nem lesz suly a céltalanság. Ha meghalnék, a világórán visszahullna-e születésem dátumára a mutató?

2. Ugy kiugranak a kézből, percek vagy csak pillanatok: láng-uszonyos kicsi halacskák az idő nagy-arcu tengerébe. Helyük nem is hely a térnek, életük nem bosszantás a semminek, megcsillanásuk nem karmolás a vad szürkeségnek, utjuk nem ut a simaságnak. De azért élőbbek, mint az esztendők bárkái, szebbek, mint a századok hajói és drágábbak, mint az évezredek gályái. Egyazon szél zászlós horgonyával, egyazon irányba, egyazon tengeren: az isten széles őszi versének ritmusán a többi szörnyü csodával evez valamennyi az ismeretlen tulsó part felé.

3. Kinek félelméért vagyok most bátor, hogy zéruson maradjon a delejes titkok mozdulni tilos mérlege? Hány aranypénzt fizettek az éjnek, hogy sértetlen elvonulhatok a sok világos ablak előtt? Ki izzadott azért, hogy hideg harmatba nyiljon itt a kötvagos sisakvirág? Hol szenderült el a jóllakottság, amire nekem kell szomjaznom az idegen vért? Kinek adta el csatáit az ősöm, hogy irigyeljem most a messzevándorlókat?

És ki susog álmában különös válaszokat azért, mert én éber szemekkel kérdezek?

4. Vén keritőnő: élet, legtöbbször szavam sincs, hozzá és azt se bánom, ha fonnyadt ruhás koldusasszony marad örökre. Fogatlan öreg boszorkány, csontos irigység, ideges ellensége a csókkal csatázó nevetésnek. Öcska lelke már csak az avas zsirmécseken legel tüzet, ujjaiból vérelvásitó durva borravaló szivja a meleget, jókedvét első bor pofozza pirosra, szivét mindennap meggyomrozza a zsugori éhség és szoknyája ráncain keserü szag hegyez tövist a vak szelekbe. Nyirkos szobái mégis orgonás találkahelyek, néhány pénzdarabért elhajlik a titkos függöny, fölcsuklik a rossz kilincs és vigyorog a gonosz keritőasszony is. Szeme álnokság, de azért izlással választ, rongy mosolya káromkodás, de kulcsot csusztat a csillagos lakatba, keze rut pókkarom, de mégis ügyesen diszmázza örök-szép szerelemre, szégyenlős fiatalságra az emlékek jócsóku csitri lányait.

Derényi János

*

LUFKA. Fehér bőlen díszelő könyvek: *Az asszony és az ördög, Greta Garbo* és *John Gilbert* fellépte. A csókok és a szenvedélyek fiatja. Sudermann »Egyszer volt« cimü regénye után.

*

— **A szuboticai polgármester Belgerkván.** Szántics Károly dr., Szubotica város polgármestere pénteken este Belgerkvára utazott, ahol résztvesz a vajdasági városok szövetségének szombaton és vasárnap megtartandó értekezletén. A polgármester hétfőn tér vissza Szuboticára.

— **Ujból fellángolt a mexikói forradalom.** Newyorkból jelentik: Mexikói jelentés szerint a mexikói forradalmi mozgalom teljes erővel ujból fellángolt. Gomez tábornoknak sikerült csapatait ujjászervezni és megtámadta a kormánycsapatokat, amelyeket másfélnapos véres ütközet után sikerült megverni. Mindkét oldalon sulyos a veszteség.

— **A szuboticai Francia Klub teadélutánja.** A szuboticai Francia Klub október 30-ikán vasárnap délután öt órai kezdettel teadélutánt rendez a klub tagjai és azok barátai részére.

— **Tyoszics Nebojszát Becskerek város rendőrfőkapitányává nevezték ki.** Becskerekről jelentik: A belügyminisztérium táviratilag értesitette a becskereki főispáni hivatalt, hogy Tyoszics Nebojszát Becskerek város főkapitányává nevezték ki és a főszolgabirói állást dr. Nikolajevics Tihomir volt vármegyei főlevéltárossal töltötték be. Dr. Nikolajevics vasárnap veszi át a főszolgabirói hivatalt Tyoszicstól, aki már eddig is vezette a becskereki rendőrfőkapitányság ügyeit.

— **Alaptalanul megvádolt szállodai alkalmazottak.** Az adai rendőrség lopás gyanuja alatt letartóztatta Daróc Erzsébetet és Gábor Piroskát, az adai Avala-szálló alkalmazottait, akiket bekisért a szuboticai ügyészségre. Időközben kiderült, hogy mindketten ártatlanok, mire a vizsgálóbiró szabadon engedte őket, az eljárást pedig beszüntette ellenük.

— **Wilson unokahuga ötödször is startolni akar Chamberlinnel.** Newyorkból jelentik: Miss Francis Wilson-Greyson, aki már négy izben kisérelte meg az óceán átrepülését, a jövő héten ötödször is startol és ezuttal az óceánrepülő Chamberlint kéri fel repülőgépének, a Down-nak vezetésére, mert az a meggyőződése, hogy eddigi pilótája szándékosan keresett ürügyet arra, hogy visszafordulhasson az utról.

Dr. Frank Pál operateur, szülész, nőgyógyász-specialista, a berlini klinika több éven át volt tanársegéde és dr. *F. Radó Irén,* a berlini gyermekkórház volt orvosa rendeléseiket Szomborban, Kralja Petar ulica 13. (Szimics-ház) megkezdték.

Vasárnapi sport Noviszadon. Noviszadról jelentik: Vasárnap, október hó 30-ikán a Vojvodina B. és a Makkabi B. csapata barátságos, a Pestások és a petrovaradini Gradjanski II. osztályu, a Makkabi és a Vojvodina elsőosztályu bajnoki mérkőzést fognak tartani.

Dr. Abelsberg Pál, a fül-, orr- és torokbetegségek szakorvosa, elutazott. Visszaérkezését e helyen jelezni fogja.

— **A titeli halálos verekedés.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék lefolytatta a vizsgálatot az e hó 24-ikén Titelen történt gyilkosság ügyében. Megállapitotta a vizsgálat, hogy hétfőn este tiz órakor Joszimov Szteván a titeli Beslin-féle vendéglőben borozgatott és ittas állapotban összetüzött a szintén megiszott Bosnyák Ilijával. A vendéglős közbelépett és Joszimov őt is kétszer arculütötte. Eközben Bosnyák két hatalmas ütést mért Joszimov fejére, aki ezután elhagyta a helyiséget, az uccán késsel leste meg Bosnyákot és rátámadt. Bosnyák egy közeli ház udvarára menekült, ahol baltát talált s ezzel visszatérve az ujra támadó Joszimovot több baltacsapással sujtotta. A sulyosan megsebesült Joszimov Sztevánt beszállitották egy házba, ahol másnap reggel meghalt. Az orvosok megállapitották, hogy a baltacsapások bármelyike halálát okozhatott. Bosnyák Iliját letartóztatták és beszállitották a noviszadi ügyészség fogházába.

BALKAN
MONUMENTALFILM!
10354

— **A belügyminiszterium kitiltotta Jugoszlávából a Budapesti Hirlapot.** Beogradból jelentik: A Politika értesülése szerint a belügyminisztérium államvédelmi osztálya megvonta a Budapesti Hirlap jugoszláviai terjesztési jogát. A belügyminisztérium a rendeletet azzal indokolja, hogy a lap a jugoszláv-bolgár feszültség idején a macedón forradalmi szervezet álláspontját támogatta és az SHS. királyság érdekei ellen irt.

— **Murszkaszubota maga tartja fenn gimnáziumát.** Ljubljanából jelentik: Mint sok más városban, igy a muránturi Murszkaszubotán is megszüntették az ottani gimnázium hetedik és nyolcadik osztályát. A feloszlatás nagy elégedetlenséget keltett a városban. Mivel azonban a város igyekezete a két osztály visszaszerzéséért sikertelen volt, a városi tanács elhatározta, hogy ezentul maga tartja fenn a megszüntetett két osztályt. A közoktatásügyi miniszterium ezt a javaslatot elfogadta.

— **Vizsgálat a bácskogradistei magyar párt elnökének izgatási ügyében.** A noviszadi államügyészség rendeletére Szvircsevics Misó sztaribecseji járási rendőrfelügyelő a napokban kiszállt Bácskogradistére és vizsgálatot tartott Horváth Ferencnek, a bácskogradistei magyar párt elnöke izgatási ügyében. Horváthot a csendőrség annak idején államellenes izgatás cimén letartóztatta és beszállitotta a noviszadi államügyészség fogházába. Az ügyészség Horváthot szabadon bocsájtotta. Horváth ellen a tantestület is feljelentést tett és ebben az ügyben is folytatott a rendőrfelügyelő vizsgálatot. A tantestület Horváthot hatóság megsértésével vádolta, mert a tantestületnek azt az eljárását, hogy az egyik szláv nevü szülő gyermekét a szláv tagozatba irta be, huncutságnak nevezte. A rendőrfelügyelő mindkét ügyben lefolytatta a vizsgálatot és arról jelentést tett az ügyészségnek.

Férfi szövet-vásár
november 1—10-ig

nagymennyiségü télikabát, raglán, mikádó, öltöny és sportex szövet lesz eladva

jóval olcsóbban a napi árnál

Pero Vujković
divatáruháza

3—400 dinárt ta a-it meg egy öltönynél

— **Verekedő falusi Don Juan.** Lokról jelentik: Janosevics Jócó huszonnyolc éves loki legényember, aki falusi Don Juan hirében állott, udvarolni kezdett Vukájlov Brankó pásztor fiatal feleségének. A férj mindaddig nem avatkozott bele a dologba, amig a szerelmes legény részeg fővel az elmult éjjel be nem kopogtatott a felesége ablakán abban a reményben, hogy az asszony egyedül van otthon. A kopogtatásra a szép asszony helyett a férj és ennek apja jöttek ki és ütlegelni kezdték az éjféli látogatót. Janosevics eközben kikapta a botot Vukajlov apja kezéből és olyan erővel vágta fejbe a férjet, hogy az eszméletlenül összeesett. A rendőrség a verekedő Don Juant letartóztatta.

— **Kutyák miatt a halálba.** Topoláról jelentik: Szemző Sándor tizennyolcéves topolai fiatalember kerékpáron igyekezett az egyik tanyára. Utközben kutyák megtámadták, mire Szemző revolveréből közéjük akart lőni, de oly szerencsétlenül sült el a fegyver, hogy a golyó a hasába furódott. Beszállitották a szuboticai kórházba, ahol sulyos sérülésébe belehalt. Halála Topolán nagy részvétet keltett.

Vulkán szabadalmam forgalomba hozásával Magyari és Makszimović urak Szubotica, vannak megbizva. Felsőbácska területén más képviseletem nincsen. Rendelések felvételére egyedül az ő megbizottaik jogosultak. Vulkán fütőtestek ára 120 dinár franko Noviszad. Tisztelettel I. Sinko Noviszad, Zmaj Jovanović ul. 12.

— **A reformáció emlékünnepe.** A református egyház október 31-ikén tartja meg a reformáció emlékünnepét. Ebből az alkalomból a szuboticai református templomban is nagy ünnepségek lesznek, amelyek programja a következő: október 31-ikén, hétfőn délelőtt 10 órakor ünnepi istentisztelet, háromnegyed 11 órakor Szedlák Lajos egyháztag részéről ajándékozott keresztelői edény felavatása, végzi Ágoston Sándor feketicsi lelkész, hétfőn délután 6 órakor emlékünnepély az imaházban. Az ünnepélyen Benkő Viktor szombori belmisszionárius imát mond, utána Ágoston Sándor előadása, végül pedig ének és zeneszámok következnek. Az ünnepségek után felavatják a gyülekezeti otthont. — Noviszadon vasárnap ünneplik meg a reformáció évfordulóját, az evangelikus templomban, délelőtt 10 órai kezdettel. Az ünnepi istentiszteleten Konradt Vilmos torzsai német lelkész tart prédikációt.

— **Uj diplomált jogász.** A szuboticai jogi egyetemen Vujkovics Lámics Pál szuboticai városi tisztviselő sikerrel levizsgázott és jogi diplomát nyert.

Messze földön, messze tájon csak a vrbászi
GAYER BUTOR
dicséretét hallod n 7232

A **SzAND** vezetősége vasárnap este a Bárány-szálló éttermében bankett keretében vesz bucsut a Szuboticáról végleg eltávozó elnökétől, dr. *Pškulić* Zvonimirtől. A tisztelt tagjainkat és jóbarátainkat ezuton is meghivjuk a bankettra.

— *Noviszadon megkezdik a jövedelmi* **adófelszólamlások tárgyalását.** A tartományi pénzügyigazgatóság november 3-ra hivta össze a jövedelmiadó kivetések ellen beadott felszólamlások elbirálására kinevezett felszólamlási bizottságot, amelynek elnöke Bjelics Dimitrije fakereskedő, tagjai: Banica Szvetiszláv gimnáziumi tanár, Rákics Milutin birtokos, Novakovics Vladimir birtokos, dr. Petrovics Milos birtokos és Miketics Bózsó vendéglős. Előadója pedig dr. Sijak Gavran pénzügyigazgatósági titkár. A felszólamlási bizottság minden felebbezőnek névre szóló meghivót küld és egyelőre az 1925. évi adókivetés ellen beadott felszólamlásokat veszi tárgyalásra.

— **Mükedvelői előadás Vrsacon.** Vrsacról jelentik: A vrsaci iparosszövetség mükedvelői nagy sikerrel mutatták be Gilbert »Polnische Wirtschaft« cimü operettjét. Az előadás kifogástalan volt és a szereplők tehetségüknek legjavát nyujtották. A főszerepekben különösen Kolczer Lujza, Bejer Roza, Braun Mici, Nägel Mária, Nägel Eliz, Zwölfer Lipót, Majer György, Nägel Konrád, Becker András, Letan János, Tittinger Antal, Leitich Károly tüntek ki és bájosak voltak Majer Józsa, Friling Katica, Mark Mici és Krein Vilma is. A darabot Hartig Gyula tanitó rendezte kifogástalanul.

— **Általános munkásvédő szövetség alakult Sztaribecsejen.** Sztaribecsejről jelentik: A sztaribecseji járás szervezett munkássága a sztaribecseji munkásotthonban megtartott értekezletén megalakitotta a sztaribecseji járási munkásvédő szövetséget. A szövetség megalakulása kizárólag gazdasági vonatkozásu és a munkásság érdekeinek minél hathatósabb védelmét célozza. Az értekezlet a Pénzes György által felolvasott alapszabálytervezetet egyhangulag elfogadta. A szövetség elnöke Pénzes György lett, alelnök Bata József, pénztárnok Kiss Ferenc, jegyző Ribár Pál, a választmány tagjai: Balog Pál, Tüski Ferenc és Marics János, póttagok Gyurcsik Antal, Doci Károly, Balassa István és Kisuccai Antal.

Töltse otthon akkumulátorát
»PHILIPS«
egyenirányitóval
Maller Béla okl. gépészmérnök
Subotica—Petrogradska ulica 8, tel. 35

— **Debeljácsai csendélet.** Pancsevóról jelentik: A délbánáti Debeljácsa községben már régóta panaszkodnak Pesics Sztevo rendőrbiztosra, akit a választások előtt helyeztek oda Kikindáról. A legutóbbi hetivásár alkalmával néhányan összeszólalkoztak és a veszekedők közül Pesics bekisérte a községházára Szőke Mihály hatvanégy éves földmivest. A község három tekintélyes polgára Tóth Ferenc, a debeljácsi radikális pártszervezet elnöke, Bám István és Pásztor Mihály, este elmentek a községházára, hogy megkérjék a rendőrbiztost, hogy ne tartsa ott a hideg fogdában éjszakára az öreg Szőkét. Pesics rendőrbiztos azonban durván elutasitotta kérésüket, azután előrántotta revolverét és a három gazdát azzal agyba-főbe verte, ugyhogy valamennyien nyolc napon tul gyógyuló sérüléseket szenvedtek. A gazdák Iritz dr. községi orvossal látleletet vétettek fel sérüléseikről és feljelentést tettek a jegyzőnél, aki jegyzőkönyvet vett fel az esetről, de kijelentette, hogy ő egyedül nem tud a dolgon segiteni, mert Pesics rendőrbiztosnak magas pártfogói vannak. A község erre küldöttséget menesztett Beogradba a belügyminisztériumba, Rajics Szvetiszláv BBB. osztályfőnökhöz, akinél előadták panaszukat, kérve a brutális rendőrbiztos elhelyezését. Rajics osztályfőnök megigérte, hogy az ügyet megvizsgálja és megteszi a szükséges intézkedéseket.

A baranyai menekültek szuboticai csoportja október 30-kán délelőtt tiz órakor a Sokolska-ulicai Bartalos-vendéglőben rendkvüli közgyülést tart.

— **Noviszad városa százezer dinár költséggel lezáratja az adófőkönyvekot.** Noviszadról jelentik: Noviszadon is általános az a panasz, hogy a város adófizető polgárai nincsenek tisztában azzal, hogy mennyi az adóhátralékuk. Ezt az általános tájékozatlanságot az a körülmény okozza, hogy Noviszad város állami adófőkönyvei az 1924—1925. és 1926. évekre még nincsenek lezárva. A tartományi pénzügyigazgatóság számtalan esetben megsürgette a várost, mely végül is százezer dinárt állapitott meg az állami adófőkönyvek lezárására. A város pályázatot irt ki azok számára, aki vállalja, hogy a fenti összeg keretében hat hónapon belül lezárja az összes állami adófőkönyveket.

NEM KELL ÖNNEK BESSZ, NEM KELL ÖNNEK KOSSZ
GYETVAI LAJOS B. TOPOLA
£200.000
SZERENCSÉT GYETVAI SORSJEGY HOZ
10004

— **Agyonlőtte magát, mert szülei ellenezték házasságát.** Mali-Idjosról jelentik: Megrendítő tragédia történt Mali-Idjoson. Gálik József fiatal gazdalegény fegyverével szájába lőtt és a golyó azonnal megölte. Gálik azért követte el tettét, mert szülei nem akarták beleegyezni tervbe vett házasságába.

— **Házasság.** Kornhauser Jolán és Vécsei István, a Közgazdasági Bank R. T. tisztviselője házasságot kötöttek. (Minden külön értesités helyett.)

PURGEN
Világhirü hashajtó!

Dr. Kohn Imre v. klinikai tanársegéd, tüdő-szivspecialista rendel d. e. 9—11, d. u. 3—5 óráig. Krupeževič (Rudics)-ucca 4. I. em. Telefon 702.

Leesett a létráról. Steiner Imre Jelašićeva ulicai cukrászdájában nagy átalakitások folynak. Az egyik munkás, Pacsuta György leesett a létráról, szerencsére nem történt nagyobb baja és igy a munkálatokat be lehetett fejezni. Ma már teljesen ujonnan berendezve áll ez az elsőrangu helyiség a közönség rendelkezésére, sőt minden délután kellemes zene mellett szórakozhat.

Napfényt varázsol otthonába az ALADDIN csodalámpa

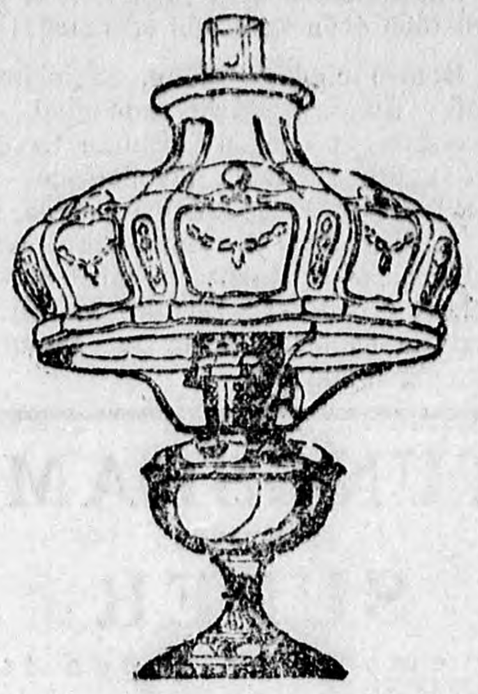

Az Aladdin lámpa 94% levegővel és 6% petroleummal, nyolcvan gyertyacrősségü, hófehér egyenletes izzolényt araszt. Nem kell levegőt préselni (pumpálni), sem robbanóanyaggal (spiritusz, benzin) előmelegiteni. Zajtalan, szagtalan, nem kormoz. Könnyen kezelhető, gyermekre is nyugodtan rábizható. Minden alkatrésze egyszerü, könnyen cserélhető. Kiállitása szép és elegáns. Tüz- és robbanásmentes, égő állapotban is veszély nélkül hordozható. Anyagfogyasztása minimális, a beszerzési árat rövid használat utan amortizálja. A lámpák kifogástalan működésére 5 évi gyári szavatosságot vállalunk.
Jugoszláviai vezérképviselet:
„BARZEL" D. D. SUBOTICA
Kérjen árjegyzéket!
10182

— **A Bácsmegyei Napló jövő heti tárcái.** A Bácsmegyei Naplóban a jövő héten a következő tárcák jelennek meg: Kedden *Tamás* István: Csendélet, szerdán: *Lucia:* Szerelem, csütörtökön *Baedecker:* Egy kritikus albumából, pénteken: *Berényi* János: Kerülő, szombaton: *Gellért* Mária: Az ősz.

Richter János gyógyszerész átvette a volt Decsy-féle Szent Terézhez cimzett városi gyógyszertárat (Jelašićeva ul. 9.). Telefon: 5—80.

— **Választási visszaélések miatt vád alá helyeztek egy bánáti jegyzőt és választási elnököt.** Becskerekről jelentik: A tartományi választások alkalmával Csesztereg községben Jovanovics Szinisa ottani tanitó volt a választási elnök. A választás után — mint annakidején megirtuk — a német párt megpeticionálta a cseszteregi választást azzal az indokolással, hogy Jovanovics választási elnök és *Sztojkovics* Milutin cseszteregi községi jegyző az összes urnaőröket kikergették a választási helyiségből, csupán a radikális urnaőröket engedték bentmaradni. Ennek a peticiónak a következménye az volt, hogy a közigazgatási biróság megsemmisitette a cseszteregi választást és uj választást rendelt el. Az uj választás lényegesen kedvezőbb eredménnyel végződött a német pártra nézve, ugyhogy még egy németpárti jelölt jutott be a beogradi tartománygyülésbe. A választás befejezése után a felsőbánáti német párt büntető feljelentést tett a becskereki államügyészségen Sztojkovics Milutin és Jovanovics Szinisa ellen, akiket választási visszaélésekkel vádolt meg. A feljelentés alapján megindult a vizsgálat. A vizsgálóbiró számos tanut hallgatott ki, akiknek a vallomása alapján az államügyészség most vádiratot adott ki Sztojkovics és Jovanovics ellen. A vádlottak a vádirat ellen kifogásokat adtak be, amelyekben beismerik ugyan, hogy az ellenzéki urnaőröket kiküldték a választási helyiségből, de azt állitják, hogy ezt azért tették, mert az illetők a választást megelőző este sem jelentek meg a választási helyiségben. A becskereki törvényszék vádtanácsa nemsokára foglalkozik az üggyel és dönteni fog a vádalahelyezés kérdésében. Becskereki politikai körökben nagy érdeklődéssel várják a törvényszék döntését.

— **Vasuti szerencsétlenség Krnjaján.** Szomborból jelentik: Szombaton reggel hat órakor Krnyaján a Sztaribecsejről Szombor felé haladó tehervonat hibás váltóállitás következtében a harmadik vágányra futott be, melyen több üres teherkocsi állott. A tehervonat összeütközött az ott veszteglő üres kocsikkal, amelyek közül három kocsi pozdorjává tört. Emberéletben nem esett kár. A forgalom több órán keresztül szünetelt.

— **Betörő cigányasszony.** Szomborból jelentik: Bundics Mária csonopljai cigányasszony péntek délután Szvetozármileticsen a háziak távollétében betört Rill Ádám gazdálkodóba házába, feltörte a szekrényt és onnan ezer dinár készpénzt és különböző ruhanemüt ellopott. A csendőrség Bundics Máriát letartóztatta és beszállitotta a szombori ügyészség fogházába.

»TUNGSRAM«
hétcsöves
SUPER
sok embert boldoggá tett

— **Szomborban nincs sarlach-járvány.** Szomborból jelentik: A Bácsmegyei Napló szombati számában jelentette, hogy dr. Petrovics Milenkó főorvos bezáratta a szombori gimnáziumot sarlach-járvány miatt. A tartományi egészségügyi főnök kijelentette, hogy járvány Szomborban egyáltalán nincs és csak preventiv intézkedés volt a gimnázium az napi bezárása, miután a gimnáziumi szolgának egyik gákovói kosztos diákja betegedett meg sarlachban. A szünet alatt az összes diákokat kétszer beoltják, amivel remélik, hogy a betegség terjedését megakadályozzák.

— **Elfogtak két bácskogradistei ablakbeverőt.** Bácskogradistéről jelentik: Bacskogradistén, mint jelentettük, ismeretlen tettesek beverték több magyar polgár házának ablakát, köztük Horváth Ferencnek, a bacskogradistei magyar párt elnökének és Lakovics József demokratapárti tanitó házának ablakait is. A rendőrség tettenérte Csáki Imre földmivest és Hiláh János péksegédet, amikor beverték Kozlik Lajos és Szalancsik András bacskogradistei polgárok ablakait, akik a Balassa-párthoz tartoznak. Kihallgatásuk alkalmával a tettesek azt vallották, hogy az ablakbetöréseket azért követték el, mert a két polgár Balassa-párti. Az ablakbeverőket letartóztatták és meginditották ellenük az eljárást.

dr. JESENSZKY
JOGI SZEMINÁRIUM
előkészit: ügyvédi és birói vizsga ára
Novisad, Zeljeznička ulica 28. 10750

— **A magánalkalmazottak szövetségének kongresszusa.** Zagrebből jelentik: A magánalkalmazottak országos szövetsége október 30-án, vasárnap tartja évi kongresszusát Zagrebban. A kongresszus napirendjén rendkivül fontos és az összes magánalkalmazottakat érdeklő ügyek vannak. Különösen a munkaidő rendezéséről, a munkanélküliségről, a vasárnapi munkaszünet kérdéséről, biztositásról és a magánalkalmazottakról szóló törvényről fognak behatóan tanácskozni.

— **Az első zsidó képviselő Jugoszláviában.** Közöltük hogy a mandátumok verifikálása után a lemondások következtében az első zsidó képviselő, Semaja Demajo is bekerült a parlamentbe. Semaja Demajo nem Davidovics helyettese volt, hanem Makszimovics Bózsó volt belügyminiszteré és radikális programmal választották meg képviselőnek.

— **Tolvaj cigányasszonyok.** Sztaribecsejről jelentik: Sági Pál sztaribecseji lakos lakásába, mig Ságiék a szomszédban tartózkodtak, beosont két cigányasszony. A tolvaj asszonyok összeszedték a szekrényben levő ruhanemüt, ezer dinár készpénzt, egy értékes arany gyürüt és eltávoztak. A tulajdonos a lopás felfedezése után jelentést tett a rendőrségen. A tolvaj cigányasszonyokat, akik a lopás után elmenekültek, még nem sikerült elfogni.

Megszünt a szubotical vasutigazgatóság gazdasági ügyosztálya. A vasutigazgatóságok átszervezéséről szóló szabályrendelet értelmében a szubotical vasutigazgatóság megszüntette a gazdasági ügyosztályt és hatáskörét részint a számosztályhoz, részint az elnöki osztályhoz utalta át. A közeljövőben még egy ügyosztályt megszüntetnek.

Az elismert divat
POUDRE MON PARFUM
Bourjois-Paris 939L

— **A sarlachjárvány miatt Szarajevóban bezárták az összes iskolákat.** Szarajevóból jelentik: A sarlachjárvány Szarajevóban rohamosan terjed. Eddig ötvenhárom megbetegedést jelentettek be és több haláleset is történt. A városi kórház járványosztálya teljesen megtelt. A járvány miatt bizonytalan időre bezárták az összes elemi és középiskolákat.

— **Betörő bolgár emigráns.** Becskerekről jelentik: A becskereki rendőrség letartóztatta Atanaszov Peles bolgár emigránst, aki az utóbbi hónapban tizenöt betörést követett el Becskereken. Atanaszovot, aki mindent beismert, átadták az ügyészségnek.

Tőkés társat keres tömegcikket előállitó, jól jövedelmező vállalat. Szakértelem nem szükséges. A vállalat Jugoszlávia egyik nagyobb városában székel. Az ajánlatok »Compagnion« jelige alatt a Morgenblatt kiadóhivatalába, Oszijek, Kapucinska ul. 18. intézendők.

— **Noviszadon is megkezdték az adóvégrehajtásokat.** Noviszadról jelentik: Noviszadon a tartományi pénzügyigazgatóság erélyesen hozzálátott a hátralékos adó sürgős behajtására és ecélból a hét közepén több adóvégrehajtót küldött szét a városba, nemcsak az adóhátralékok ügyében való foglalás és végrehajtás, hanem a sürgősen kitüzött árverések ügyében is. Az adóvégrehajtók a hátralékokat illetőleg természetesen a pénzügyi törvény 79. szakasza értelmében a hátralékos adónak csak egy negyedét fogják behajtani, miután az idézett törvényszakasz négy részletben való adókedvezményt biztosit.

Reményi fotóművész szines nagyitásai szenzációsak!

Richter János gyógyszerész átvette a volt Decsy-féle Szent Terézhez cimzett városi gyógyszertárat (Jelašićeva ul. 9.).

»TUNGSRAM«
rádiólámpák lényegesen tökéletesedtek és mégsem drágultak meg
Győződjék meg róla! 10212

— **Kettős halálos télet Tuzlán.** Tuzlából jelentik: A tuzlai törvényszék kettős halálos itéletet hozott. Mimics Milos és Markovics Száva tuzlai parasztemberek szlávájuk alkalmával találkoztak régi haragosukkal, Milosevics Sztojánnal. Kibékülés ürügye alatt este kicsalták egy elhagyott helyre, fejszével és botokkal rátámadtak és agyonütötték. A vádlottak a tárgyaláson cinikus magatartást tanusitottak és nemcsak beismerték tettüket, hanem hangoztatták, hogy most is igy járnának el, mert gyülölték Milosevicset. A halálos itéletet is cinikus mosollyal, a megbánás minden jele nélkül fogadták.

NOVISAD, ORBAN-PENSIO
Vizvezeték, mosdók, melegvizfütés.
TELJES PENSIO 70—90 Dinár
Abonenseknek engedmény. Telefon 25—36

— **Állami üdülőtelepekre küldik a tüdőbeteg és vérszegény gyermekeket.** Beogradból jelentik: Az egészségügyi miniszter szabályzatot adott ki, amely utasitásokat tartalmaz a gyenge, vérszegény, lábadozó, tüdőbajos gyermekek állami telepeken való üdüléséről. A gyermekek üdülőtelepre való beutalására első sorban az iskolai poliklinika és tuberkulózis ellen felállitott diszpanzérek vezető orvosainak van joga. Falu helyeken a járás-orvosok véleményezhetik a beteges gyermekeknek az üdülőtelepre való felvételét. A szabályzat szerint az üdülőkben vannak önköltséges és ingyenes helyek. Államsegélyes, illetve ingyenes helyekre nagyon szegény szülők és állami tisztviselők gyermekeit veszik fel. Árva gyermekek és rokkantak gyermekei a felvételnél előnyben részesülnek. A felvételt orvosi bizonylat alapján az egészségügyi minisztertől kell kérelmezni.

— **A vajdasági nyugdijasszövetség felhivása.** A vajdasági nyugdijasok szövetségének központi vezetősége értesiti össze tagjait, hogy november 13-án délelőtt kilenc órakor rendes negyedévi választmányi ülést tart Kumicsicseva-utca 8. szám alatti helyiségében.

— **Rablógyilkosság egy szlovéniai községben.** Zagrebből jelentik: Péntek reggel a szlovéniai Krsko község határában átvágott nyakkal holtan találták ágyában Ivacsics Mária 33 éves vendéglősnét. Az összes szekrények fel voltak dulva és a gyilkosok elvittek minden értéktárgyat és pénzt. A kocsmárosné teljesen egyedül lakott a házban. A rablógyilkosok utáni nyomozás mindeddig eredménytelen.

— **Halottrágalmazásért sajtópert inditottak a guduricai német párt elnöke ellen.** Vrsacról jelentik: Dr. Kobiljak József zagrebi orvos a belacrkvai törvényszéknél sajtópert inditott Tetz János a guduricai német párt elnöke ellen, mert Tetz a vrsaci »Deutsches Folksfreund« és a becskereki »Neue Zeit« cimü lapokban irt cikkeiben halott személyt rágalmazott meg. Tetz azt irta a zagrebi orvos édesanyjáról, hogy: »Kobilyákné, akinek a rekvirálás elől elrejtet vásznát megtalálták a guduricai templomban, közel állott Wéber Péter plébánoshoz« Tetz a feljelentésre beadott válaszában kijelentette, hogy sohasem volt szándékában Kobilyáknét megsérteni, a cikk nem irányult ellene, hanem mint a Tetz—Wéber sajtóper főtárgyaláson megállapitást nyert, kizárólag csak Wéber Péter plébánost támadta.

— ***Fölrobbant autó.*** Novibecsejről jelentik: A novibecseji posta épülete előtt menetközben felrobbant Sztanojevics György novibecseji gyógyszerész autójának benzintartálya. Az autóban ülők idejekorán kiugrottak a kocsiból, az autó pedig nekiszaladt a járdának, ahol megakadt. A soffőr sulyos égési sebeket szenvedett.

Az állami osztálysorsjáték V. osztályának főhuzása november 7-ikétől december hó 7-ikéig tart. Vegyen sorsjegyet Bristol-trafiknál Noviszad, Zeljeznička ul. 27. Telefon: 25—96.

Az osztálysorsjáték uj huzása november 7-től december 2-ig tart
Vett már sorsjegyet?
Szerencseszámok még kaphatók
Lepedat és Jovanovics cégnél
Szubotican
Telefon 2-14. 10722

— **A Csókról csókra** 30-ikán vasárnap este fél 9 órai kezdettel szinre kerülő vig operetthez jegyek a Népkör pénztáránál egész napon át kaphatók.

Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegségek, bőrkiütések, kelések, furunkulusok eseteinél a természetes »Ferenc József« keserüviz szabályozza a belek annyira fontos müködését. Az orvosi tudomány számos vezérférfia meggyőződött arról, hogy a valódi *Ferenc József* viz hatása mindig kitünően beválik. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

TŐZSDE

Zürich, okt 29. *(Zárlat.)* **Beograd 9.13,** Páris 20.3525, London 25.2525, Newyork 518.475, Brüsszel 72.225, Milánó 28.32, Berlin 123.85, Bécs 73.20, Szófia 3.745, Prága 15.365, Varsó 58.10, Budapest 90.715, Bukarest 3.18, Amszterdam 208.95.

Szentai gabonaárak, okt. 29. A szombati piacon a következő árak szerepeltek: Buza 282.50 dinár, ótengeri morzsolt 222.50—225 dinár, uj tengeri decemberi és januári szállitásra 162.50—165 dinár, tavaszi szállitásra 175—180 dinár, csöves 122.50—125 dinár, takarmányárpa 220—225 dinár, sörárpa 250 dinár, zab 180 dinár, rozs 270 dinár, heremag 1950 dinár, bab 200 dinár; őrlemények: 0-ás liszt gg 460 dinár, 0-ás g 460 dinár, kettes főzőliszt 440 dinár, ötös kenyérliszt 420 dinár, hetes 320 dinár, nyolcas 210 dinár, daraliszt 195 dinár, korpa 195 dinár. Irányzat: szilárdabb. Kinálat, kereslet: csekély.

Noviszadi terménytőzsde, okt. 29. Buza bácskai 78—79 kilós, 2%-os 290—292.50, bánáti 78—79 kilós, 2%-os 285—287.50, szerémi 78—79 kilós, 2%-os 290—292.50, bácskai Tisza 79—80 kilós, 2%-os 292.50. Rozs bácskai 72 kilós, 2%-os 280—290. Árpa bácskai 60—61 kilós, 225—230, bácskai 65—66 kilós, 245—250, bácskai 68—69 kilós, 265—270 szerémi 65—66 kilós, 245—250. Zab bácskai 215—217.50, bánáti 212.50—215, szerémi 217.50—220. Tengeri bácskai 210.—, bácskai száritott 200—205, bácskai uj XII—I. 192.50—195, szerémi 187.50—190, szerémi uj XII—I. 175—180, szerémi uj XII—I. 192.50—195, szerémi száritott 200—205, bácskai uj gar. minőség 175—180. Bab bácskai fehér uj, 2—3%-os 370—380, szerémi fehér uj 2—3%-os 370—380, bácskai uj válogatott 395—400, bácskai fehér régi 3%-os 350—355. Liszt 0g. bácskai 415—425, 2-es számu bácskai 395—405, 5-ös számu bácskai 370—380, 6-os számu bácskai 315—325, 7-es számu bácskai 260—270, 8-as számu bácskai 200—205. Korpa bácskai jutazsákokban 170—175, szerémi jutazsákokban 170—175 dinár.

»TUNGSRAM«
szállitja Amerika legjobb hangszóróját
a
»CONUST«

Szombori terménytőzsde, okt. 29. Buza bácskai vasut 287.50—292.50. Rozs bácskai vasut71—72 kilós 285—290. Árpa takarmányi 61—62 kilós 210—215, takarmányi 63—64 kilós 230—235, tavaszi 65—66 kilós 260—265. Tengeri bácskai vasut 207.50—210. Bab fehér nem válogatott 340—345, fehér válogatott 375—380. Liszt 0gg 415—435, 0g 415—435, 2-es 395—415, 5-ös 365—385, 5-ös 365—385, 6-os 315—335, 7-es 255—265, 8-as 190—200, finom korpa 170—175. Irányzat: barátságosabb.

Budapesti értéktőzsde, okt. 29. Magyar Hitel 89.1, Osztrák Hitel 55, Kereskedelmi Bank 125.5, Magyar Cukor 229.5, Georgia 17.6, Rimamurányi 126, Salgó 76.4, Kőszén 710, Bródi Vagon 252, Beocsini Cement 2, Nasici 181, Ganz Danubius 186, Ganz Villamos 178, Rákányi 27.7, Athenéum 27.7, Nova 39.8, Levante 26.9, Pesti Hazai 233. Irányzat: barátságos.

Budapesti gabonatőzsde, okt. 29. A gabonatőzsde irányzata lanyhább. Az árhanyatlás főleg a határidőpiacon volt erősebb, ahol a buza ára ugy márciusi, mint májusi határidőre 30, a rozs 12—20 fillérrel esett. A készárupiacon csak a rozs lanyhult nagyobb mértékben. Hivatalos árfolyamok pengőértékben a határidőpiacon: Buza márciusra 31.96—32.14, zárlat 31.98—32, májusra 32.12—32.32, zárlat 32.12—32.14, rozs márciusra 30—30.10, zárlat 30.04—30.06, májusra 30.10—30.12, tengeri májusra 24.84—24.94, zárlat 24.84—24.86.

RÁDIÓ-MŰSOR

(A város melletti szám a hullámhosszt jelenti)

Vasárnap október 30

Zagreb (310) 17: Délelőtti hangverseny. 12.30: Zenekari hangverseny. 16: A házizenekar hangversenye. 19.32: Kamarazene. 20: Dalest. 21: A házi zenekar hangversenye.

Prága (348.9) 16.30: Délutáni hangverseny. 19: Hangverseny. 20: Vidámest. 21: Hangverseny. 22.20: Hangverseny.

Budapest (555.6) 9: Ujsághirek, kozmetika. 10: Zenésmise a belvárosi plébánia-templomból. 12: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Utána az Operaház tagjaiból alakult kamarazenekar hangversenye. 13.30: Czakó Zoltán min. oszt. tanácsos: »Az angol telivér a magyar lótenyésztésben.« 15.30: Dr. Zeitsky Artur m. kir. kisérletügyi igazgató: »Körforgás a természetben.« 4: Manchen Mariska saját szerzeményü gyermekdalait énekli, Polgár Tibor zongorakiséretével. 16.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. Mozik müsora. Utána: Pápai Molnár Kálmán nótáit éneklik: Laurisin Lajos, a m. kir. Operaház tagja és Máthé Eleonóra, Kurina Simi és cigányzenekarának kiséretével. 18: Gárdonyi-emlékünnep. Halálának ötödik évfordulójára. 18.45: Tarka-est. Közreműködnek: Radó Sándor, Dénes Oszkár, Fenyő Rózsi, Fekete Pál és Kővári Gyula. Utána: Sport- és lóversenyeredmények. 20: Szieberth Imre: a Budapesten megtartandó Európa amatőr birkozóbajnokságokról. 20.30: Koch János: »A takarékossági nap jelentősége.« 21: Modern operett-est. Zenekari hangverseny. 22.15: Pontos időjelzés. Utána: A Dunapalota nagyszállóból jazz-band.

Berlin (485.9), (566) — **Königswusterhausen** (1250) — **Stettin** (236.2) 16.30: Szórakoztató zene. 20.30: Felolvasás: »Max Reinhardt.« 22.30: Tánczene.

Leipzig (355.8) — **Dresden** (278.2) 16.30: Délutáni hangverseny. 20.15: Szinielőadás: »Iphigenia«, szinmü. Irta: Goethe. 21: Tánczene.

Milánó (315.8) 17: Valentina (szoprán) hangversenye. 17.50: Gyermekkarének. 21: Zenekari hangverseny. 23: Tánczene.

München (535.7) — **Nürnberg** (203) 15: A házizenekar hangversenye. 19.30: Bettina Salzberger énekhangversenye. 21: Richard Wagner-est. 22: Frank-zenekar hangversenye.

Nápoly (333.3) 17.05: Szórakoztató zene. 21: Zenekari hangverseny.

Róma (450) 20.45: Részletek Giacomo Puccini »La Rondine« c. operájából.

Bejártam én minden földet,
Melyet Isten megteremtett;
Nem hallottam jobb rádiót,
Mint amilyet Konrath adott

Hétfő, október 31

Zürich (588) 15: Gramofonzene. Szórakoztató zene. 20: Népies hangverseny. 21.10: Max Siegrist bucsuhangversenye.

Zagreb (310) 17.30: Ötórai tea-zene. 20.30: Hangverseny. 22: Szórakoztató zene.

Budapest (555.6) 9.30: Hirek, közgazdaság. 12: Pontos időjelzés, hirek, közgazdaság. 13: Időjárás- és vizállásjelentés. 15: Hirek, közgazdaság. 16.45: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 17: Dr. Katona Lajos előadása: »A takarékosság tizparancsolata. 18: A reformáció emlékünnepe a székesfővárosi Vigadóból. 19: »Mit üzen a rádió?« 20: Német nyelvoktatás (dr. Eduard Szentgyörgyi). 20.30: Tisza István emlékünnepély. 22: Pásztor Béla, az UFA filmszinház igazgatójának második felolvasása az amerikai filmgyártásról, kapcsolatban a »Don Juan« cimü filmmel. 22.20: Pontos időjelzés, hirek, közlemények. Utána az Operaház tagjaiból alakult kamarazenekar hangversenye.

Berlin (483.9, 566) — **Königswusterhausen** (1250) — **Stettin** (236.2) 17: A Löventhal zenekar hangversenye. 20.30: Mandolinhangverseny.

Leipzig (365.8) — **Dresden** (275.2) 16.30: A házizenekar hangversenye. 22.15: Tánczene.

Milánó (315.3) 17: Jazz-band. 18.15: Gyermekkarének. 21: Könnyü zene. (Katonazene.) 23: Jazz-band.

Róma (450) 17.15: Szórakoztató zene. 20.40: Zenekari hangverseny.

München (535.7) — **Nürnberg** (303) 17.15: Hangverseny. 19.15: Reiber-zenekar hangverseny.

Prága (348.9) 16.30: Délutáni hangverseny. 18.30: Szinielőadás: »Limbussa« Smetana. 22.15: Szinházi hirek.

KINTORNA

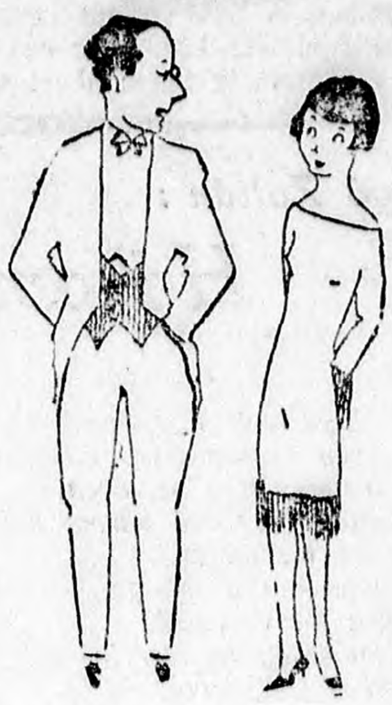

— Ha olyan nagyon gyülöl és annyira szeretné, hogy valami nagy csapás érjen, miért nem jön hozzám feleségül?

✵

A szórakozott professzor bemegy reggel a fürdőszobába és a zuhany alá áll. Mikor megcsavarja a csapot és az első viztömeg a fejére zudul, ijedten felkiált:

— Te jó Isten, már megint otthon felejtettem az esernyőmet!

✵

A menyasszony féltékenységi jelenetet csinál a vőlegényével, aki egyszerre csak igy szól:

— Hát nem maga mondta, hogy a papájának három háza van?

— De igen.

— Na látja és maga még kételkedik a szerelmemben?

✵

Kanavászt hazahivják a kávéházból, hogy a felesége haldoklik. Kanavász hazarohan. Mire azonban hazaér, az asszony már meghalt. Kanavász a fejéhez kap és elkezd orditani:

Nyugodt éjszakák

Az álmatlanság az egészség és az életerő legnagyobb ellensége. Az álmatlanság oka, hogy az idegek oly időben müködnek, amikor pihenniök kellene.

Ha nyugodt, egészséges alvást akar magának biztositani, lefekvés előtt rendszeresen egy csésze

OVOMALTINE

az, amit Önnek innia kell.

Az Ovomaltine megnyugtatja a fáradt idegeket, erősiti és megujitja az agy és a test sejtszöveteit és másnapra uj energiát termel.

Kapható minden gyógyszertárban, drogériában és a jobb csemegekereskedésekben a következő árakon: 100 gramm Din. 18·50, 250 gramm Din. 36·25 és 500 gramm Din. 63·25

Kérjen erre a lapra való hivatkozással ingyenmintát az alanti cégtől

Dr. A. Wander D. D. Zagreb

— Ezt nem élem tul! Ezt nem élem tul!

Az orvos egy darabig nézi, aztán odalép hozzá:

— Nyugodjon meg, barátom, higyje el sokkal nagyobb örömöket is tulél az ember.

REGÉNY

LÁNGNYELV

(4)

IRTA: SAX ROHMER

Benson szolgált fel egy barátságtalan tekintetü szobalány segiségével, akiben Harley megismerte a házvezetőnő haragjának okozóját.

Amikor mindketten kimentek, Sir Charles lopva körülnézett a szobában és megszólalt:

— Az önnél tett látogatásom után beláttam, hogy a rajtam urrá lett félelemnek oka olyan távoli eseményben gyökerezik, hogy szinte lehetetlen lett volna, önnel rövid idő alatt ismertetni az ügyet.

— Ez érthető.

— Ezért azt hiszem, először arról kell önt felvilágositanom, hogy van egy lányom. A feleségem már évekkel ezelőtt meghalt és talán nem forditottam lányomra annyi gondot, amennyire egy anyátlan gyermeknek szüksége van, az apja részéről. Ezzel nem akarom azt mondani, hogy nem értjük meg egymást hanem az utóbbi időben sajnos kissé elidegenedtünk egymástól. Egy bizonyos előkelő keleti urról van szó..

Sir Abingdon elhallgatatott, miután Benson bejött és leszedte az asztalról a levesestányérokat.

— Mindenkor nagyon kellemes olyan valakivel beszélgetni, aki Indiát olyan jó ismeri, mint ön — folytatta, sokatmondó tekintettel nézve vendégére.

Harley, aki hamar megértette ennek a váratlan téma-változtatásnak a célját, beleegyezően bólintott.

— A Kelet csábitó ereje egész reális jelenség. Csak az tudja igazán méltányolni, aki már ismeri.

Benson az iskolázott inas nyugodtságával és ügyességével szolgált fel és Harley hallotta, amint néhány utasitást adott suttogó hangon a barátságtalan szobalánynak.

Amikor a személyzet ismét elhagyta a szobát, Sir Charles folytatta:

— Nem vagyok ugyan bizalmatlan a személyzettel szemben, azonban az ember sohasem lehet eléggé óvatos . . .

A szalvétát ajkához emelte és azonnal folytatta:

— Épen leányomról akartam önnek . . .

Elhallgatott és köhécselni kezdett. Azután gyorsan egy pohár vizet töltött magának és egy nagy kortyot ivott, de Harley észrevette, hogy a keze remeg. A könyvtárban látott fényképre gondolt és az előkelő keleti urra tett iménti célzásból már következtetett arra, hogy milyen fordulatot fog venni a beszélgetés.

Ez bizonyára olyan pont volt, amelynek érintése nagy önmegtagadással járt Sir Charles részéről. Olyasmiről volt szó, ami a leányára vonatkozott és mialatt Harley szemei előtt látta ujból a tiszta ovális arcot a gunyos szemekkel, amelyeket az előbb a fényképen megcsodált, egy pillanatig sem képzelte, hogy az a veszedelem, amely Sir Charlest fenyegette, a legcsekélyebb összefüggésben is lehetne Mary Abingdonnal. Ha azonban az a közlés okozta Sir Charles rosszullétét, amit tenni akart, akkor a helyzet egész furcsának látszott. Harley, aki nem tudta tovább palástolni aggodalmát, felkelt.

— Ha ez az ügy annyira érinti önt, Sir Charles, akkor kérem . . .

Sir Abingdon megnyugtatón intett a kezével.

— Óh, nem jelent semmit . . . Csak muló rosszullét . . . — nyögte.

— De attól tartok, hogy . . .

Harley hirtelen elnémult és a házigazda mellé sietett, mert ez most már láthatólag nagyon rosszul volt. Rózsás arca hamuszürkévé vált és remegő kezeivel görcsösen az asztal szélébe kapaszkodott. Amikor Harley odaért, a tudós hirtelen erőfeszitéssel megpróbált felkelni, miközben átkarolta a detektiv a vállát.

— Benson! — kiáltotta Harley. — Gyorsan! Rosszul van a gazdája!

Gyors léptek közeledtek és kinyitották az ajtót.

— Végem van! — nyögte Sir Charles és a nyakát szoritotta.

— Uristen! — dörmögte Harley. — Meghal!

Sir Charles már alig próbált beszélni. Az asztal másik oldalára meredt, mintha kisértetet látna ott. És ólmos sullyal zuhant Harley karjaiba. Rekedten és darabosan nyögte, mintha a halálküzdelem kényszeritette volna ki a szavakat:

— Lángnyelv . . . Nicol Brinn . . .

Sápadtan, ijedten hajolt Benson föléje.

— Sir Charles! Sir Charles! Mi van önnel?

Ijedt sikoly hallatszott az ajtóból és Howettné, az öreg házvezetőnő támolygott be, mig a személyzet többi tagjai a küszöbről bámultak be a barátságos világos ebédlőbe, ahol Sir Charles Abingdon holtan hanyatlott vissza székében.

— Volt valami alapja arra, doktor ur, hogy szivbajt tételezzen fel? — kérdezte Harley.

Dr. Mc. Murdock orvos, Sir Abingdon barátja a fejét csóválta. Magas, rendkivül sovány skót volt, simára volt beretválva az arca és sürü szemöldöke alatt sötét tekintete volt a szemének.

— Sohasem állapitottam meg nála szivbajt — felelte és mély hangja teljesen hozzáillett rideg külsejéhez. — Néha ugyan felléptek bizonyos légzési zavarok. Történt valami, ami Sir Charlest felizgatta?

— Nem, hacsak azt nem vesszük tekintetbe, hogy bizonyos családi ügyek miatt, amelyekről épen beszélni kezdett nagyon aggódott. Közben kapta a rohamot.

A könyvtár csendjébe időnkint hangok szürödtek be, amelyek a házban lefolyt tragédiát juttatták az ember eszébe. Néha, amikor egy távoli ajtót kinyitottak, egy kétségbeesett asszony zokogását lehetett hallani. A szegény, öreg házvezetőnőt teljesen leverte a csapás. És kisértetics zaj hallatszott a könyvtár fölötti szobából, ahova a halottat vitték, bútorokat toltak el a helyükről és felravatalozták Sir Abingdont.

Harley arra gondolt, hogy Sir Charles az ő segitségét kereste. Vajjon halálával megszünt az ő szerepe vagy pedig most rávetődött az az árnyék, amely a tudós halálát olyan rejtélyessé tette? . . .

A kriminálista hirtelen azon vette észre magát, hogy Mary Abingdon fényképére bámul. Róla beszélt Sir Charles, amikor a titokzatos görcs hirtelen megbénitotta a nyelvét. Ez a hirtelen rosszullét egészen rejtélyes volt, hiszen az orvos teljesen egészséges embernek látszott. Valami titokzatos erő közrejátszását érezte Harley, ugyanugy, mint már Sir Charles látogatása alkalmával az irodájában is: Valami zavar, vagy szellemi bénulás akadályozta meg akkor Sir Charlest hogy elmondjon mindent és most este a halál hiusitotta ezt meg.

(Foly. köv.)

Hét aranyos péntek

Szép az nagyon, hogy olyasmit is kitaláltak már, hogy ezer meg ezer kilométerről meg lehet hallani, ha valaki énekel. Azon is lehet csudálkozni, hogy már ugy röpködnek a levegőben az emberek, akár a madarak, de mégis sokkal szebb, sokkal csodálni valóbb az, ha valaki egyenesen az éggel kerül összeköttetésbe, földi ember léttire.

Mert vannak ilyenek is, csakhogy nagyon ritkák. Az megint igaz, hogy nem iskolázottság kell hozzá, hanem, de tán mégis jobb lesz, ha mindjárt el is mondom az egészet, mert ugyis nagyon bajos dolog az ilyesmit megmagyarázni.

Egy reggel aszondja Roza néni az urának, a vén istentelen Mártonnak: hallod-e hékám, mátul fogva ne legyen káromkodás a házba, intést kaptam álmomba. Boldogult öregszülém elgyütt hozzám az éccaka. Felöled is sok szót ejtett.

Bolondság, igy a Márton.

Engem nem is ösmert öregszüléd. Mikor én hazakerültem a katonáéktól, már régen el is volt temetve.

No csak ne istentelenkedj. Az üdvözültek mindenkit ismerhetnek, akit csak akarnak. A csurogi vásárba pedig ne menj el, mert bajod esik.

Ahogy a Napnak lehet mondani, hogy ne süssön, mikor süthetnékje van, ugy volt Márton is a káromkodással. Intés ide, intés oda, teljes meggyőződéssel végig káromkodta az egész hetet. Szombaton éjjel meg csak azért is kocsira ült, oszt elment a csurogi vásárba.

Azaz mit is beszélek, dehogy is ment el, csak el akart menni. Még fele uton se volt, az országuton valaki szemközt jött a kocsijával. Csak ugy gyalogosan. Ember-e, asszony-e, nem lehet tudni. Vagy szür, vagy nagykendő volt rajta, a holdvilágnál nehéz az ilyet kinézni.

Az egyik lova Mártonnak megriadt, a kocsit félrecsavarta és beforditotta az árokba.

Hajnalban akadtak rá a vásárosok. Se a lónak, se a kocsinak semmi hibája nem volt, de Mártonnak eltört a ballába.

Ettől az órától kezdve Márton bácsi elcsendesedett. Hiába no, mikor az ember már kifelé megy az életből, nem árt ha fölfelé is tekintget. De meg tagadhatlan, nem is egész véletlen lehetett az a szerencsétlenség. Ugy lehet, nem is földi ember riasztotta meg a lovat. Nehéz az ilyesfélét bizonyosan tudni, meg tán nem is nagyon jó ezt firtatni.

Fél évre rá, egy vasárnap reggel aszondja Roza néni: Hallod Márton, ne kérdezd, hogy mé, vagy minek, mert ugyse mondhatom meg, mátul kezdve megtartom a hét aranyos pénteket.

Nagy szó ez nagyon, mert tán csak minden százezredik embernek lehet ezt tartani. Titka van annak, amit se ellesni, se elmondani nem lehet. Hanem aki tartja, az látóvá lesz, de meg időnként be-be tekinthet az égbe is.

Csak hire szaladt az ilyesminek hamar.

Beállit a fiatal Csernyusné, a Franci Roza nénihez: Igy az Isten áldja, ugy az Isten áldja, segitsen rajta, mert pokol az élete. Már a hetedik sütet kenyere mén Isten bocsá' a disznók elejbe. Az anyósa a világból kiüldözi. Akárhogy vigyáz, még szentöltvizet is hintett a tésztára, mégis minden kenyere, mintha csak késsel volna vágva, kettőbe jön ki a kemencéből. Kendet látóvá tette a Szüz Anya, segitsen rajtam.

No fiam, igy a Roza néni, erigy haza, kovászolj le, oszt éccakára fütsd be a kemencét. Rendesen rakd be, ahogy szoktad, de ki ne mozdulj a konyhából, amig ki nem sül. Ahogy bevetetted az utolsó lapátot is, akkor ótsd el a lámpát, oszt imádkozz!

Igy is volt. Már közepe felé járt a szentolvasónak, csendesen nyilik a konyhaajtó. Franci, ha olvasó nincs a kezébe, tán halálra válik. De csak meg se mozdult. Az a valaki a sötétbe egyenesen a kemence szájához ment, levette a tévőt. Ahogy a tévőt levette, egyszerre világos lett a konyha a kemence parazsától.

Hát csak látja ám, hogy az a valaki az öreg Csernyusné, késsel a kezibe, épen nyulna be a kemencébe. Ahogy ráköszöntött, szinte majd beesett a parázsba.

Ettől kezdve békesség lett a házba, de meg a kenyérnek se lett sose többet baja.

De mondom az égbe is be-be tekinthet az, aki tartja a két aranyos pénteket.

Egy reggel aszongya a Roza néni: hallod Márton, az éccaka láttam az eget. A fényességit nem is mondhatja el élő ember. A Szüz Anyát temérdek angyalka röpködte körül. Az egyik kis angyal csak mindig felém akart szállni. Olyan volt, akár csak a Zorád Misa árvája, a Vince.

No aszondja erre Márton bácsi, ez ugylehet égi parancs, hogy gyerektelen párnak nehéz szálást kapni odafönt.

Igy kerül a kis árva Roza néniékhez.

Mondom nem lehet se ellesni se elmondani, hogy-mint köll tartani a hét aranyos pénteket, de az a szent való igaz, aki megtartja, az akkor is bepillanthat az égbe, amikor más ember szeme a lesötétebb felhővel látja is betakarva.

Novoszel Andor

Somlyó Zoltán:

Három kislány...

1.

Három lánya volt egy anyának
Három szép szál gyönge liliom.
Három tüske volt a szivében —
Nagy gond, nagy baj három hajadon...
Az egyiket fésülni kell,
Hogy mehessen a misére,
Másodikra jól vigyázni,
Hogy gonoszság ne kisérje.
Harmadikat simogatva
tartogatni más fiának...
Jaj de nagy gond három kislány,
Három kislány egy anyának...

2.

Három kislány táncolni ment el,
Egy nagy kertben volt a vigalom.
Három tüskével a szivében
Otthon ült az anyjuk egy padon...:
Jaj, mi lessz a legnagyobbal? —
Elbódiják szép beszéddel!
Másodikat, uramisten,
Tán selyemmel... talán pénzzel...!
Harmadikkal, legkisebbel
Isten tudja, mit csinálnak!
Jaj de nagy gond, három kislány,
Három kislány egy anyának...

3.

Mit az anyjuk mást mit csinálhat:
A nagy kerthez lopva elszalad.
És a szivét egy ágra tüzte.
Hogy virrasszon ott a tánc alatt...
A piros sziv be-befigyel
S megreszket a tánczenére:
Te jó Isten, azt a három
Kis virágszált baj ne érje!...
S három ajtón három férfi
Viszi is mindaháromat...
Jaj de nagy gond, jaj de nagy kin
Három kislány egy anyának...

4.

Ág megrecsen... és a piros sziv
Három apró darabra szakad.
És a három kislány nyomába
Lenn a porban gurulva szalad..
Az egyiket fésülni kell,
Hogy mehessen a misére!
Másodikra jól vigyázni,
Hogy gonoszság ne kisérje!
Mindahármat tartogatni
A mások gonosz fiának!...
Jaj de nagy gond: három kislány —
És csak egy sziv egy anyának...

SZINHÁZI KISTÜKÖR

A közönség kritikusa

40.000 kritika — Sarcey, a régiek és az ujak — Aki 32 éven át minden este a szinházban ült — A táncosnő és a költő

A szinházi kritikusnak sorsa hasonlit a szinészéhez, nemcsak annyiban, amennyiben mind az egyiknek, mind a másiknak a munkája egy napig tart s hamar elhervad, feledésbe megy, hanem annyiban is, hogy a müvészi forradalom lecsekélyebb zendülésére összeomlik.

Sarceynek most ünnepelték a száz éves születési évfordulóját. Ebből az alkalomból sokat foglalkoztak személyével. Megemlitették, hogy halála után, 1899-ben, a veje Adolphe Brisson, a drámairó nyolc testes kötetbe gyüjtötte össze 40.000 kritikájának szinét-javát, melyet negyven esztendőn keresztül irt, naponta átlag két három cikket. Ez a 3000 oldalas könyv azonban ekkor már senkinek se kellett. Amit össze irt egy életen át, száraz avar lett.

Henry Becque, a nagy drámairó emlékirataiban azzal vádolja meg a kritika nagybácsiját, Sarcey-t, hogy a *Comedie Francaise* egyenesen megfizette. Ez puszta szóbeszéd. Elegendő elolvasni munkáiból pár oldalt és nyomban látjuk, hogy maga a tiszta becsületesség. A másik vád ellene már alaposabb. Valóban esküdt ellensége volt minden uj kezdeményezésnek s a közönséget sokáig visszatartotta parancsoló szavával.

De miben van sikerének titka?

Sribe egyik darabjában valaki igy szól Chavigny herceghez:

— Tudjuk, hogy Királyi Fenséged mindig követni szokta tanácsnokainak tanácsát.

— Ó — felel a herceg — a herceg mindig követi tanácsnokainak tanácsát, amennyiben azok eléggé tapintatosak s olyasmit tanácsolnak, amit maga is akar.

Ez volt Sarcey esete is, aki évek hosszu során át *olyan tanácsokat adott a közönségnek, melyet az várt tőle.* Nem ravaszkodásból tette ezt, hanem pont olyan izlése volt, mint az akkori hivatalnoklányoknak és szatócsoknak. Azt hitte és hirdette, hogy a szinházban nem a költészet az ur, hanem a közönség s a kritika föladata föltárni a közönségnek *miért tetszett, vagy miért nem tetszett neki* a darab. Kézzelfoghatóan, vázlatosan irt, nem törödve a müvészi követelményekkel, ugyhogy mindenki megérthette s azt képzelhette olvasásakor, hogy ő is — müértő.

Ez a kritikus a nyárspolgári közönségnek egyszerüen visszhangja volt. Otthagyta tanári állását, mert szabadelvü gondolkozása miatt összezörent az akkori kormánnyal, nem fogadta el az akadémiai tagságot, mert birálói függetlenségét féltette. Egy meginditó levélben elháritott magától minden elismerést. Egész életén át dolgozott, kötelességből, vagy szenvedélyből *harminckét éven át minden este szinházba ment, nem egyszer kétizben is, az éjszakai előadásokra, vagy főpróbákra. Ez mindenesetre hősiesség.*

Szük látókörébe természetesen nem fértek be a nagyok s életének utolsó éveiben irtóhadjáratot kezdett *Shakespeare* ellen, akinek Hamletjét és Viharját nem szivlelte, ugyanakkor, mikor gyönyörködött a szemenszedett ponyvában és rémdrámában. *Antoine*-t se kedvelte, aki uj naturalista eszközökkel próbált hatni s hadat üzent a maradi szinháznak. *Ibsent, Macterlincket, Tolsztojt barbároknak tartotta,* akik betörnek a »legszentebb francia hagyományok templomába.«

Amit irt, az elmult, abban a pillanatban, mikor leirta, de szorgalmára, meggyőződésére, becsületességére megindultan emlékeznek vissza az ünnepi szónokok.

*

Marienghoff Antal, az ismert orosz költő megirja a nemrég elhunyt angol táncosnőnek, Isadora *Duncan*-nak és *Essenin* Szergej-nek regényét, aki tudvalevőleg az uj költői nemzedék egyik legtehetségesebb tagja volt. Feleségül vette Isadora Duncant, majd elvált tőle visszatérő Oroszországba s ott öngyilkossággal vetett véget életének.

Egy napon — irja — *Jakuloff* György, fiatal költőtársunk felénk jött s egyszerre igy szólt:

— Meg akarjátok ismerni Isadora Duncant?

Essenin fölugrott székéről.

— Hol van?

— Itt... Nagyszerü nő.

Essenin megragadta Jakuloff kabátját:

— Rögtön vezess oda.

Kerestük, de ekkor nem találtuk.

Nemsokára Jakuloff egy kis estélyt rendezett dolgozószobájában. Éjfélután egy órakor érkezett Isadora Duncan: piros, görög lepel hullt le termetéről müvészi redőkben, haja rézszinü volt, lassan, kecsesen lépdelt. Szeme a kék porcelánfindzsatányérkához hasonlitott. Tekintete megakadt Esseninen. Rámosolygott, leült a kerevetre, Essenin pedig a lábaihoz.

Isadora a költő göndör hajába mélyesztette kezét s igy szólt oroszul:

— Aranyfejü.

Majd szájon csókolta a költőt s ezt mondta:

— Angyal.

Mégegyszer megcsókolta s igy szólt:

— Ördög.

Mi mindenáron meg akartuk tőle menteni barátunkat, de nem sikerült.

Másnap Isadora Duncannal voltunk elökelő szállodájában.

A dohányzó-asztalkán, az ágy előtt Gordon *Kraig* nagy arcképe állott, Essenin fölvette a fotográfiát, figyelmesen nézegette s ezt kérdezet:

— Ez a te urad?

— Az. Kraig. Sokat dolgozott. Kraig zseni.

Essenin a mellére mutatott:

— Én is zseni vagyok, Essenin is zseni, Kraig senki.

Majd Kraig fotografiáját egy csomó hangjegyfüzet és régi ujság alá rejtette, ezt mondván:

— Szervusz.

Isadora rajongva ismételte a szót s bucsut intett férje képének.

— Most pedig Isadora — szólt Essenin — táncolj. Táncolj nekünk.

Isadora fölvette Essenin kabátját, fejére tette Essenin sipkáját s járni kezdte az apacstáncot, melyben a kendője jelképezte a nőt.

A fiatal költő meghódította a táncosnőt, ugyhogy az később valósággal a kutyája lett. Kezet csókolt neki, valahányszor vele találkozott. Egy héten hét napig mulattunk. Egy hónapban harminc napig.

Egy izben vizet kértem Isadorától. Nem értette. Már évek óta csak pezsgőt ivott.

Essenin menekülni akart tőle. Komoly arccal ujságolta:

— Most végkép szakitottam vele.

Kis csomagot vitt, melyben két ing volt, egy alsónadrág, egy pár harisnya. Minden holmija.

Nemsokára megjelent Isadora portása és levelet hozott a költőnek. Egy óra mulva jött Isadora titkárja is. Estefelé beállitott maga Isadora, duzzadt ajakkal, könnyekkel szemében. Letérdelt Essenin elé:

— Angyal.

Essenin durván feléje rugott:

— Takarodj, te rongy.

Erre Isadora lágyan, gyöngéden csak ennyit mondott:

— Szergej Alexandrovics — szeretlek.

Aztán Essenint Isadora Duncan karján láttam, kockás angol ruhában, nagyon elegánsan. Másnap elrepültek Königsbergbe — nászutra.

E. Szécsi
„PHILATELIA"
bélyegkereskedés Subotica Cirila Metoda trg 53
(Teréz temp'ommal szemben sorban).
Nagy választék külföldi bélyegekben. Legujabb kiadásu albumok minden nagyságban és katalogusok raktáron. 1417

KÖNYVEK

Hyppokrates sebészete

Fordította: Dr. Schattler Jenő

A tudományos orvosi irodalomban nem gyakoriak az olyan müvek, amelyek a gyógyitás történetének multjával foglalkoznak, pedig talán egy tudományágnak eredete és keletkezése sem vezethető vissza olyan meszi időkre, mint az orvostudományé, amely kétségenkivül épen olyan idős, mint maga az emberiség.

A »Hyppokrates sebészete« cimü munka kiragadott egy részt az orvoslás müvészetének nagy komplexumából és feltárja előttünk a régmult időknek a sebészettel foglalkozó tudományát, ami Hyppokrates nevéhez füződik. Ez a név tulajdonképen nem is egy ember neve, hanem fogalom, mert az ókor több kiváló tudósának adták ezt a nevet, sorozatos számot adva nekik, amint a királyoknak szokás.

Ha végigolvassuk ezt a könyvet, nem egy helyen szinte megdöbbenéssel, hogy az évezredek előtti orvosi beavatkozás mennyire tökéletes volt már, és hogy nem egy esetben a mai tudományos felfogásnak is megfelel, különösen áll ez a ficamokat tárgyaló fejezetről.

Messze menne és terünk sem engedi meg, hogy bárcsak rövid kivonatban is ismertessük az egyes fejezetekben tárgyalt gyógyitási módokat és hogy kritikát gyakoroljunk felettük, bár kétségtelen, hogy ez még a laikust is érdekelné, tény azonban az, hogy e munka mint olvasmány rendkivül érdekes azonkivül hézagpótló, ugyhogy élvezettel olvashatja bárki is nemcsak tartalma, hanem nagyon szép és könnyed nyelvezete miatt is. Ez a könnyed stilus, amely csak nagyon kevés tudományas mü sajátja, kétségenkivül nagyban emeli a mü értékét.

Dr. V. J.

OSZ A VURSTLIBAN

Mintha az ősz is azon a villanyoson lött volna, amelyiken én. Benn a városban üzemben volt még a nap, az emberek nagyokat szippantottak a langyos levegőből és bizakodva mondogatták: Szép őszi napunk lesz! De künn a liget bokrai között, mint bolondos, fürge pincér, szaladgált már a szél, a földalatti nagyokat pislogatva a világosságtól ijedten zakatolt vissza az odujába, az állatkertből pedig borongós zene szürődött ki, szóval hamisitatlanul októberi vol ez a vasárnap. Kevesen is jártak a ligetben, a párok az enyhén fütött kis vendéglők felé siettek inkább, fázékonyan és összebujva. Láttam álmélkodó kis cselédeket párosával, hármasában a szájuk körül kis ibolyákkal a hidegtől, amint boldogan és mintegy könnyü ájulatban kerengtek azon a veszett ringlispilen és még sok mindent...

A barlangvasut előtt vörös villanykörték, törpék és csodaszörnyek, harminc fillér menetje. Most indul a kis vonat, a masiniszta unottan dobja el a cigarettát, istenem hányadszor fordul már be ő az alagutba, ahol a sötétben mesés folyócskák csobognak és örökké mosolyogva ingatják fejüket a törpék. Sárkányok, manók, tündérek. Csodaszép, mellettem meglepetés halk ah-jai, elnyomott sikolyok.

Odébb már két klaun markolássza egymást, a hallgatóság nagyokat nevet. Megjelenik egy rézbőrü is, a tetoválást, mintha bélyegzővel nyomták volna a karjára, egyáltalán nem ijesztő és én hallottam magyarul sugni a mellette állónak az imént. Most indiánusul beszél, a tömeg szájtátva hallgatja.

A plasticonban pedig bélistára helyezték Lederert és Ledererné. Hiába, nem érdekli már az embereket a gyilkos házaspár. A véresajku Leirer Amália is alig pár embert vonz csak, nemsokára padlásra kerül a szegény köruti kokott, ujaknak, másoknak kell a hely, megállás még a plasticonban sincs, jönnek az ujak. A Forgács Anna fehér nyaka körül már vöröslik a selyemzsinór nyoma és ó, mint borzongunk Landru fekete szakállán. Mert Landru az más, ő marad, neki törzsközönsége van. Ő a gyilkolás klasszikusa. A plasticon ime jó üzlet, nagy forgalmat bonyolit le borzalomban és a tulajdonosának igaza van: — Anatómiát a népnek.

A céllövöldék előtt összehuzott szemöldökök próbálgatják a mordályokat. Tell Vilmos müvészete változatlanul hódit. De fel kell ülnöm a hullámvasutra is. A szürkületben sejtelmes kolort kap a merész ivekben lendülő vaspálya. Kétpercenkint indulnak a hullámvonatok, nagyon jó az őrült rohanás hegynek fel és völgynek alá. A végtelen tikkasztó érzete rejtezik ebben az utazásban, micsoda ehhez a feszülő inu autó száguldása... Kevés kivétellel csupa rutinirozott régi utas ül a padokon, nem is szijjazzák le magukat, nem is sikoltoznak, csak szerelmesei a bolondos vaspályának. Jól esik a kis, szines lelketrázó vágtatás, egy csepp végtelen a bolt után, savanyu irodaszoba után itt a parkban, hol később habzó sörkanta mellett bucsuztatják a röpke vasárnapot és Fricsay mester zenéjére szomorodnak el lassankint, gondolván a közelgő köznapokra és az őszre, mikor bezárják majd a parkot, ha leesik a hó. Mert most övék a világ, a lucskos októberi vurstli, a sárguló sétaut, a körhinta bársony batárja, övék a lovacska és a dodgem, a bordószin édesviz, a finom ragadós törökméz, minden, minden. És jövő vasárnap övék lesz megint.

D. J.

FILM

Az asszony és az ördög

Greta Garbo filmjének bemutatója a Lifka-moziban

Rég nem láttunk szebb és tökéletesebben rendezett filmet, *»Az asszony és az ördög«*-nél, amelyet szombat délelőtt mutattak be a Lifka-moziban a sajtó képviselői előtt. Ha a filmszcenárium alapjául szolgáló *Sudermann* »Egyszer volt« volt cimü regényének témája ma már kissé ósdi is, ezt a hibákat a rendező teljesen feledtetni tudta. Ritkán csinálnak Amerikában filmet, amely ilyen szerencsésen kapcsolja össze az amerikai filmtechnikát a német rendezés hibátlanságával és tökéletes szinészi munkájával. Clarence *Brown* ezzel a filmjével a legjobb rendezők sorába emelkedett: ahogyan néhány esztendő eseményeit egy rövid jelenetbe süriti vagy inkább csak érzékelteti, ahogy a müvész szemével meglátja a festői helyeket és azokat fel tudja használni, általában ahogyan matériájával bánik, az a legtiszták müvészi munka és az »Az asszony és az ördög«-öt értékes és figyelemreméltó komoly filmalkotásá teszi.

A rendező gondos munkáján és sok finom ötletén tul azonban igazi sikerré a nől főszerepet játszó Greta *Garbo* avatja a filmet. Hogy ez a csodálatos érzéki szépség, hogy ez a csupa szemnő hogyan tud nézni, csókolni, ölelni és megsimogatni egy férfifejet, hogyan tud csábitani és odaadón elomlani, nyitott érzéki szájának egy rángásával férfisorsokat összezuzni, azt látni kell. Felejthetetlen élmény ennek a szinésznőnek a játéka, mint izzó elektromos áram fut végig a nézőtéren szenvedélyes érzékiségének tikkasztó forrósága. Kitünő partnere John *Gilbert*, aki tudja hitetni minden gyönyört, vergődést és lelki válságot ennek a nőnek a karjaiban. Férfias alakitásának nagyszerü kontrasztját adja passziv szerepében Lars *Hanson*, ez a rokonszenves megjelenésü szinész. Barbara *Kent* finom lány-portréja és George *Fawcett* pompás plébánosalakja egészíti ki nagyszerüen az együttest.

A gyönyörü fotográfiákban gazdag film egész héten át szinre kerül a Lifka-moziban és bizonyos, hogy nagy sikere lesz.

(l. f.)

Moziláz a tetőfokán

Fraccaroli Hollywood mindennapi életéről ir. Ez az amerikai város ma már az uj szerencsekergetőknek tanyájává lett. Éjszakánként Los Angeles-ből a Bewerly Hills magaslatairól óriási fényreklámot látni, mely lángbetükkel ezt hirdeti: »Hollywood Land.« Itt a mozi mekkája a meseország, mely minden becsvágyat maga felé vonz. A világ minden tájáról özönlenek feléje a legkülönbözőbb fajok abban a hitben, hogy végre megtalálják a várva-várt diadalt. Ahogy hetven esztendővel ezelőtt a Californiába loholtak a boldogtalanok, a nincstelenek, ugy érkeznek most ide az »uj aranyásók.« Az aranylázból filmláz lett. De azért végeredményben a film is aranyat jelent.

*

A moziszenvedély mindenütt nagy, Amerikában azonban egyenesen mániává lett. Különösen a nőket kisérti: a boltilánytól kezdve a milliárdos lányokig, a kis nőcskéktől kezdve, akik a földalattin kalandregényeket falnak, az iskoláslányokig s a gépirókisasszonyokig, mindenki moziszinésznő akar lenni. A moziban az élet tulontul egyszerüsödik: A hősiség, a szerelem, a szerencse, a felfedezés, a büntény mindössze néhány gyorsan lepergő, fordulatos képből áll, mely végül is jó megoldást talál. A mozi kitárta a Lehetetlen kapuit s a nagy Élettel csalogatja a szürke embereket.

Imádják a mozit, mint látványosságot, de főkép játszani szeretnének. Ez már örjöngéssé vált. A kapu nyitva boldognak, boldogtalannak s a kapu aranyból van. Kik voltak pár évvel ezelőtt a dicső és hires csillagok? Ismeretlen emberek. Ennélfogva az ismeretlenek nagy tömegei azt hiszik, hogy ők is máról-holnapra hiresk lehetnek.

Hollywood maga is pár év alatt cseperedett föl. Hasonlit a kiállitások rögtönzött városaihoz, melyekben minden átmeneti, játékszerü. Hetvenötezer lakóssa közül ötvenezer mozival foglalkozik, vagy szinész, vagy szinész akar lenni. A nemzetközi fürdőhelyek, ahol nyaranta mindenféle nyelv hallik nem mutat föl olyan vegyes közönséget, mint ez a város. Lányok érkeznek a földgolyó minden részéről, akik kirakatba akarják tenni szépségüket. Sokan otthagyták a családi kört, apjukat, anyjukat, mások egy gyors házasság reménytelen csalódásából menekültek ide. Otthon mindnyájan azt hallották, hogy nagy siker vár rájuk. És biztosak is sikerükben.

Se szeri se száma a sok csinos ifjunak, aki megtanult fésülködni, mozogni, öltözködni, akár a nagy filmek hősei. A Valentinók, Chaplinok, Fairbankok csak ugy nyüzsögnek. Reménykedő szülők vezetik ide kisfiaikat, akik megszólalásig hasonlitanak Jackie Coogan-hoz.

Hihetetlen milyen áldozatra képesek a szinésznőjelöltek.

Megérkezett egy leány, megannyi ajánlattal s hozzálátott, hogy szerződést kapjon. Hetekig üldögéit az igazgatók várószobáiban, mig végre beengedték. Szép arca volt, kitünő alakja, érdekes mozdulatai. Csak a vastag lábikráját kifogásolták. Ezzel nem lehet játszani. A szegény leány kétségbeesett. Aztán egy ötlete támadt. Megoperáltatta vastag lábikráját, a sebészek kiszedték belőle a hájat. Ismét jelentkezett az igazgatónál, aki most végre hat hónapos szerződést kötött vele. Közben azonban a lábán gennyedő fekélyek keletkeztek, uj operációnak kellett alávetnie magát, hónapokig feküdt a kórházban. Szerződése ezalatt lejárt.

CSAK

Dr. OETKER féle

BACKIN

SÜTŐPORRAL SÜT!

Dr. Oetker képes receptkönyve körülbelül 200 elsőrendü receptet tartalmaz 51 illusztrációval. Ára 5 dinár. Kapható mindenütt. Ha valahol nincs raktáron, irjon közvetlenül a következő cimre:

Dr. Oetker d. z. o. z., Maribor

Sohase lesz belőle moziszinésznő...

*

Hogy mennyire hat a mai szinpadra a mozi, azt semmise bizonyitja jobban, mint *Noziére*-nek darabja: *A válasz*. Jelentőségét szinte nem is lehet sullyal mérni, hanem méterekkel. Mozgalmas képek sorakoznak egymásután.

Először egy vidéki nyomortanyát látunk, kopott asztallal, éjjeliszekrénnyel, melyen vizsekancsó áll. A hálófülke függönyeit széthuzzák s ott az ágyban egy sápadt arcu, dult szemü öregasszony fekszik. Haldoklik, félrebeszél. Valaha jobb napokat látott, de elzüllött, ivásnak adta magát s most betelik végette. Lázálmában Margit nevü leányát hivogatja, akit látni akar, minekelőtte meghal. Tizenhárom esztendős volt, mikor elvették tőle egyetlen leányát. A szerelő, az asszony ismerőse, sürgönyt küld Londonban, ahol Margit varrónő. Közben a beteg elszunnyad, de állandóan kezében szorongat egy dobozt, melyet a »kincsének« nevez. Egy ott ólálkodó fiu, valami sápadt csirkefogó, ellopja a dobozt, abban a hitben, hogy pénz van benne, de látja, hogy minden tartalma néhány levél, egy száraz virág meg egy férfiarckép.

A szerelő kedves kis házacskája. Itt van, már gyászruhában, Margit. Édesanyja azóta meghalt. Nem tudja siratni, mert ismeri milyen csunyán, züllötten élt. Irtózik anyja emlékétől. Apját nem ismerte. Talán az is valami korhely munkás lehetett. A szerelő átadja neki a dobozt, a »kincset.« Margit elolvassa a benne levő leveleket, értesül arról, hogy anyját egy gazdag gyárigazgató léha fia, Webstein döntötte a nyomorba. Sirva fakad, most érti meg anyja életét.

Elegáns párisi próbaterem. Margit a tulajdonosnő. Kis szinésznő lép be, már nem fiatal udvarlójával, Websteinnel, a ki közben megnősült, éli régi életét. Szemet vet Margitra. Margit közben rájön, hogy anyja rossz szellemével találkozott. A gyárigazgató találkáért rimánkodik. Margit hosszu huzavona után el is megy erre. Itt hideg, démoni kegyetlenséggel gyötri őt s mikor az udvarló láza tetőfokra hág, elmeséli neki anyja éltét, majd rákiált: »Apa.« Az udvarló elsápad, összerogy, szörnyethal. A leány végre bosszut állt, diadalmasan és kétségbeesetten behivja az inast, igy szól hozzá, a holttestre mutatva: »Söpörje ki.«

Kozmetikai intézet

állandó orvosi vezetés és felügyelet alatt

Subotica, Ciril-Metod trg

5

9495

Villany- és fénykezelés ** Bőr- és szépségápolás

Szerkesztői üzenetek

Egy régi olvasó, Vel. Bečkerek. A pénzügyörséghez való felvételért az »Oblasna Direkcija Financijske Kontrole«, Novisad, cimre kell kérvényt benyujtani. Melléklendők: Születési bizonyitvány, erkölcsi bizonyitvány és katonai bizonyitvány.

»Hadnagy«. Ebből az egyből még nem lehet itélni. Közel jár ahhoz, hogy azt vezényelje az »ezredes«: egyelőre maradjon tartalékban.

Gimnazista. Petar Petrovics Nyegos »Gorszki Vijenac«-át, ugy tudjuk, Gyiszálovics Veszelin ny. tanfelügyelő forditja magyarra, de még nem adta ki.

2 vers. Nem kell kétségbeesni. Ami tehetségét illeti, a vajdasági fiatalok közt ön föltétlen az elsők között van. A versei később sorra kerülnek, a novella már legközelebb.

Tudnivágyó, Szubotica. 1. Jó leckét mindenkor szivesen fogadunk. 2. Bob álnév alatt Sz. Szigeti Vilmos ir. 3. Baedeker lakáscime: Dr Milkó Izidor, Szubotica, Zrinjski trg.

T. J., Subotica. A leendő énekes ügyében sziveskedjék talán a Beogradska Opera-hoz, »Beogradsko Pozorište, Nova Zgrada« cimre.

1213. előfizető. Arra nézve, hogy mikor hivnak be valakit fegyvergyakorlatra, nincs semmiféle szabály.

Korona-nyugdij. A Bácsmegyei Napló 1927. okt. 20. számában, a 4. oldalon részletesen le van közölve, hogy milyen okmányok nyujtandók be a koronanyugdijnak dinárba való átszámitásának kérvényezésére. A beadványt ahhoz a miniszteriumhoz kell intézni, amely a nyugdijazást eszközölte (tanitók a közoktatási, csendőrök a belügy-, vasutasok a közlekedésügyi miniszterhez stb.)

Apatin B. A lakástörvény szerint lakószobát nem lehet üzlethelyiséggé átalakitani.

S. I. Djala. A lakástörvény igenis létezik most is és azok a lakók, akik védett személyek voltak, továbbra is védettek maradnak. Megfelelő indokolással fel lehet mondani és pedig három hónapra.
A háztulajdonos köteles az elavult ajtókat és ablakokat rendbehozni, mert a lakást állandóan használható állapotban kell tartania.

M. F. Kovin. A vasárnapi munkaszünet megszegését a főszolgabiróságnál bejelenti. A tilalom ellen vétőt a főszolgabiróság köteles megbirságolni. Ha ez az illetőt nem birságolja meg, panaszt lehet emelni a tartományi választmánynál (Oblastni Odbor.)

P. S. A domovnicát a község utján, ahova illetékes, kell kérvényezni. Igazoltatni kell, hogy oda való illetőségü (zavičajan) és hogy idegen állampolgárságáért nem optált.

P. A. Olyan rendelkezés, hogy a községi tisztviselőket csakis a képviselőtestület tagjai közül lehet választani, nincsen. A törvényben az van hogy akit a képviselőtestület tagjává választanak, annak községi tisztviselői állásáról le kell mondania.

Kávéház 303. 1. Magyarországon most a közeli napokban fogják véglegesen rendezni a valorizáció kérdését; majd pár hét mulva, amikor erről a lapokban is irnak, forduljon ismét hozzánk. 2. Ami az amortizációs-kölcsönt illeti, amennyiben az adós SHS. állampolgár és az ingatlan is Jugoszláviában van, amelyre az illető kölcsön be van kebelezve, a gyakorlat jelenleg az, hogy minde osztrák-magyar koronáért egy jugokoronát fizetnek. Azonban ez még nincsen véglegesen szabályozva. A békeszerződés értelmében ugyanis egyeztető és kiegyenlitő bizottságokat kell felállitani, amelyek hivatva vannak a magyar korona 1918. októberi zürichi paritás alapján az átszámitási kulcsot megállapitani. Azonban ezek a bizottságok még nem kezdték meg működésüket és egyelőre a fentemlitett átszámitást alkalmazzák.

Szinnyei Merse Pál. Vel. Bečkerek. A háboru előtti Szerbia területén nincs ugyan a szerzői jogokat védő törvény, azonban a békeszerződés értelmében Jugoszlávia volt magyar területére kiterjed az a kötelezettség. Ha azonban valaki egy festőnek a képét lemásolja és alája a saját nevét irja, akkor az nem szerzői jogsértést hanem csalást követ el, amely mint ilyen büntetendő.

Adófizető, Temerin. A törvényben nincsen kimondva, hogy 200%-nál magasabb pótadót nem lehet szedni, hanem csupán arról van szó, hogy a 200%-nál nagyobb pótadót csak pénzügyminiszterium, illetőleg az általa delegált pénzügyigazgatóság (noviszadi) hozzájárulása esetén lehet törvényesen kivetni. 2. Ha a képviselőtestület megszavazza az állami tanitónak, vagy plébánosnak a tüzifát, illetve gabonát stb. az természetesen jár neki s ez a törvénybe nem ütközik. Egyébként persze a község nem köteles a fentieket megadni.

Sz. S. nyug. csendőrtörzsőrmester, Pančevo. A nyugdij folyósitása ügyében önnek a belügyminiszterhez kell fordulnia. Az okmányokból két-két hitelesitett másolat melléklendő.

D. G. Versei nagyon érdekes tehetséget mutatnak, de fogyatékos technikája és irástudásának hiányosságai miatt nem közölhetjük.

Költő szeretnék lenni. Sok a sulyosbitó körülmény.

V. K. Jabuka. Ahhoz, hogy Nisben eltemetett egyént Jabukára lehessen átvinni és ott eltemetni, szükséges a nisi egészségügyi hivatal hozzájárulása és a jabukai községi hatóság engedélye.

K. László, Zagreb. A vers még csiszolásra szorulna. Jelmondatai ötletesek és bátrak.

Sz. Γ. Bajmok. Ha egy nyugalmazott állami vagy községi hivatalnok az államnál vagy községnél napidijas állást vállal, elesik a nyugdíj utáni drágasági pótlék élvezetétől.

V. M. Vlajkovac. Ha az SHS. királyság javára optált és az opcióját elfogadták, az illetőt természetesen mint katonaszökevényt megbüntetik. Ha önként jelentkezik, ezt enyhitő körülménynek tekintik. Nem itélik szigoru várfogságra, nem tartják folyton zárva, hanem sürün dolgoztatják a szabadban is és különféle munkával foglalkoztatják.

B. S. Stara Moravica. Önnek nem kell optálnia. Az optálási határidő különben is lejárt már. Ön kaphat a magyar követségnél Beogradban születési bizonyitványt és okmányai alapján magyar utlevelet.

Keresztsoros rejtvény

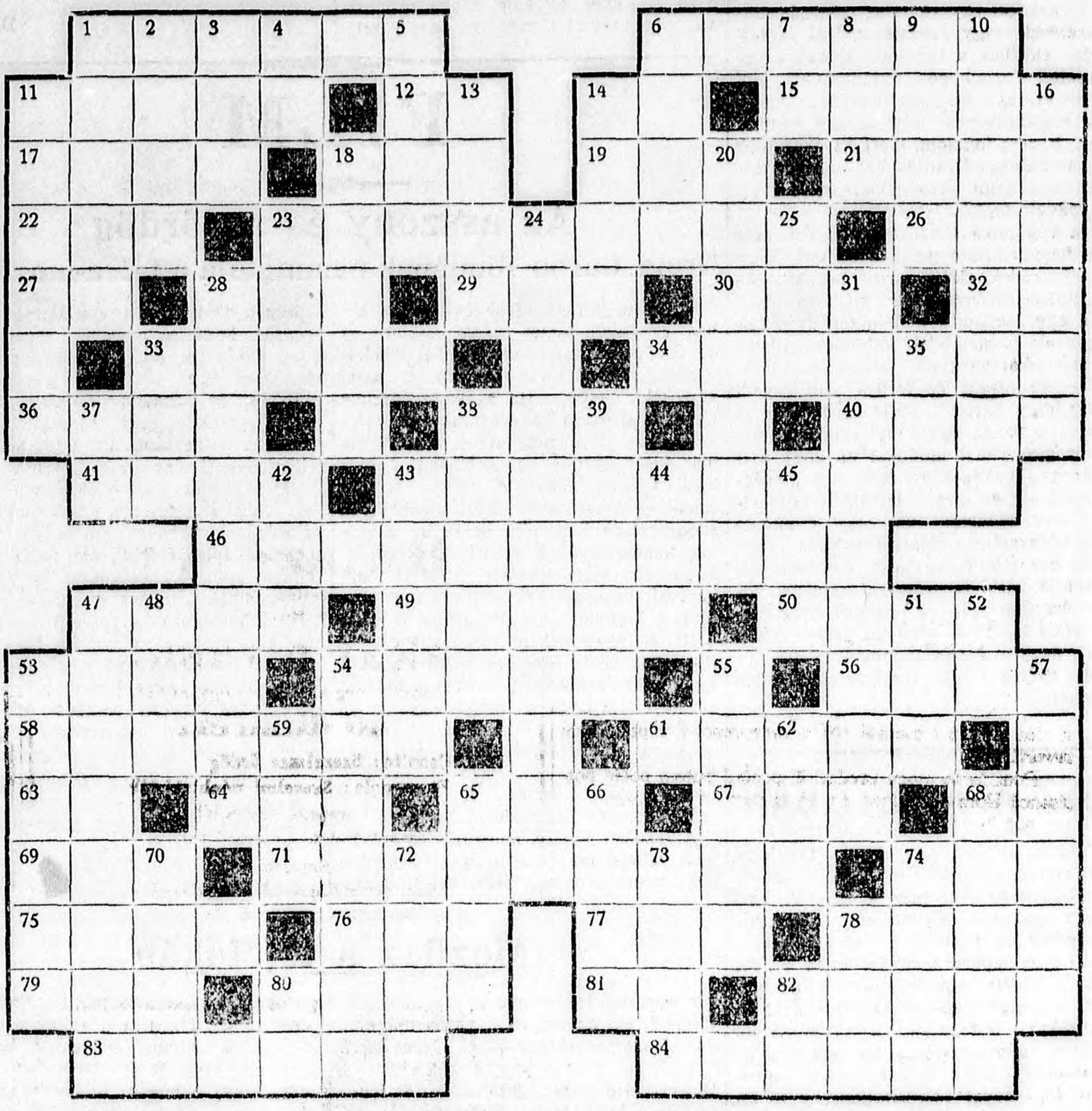

Vizszintes sorok:

1. Tudományos rangfokozat
6. Nem mindig fél, aki ilyen
11. Ilyen jellem is van
12. Ige is, főnév is
14. Területmérték
15. Szuboticai szláv hetilap, haragszik a magyarokra
17. A fémek melegitésének egy foka (helyesirási hibával)
18. Ezt hirdették az apostolok
19. Magyar ige, európai főváros és gyógykávé neve
21. Annyit jelent, mint békák — klasszikus nyelven — (fonet)
22. Annak a szónak a mássalhangzói, amelyet a kudarcot valló kérő kap
23. Ide való a hires kántor és nagy icce
26. Olcsó husé hig
27. Egy veszedelmes kigyó magánhangzói
28. Szavak összecsengése
29. ...Baba
30. Kabát idegen nyelven (fonet)
32. Kicsinyitő képző
33. Ezt csinálja a mosónő
34. Emberevő
36. Asivatag hajója
38. Természeti jelenség
40. Jövő...
41. Volt pancsevói polgármester, hires délbánáti család
43. Hires protestáns zsoltár kezdőszavai
46. Nem épen antialkoholista fölhivás: egy bordal kezdődik igy
47. Egy volt kassai egyesület cime
49. Igy mondja a sváb, ha győr-it akar mondani
50. Az alvilági folyó
53. Dosis — magyarul
54. Egitest klasszikus nyelven, névelővel
56. A »Tatárjárás« egyik főszereplője
58. Ez az osztályrésze mindenkinek, aki elment
61. Aki a kapott jótéményt viszonozza
63. A 43-ik vizsz. 2. és 4-ik betüje
64. Forditsd meg — s kerüld el
65. Január 1-i jókivánság
67. A parasztgyerek, ha megverik
68. Kötőszó
69. A vizszintes 56. 2-ik, 58. 6-ik és 56. 4-ik betüje
71. Toldi Miklós járását hasonlitja ehhez Arany János
74. ...dáb
75. Politikai és társadalmi társaskör
76. A leányarcon néha a természettől is van
77. Korszak
78. Ital — szláv nyelven
79. Német villamossági vállalat rövidített cime
80. Számnév
81. Vallásrövidités
82. Farkas
83. Födetlen épület rész (fon.)
84. Erő, mely előbb vagy utóbb győzelmet arat

Függőleges:

1. Paraszt vezér
2. Több kalifa neve
3. Méhek lakása
4. Személyes névmás
5. Nem uj
6. A nyelvtanár adja
7. Német prepozició
8. Háromszor — idegen nyelven
9. Kerekded
10. Néró szólitotta meg igy kedvenc filozófusát
11. Nagyot kiabál
13. A padló, ha erősen dobognak rajta
14. Helyhatározói mellékmondat kötőszava
16. Oktat bennünket
18. Erős
20. Az beszélhet, aki letette a maga...
23. Boritékra irod
24. Igy hivták azt a vármegyei alkalmazottat, aki a vármegye székhelyén kivül teljesit szolgálatot
25. Görög törzs
28. Egy hires német festő és rézmetsző 1698. született
31. Kiválogat
33. Mint — klasszikus nyelven (fonet)
35. Fiu — keleti nyelven
37. Német névmás
38. Eger német neve
39. Ez volt Ádám
42. A megbélyegzettek szerzőnek keresztneve (fonet.)
43. Angol főuri cim többes szama
44. A vizsz. 43. 5-ik, 46. 8. és 1. betüje
45. Mint vizsz. 64.
47. Csak párosan
48. X németül
51. Metsz latinul
52. Két betü az abc legvégéről
53. Világrész
54. Hires meseiró
55. Egy bibliai család közlekedési eszköze
57. Aki nem tud igy ne beszélien
59. Régi nép
62. Női név
65. Vadállat
66. A jó kutya
68. = idéz
70. Szem — németül
72. Csunya — zsargonban
78. A 49. vizsz. 4. és 1. 1. betüje
80. Kötőszó
82. A függ. 54. 4-ik és 1. betüje

A legszerencsésebb sorjegyelárusító Lepedát i Jovanovics, Subotica. Tel. 2-14

Az V. osztály 14. sorsjáték
november 7.-én kezdődik és december 2.-ig tart!
Szerencseszámok, amelyek még a szerencsekerékben vannak, **kaphatók.** Siessen rendelésével, mert a készlet napról-napra fogy!

Egy kettős egész sorsjegy ára 1000·— dinár
„ egész „ „ 500·— „
„ fél „ „ 250·— „
„ negyed „ „ 125·— „
Az árakban az eddigi osztályok sorsjegyeinek ára benfoglaltatik
Postai megrendeléseknél 3 dinár postaköltség beküldendő

NYILT-TÉR

„Jugoszlávija" Általános Bizt. Társaság Fiókigazgatóságának Novisad

E hó 24-én történt nagy tüzkáromat másnap nagyon előzékenyen és levonások nélkül likvidálták.
Fogadják érte hálás köszönetemet.

PRAVADOVSKY SÁNDOR
Petrovaradin.

10853

Konkurs

Oblasna Uprava Humanitarnih Fondova pri Direkciji Državni Železnica Subotici raspisuje natečaj za lekara specialista za kožne i venerične bolesti sa sedištem u Subotici.

Lekar specajalista za kožne i venerične bolesti dužan je lečiti članove Bolesničkog Fonda i članove njihovih porodica svaki dan sem nedelje i praznika dva sata na dan u svojoj ambulanti.

Reflektant mora:

1. biti državljanin Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca,
2. znati potpuno srpsko-hrvatski i slovenački jezik.
3. biti doktor celokupnog lekarstva sa diplomom, koja vredi u ovoj zemlji,
4. imati opšte i lokalno pravo prakse,
5. imati Uverenje Ministarstva Narodnog Zdravlja da je specijalista za kožne i venerične bolesti.

Reflektanti imaju doneti potpisanoj Upravi Humanitarnih Fondova pismene ponude sa gore označenim uverenjima od 1—5 u overenom prepisu i u ponudi navesti visinu mesečnog ili godišnjeg honorara.

Lekar specijalista uživaće povlastice za vožnju kao i saobraćajni lekari.

Ponude moraju biti taksirane po Zakonu o taksama sa 100 dinara u taksenim markama a svaki njen prilog sa dva dinara i moraju biti u zatvorenoj i zapečaćenoj kuverti.

Ponude se mogu predati ili poslati putem pošte potpisanoj Upravi najduže *do 30. novembra 1927. god.*

Akt broj: 2883—27.

Iz kancelarije
Oblasne Uprave Humanitarnih Fondova
pri
Direkcije Državnih Železnica
u Subotici.

10793

Földeladás

önkéntes árverés utján

A feleségemmel közös tulajdonunkat képező, a topolai országutra a 6-ik kilóméternél 93 méter fronttal az országutra dülő földből, a tulajdonomat képező 5 hold területü földet önkéntes magánárverés utján eladom, a következő feltételek mellett:

Kikiáltási ár holdanként 25.000 dinár vagyis az 5 hold után 125.000 dinár.

A vételárból 100.000 dinár a vevőnél marad s ezért a vevő az én és a feleségem (mindkettőnk) haláláig 4 részletben évenkint 50 métermázsa buzát tartozik lakásunkra szállitva adni, vagy kivánatunkra a buzának a teljesités idejében való piaci árát megfizetni.

Az árverezni szándékozók tartoznak az árverés megkezdése előtt 10.000 dinárt az árverés vezetésére az általam felkért dr. Pleszkovics Lukács ügyvéd kezéhez letenni.

A 100.000 dinárón felüli vételár kezeimhez 15 nap alatt lefizetendő, a visszatartott bánatpénz beszámitásával.

Az ingatlan haszonbérbeadva lévén, a vevő 1928. évi október hó 1-én léphet az ingatlan birtokába.

Az árverést *1927. évi november 13-án (vasárnap) d. e. 10 órakor,* I. kör, Paje Kujunčić ucca 8 sz. alatt, lakásomon tartom meg.

Suboticán, 1927. október hó 26-án.

Dr. Reisner Lajos
ügyvéd

3321

Árverési hirdetmény

Noviszadi Kereskedők Ifjusága folyó évi november tizenharmadikán délelőtt féltiz órakor az én részvételemmel Noviszadon levő Skerlićeva-ucca 27. sz. házat, önkéntes árverésen elfogja adni.

Részletes feltételek közjegyzői irodámban Noviszad Kralja Petra-ucca 26. szám alatt naponta tudhatók meg. 10906

Blondel és egyéb müvészi képkeretek
berámázott Madonnák, portrée, gobelin a legujabb mintákkal **mélyen leszállitott árban kaphatók:**
F. BACHINGER
képkeretező és aranyozó müintézetében
Subotica, Aleksandrova ul. 13. Mühely Sudarevićeva ul. 34
9933

Ha kevés a pénze és fázik
menjen a gyümölcspiacon **Lejkó Béla** rőfösüzletébe, mert ott már kaphat **74 dinárért** 140 cm. széles tiszta gyapju **télikabát** kelmét
1308

Ha szépet,
szellemeset
és vidámat
akar olvasni,
rendelje meg az alábbi négy könyvet
40 dinárért
Casotte: **Szerelmes ördög**
Firenzuola: **Szerelmi népi-történetek**
Scachs: **Farsangi komédiák**
Tersanszky Jenő: **Havasi selyemfiu**
Kapható a
Bácsmegyei Napló könyvosztályában

LE
kötéssel és nyissák ki ár egyszer szemüket, ne vásároljanak oly üzletben ahol silány árut drága pénzért ajánlanak, hanem vegyen még ma 50 paráért egy levelezőlapot és irjon mindjárt a több ezer ábrás képes árjegyzékért **R. Stermecki** nagyáruházába **Celje,** 27 szám Slovenija, ahol csodálatos olcsó árakon talál ruhanemüt, cipőket, kalapokat, ingeket, harmonikát, gramofonokat, borotvákat, toalett, divat és sok más diszmütárgyat. 500 dinárón felüli rendelések bérmentve. Ha az áru nem felel meg, kicserélem vagy a pénzt visszaküldöm.
1661

9371

Butort
izléses és jó minőségben, méltányos árban, részletre is
Nagy Varjas Rókus
asztalos mesternél
VI. kör, Vukovićeva ul. 38 (Csirkepiac)

Élő- és mű-sirkoszorúkat
müleveleket, virágokat és szobadiszeket legolcsóbb árak mellett — a legdiszesebb kivitelben — ajánl:
„HORTENZIA" müvirágüzem SZUBOTICA, Dunav altr Puka u. 2 (Sántha szanatóriummal szemben)
9474

A helybeli és vidéki hölgyközönség tudja már, hogy
a legolcsóbb bevásárlási forrás az Eszterka
női kalapüzlet a Korzón.
Filzkalapok 75 dinártól, bársony-különlegességek 80—100 dinártól :-: Eredeti párisi modellek minden árnyalatban legnagyobb választékban
Saját érdekében teszi, ha meglátogat!
3427

Középiskolai, polgári összevont magánvizsgákra és
ÉRETTSÉGIRE
a legjobb sikerrel készit elő
GALGÓCZY TANINTÉZET
BUDAPEST
Mária Terézia-tér 3
10518

Előnyös butorvétel
Komplett ebédlő . . Din. 10.000
Uriszoba . . . . „ 10.000
azonnal eladó. Cim a kiadóban
10702

Kutfurást
valamint eliszaposodott kutak tisztitását elvállalja vidéken is
Lonárt Lajos
kutfuró
Subotica, Strossmajerova ulica 20. (Huspiac)
106

A Sarić-féle kétéves **szöllőtőkék, gyümölcsfák és rózsatők** szakértők által elismerten a legjobb minőségüek; ezért konkurrenciamentesek. Szolid és gyors kiszolgálás. Árjegyzék magyar, német, horvát nyelven
SARIC JÁNOS
okl. szőlő- és gyümölcstermelő **Petrovaradin-Majur (Srem)**
10551

Képviselők
utazók tigynökök
urak és hölgyek kis tőkével
nagy keresetre tehetnek szert
időszerü cikkek eladásával.
Ajánlatokat:
„Sofort Kassa" jeligével **Kovačić Annoncenexpedition Maribor** továbbit
10.0

„Alexa" nyakkendőgyárban
10.000 darab ujdonság
nyakkendő eladása darabszámra is megkezdődött 8 dinártól kezdve. Forditásokat 10 dinárért készit
Vojnovićeva ul. 5. Beograd szálloda mögött
5090

Butorok
mélyen leszállitott árakon
ERDÉLYI ANTAL
lakásberendezési vállalata
Subotica, Szudarević ulica 4.
(Klein Géza mellett)
530

Gazdaságok és községek részére a legtökéletesebb **raktári, szekér- és sertés-,** valamint **komló-mérlegeket** gyárt versenyképes áron **J. Sebestyén** mérleggyár **Subotica** Kérjen ajánlatot!

VESZEK

legmagasabb napi árban lisztes-, korpás- és cukros és egyéb

HASZNÁLT ZSÁKOKAT

AURAM SCHIFF

NOVISAD

zsák-, ponyva- és zsineg nagykereskedő, zsák és ponyvakölcsönző

Telefon 2403

Sürgönycim: Jutešif

Vizmentes köpenyek kocsisok, bányamunkások stb. részére

10831

Elegáns párisi modelljeim érkeztek.
Bársonykülönlegességek
1020 Sikkes filzkalapok
100 dinártól kezdve
A legnagyobb választék
ESZTERKA-nál a korzón

PRIMA

burgonyát

(kézzel válogatott, Prof. Woltmann és fehéret)

szállít prompt legolcsóbb napiárban

Hrvatsko Prometno D. D. Virovitica, Slavonija

Telefon 24.

Női köpenyekben, ruhákban

valódi

szőrmebundákban, gyermek-kabátokban,

kötött árukban, stb. a legdusabb választékot találja a legolcsóbb árakon

Hegyi Fülöp női konfekció-áruházában **Suboticán**

9478

Kapható nagyobb mennyiségben:
Csurgó méz, Pergetett méz, Noksan méhetetésre, Tiszta viasz 10849
Rein Márkusnál
Brod n/S.

Szerezzen örömet gyermekének

és rendelje meg

Csili Csala Csalavári csalafintaságait

a Bácsmegyei Napló könyvosztályában

Ára Din. 75·—

Vidékre 5 din. portóköltség

Csak

orosz-svéd

„TRAPEZ"

sárcipőt és **hócipőt**

vegyen, mert ezek a

LEGJOBBAK!

10788

Jugoszláviai képviselet

Samuel I. Davičo

Beograd — Kralja Petra 64

Sárga

köleskása

legolcsóbb árban kapható

NEUBERGER LAJOS

Senta 10850

Vizesuborka

és savanyitott paprika

kapható a KEMÉNY-féle ecetgyárban. Telefon 643. I., Vojnovićeva ul. 5.

HÉT CIPŐFE SÓRÉSZ KÉSZITŐ EGY SZABÓSEGÉD

jó munkások, azonnali belépésre **kerestetnek.** Állandó alkalmazás, fizetés képesség szerint, **BULATOV.Č, Beograd,** Poenkarova ul. 19. Tel. 23—87

Gesztenye

vizonteladásra állandóan a legolcsóbban kapható

Steizler Károly

Subotica, Jelašićeva ul.

„DAMA"

FEHÉRNEMŰSZALÓN

A legujabb szabásu ingbugyik, hálóingek, kombinék, hozott vagy saját anyagból tüazsurral. Hímzések, azonkivül ágynemüek, asztalnemüek, sterok stb.

Tolstojeva (Ódor) ulica 21.

Telefon 111.

40 HP gőzgép

egyhengeres, kondenz toros, Láng-féle,

LÁNGCSÖVES GŐZKAZAN

9 Atm. hozzá, üzemképesen **eladó**

100 literes álló gőzkazán

üzemképesen **eladó.** Bővebbet:

Szilárd A. mérnőnél, Szombor

Telefon: 2 10. — Atanackovića va 8 10527

Mélyen leszállított áron

Uj divatüzlet Somborban

Szerb templommal szemben

Mélyen leszállított áron

Djura Konjović

Telefon 363

Megérkeztek nagy választékban őszi, téli, női és férfi ruha és kabátszövetek, ugymint:

Ruha-, kabátselymek, paplanselymek és atlaszok, vásznak fél és tiszta len, barchetek minden szinben

10423

Mélyen leszállított áron

Mélyen leszállított áron

SUBOTICA **SEVER D. D.** **Telef. 5-84**

ELEKTROMOS GÉPEK GYÁRTELEPE

KÉPVISELŐSÉGEK:

Brandt i Kortman
BEOGRAD
Skopljanska ulica 3

Ing. W. Cvetanović
NIŠ
Namenjina ulica 41

Ing. Gj. Mihajlović
NOVISAD
Voj. Bojovića ulica 27

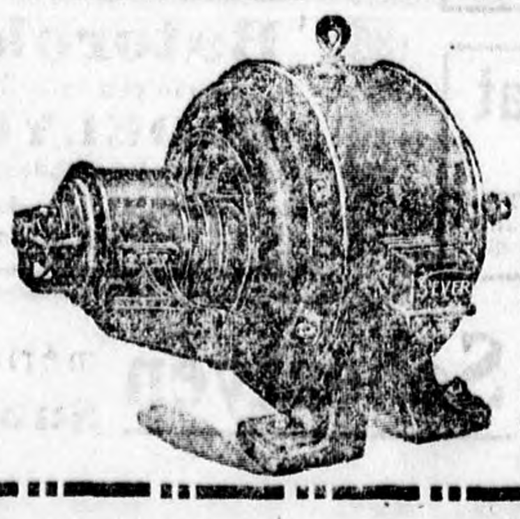

Gyárt és javit: Mindenféle elektromos gépeket és szerkezeteket.

Raktáron tart: Motorokat, dynamókat vas szigetelő tartókat, stb. elektromos cikkeket. 10890

Az általunk gyártott és javitott gépekért egyévi jótállást vállalunk.

10725

1891

HELSINGBORG

TRE TORN

TRETORN

hó- és sáre pők világhirüek

LEVELEZÉS

Jó családból való disztingvált urhölgy, vagyonnal, házasság céljából oly 45—50 év körüli róm. kath. föltétlen uriember ismeretségét keresi, kinek jól dotált, szép szociális állása van. Csakis teljes cimmel ellátott, kimeritő levelek a kiadóhivatalba kéretnek „Diskréció 927“ jeligével. 10798

Fess, 20 éves asszony unatkozik. Szellemes uriemberek, akik levélileg, esetleg szóbelileg szórakoztatnák, jelentkezzenek »Férfihiány« jeligés levelekben a kiadóban. 10797

Richmond. Hallja-e olykor a lecsendesitett szenvedély zuhogó énekét? Álomtalan éjszakák nirvánájában sokszor felcsendül a hangtalan szózat: kicsi megkinzott szivének dobogása... 10871

Szellemes szórakozást keres intelligens leány, hasonló fiatal emberek levelezésével magyar, német vagy szerb nyelven. Leveleket »A. B.« jelige alatt a kiadóba. 10825

HÁZASSÁG

Házasságot legjobb családoknál diszkréten elintézek Megbizást szülők, hölgyek uraktól elfogad Doktorné, Subotica, Pašićeva 3. I. 10897

KRAMER MENYASSZONYI KOSZORUI árban, kiállitásban szenzációsak. Sokolska ul. 1. 10488

Magánhirdetés. Nagy vagyonnal és jövedelemmel rendelkező előkelő diplomás szuboticai uriember nőül venne jó családból való csinos, müvelt, vagyonos izr. urileányt. Ajánlatokat esetleg fényképpel és részletes információval »Boldog otthon« jeligére a kiadóba kér. 10757

Házasság céljából megismerkednék intelligens urakkal. Vidéki, szépnek mondott, erkölcsös leány vagyok. Hozományom családi ház berendezéssel, készpénz és némi földbirtok. Teljes cimü leveleket »Szép téli esték« jeligére a kiadóba kérek. 10511

Egyedülálló, finomérzésü, szenvedélymentes, kifogástalan uriember, 48 éves özvegy, kereskedelmi jártassággal juris dr. olyan vagyonos, szimpatikus, disztingvált érzésü és izlésü lelkiharmóniára törekvő urihölgyet keres élettársul, ki benősülés révén kereskedelmi téren megfelelő exisztenciális bázist nyujtana. Prima referenciák. Közvetitők kizárva. »Tórász emesz« jeligére 10719

Hölgyek. 34 éves, keresztény, özvegy, nagyvagyonu földbirtokos vagyok. Van olyan nemesszivü hölgy, aki hajlandó volna bebizonyitani, hogy gyermekem igazi anyja tud lenni? Ilyen élettársnak ideális életet biztositok. Nem reflektálok pénzre, csak házi boldogságra — Részletes ajánlatokat »Anya« jeligére a kiadóba kérek. 10262

Árva vagyok, apa és anya nélkül, 24 éves keresztény hajadon, jó gazdasszony igényeim szerények. Ezuton keresek élettársat. Nagyobb földbirtokom, szép házam és készpénzem van. Jellemes urak leveleit »Őszinte« jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 10263

Házasság! 28 éves katolikus, önálló kereskedő, saját házban levő üzlettel és 3 szobás lakással, jó existenciával, az üzlet megnagyobbitása céljából ezuton keresi hozzáillő urileány ismeretségét, ki megfelelő vagyonnal rendelkezik. Fényképes leveleket »Barna fiu« jelige alatt Schmolka hirdetőiroda, Novisad továbbit. 10466

Házasságot urikörökben ugy bel-, mint külállamokból is létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Feies, Vel.-Kikinda, Cara Lazara ulica br. 1625. 6645

FOGLALKOZÁS

Intelligens asszony, 45 éves, házvezetőnői vagy egyébb állást vállalna. Jól főz, uri és polgári háztartásban jártas. Beszél németül is, igényei szerények. Cim a kiadóhivatalban 10841

Vidéki fényképészek figyelmébe! Negativ retouscht elsőrendü kivitelben jutányosan elvállal Kassovicz fotosalon Senta. 10776

Rentabilis ipari vállalat közreműködő társat keres aki a vállalatot adminisztrálni tudja. Megkereséseket »Biztos existentia« jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 10835

Fazekassegéd felvétetik Bokor István, Stara Kanjiža. 10810

Vasuti vendéglőbe lično právóval és kaucióval rendelkező nős szakember elszámolásra üzletvezetőül kerestetik. Cim a kiadóban. 10876

Mészégetőmestert keresünk több év óta fennálló 2 kemencénkhez, ki kitanult el sörangu munkás. Fizetés egyezség szerint, azonkivül szép lakás és tüzreval ó. Roser József és Társa, Senta. 10874

Szabósegéd és varrólányok állandó munkára felvétetnek. Weinerth, Subotica, I Paja Kujundžićeva 22. 10881

Zongoramester éjjeli üzletbe állást keres. Stevan Kucinsky, Vel. Kikinda, Nemanjina ulica. 10880

Főpincéri vagy reggeli számolói állást keres óvadékképes intelligens főpincér Cim a kiadóban. 10868

Jólelkü nő, teljesen megbizható, minden házimunkához ért, beteges magános urinő vagy idősebb házas párnál állást keres, ahol nyugodt otthont találna. — Vidékre is megy. Teljes cimü leveleket a kiadóba kér. 10862

Helybeni füszereseknél jól bevezetett ügynökök adják le cimüket a kiadóhivatalba 10767

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Kiszolgálóleány felvétetik, előnyben, aki trafikban már volt alkalmazva. Temunović trafik. Park Kralja Petra. 10847

Raktárnok, nagyobb ipari vállalathoz kaucióval azonnalra kerestetik. Ajánlatok »Eros« ügynökséghez kéretik. 10898

Elhelyező irodámba keresek szállodai, kávéházi háztartásbeli jobb személyzetet. Ajánlok főpincért, étkhordót, házvezetőnőt. Lang Agentura, Subotica, Pašićeva 3. I. 10897

Helyi (körzeti) **képviselőket** keresünk magas jutalék mellett zseblámpa-elemek eladására. Ajánlatok: S. Barjaktarević k. d. Meto-Cyklop, Zagreb, Vlaška 40 cimre küldendők. 10865

Társat keresek Bánát központjában 6000 lakosu községben lévő 7 járatu automatikus, modern szivógázmotoros, 6 éves malomba, aki esetleg az üzleti vezetést átvehetné. Cim megtudható: »Begahirdető« V. Bečkerek. 10858

Gazdaságba megbizottnak vagy ispánnak ajánlkozik középkoru szakember. Cime Senta, Cara Uroša 26. 10809

Nagyobb vidéki vállalat keres szerb, magyar és német levelezőt és könyvelőt és gépirókisasszonyt. Cim a kiadóban. 10819

Suche intelligentes deutsches Kinderfraulein, mit Musikkentnissen zu einem Knaben. Schrifliche Anträge unter »Tüchtig« an die Administration. 10803

Füszerkereskedősegéd, angro- és detalista, felvétetik Sugár Manónál. 10824

Fiatal profesor privát órákat ad szerb és német nyelvből. Siker garantálva. Cimeket a kiadó továbit 10762

Gyógyszerész gyakornokot vagy fiatal segédet keresek, aki szerbül és németül tud Nő is ajánlkozhat. Király gyógyszertár Sečanj, (Banat.) 10745

Megbizható volt kereskedő gazdaságban jártas, állást keres gazdaságban megbizottnak vagy gazdahelyettesnek. Ajánlatok »Szerencse fel« jeligére a kiadóba küldendők. 10732

Kilenc tagból álló, most tanuló fuvózenekarhoz állandó karmester kerestetik, ki itt le is települne. Martonos, Tüzoltótestület. 10791

Mérlegképes könyvelő, szerb-horvát, német, magyar és román levező-gépiró állandó alkalmazást vagy óramunkát keres. — Cim novisadi kiadóhivatalban. 10718

Kocsis józan, szorgalmas azonnalra felvétetik Berger malomban. 10788

Mérlegképes könyvelő német-magyar levelező, gépiró, állandó alkalmazást vagy munkát keres. Kaucióval rendelkezik. Cim a kiadóban. 10763

Fahivatalnok hétévi gyakorlattal, magyar, szerb és német nyelvtudással, állást keres. Jelige »Szakképzett« a kiadóba. 10728

Melyik nő hajlandó 50 éves magános urhoz házvezetőnőnek elmenni. Választ »Magános« jelige alatt a kiadóba kérek. 10560

6 darab növendékmarhát és két kocát feles vagy harmados tenyésztésre elvállalnék. Cim a kiadóban 10696

Ön állást keres? Tanuljon ki soffőrnek. Folytatólagos előadás szerb, német, magyar nyelven. Belépés bármikor. Eredményért garantálunk. Soffőriskola (keresk és ipari miniszteri eng.) Novisad, Kralja Aleksandra 7 az udvarban. Vállal gumi vulkanizálást. 8679

VÉTEL-ELADÁS

Hengerszék malom részére Ganz-féle gyártmány 2 i A számu tipus, jókarban, eladó. Weisz Nathan, Ruma 10717

Butor locsón eladó. Két ágy betéttel, ruhaszekrény asztal székekkel, étazsér, gyermekágy s egyéb háztartási cikkek. I. Dunav Artiler Puka-ucca 5. (Dr Sántha-szanatórium mellett. Hódi. 10877

Eladó Suboticán jóforgalmu fatelep házzal együtt. Andrija Stantić. Palmotićeva 40. 10848

Eladó vagy kiadó ház füszerüzlettel jutányos áron. Tudakozódni Orosz György tulajdonosnál Bogojevón. 10870

10—12 HP fiatal, buzatos szivógázmotor és 1000 mm Hoffherr cséplő elevátorral egy Fordson traktor kettes Olivér ekével, 1140 mm. első magyar gazdasági cséplő Hoffherr elevátorral, a motorok és cséplők különkülön is eladók. Bercsényi János, Temerin. 10867

Főtéren 2 üzlethelyiség 2 mellékhelyiséggel, uj palotában, örök áron eladó. — Bővebbet I. Strosmajerova ulica 24. 10869

Eladó iskolázott farkaskutya. Cim Rajićeva ul. 20. 10850

Jókarban levő zongora jutányosan eladó. Cim a kiadóhivatalban. 10884

Közel a beltérhez bútorozott szoba kiadó. III. Ivanova 12. 10733

Rádió-Anod accumolátorhoz töltőkészülék (gleichvichter) 110 Volt hálózati feszültséghez olcsón eladó. F. Kniesel Stara-Moravica 10886

Eladó 1 drb. 2 éves Fordson Traktor, 1 drb. 2 éves Máv. 6-os cséplővel. Zorád Károly, Stari-Bečej. 10742

Eladó ujonnan fényezett, uj gumikkal Ford Coupe, továbbá ujonnan fényezett 4 üléses és egy kis Ford teherautó. Roder Dezső Sombor. 10185

Férfiöltöny, cipő, ágy és fürdőkád (önfütő) eladó. Lifka-mozi épület, II. emelet. 10893

Használt szalongarnitura olcsón eladó. I. kör, Skotus Viatora ul. 29. Subotica. 10892

Szép uj diván eladó. Zmaj Jovin ul. 2. 10903

Belterben, modern háromszobás szabadlakás azonnal kiadó. Családi házak eladók. Kétszobás lakás. Különféle jobb butorok eladók Lang Agentura, Pašićeva 3. I. 10897

16 üléses Fiat-autóbusz vonallal együtt olcsón eladó, lefizetésre is. Cim: Wimer vendéglős, Vukovar. 10834

Mindennemü elsőrendü tüzifa 2250 dinárért. Tüzifát malmok részére, téglás homokot és kavicsot szállit Žuravljev, Sremski Karlovci. 10832

Csókán az állomás közelében ház 3 szoba, 2 konyha mellékhelyiségek és nagy udvarral eladó. Putnik Jován. 10777

Eladó üzlethelyiségnek alkalmas ház a piactér mellett. Tancsik Márton, Doroszló. 10875

Egy iparvállalat eladja mehanikai hordógyárát az összes gépekkel és rakterülettel együtt. Facipő- és butorgyár, fűrészüzem, keretfűrész, szalagfűrész Kirchner leipzigi gyártmány, iparvágánnyal, Saurer 45 HP teherautó. Bővebbet Ivan Ogrizek, Osijek I. 10823

Jóforgalmu vendéglő házzal és teljes berendezéssel eladó. Cim Bozsoki M. Novi-Bečej: 10836

Motort vennék fűrésszel vagy morzsolóval, esetleg szecskavágóval, esetleg motort külön. Ajánlatot kér gyártmány és lóerő ismertetésével Dragoljub Vuletić kovács, Mol, Bačka. 10821

Két uccai pincehelyiség kiadó. Ugyanott nagy Meteor-kályha eladó. Streisinger bőrkereskedő. 10811

Uriszoba garnitura teljesen jókarban, mokettal behuzva, olcsón eladó Hirsch kárpitosnál. 10802

Ebédlőbutor eladó. Megtekinthető Kralja Petra park 10, I. em. jobbra e hó 28. 29 és 31-én délután 3—5 óráig. 10771

Ház szállodával együtt Uljmán eladó. Házban vendéglő, kocsma, szobák, kocsibeszálló 15 vagont befogadó hambárral. Fennáll 80 éve a helység legélénkebb legszebb pontján, jó forgalommal. Eladás családi okokból. Viktor Ružička, Ulma. 10758

Eladó egy 4—5 HP kocsira szerelt teljesen üzemképes Lister-motor. Megtekinthető bármikor Ninčić Uroš gépmühelyben, Nova Kanjiža, Obilićevo. 10794

Eladó szálloda Velikibecskereken a város legforgalmasabb helyén, szálloda, étterem sörcsarnok és külön korcsmával minden elfogadható áron kedvező fizetési feltételek mellett házzal vagy ház nélkül. — Bővebbet Piking ügynöknél 10751

Szuboticán két üzlethelyiség és két szoba a főtéren uj palotában, örök áron eladó. Bővebbet I., Strosmajerova ul. 24. 9859

Veszek mindenféle használt szódavizgyártógépeket. — Matasz, Sombor. 10712

Elsőrendü iró, számoló, cimző és sokszorositó gépeket és azok kellékeit a legelőnyösebben vásárolhatja csak **Paul** cégnél, Noviszad Wilson-tér 7. 9583

Gesztenye minden mennyiségben kilogrammonként 2 dinárért ab Subotica, kapható: Mustafa Turčić, Subotica, Csirkepiac. 10736

Maliidjošon Bábi Istvánféle vendéglő eladó. Érdeklődni lehet Hajtman István nyomdatulajdonosnál B.-Topola, templom mögött és Bábi János vendéglősnél Maliidjošon. 10619

Billiárdasztal 2 m. hosszu, teljesen uj posztóval és gummival bevont, eladó. Huck Edéné Sombor, Flórián ul. 4. 10625

Sürgősen eladó, olcsón, keveset használt stelázsi, füszer- és rövidáru részére inventárral. Megtekinthető bármikor. Vršac, Karadjordjeva 42. 10697

Háztartási és **konyhafelszerelési cikkek legolcsóbban** beszerezhetők: Edények, sziták, kosáruk, alpacca evőeszközök, kefeáruk, lábtörlők nagy választékban **Ehrenfreund** Géza üzletében, Subotica, Rudić ul. 1. (Gyümölcs-piac). 9256

Káposztát, burgonyát vagontételekben is legolcsóbban szállit Vladimir Jakov Stapar. 10402

CENTRALNA BANKA ZÁLOGINTÉZETE
Subotica, Aleksandrova 4
Nyitva 8—12, 3—5-ig. 7052

Hulladékólmot és rezet vesz Szabó szerelő, Subotica Zmaj Jovin trg, Minerva palota mellett. 10173

1

dinár egy edényfolt. Ennyibe kerül egy lukasedény rendbehozatala. Vidékre 10 dinár, levélbélyeg beküldése ellenében kap egy választékot bérmentve. Medjanski vaskereskedés, Subotica. 8808

Olcsón eladó: Egy négyes Wertheim kassza, aranyórák, láncok, ezüstbot és óra, aranygyűrűk, briliáns és gyémántgyűrűk, aranytmérők, családi Singer varrógép, horvát és szerb irógépek. VI., Trumbićeva ul. 11 (Csirkepiac) Kis. 9459

"Dama" Divatszalon Subotica

TOLSTOJEVA ULICA 21. SZ.

KORZÓ MOZI

Vasárnap utoljára

LILIOM

Hétfőtől az első amerikai UFA film Szubotican először!

Utolsó valcer

Strauss operettje

Lyane Haid, Willy Fritsch

Előadások kezdete naponta mindkét moziban 4, 6 és fél 9 órakor

LIFKA-MOZI

Vasárnap utoljára a nagysikerű attrakció

Játék a kastélyban

Hétfőtől naponta díszelőadások

GRETA GARBO JOHN GILBERT

Asszony és az ördög

Sudermann „Egyszer volt" című regénye. Eredeti zenével.

Gumi- és combiné-fűzők fehér és színes, a legjobb kivitelben. Gutai Ferencné VIII., Ostojićeva ul. 29. 9164

Gőz és motoros cséplőgarniturák, magányos cséplők locomobilok, kisebb-nagyobb motorok, motoros morzsolók, darálók jutányosan eladók. — Kutfurásokat vízvezetéki felszerelésekkel vállal: Vadócz Károly, Bačka Topola. 8744

Bankzálogcédulát veszek a legmagasabb árban. Nemzetközi Iroda, Szubotica, Aleksandrova ul. 9. 7628 7628

KÜLÖNFÉLE

Elveszett Kocsis István névre szóló IV. elemi iskolai bizonyitvány. Megtaláló adja le a kiadóban. 10873

Diákok jó házikosztot kaphatnak. Cim a kiadóban. 10820

Butorozott szoba, közel a beltérhez kiadó, VIII. Boska Vujića ul. 14.

Csinosan butorozott szoba kiadó Jelačićeva ul. 8. I. emelet. 10882

Komlótermelők! Földjük feljavitására és a kártékonyak elpusztitására használjanak prima, friss mészport. Jutányosan kapható kis mennyiségben is. Lőnyi Novivrbas. 10857

Sarokház vendéglővel és fűszerüzlettel azonnalra kiadó. Cim a kiadóban. 10859

Elveszett egy munkakönyv, a megtaláló jutalomba részesül Dobó György szabósegéd, Barna Andrásnénál Staribecsej Kraljevića Marko ul. 139. 10626

Butorozott szoba kiadó. Sudarevićeva ul. 14. 10889

Gyökeres slankamenka, rizling, kövidinka, piros veltelini és csemege fajok szedése megkezdődött és az elismert erős minőségben még kaphatók Mikuska-telep Ludaspuszta. Állomás Suplyák. 10899

Szép lakások, 2—3 szobás azonnali beköltözködésre olcsón kiadók. Hilda fotograf Palić. 10844

Üzletfelosztása miatt összes raktáron levő árut olcsón kiárusitom. Ifjusági iratok regények, elbeszélések. Levélpapirok dobozokban és mappák. Noteszek füzetek, festékek, ecsetek füzetek, üzleti könyvek, toll és selyempapirok, tinták ceruzák, pultok, állványok kirakat. Tisztelettel özv Székely Simonné, Aleksandrova ulica 9 Halbrohr ház. 10872

Ujoncok. Ha azt hiszik hogy ujoncoztatásuk téves alapon történt, forduljanak pontos és szakszerű tanácsért a »Nemzetközi Iroda«-hoz, Szubotica, Aleksandrova 9. 7628

Modern kölcsönkönyvtár állandó könyvujdonságokkal egy hóra 20 dinár. — Mavro Heumann könyv- és papirkereskedése, Szubotica. 10759

Ujoncok! Szakavatott egyének pontos felvilágositásokat adnak katonai természetű, különösen sorozási, szolgálati idő meghatározására és jogos esetekben a szolgálatok megröviditésére vonatkozó ügyekben. Nemzetközi Iroda, Szubotica Aleksandrova 9. 7628

Nemzetközi Iroda Subotica Aleksandrova 9. Utlevelek konzuli láttamozását legolcsóbban végzi. Beküldés posta utján. 7628

Különbejáratu butorozott szoba kiadó. Sudarević ul 63. 10808

Ajánlkozó főmolnár uraknak ezuton mondunk szives köszönetet. Állás be van töltve. Varga M. és Tsa Čantavir. 10790

Főtéren, legszebb helyen két parkettás szoba, irodának vagy orvosi rendelőnek is alkalmas, kiadó. — Cim a kiadóban. 10720

Legjobban ajánlható nevelőnőket, nyelv- és zenetudással vagy anélkül, gyermekkertésznőket, ovónőket, játszótársakat, egyetemi és zeneakadémiai növendékeket a szünidei hónapokra teljes ellátással (au pair) is ingyenesen közvetit tagjainak: »Pädagogenbund« Wien, IV. Karlsplatz 7. 7537

Uccai különbejáratu parkettás szoba, a Városházával szemben, emeleten, kiadó. Cim a kiadóban. 10782

Szervusz Pityikém! Jaj gyorsan gyere velem Eisler Izsóhoz, csudaszép nőifelöltöket és mesés szőrmebundákat kapott, csupa »Modellek«, meg leszel lepve milyen potomárért árusitja. Ottvettük a Pista öltönyét és városi bundáját is mert Eisler Izsónál legszebbet és legolcsóbban kapjuk. Barátok temploma során. 10512

Hollandi jácinthagymát téli hajtásnak szállit Tima Vladisavljević magkereskedés Beograd, Karadjordjeva ul. 85. Árjegyzék ingyen 10781

Lakást, több szobából állót keres november 1-ére dr Skaljer, I., Poštanska ulica 9/I. 10330

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és cimszó kétszeresen számit. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

NEM KELL ÚTLEVÉL ÉS VIZUM

az orvosoknak, hogy külföldre utazzanak vásárolni, mert mindennemű orvosi müszert és betegápolási cikket legolcsóbban vehetnek

TENNER ORVOSI MÜSZERDEPOTBAN

Subotica, Korzó 11. sz. (Ügyeljen a cégre)

Komplett felszerelések. Nikkelezés, élesités, javitás

»ORCO«

standard a svájci sajtok között

Felülmulhatatlan minőség

Képviselet:

Fr. Srdar & Co. Zagreb, Djure Deželića Prilaz 81

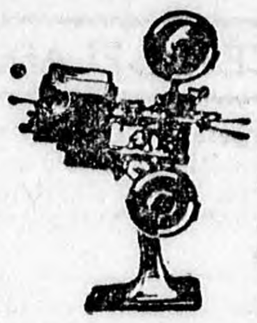

A-E-G MOZIGÉPEK

összes mozicikkeket és

FILMEKET

legjobb minőségben szállit vezérképviselet:

Orient-Film D. D.

Subotica

4134

Füszer- és csemegeszükségletét

Kovács és Gelányi

üzletében Rudics-kitérő. Tel. 8—45 szerezze be

Olcsó árak! Pontos kiszolgálás! Legkisebb tétel is házhoz szállitunk!

2538

Közismert eredeti modellek, bársony és velour-solleil, kaphatók rendkivül olcsó áron

POGANY kalapszalonban

Filcet 100·— dinártól

Trg Fra Ješe 15. I. emelet (Ljubibratić ház)

7691

Részletfizetésre

adunk mindenfajta szövetet és vászonárukat

Manufakturno skladište Kézműárukereskedés

Subotica, Pašićeva (Gőzfürdő) ul. 7

TEKSTIL

SLAVEKS-PAKRÁCI BÜKKHASÁB 9646

TESLIĆI GŐZFŰRÉSZ

TESLIĆI RETORTA FASZÉN

LUDVIG HUBERT I SIN

NOVISAD, POSTAFIÓK 25.

KITŰNŐ KERESET

havonkint 1000-3000 Din.

Kereshet bárki, férfiak és nők, városokban és falvakban egyaránt. Nem gátol senkit jelenlegi állásában vagy foglalkozásában. Közölje csak cimét a következő cimmel:

Beograd, Vlajkovića ul. 5. MAZING.

VÁROSI MOZI

Vasárnap utoljára **Stella Maris — Zorc-Huru**

Hétfőtől szerdáig — Kettős program

SZERESS ÉS ENYÉM A VILÁG

Rendkivül megható szerelmi dráma

Főszerepekben NORMAN KERRY, BETTY CONGSON, MARRY PHI BIN — A történet a háboruelőtti Bécsben és Romániában játszódik le

ÖRÖK TÖRVÉNY

Egy kalandos nászéjszaka tötténete

A főszerepben MINDSZENTHY MÁRIA

A dél- és északamerikai államok jegyzékét (beleértve Kanadát is), valamint tájékoztatót arra nézve, hogy miként lehet azokba az államokba utazni, küld a Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova ulica 9. A könyvnek ára 35 dinár, mely előre fizetendő, lehet beküldeni posta- vagy okmánybélyegekben is. Kérjük a megrendeléssel sietni, mivel csak korlátolt számban nyomattuk a könyvet. 7628

Bicsérdy, Halál legyőzése cimü müvet 80 dinár beküldése ellenében megküldi Garamszeghy Dezső Novivrbas. 10007

Értesitem tisztelt vevőimet hogy a pamukárak állandó emelkedése miatt az árakat, amig a készlet tart, emelni vagyok kénytelen és pedig 1+1 és 2+2 női patentharisnya Din. 114.— gyermek 1+1 Din. 65.— Din. 7.— emelkedéssel Többi harisnyákat régi árban szállitom. Josip Szabó, Zagreb, Ilica 186. 10677

Észak- és Délamerikába utazni óhajtóknak felvilágositással szolgál Nemzetközi Iroda, Subotica, Aleksandrova 9. 7628

Amerika. Legpontosabb felvilágositást ad odautazásra a »Nemzetközi Iroda« Szubotica, Aleksandrova 9.

»Lukutate« fiatalitás. A Lukutate, ez a korszakalkotó fiatalitószer, egy indiai bogyó, amelynek eredménye Európában a legnagyobb sikert ért el, most már itt nálunk is kapható A Lukutate eddigi szószólói ezt a gyümölcsöt, mint a legtermészetesebb fiatalitószert ajánlják féfinek, nőnek egyaránt, mint olyan gyümölcsöt, amelyet maga a természet nyujt nekünk és amely megszabaditja a szervezetet a benrejlő mérgektől, a máj, epe és vese működését elősegiti, a belső kiválasztást végző mirigyeket megfiatalitja és az ideg- és szivmüködést erősiti. A Lukutate egy fiatalitó hatásu tápszer Lukutate-zselé-gyümölcs Lukutate-leveskocka, Lukutate-velő 60 dináross áron kapható minden gyógyszertárban és drogériában. Vajdasági fölerakat: Henri H. Numann, Zagreb, Boškovićeva 42. 10747

APOLLO, NOVISAD

Október 28, 29, 30.

Gajdorov-film!

A fehér rabszolganő

Rendkivül érdekes társadalmi dráma a nyugat és keletről. Főszerepben a közönség kedvencei:

Liane Haid, Vladimir Gajdorov

Hétfőn—kedden

Kreutzer szonáta

Tolsztoj Leo halhatatlan müve

Közvetitünk: Adó- és vámügyekben, mindennemű engedélyek beszerzésénél (trafik, vendéglői iparjog stb.) állampolgársági és ittartózkodási engedélyek, utlevél és vizum beszerzésnél az összes államokba forditunk minden nyelvről szerbre és forditva. Szakavatott egyén ad felvilágositást minden katonai ügyben. Nemzetközi Tudakozó és Bizományi Iroda, Subotica, Kralja Aleksandra ulica kilenc szám. 7628

Gyermektelen házaspár 2 szobás lakást keres, lehetőleg a beltéren. Cimeket a kiadóba kér. 10688

Tiszameiletti nagyközség és járási székhelyen, a főtéren levő jómenetelü sütöde öregség miatt azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 10699

Oltványok és rózsák, talajunkhoz és éghajlatunkhoz elismerten legmegfelelőbb fajtiszta fákat ajánl Kiss Béla kertész, Subotica, Rajnic Selo. 10003

Mindszentekre sirkoszorukat, rendkivül olcsó árban kaphat mindenféle nagyságban tiszta babér alapból rózsa, szegfű, krizantenum diszitéssel. Előjegyzéseket elfogadok, olcsóbb mint bárhol. Kain virágüzlet, Városháza. 10387

Gyári áron alul vásárol, ha ruháját Földes Samu ruhaáruházában, Gyümölcs piac vásárolja. Férfi öltöny 500, Raglan 700, bőrkabát 850, gummiköpeny 225, gyermekruhák 225, fiu vagy leánköpeny 350, Női divatkabát 575 dinár. Vidékre utánvéttel, meg nem felelés esetén kicserélem vagy a pénzt visszaadom. Tessék meggyőződni, ügyeljen a cégre! 8424

GUMIBÉLYEGZŐT bármilyen nyelven készit Molnár József Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

Csapágykompoziciót 20%, 40% és 60% cinktartalommal, továbbá bronzrudakat és tarsolyokat minden méretben szállit legolcsóbban »Calin« k. d. Zagreb, Mandličina ul. 1. 8748

Vese, hugyszervi bántalmaknál, köszvény, reuma és cukor ajnál a lithium és bórsavas natrium tartalmu

Salvator-forrás

6745

a legelsőbbrendü gyógytényezőnek bizonyult

Teljesen bakterium- és vasmentes, könnyen emészthető üditő-ital

Kapható mindenütt!

Vezérképviselet Vojvodina és Szrém részére Braća Celković, Novisad

Somborban

a Bácsmegyei Napló részére

hirdetéseket

Dr. Szántó Miklós

Apatini ut 46. vesz fel.

Telefonszám 341.

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC. Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Szubotica

Muncurkó diákévei

Egy medvebocs naplója — Irta Kóró Pál

Szót fogadtunk és torkunk szakadtából fujtuk. Az egyik magasan énekelt a másik mélyen a harmadik sietett a negyedik elmaradt az énekkel. A tanitó néhányszor mérgesen dobbantott a lábaival és kiabált, hogy vigyázzunk. Végül aztán valahogyan mégis ment a dolog.

Én már akkor tudtam, mikor harmadszor énekeltük. Igy aztán nem csoda, ha ujra elővettem a dugót és a gombostüt.

És egyszerre pompás ötletem támadt.

A gombostüt beleszurtam a dugóba, aztán kihuztam belőle. Az igy támadt lyukba azután a gombostüt a gömbjével nyomtam bele a dugóba. Igy a tü vége kiállott a dugóból. Előre hajoltam és vigyázva, hogy ne lássa senki, a dugót odaállitottam az első padban előttem álló Nagyfogó Nándi ülésére. Senki nem vette észre, mert valamennyien lelkesen énekeltek és csak arra volt gondjuk.

Mikor már vagy tizedszer is elénekeltük a medveimádságot, a tanitó ur igy szólt:

— Üljetek le, elég volt az énekből.

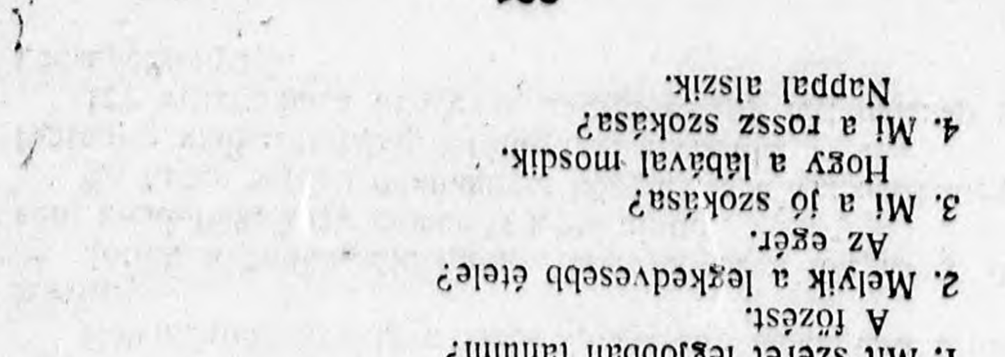

Van énnekem süteményem,
Mint a cukor, olyan édes,
Nincs benne méz, csokoládé!
Jaj, vajjon hát mily csodák?
Képek, versek és mesék
Aranybetüs szép regék
Fejtörő és üzenet,
Igaz bizony gyerekek,
Való csoda, amit mondok,
Süteményben van egy *osto*
És aki ezt kitalálja,
Ugye kedves Balázs bátya,
Kap egy könyvet képeset,
Mint a méz oly édeset.

Beküldte: Lederer László, Dolnji Miholjac

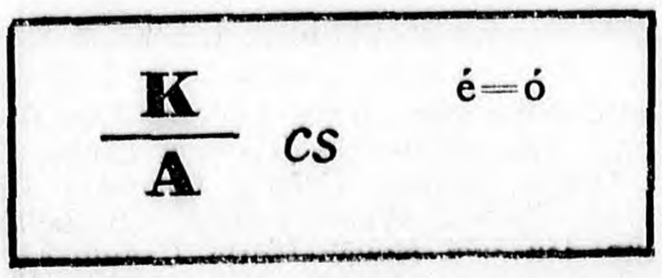

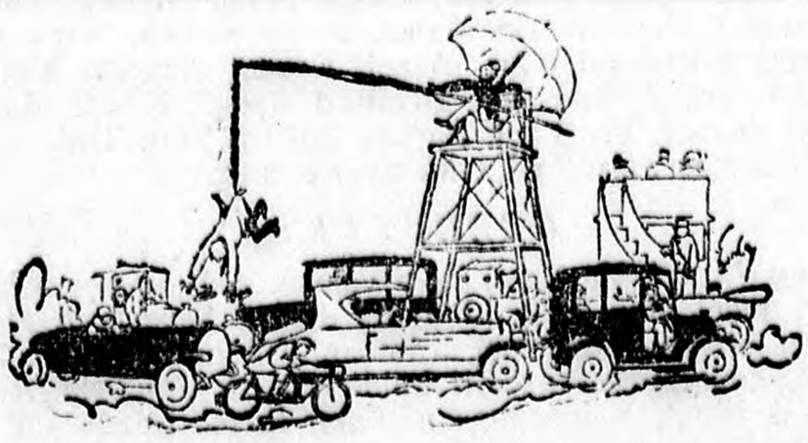

Hadd viruljon, illatozzon:
Minden kis görönyve. —

A bogarak tapsolnak és egyre azt kiáltották:
— Isten hozott szép tavasz! Isten hozott szép tavasz!
A szép tündér mosolyogva hajtogatta a koszorus fejét mindenfelé, ahonnan köszöntették.

Lassan, csendesen gördült tovább a virágos hintó a szépséges tündérrel, hogy mindenütt telehintse, teleszórja a földet bársonyfüvel és száz, meg száz virággal. A virágos kocsi nyomában mindenütt kizöldült a fü és a zöld bársony fü között ott mosolygott a sok tarka-barka virág. Zümmögve gyülötték a mehek a mézet és suttogva szállnak egyik virágról a másikra az arányos lepkék.

Mikor eltünt a virágos hintó, a bogarak mind talpra ugrottak és ugráltak, táncoltak örömükben. Mindnyájan örültek de legjobban a szarvasbogár. Kiugrott a középre és igy kiáltott fel:

— Gyertek kis lakomára s lakoma után vidám dalra, táncra!

— Köszönjük, köszönjük, — mondogatták, aztán hazasiettek, hogy fényesre kefélték, kicsinosították a ruhájukat.

Nagyon megörültek a bogarak a meghivásnak.

— A szarvasbogár is hazafutott, hogy elkészithesse a nagy lakomát.

— A bogarak mikor megszólalt a déli harang. — bim-bam, bim-bam! — mind egy-egy ibolyaszállal a kezükben indultak a szarvasbogár gombapalotája felé.

A gazda a kapuban várta őket. Nagyon szivesen fogadta a vendéget és mindjárt a teritett asztalhoz vezette.

Hej, ha látatok volna, milyen sok jó falat volt az asztalon! Harmatos füszál, gyönge zöld levélke, cseresznye meg barackvirágszirom s mindenféle finom bogár eledel.

— A házigazda ott sürgött-forgott a vendégei között és egyre kinálgatta őket:

— Tessék, tessék abból a jó falatból!

Az utolsó fal ételnél egyszerre csak megpendült az aljtó alatt a tücsök szépen szóló hegedüje:

— Virág nyilik, nap süt, nem álmos a bogár.
Az esze mindnek csak a dalon, táncon jár.
»Zene zeng, kedve van minden kis bogárnak.
Körbe, karikába táncra ‚táncot járnak.«
Olyan szépen, olyan vigan huzta a tücsök a bogarak nótáját, hogy még a legöregebb bogárapó is összevette a tengerét.

— No, csak ez kellett a bogaraknak! Ucsu! mind felugráltak az asztalról s ki a mezőre, az arányos szárnyu lepkék és a tarka-barka ruhás virágok közé.

»Körbe, karikába, táncra, táncot járnak.«

Ujujuj! kurjongatot a szarvasbogár és megtorgatta a párját, mint az orsót. Ott forgott a párjával, a karcsu derekú darázs, a nagybajuszu cincér és a kis pettyes katicabogár is. Hej, de vigan voltak! Még tán most is vigadnak, táncolnak, ha bele nem fáradtak.

NAGYAPÓ TREFAI

Elet-irás

Nagyapó kedves jatékra tanitotta meg a gyerekeket. Apró cédulákat vettek elő és rártak a cédula egyik oldalára a gyerekek nevét, meg a házi állatok nevét. Minden nevet külön cédulára.

Aztán megforditották a cédulákat és összekeverték.

Nagyapó maga elé tette a cédulákat.

— No, — azt mondja, — aki ezen a cédulán van, mit szeret tanulni legjobban?

— Azt nem tudjuk, — felelt nagyapó. — Meg se nézzük, csak mikor tele van irva a cédula. Hiszen éppen ez a mulatság benne.

A gyerekek aztán találomra mondtak mindenféleket mindenkérdésre. A legnagyobb fiu meg rárta a cédulák hátára a feleleteket.

Mikor már tele volt a cédula, megnézték, hát Pistáról szólt az irás, aztán ilyenek voltak a kérdések meg a feleletek:

1. Mit szeret legjobban tanulni?
A fözést.
2. Melyik a legkedvesebb étele?
Az egér.
3. Mi a jó szokása?
Hogy a lábával mosdik.
4. Mi a rossz szokása?
Nappal alszik.

A bocsok leültek, de a következő pillanatban egetrázó orditás hangzott az iskolában.

Aki orditott, Nyafogó Nándi volt.

Az orditás után nyomban felugrott és kezével hátrakapott kirántotta testéből a gombostüt és azt a dugóval együtt magasra tartotta:

— Tanió ur — kérem — mondotta sirás közben.

Én meg sem mukkantam. Olyan komoly maradtam, mintha kőből lettem volna faragva. Azonban a mellettem ülő Diótörő Dolfi éktelen kacagásra fakadt. Nem is csuda, mert valóban nevetséges volt a Nyafogó Nándi, amint bőgött, egyik mancsával még mindig magasra emelte a gombostüt, a másikkal pedig tapogatta testének gömbölyü részét és egyre hátrafelé nyujtotta a nyakát, hogy lássa, nem folyik-e ki minden vére és közben egyre kérdezte Nyafogó a körülötte ülőktől:

— Nem vérzek? Nem vagyok véres?

Azonban Zenebona Zebulon tanitó ur félreértette Diótörő Dolfi kacagását és rákiáltott:

— Ahá, biztosan te voltál, aki a tüt odatetted, hogy Nyafogó beleüljön! Majd ellátom a bajodat! Gyere csak ki a padból!

Most már aztán Diótörőn volt a sor a bőgésben.

— Nem én voltam, tanitó ur, kérem, nem én voltam, — erősitette sürü könyhullajtások között.

Azonban a tanitó azt nem hitte el neki, hanem rákiáltott:

— Hát akkor miért bőgsz, ha nem te voltál? Mi? ha te ártatlan volnál, akkor nem sirnál. No, majd lesz okod sirni!

Kezébe fogta a nádpácát, a másikkal pedig Diótörő Dolfit kiráncigálta a padból, aki már előre megijedt a verestő! és akkorákat sikitott, mintha nyuzták volna.

A tanitó ur az asztala mellől a széket a padok elé tette és Nyafogót rányomta a székre. Aztán felemelte a pálcát és egy alaposat suhintott vele Dolfira.

— Jaj! — orditott torkaszakadtából Dolfi és a kiabálást minden suhintásnál megismételte.

Én természetesen csendben voltam. De magamban jót mulattam azon, hogy az én viccemért a Diótörő huzta ki a lutrit.

A büntetés után a tanitó ur helyére küldte a Dolfit, aki most már éppen ugy tapogatta magát hátul, mint az előbb a Nyafogó Nándi, csak éppen azt nem kérdezte, hogy nem vérzik-e.

Nagyapó tréfája

— Gyerekek, itt van a markomban hét szem mogyoró, most hozzámarkolok még kilencet és a zsebembe teszem. Hány szem mogyoró van a zsebemben?

A gyerekek egyhanggal kiáltják:

— Tizenhat!

— Tudtam, hogy nem találjátok ki.

— Hát mennyi, nagyapó?

— Tizenhét.

— Nem lehet nagyapó, mert hét meg kilenc az tizenhat.

— Elhiszem, fiaim, de én már előbb is beletettem egy szem mogyorót a zsebembe.

A legutóbbi rejtvény megfejtése: 1. Bika, 2. Iram, 3. Kapa, 4. Amaz.

Megfejtették: Somogyi Irma, Lederer László, Dsida Imre, Papp Bözsi, Tikvicki István, Tikvicki Djeno, Rosenceweig Tibi, Földes Gizike, Komlós Csöppi, Eskenásy Baby, Kolos Gyurka, Kovács Ibolya, Weisz Zsuzsi, Szebellédy István, Glasz Gizuska, Till Juci, Novák Mária, Csányi Katica, Ferike és Margitka, Lengyel Klárika Mezei Miklóska, Horvát Piroska, Kezbasics Vera, Kalcsán Manci, Trisler Ilonka, Tomasevics Rózsika, Kovalovszki Manci, Fritse Sárika, Nagy Gizella, Vitsek Mariska Ujvári Manci, Korodi András, Karlovics Franciska, Tripolszki Bözsi, Benhard József, Knapf Mancika, Kocsmár József, Vig Laci, Farkas Zoltán, Kern Tibi.

A jutalmat *Tikvicki* István nyerte meg.

ÜZENETEK:

Nagy József. Na látod itt a válasz. A Habostorta borítólapját is megkapod, csak küldj tiz dinárt. *Sebestyén Mátyás.* Okvetlen jön a legközelebbi számban. Küldhetsz rövidebb meséket is, amilyeneket azelőtt küldtél. *Kern Tibi.* Nagyon helyes, csak tanulj szorgalmasan. *Papp Bözsi.* Nézd csak meg, most köztük vagy. Keresd meg a neved a megfejtők között.

5. Mi a legkedvesebb mulatsága?
Enkiés a ház tetején.
6. Mi lesz belőle, ha megnő?
Vén macska.

A többi cédulánál is furcsán szóltak a telefonok, mert a kis kutya cédulájára azt irták, hogy szeret fűzni; kedves étele a mandulás torta; jó szokása, hogy sohasem piszkolja be a szokványát; kedves mulatsága a táncolás, s ha megnő, kisasszony lesz belőle.

Nagyapó cédulájára meg az volt, hogy kedves mulatsága a bábuzás és ha megnő, apáca lesz.

A gyerekek egész este jól mulattak ezzel a játékkal. Próbáljátok meg tanulás után ti is, mikor olyan rossz az idő, hogy künn a szabadban nem lehet játszani.

*

Nagyapó vadászata

Egy este vadászok jöttek vacsorára és mindenféle vadászatról beszélgettek.

— Kell is a vadászathoz puska, — szólt nagyapó. — Én puska nélkül is hozta gyerekkorombon mindig vadat anyámnak.

— Nem lehet az, nagyapó.

— De bizony lehet. A falu, ahol felnőttem, a Balaton mellett van. Nyári estéken tömérdek a vadkacsa a nádasban. Azt mondja egyszer édesanyám:

— Holnap vendégünk lesz, eredj fiam lőjj egy pár vadkacsát. Vállamra vettem a puskát és begázoltok a tóba a nádas közé. De mi történik velem: elejtem a puskát, zsupszi bele a vizbe. No, ezzel nem lehet mia lőni. Azt gondoljátok, haza mentem? Dehogy mentem. A nádas szélén láttam egy nagy tőkét. Felvágtam a bicskámmal és kiszedtem a belét, aztán a fejemre huztam, csak éppen a szememnek hagytam rajta két kis lyukat.

Belementem nyakig a vizbe és lassan lépkedtem a nád között.

Jöttek a vadkacsák. Látták, hogy a vizen tök uszik, de nem gondolták, hogy ember is lapul alatta.

En aztán szépen odamentem közéjük, s a viz alatt megfogtam a vadkacsa lábát, lerántottam a viz alá.

Egy vittem haza öt eleven kacsát és egy lett másnap jó kacsapecsenyénk.

Mulatnak a bogarak

Egyszer egy szelő kint sétálgatott a mezőn. Az öreg telapó már elbucsuzott, a nap melegebben sütött, de azért a mező még szomoru és csendes volt. Nem zümmögtek a méhek, nem is cirpelt a tücsök, nem szállogáltak a hímesszárnyu pillék.

— Ejha, de soká alusznak most a bogarak! — gondolta magában a szelő. Mindjárt felverem őket s azzal rögtön lekukucskált a fahazikóba, a levélkunyhóba s a szarvasbogár gombapalotájába és igy kiáltott nekik:

— Hej bogarak, ébredjetek már fel! Közeledik a szép tavasz tündére és ti nem érzitek az ibolya illatát? Fel, fel bogarak, örömre, dalra!

A napsugár is bekandikált és megcirógatta az ébredezőket. Erre aztán kinyujtózkodtak. Kidörzsölték az álmot a szemükből és lassan előbujtak, hogy a napon sütkérezzenek. Amint fürdenek, a jó meleg napsugárban, egyszerre megszólalt a tavasz tündérének aranytrombitája. Mind arrafelé néztek, amerről a trombita csengő szava szállott, hát látják ám, hogy száll, száll felé jük egy rózsaszinü felhőből előbukkant hat hófehér hattyu és egy arányos, virágos, ragyogó, szép hintó. A hintóban ült a liliomképü, aranyhajú tavasztündér ibolyás ruhában s ibolyakosorruval a csillogó aranyhajában.

Jaj, de szép volt! A bogarak még a szájukkal is nézték azt is nyitva felejtették.

Mosolyogva szórta jobbra-balra a sok szép virágot, hófehér kezecskéjével a tündér és dalolt hozzá a fülemülével is szebben:

»Tavasz vagyok, megérkeztem
Virágos hintóval.«
Hóvirággal, ibolyával,
Ezer szép virággal.
»Hulj ibolyám, hóvirágom,«
Hulj csak le a földre!

— Madjár, madjár, — rikoltott az egyik matróz, — halló, Pista, halló, Pista, kom án!

— Ez magyarra forditva annyit jelent, hogy »halló, Pista, gyere ide!«

Nemsokára jött is egy barnaarcu, szélesvállu matróz. Mondták neki, hogy a fiu szintén magyar, mint ő.

— Te magyar vagy? — kérdezte Palitól magyarul Pista matróz.

— Az vagyok.

— Hová való vagy?

— Szuboticára.

A matróz összecsapta kezeit és vigan kurjantott:

— No, de ilyen véletlen! Én is szuboticai vagyok!

És elbeszélte, hogy néhány év előtt Amerikába vándorolt, de ott nem kapott munkát és azért fölcsapott matróznak. Ez a mesterség nagyon megtetszett neki. Már több hajón járt, elszegődött erre a hajóra, amelynek Fecske a neve.

Azután Kilics Pali is elmondta röviden, hogy miképpen került el hazulról ilyen messzire. Elbeszélése végén hozzátette:

— Bizony megbüntetett az Isten, amiért hazulról elszöktem. Az én példámból megtanulhatják a gyerekek, hogy az otthont sohasem szabad könnyelmüen elhagyni.

Pista matróz azután elvitte a kapitány elé Palit és elmondta ennek sorsát. A hajóskapitány részvéttel volt Pali iránt és megkérdezte tőle, hogy hová szeretne menni. A kérdést Pista matróz tolmácsolta, aki ugyancsak leforditotta angolra Pali válaszát is, mely igy hangzott:

— Egyelőre odamegyek, ahová szivesek lesznek elvinni és aztán majd meglátom, hogyan jutok tovább.

— Ezek a pápuák is velünk jönnek? — kérdezte azután a kapitány.

— Nem, ezek visszatérnek a szigetjükre, azonban nem tudom, hogy a cápa nem tette-e hasznavehetetlenné a csolnakjukat?

A hajóskapitány felhuzatta a csolnakot a fedélzetre. Nem sok sérülése volt, de a biztonság kedvéért erős vaspántokat tettek rá. Mikor azzal elkészültek, a hajó kormányosa kijelentette:

(Folyt. köv.)

A tanitó ur nemsokára kijelentette, hogy tiz perc szünet van a tanitásban és aki akar, az kimehet az udvarra játszani. A tanitó ur maga is kiment az udvarra, hogy egy kis friss levegőt szivjon.

Alig tette ki a tanitó ur a lábát az osztályból, amikor Diótörő Dolfi nekiesett Nyafogó Nándinak.

— Majd adok én neked engem ártatlanul beárulni! — kiáltotta dühösen és olyan erővel vágta pofon Nyafogót, hogy az neki esett a falnak.

A két bocs aztán birokra kelt és dühösen cibálták egymást ide-oda. Sokan néztük őket és voltak, akik egyre azt kiabálták:

— Ne hadd magad Nándi!

Mások meg Diótörőt biztatták:

— Ne hadd magad, Dolfi!

Én nem biztattam egyiket sem. Gondoltam, hogy nem avatkozom bele a dolgukba.

Körülbelül egyforma erősek voltak és egyik se tudta a másikat a földre csapni. Ellenben az ide-oda való hercehurcában egyszerre csak nekivágódtak a tábla álványának és a következő pillanatban az állvány a táblával együtt a földre pottyant. Ez azonban nem történt olyan egyszerüen, mert a tábla estében először nekivágódott az ablaknak, amely mellett állott, betörte az üveget, aztán nekiesett az asztal sarkának. A nehéz tábla felbillentette az asztalt, amely felfordult és gurult róla a tanitó ur tintásüvege, de a tinta is kifolyt ám belőle.

Ekkor hirtelen kiszaladtam az osztályból, de nem azért, mert megijedtem volna, hanem azért, hogy hivjam a tanitó urat.

— Tanitó ur, tanitó ur, — kiabáltam az udvarra érve, — Nyafogó és Diótörő összeverekedtek és az osztályban mindent felforditanak!

Zenebona Zebulon tanitó bácsi erre beszaladt az osztályba, ahol Nyafogó és Diótörő éppen akkor hemperegtek a kifolyt tintában. Az igazság kedvéért azonban meg kell mondani, hogy egyik sem teremtette a másikat a földhöz, hanem ugy kerültek a padlóra, hogy a felborult táblaállvány lábában megbotlottak és elbuktak.

— Mi történik itt? — kiáltotta menydörgő hangon a tanitó ur.

Az osztályban egyszerre mély csend támadt és mindenki igyekezett a helyére jutni. Nyafogó Nándi és Diótörő Dolfi

Aztán meg a tehenet halára rugta egyló. Az is a fiué lett. Most már nagy ur volt! A lovával szolgálatba állott, s annyi pénzt keresett, hogy vitézi ruhát vett magának. Akkor megint vilagra indult.

Hallja ám utközben, hogy a király leányát valami gonosz varázsló felvitte az üveghegy tetejére, mert nem akart hozzámenni feleségül. Senki sem tudta lehozni onnan, pedig a király feleorszagát, s rádásul a királykisasszonyt is odaadná a megmentőnek.

— Hátha megpróbálnánk, édes fiam? — szólt a fiu, s beállott a királyi udvarba. Mit gondoltok, kivel találkozott legelőször is?

Bizony a százesztendős öreggel, aki megjósolta a szerencséjét.

— Adjon Isten öregapám! — köszöntötte tiszteséggel.

— Fogadj Isten, édes fiam. Kell-e jó tanács?

— Hogyne kellene, öregapám!

— No, hallgass ide. Amint a hegy alá ersz, fordulj jobbra, s járd körül a hegyet. Ahol a legmagasabbnak látod, ott rugass neki, a szemedet hunyd be, s a lovadét kösd be, mert más-képen megvakultok az üveg ragyogásától. Ha szerencséseb lehoztad a királylányt, a palácddal üss jó nagyot a hegyre, mert az maga a varázsló, ha rávágsz, szörnyet hal.

A fiu megköszönte a tanácsot, meg is fogadta, s lám, lehozta a királylányt. Hét országra szóló lakodalmat csaptak, minden szegényt megvendégeltek.

Így lett az egy szem kölesből királyság.

A Habostorta 1. évfolyamának bekötési táblája dusan aranyozva elkészült. Legyen szives 10 dinárt küldeni és a bekötési táblát azonnal postára adom.

Szivélyes üdvözlettel

Balázs bácsi

Egy bácskai fiu viszontagságos utazásai az egész világon át

Irta Kuhán Endre 10

Már három napja jártak a tengert anélkül, hogy valami kilónös történt volna. Egyszerre azonban észrevették, hogy mögöttük egy helyen a víz erősen forrosodni kezd. A víztodorból hirtelen egy fürtelmes fej emelkedett ki: egy óriási cápának feje. Szétfitottta a száját és a tavolból is látni lehetett irtózatos fogait. A cápa meggyorsitotta uszását és egyenesen a csolnak felé tartott.

A csolnakon levő pápuák között iszonyu félelem tört ki. Tudták, hogy a tengernek ez a veszedelmes ragadozója nem ismer irgalmat. Biztosra vették, hogy ezt a napot nem élik tul. Maga Pali is leszámolt az élettel. Ha a cápa utoléri őket, felfordítja a csolnakot, aztán rájuk veti magát és akit nem marcangol szét rettenetes fogaival, az a tengerbe fullad. Pali azonban erőt vett magán és nem mutatta, hogy fél, nehogy az emberei még jobban megrémüljenek.

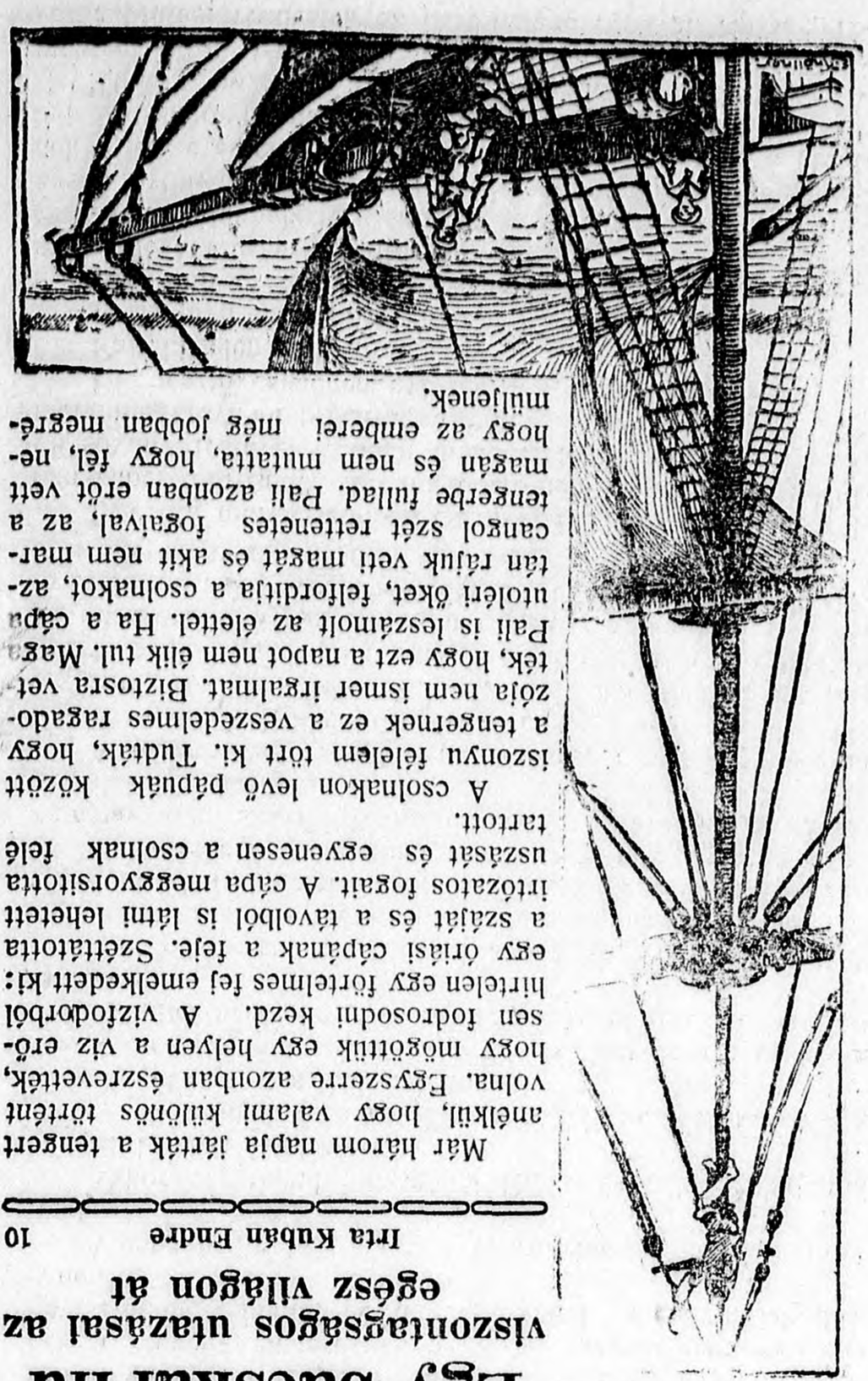

is feltápászkodtak. De hogyan néztek ki! Nyafogó fehér vászonruhájának a fehérségéből alig látszott még valami a sok tintától. Diotörő Dolfi fekete bársonyruháján a fekete tinta nem látszott különösen, azonban a tanító ur szavaira annyira megijedt, hogy ökleivel kezdte a szemeit törölgetni. El lehet képzelni, hogy ökleitől, melyek tele voltak tintával, milyen lett az arca.

A tanító ur jól elnáspágolta mindkettőt, aztán kihirdette:

— Ma már nem folytathatjuk a tanitást, mert előbb rendet kell az osztályban csinálni és fel kell sikáltatni a tintát. Most mindenki menjen haza. Te, Diótörő és te, Nyafogó pedig mondjátok meg a papáitoknak, hogy holnap reggel jöjjenek hozzám, mert beszélni akarok velük rólatok.

Mindenki sietve kitakarodott az osztályból. Én maradtam utolsónak és távozóban illedelmesen köszöntem:

— Kezeit csókolom, tanító ur!

Már majdnem az ajtónál voltam, amikor a tanító ur utánam szólt:

— Megállj csak, Muncurkó, azt akarom mondani, hogy derék fiu vagy, nem olyan, minta Diótörő Dolfi, aki gombostüt rak társának helyére, hogy aztán beleüljön. És az is szép dolog volt tőled, hogy hivtál, amikor Nyafogó és Diótörő verekedtek. Látszik, hogy szereted a rendet. Ezért aztán jutalmul az osztályban te leszel a vigyázó. Azokat, akik tanitás megkezdése előtt, mielőtt én az osztályba jönnék és a tizperces szünetben rendetlenkednek, bemondod nekem. most még csak szóval kell ezt a jelentést megtenni, de később, ha majd irni tudsz, akkor a rendetlenkedők és lármázók neveit felirod a táblára, hogy mindjárt lássam, amint belépek, kiket kell megbüntetni. Megértetted?

— Igenis, tanító ur, kérem, — feleltem szerény hangon.

— Most elmehetsz te is!

— Kezét csókolom, tanító ur!

Mikor kint voltam, szerettem volna hangosan felnevetni. Az első nap az iskolában kitünően sikerült. Összeveszitettem a két bocsot, azonkivül pedig dicséretet kaptam Zenebona Zebulon tanító urtól, aki ráadásul még megtett vigyázónak is.

Csak azt egyet sajnáltam, hogy a bocsok időközben már olyan messzire jártak, hogy nem is láttam őket. Pedig képzelem, hogy az egész erdő népe milyen nagyokat kacagott mikor Nyafogó és Diótörő tintafoltos ruhában és tintával összemázolt arccal haladtak hazafelé.

radságos munka volt, de öt óra alatt odaértek a hajóhoz.

A hajóról távcsővel észrevették, hogy a csolnakot cápa üldözi és azért a hajó kissé megváltoztatva irányát, arrafelé tartott. Csak ez a körülmény mentette meg Paliék életét.

Mikor a csolnak a hajóhoz ért, onnan kötéllétrát eresztettek le és annak segitségével nemsokára mindnyájan fenn voltak a hajó fedélzetén.

Alig kuszott föl az utolsó ember is a hajóra, mikor a cápa elérte a csolnakot. Felforditotta azt, de mikor látta, hogy abból nem potyog ki számára élő préda, tehetlen dühében a csolnak dongáit kezdte harapdálni. Ezt azonban hamarosan abbahagyta, mert figyelmét egy óriási husdarab vonta magára, mely a viz szinén uszkált. Persze, az evés vágyától elvadult cápa nem nézte azt, hogy a husdarabot drótkötélen engedték le a hajóról és annál kevésbé sejtette, hogy a hus belsejében szigony van elrejtve.

A cápa a husdarabot egy falásra lenyelte és a következő pillanatban már fogoly volt. A szigony hegyes csápjai beleakadtak a torkába. A cápa megérezte a veszedelmet és szabadulni igyekezett tőle. Mentől jobban kapálózott, annál rosszabb volt ránézve. Közben pedig felülről huzni kezdték a vastag drótkötelet. Mentől erősebben hurzták, a szigony végei annál mélyebben hatoltak a cápa garatjába. A cápa lassan kiemelkedett a vizből és nemsokára egész hosszában ott lógott a hajó oldalán a levegőben. Kevés idő mulva pedig tehetetlenül ott ficánkolt a fedélzeten. A matrózok hamarosan végeztek vele és a példátlanul nagy cápa már nem élt.

A szegény, magát feláldozó Rifikó halála meg volt boszszulva.

NYOLCADIK FEJEZET.

Az angol hajó fedélzetén. — Találkozás egy szuboticai matrózzal. — Bucsu a pápua törzsfőnöktől. — Utazás Kinába. — Shanghai. — Magyar kinaiak.

Kilics Pali csak akkor nézett körül a hajón, mikor a matrózok már végeztek a cápával. Látta, hogy a tengerészek mind fehér emberek, európaiak és ennek igen megörült. A nyelvüket azonban nem értette. Hogyan is értette volna, amikor azok angolul beszéltek, Pali pedig ebből a nyelvből egy kukkot sem értett. Beszéltek hozzá mindenféléket, de hiába. Végül is odaszólt nekik magyarul.

— Magyar vagyok!

— Segits meg, édes jó Istenem, — fohászkodott csendesen magában, — és bocsáss meg nekem, hogy mindnyájan ezekben a szegény emberekben az életét veszély tengerében. Fiai elpusztulunk, fogadj be mindnyájunkat mennyei lakodba. Amen!

A cápa pedig már nagyon veszedelmesen közeledett feléjük.

Akkor várataland megszólalt Rifikó és nála szokatlanul szilárd hangon kijelentette:

— Ne féljetek semmit! En majd feltartóztatom a cápát, ti pedig ezalatt meneküljetek tovább.

A csolnakban levők a nagy veszedelem dacára csakhamar mosolyogtak azon, hogy a nyápic Rifikó akarja a cápát feltartóztatni.

Rifikó azonban helyt állott szavának. Mikor a falánk cápa már csak pár méternyire volt a csolnaktól, Rifikó tőlállott, hirtelen kiugrott a csolnakból és a vizbe vetette magát.

A következő pillanatban rémülten látták, amint a cápa kapunagyságu szája Rifikóra csapódott és kardnagyságu fogaival belője harapott.

A tenger vizét vér festette pirosra, a magát hősiesen áldozó derék Rifikó hüséges vére.

Amig a cápa Rifikót fölfalta, addig a csolnak nagy tért nyert. Azok is, akiken a pihenés sora volt, evezőt ragadtak és mindnyájan kétségbeesetten evezték. Maga Pali is serénen forgatta az evezőt. Minden erejüket megfeszitették, hiszen életük megmentéséről volt szó.

Egy óra mulva azonban észrevették, hogy a viz a távolban ismét fodrosodik. A cápa tehát nem elégedett meg Rifikó sovány testével és nem mondott le róluk. Jött utánuk, mert még további prédára vágyott.

Dermesztő csendben evezték.

Pali hirtelen fölkiáltott:

— Hajó a láthatáron!

Az öröm és a megkönnyebbülés, a remény és a megmenekülés érzésének kiáltozása volt ez.

Mindnyájan abba az irányba néztek, amerre Pali a magasra tartott evezővel mutatott. Egy közeledő hajó kéményének a füstje emelkedett ott az ég felé. Maga a hajó a távolból is csak olyan piciny látszott, mint a gyufaskatulya.

Tudták, hogy ha a hajót elérhetik, úgy meg vannak mentve. Fáradt izmaikba a remény uj erőt adott és valóságos versenyfutást rendeztek az őket üldöző cápával. Hosszu, fá-

Egy szem kölcs

Elt egyszer valahol egy szegény fiu, akinek minden örökcsöke egy árva szem kölcs volt. Ebből ugyan meg nem tudok élni, gondolta magában.

— Elmegyek világot látni, szerencsét próbálni! Hátha megsegít az Isten!

El is indult zsebében az egy szem kölcssel. Amint megy, mendegél, találkozik az utban egy százcsztendős öreg emberrel.

— Adj Isten, öreg apám!

— Fogadj Isten, édes fiam, mi járatban vagy?

— Megyek világot látni, szerencsét próbálni. Az édes apám csak egy szem kölcst hagyott rám, abból meg nem élek.

— Egy szem kölcs? No, majd megélsz, szerencsét hozó majd neked!

A fiu köszönt és tovább ment. Estére egy faluba ért. Bement a kocsmába és éjjeli szállást kért.

— Adok, fiam, hogyne adnék, — mondotta a kocsmáros, azzal a tiszta szobájába vezette.

— De ugy-e, nem fogja itt senki bántani az egyetlen kincsemet! — A fiu megmutatta a kölcsszemet.

— Dehogy is bántják, csak tedd ide az asztalra.

Igen ám, de reggel belopózott a kakas, megette a kölcst. No, jajgatott a fiu erősen, de a kocsmáros megvigasztalta, neki adta a kakast cserébe. S lám, másnap még szerencsésebb volt! A kakast igaz, agyonnyomta a szomszéd faluban egy disznó, de meg is kapta kárpótlásul a legkövérebb malacit. Harmadnap a kis malacot felöklelte egy ichen, azt adták neki.

Tréfás irás, amelyben van némi komolyság is

Irta: Baedeker

A *Baccarat* egyike a legismertebb szinmüveknek, — majdnem olyan híres, mint a *Vasgyáros*, valószinüleg azért, mert majdnem olyan rossz alkotás mint az utóbbnevezett remekmü. Drámák és egyéb irodalmi termékek ugyanis rendszerint nem ugyanabban a mértékben híresek, amelyben tökéletesek. (Másküllönben Becque-nek és Porto-Richenek a darabjait többször adnák mint az Ohnet és a Bernstein uréit.) A »Baccarat« világhire hát érthetővé teszi, hogy a leleményes Bácsmegyei Napló utóbbi pályázatát beléje kapcsolta. Joggal tételezhette föl, hogy nincs oly müveletlen olvasója, aki e közismert szinmüvet még nem látta. Én is megnéztem, s ez alapon szerettem volna hozzájárulni a pályakérdéshez, amely körülbelül igy szól:

Mit csinált vajjon a függöny utolsó lehullása után Helén grófné azzal a 650.000 frankkal, amelyet egy pásztoróra engedélyezésével szerzett, s amelyet nem fordithatott arra a nemes célra, amelyre szánta, hogy t. i. az erkölcsi haláltól megmentse a szeretőjét, aki ily összeget sikkasztott? (Mert a derék férfiu már agyonlőtte magát.)

Ez a pénz ma közel harmadfél millió frankot jelent, s ennélfogva keveslem, hogy a másküllönben elég könnyen költekező és pályázatdus szerkesztőség csak ötszáz dinár jutamat igér annak az elmés olvasónak, aki a föltett kérdésre legötletesebben felel. Hatszázötvenezer aranyfrankkal szemben csak ötszáz papirosdinár! Bocsánatot kérek, de a pályadij semmi arányban sincs a rémesnagy összeggel, amelynek a hováforditásával kell a pályázóknak a fejüket törni. Ez az oka, hogy nem veszek részt e társasjátékban és esetleg kidobok ötszáz dinárt, de megőrzök — mondjuk — ezerdinárnyi előkelőséget azzal, hogy nem szaladok olyan ötszáz után, amelyet ugy is más nyerne meg. Mert én soha se nyertem semmit, — még elismerést sem, mint egyik kritikusom találóan megjegyezete. Ellenben ezen a megszokott helyen én is hozzászólok a kérdéshez, »versenyen kivül«, ha nem is vagyok zsüritag.

*

A szegény Helén igazi Bernsteinfigura. Szerelmi életének az irányelve: jobb egy fiatal kártyás mint egy öreg tudós, még ha gróf is. S megcsalja az urát egy fess játékossal és azzal a virtuozitással, amellyel a párisi grófnék (különösen a francia szinpadon) üzik ezt a női szportot. A jó nő jellemének a szilárdságát kemény próbára teszi a szerző, aki meg a drámai csomózásban és intrikaszövésben elsőrangu mester. Szuggerálására a szerencsétlen spiller, Chacéroy ur, akkora összeget veszit el előbb és sikkaszt el később, aminőt csak nagyon distingvált klub-gentleman-ek, félelem- és gáncsnélküli lovagok mernek jogtalanul magukhoz venni, — olyan »uri emberek«, akik ha nem nyerik azt hamarosan vissza, fejbe durrantják magukat és meg vannak győződve, hogy az ügyet igy a lovagiasság szabályai szerint intézték el.

A néző, (akinek persze fogalma sincs a magasabb morálról) azt hinné, hogy a grófné, akivel szeretője közli ezt a »kellemetlenség-«et, el fog idegenedni a komisz frátertől és vezekléssül legkevesebb husz évig tartó erényrabságra és hitvesi hüségre téli el magát, amiért ily méltatlan pasasra pazarolta a kegyeit, de a szegény asszony Bernstein mester kezében van s azt kénytelen cselekedni, amit e jó ur rádiktál. Helén szót fogad neki s amugy is elég szigoru elveit kibővíti a következő jelmondattal: jobb egy reményteljes fiu sikkasztó mint egy smucig öreg élletesember, aki nem akar hetedfélszázezer frankot adni a feleségének, pedig sejtelme sincs arról, hogy az e pénzt mily dicséretes célra kéri. (Arra, hogy egy »másküllönben« derék urat, aki hires-szépen keveri a kártyát, megmenthesse a börtöntől, amely igen kellemetlen tartózkodási hely azoknak, akik fashionable kaszinókban szoktak élni.)

Helén még fiatal s igy nem tudhatja, mily megbizhatatlanok a hideg kártyások a meleg szerelemben, s hogy az ő imádott Róbertje egy nyereséges estét a klubjában többre becsül, mint két fáradalmas éjszakát a szive grófnéjával. (Nem is szólva arról, hogy az ily éjszakák az illegitim szerelemben szokás szerint a délutáni órákban szoktak lezajlani.) A szegény asszony hisz, bizik, remél és szeret, s nem akarja, hogy ez a »szép« karrier kettétörjön s ez »értékes« élet elvesszen. Ő és a társadalom nem volnának képesek elviselni ily veszteséget!... Megpróbál minden módszert, igénybevesz minden eszközt és mozgásba hoz minden tényezőt, hogy előteremtse a többször megnevezett összeget, — nem sikerül neki az idő rövidsége s az összeg nagysága miatt. De a nagy nő nem csügged, a szép és szent cél érdekében megteszi a legborzalmasabbat is. (Csak rossz emberekért hoznak a nők ily áldozatokat.) Van egy kuzénja, financember, akinek mindig fekszik potom 650.000 frankja a vasszekrényében, s aki ezt a kis summát szivesen bocsájtja rendelkezésére az unokanővérének, aki utálja őt, egyetlen pásztoróráért.

A sokattudó világtörténet csak egy esetet jegyez föl, amelyben a szerelem ennél is nagyobb summát hozott valakinek a konyhájára. A második császárság hirhedt szépsége, a szőke Castiglione grófné kerek milliót söpört be hasonló kedvezésért egy angol főurtól, de ez a hölgy a magas föllépti dijat egy egész éjszakáért kapta, mig a mi barátnénk (helyesebben a Bernstein uré) csak hatvan percet szentelt a generózus bankárnak, s igy alapjában sokkal magasabb tarifa-rekordot ért el. S ha még figyelembe vesszük, hogy az áldozatos asszony e rövid idő alatt szerelmet csak *engedélyezett*, de *nem nyujtott*, hogy horizontális helyzetében sem örvendezett a bankár urral, hanem hidegelőlésen borzongott és fogcsikorgatva hátborsódzott, akkor meg éppen holtbizonyos, hogy a szerelmes kuzén tulfizette, amit kapott, a szép asszony pedig oly frankértékhez jutott, amit aligha ért meg — unokatestvérek közt is, — amit adott.

A szerelmi kettősnek a financiális része igy el lévén intézve (a Bernstein-kutatók még nem tudták kideriteni, ohgy a likvidálás a gyönyöröra »előtt« történt-e vagy »után«), az asszony autóba szökött és a pénzzel vagy az arról szóló csekkel lóhalálában röpült, ha ugyan lehet ezt autóról állitani, a lovagjához, hogy a kis ártatlant kihuzza a slamasztikából, amelybe beletévedt. De hát vagy az autó nem gurult a kellő sebességgel, vagy talán a kialkudott pásztoróra mégis tovább tartott egy negyedórácskával, a szerelmes asszony elkésett, és a kitünő Chacéroy ur épp abban a percben röpitett golyót a nemes fejébe, amikor Helén a legénylakás küszöbét átlépte. Képzelhetik, hogy a tragikus eset menynyire megrenditette a közönséget, amely hasztalan remélte, hogy győz az erény és életben marad a Baccarat hőse. Még jobban persze Helént, ki az ügynél sokkal intenzivebben volt érdekelve, mint a nézők. A tanulságos és kiválóan erkölcsnemesitő darab ez urinő ájulásával végződik, s a publikum megilletődve megy haza (vagy a kávéházba) és elégedetten konstatálja, hogy ily morális és vakitóan fehér darabot rég látott, amit az is bizonyit, hogy a »Baccarat«-t az ébredők sose fütyülték ki. (Hihetőleg azért, mert nem tudják, mikor kell fütyülni.)

Hogy a grófné tiz óra és kortina lebocsájtása után mit gondolt, azt egészen pontosan bizony nem lehessen tudni. Valószinüleg azt a kérdést veti föl magában, hogy — ha igy áll a dolog s a kedvesének nem volt még pár percnyi türelme — mért ette meg ő, a finominyü és kényes gusztusu grófi dáma, a békát? Mért adta oda magát undorral és halálmegvetéssel egy utált és hitvány férfiunak, aki se nem kártyázik, se nem sikkaszt, hanem (a marha!) dolgozik, mért vesztegette el magát hitvány 650.000 frankért? Őt bizonyára ez a probléma izgatta, a Bácsmegyei Napló ellenben arra kiváncsi, mire használta föl ezt a csinos kis összeget a csinos kis grófné? (Miután azt a szeretője megmentésére már nem fordithatta.)

A kérdésre a legkülönbözőbb válaszok fognak érkezni. Meglátja, szerkesztő ur, lesz olvasó, aki föltételezi a nemes hölgyről, hogy a pénzt vagy a csekket nyomban visszaviszi ahhoz, akitől fájdalomdij gyanánt kapta és méltatlankodó gesztussal a fejéhez vágja, mert e pénzt éppen ugy utálja, mint azt, akitől azt elfogadnia kellett. De ennél a megoldásnál ujabb probléma merül föl, s becses lapunk legközelebbi ötszáz dináros pályázatának talán ez lehetne a tárgya. Visszafogadja-e a bankár a fejéhez vágott pénzt és tovább operál vele a börzén, vagy azt feleli finoman és előkelően: Kérem, én nem fogadhatom el, mert az ellenértékét fölvettem, s amit kaptam érte, az bőven megérte.

Akad majd pályázó, aki arra fog tippelni, hogy a szomoruan csalódott hölgy jótékony célokra költi a sajátságos provenienciáju százezreket, és pedig tekintettel Bernstein urnak zsidó eredetére, felekezetközi szellemben és alapon. Ez az elintézés igen tetszetősnek látszik, s talán pályanyertes is lesz, mert ilyformán a pénzből egyaránt juthat a szerb nőegyletnek, a zsidó népkonyhának és a Könyvbarátok Társaságának.

Jelentkezni fog oly nyájas olvasó, akinek az elgondolása szerint Helénna asszony menedékházat épit rokkant játékosok és érdemekben megőszült sikkasztók részére. Ez az emberbaráti intézmény mindenesetre hézagot fog pótolni kulturéletünkben, mert — sajátságos! — a nemesszivü adakozók és nagylelkü végrendelkezők közül még eddig egynek se jutott eszébe társadalmi életünk e rokonszenves tagjainak az utolsó éveit derüsekké és gondtalanokká tenni.

Az is eszébe juthat valakinek, hogy a mondén urhölgy a Rue de la Paix valamelyik ékszerész boltjában kiegészíti és fölfrissiti a drágaságdobozát. Mert ékszerekkel hódit az asszony és azok segitik hozzá, hogy ujabbakat kapjon. Mikor legutóbb abban az utcában jártam, egy kirakatban brilliáns-nyakék csillogott, amelynek véletlenül épp annyira volt szabva az ára, amennyit a Baccarat hősnője életének leghősiesebb órájában szerzett. Azt persze nem tudom, hogy az ékszer még ott van-e, s hogy időközben nem ment-e föl az ára?

Egy előfizető azzal a megfejtéssel rukkolhat be, hogy a grófné — aki valószinüleg legitimista érzésü — ujságot alapithat az összegen, amelyel nem tudja, hogy mit csináljon. Ha ez az ur találta fején a szöget, akkor a jó Helén elmondhatja nemsokára, ha tud németül: *wie gewonnen, so zerronnen.*

Szinte látom, hogy lapunk egy barátja azt irja: ha ez az asszonyság igazán okos, akkor palotát vásárol, mert amennyire imádja az urát, egy szép napon elválhat tőle, s ily helyzetben nem rossz, ha az elvált nő *buen retiro*-ként rendelkezik egy kis nagypalotával.

Ezek mind lehetőségek s még sok hasonló és különböző megoldás képzelhető el, amelyekkel fantáziás és ötletes olvasók el fogják árasztani a szerkesztőséget. Hatszázötvenezer frankot sokféleképpen lehet elkölteni, és rég voltam oly kiváncsi, mint most, hogy ki fogja eltalálni annak legelmésebb módját és ki küld oly megfejtést, amely elfogadható lesz nemcsak a találós mivoltánál fogva, de a pénzzel rendelkező hölgy jellemére való tekintettel is. Én, ha részt vettem volna az érdekes pályázaton, a következő véleményt adtam volna le:

A jó nő a gyászhét letelte után viszonyt kezdett egy másik Baccarat-játékossal (akinek esetleg Chassé-Croisé lett volna a neve), mivelhogy ő ezt a márkát kedveli, a kártyásokat tartja az emberiség fine

---

Szenteleky Kornél:

Giorno dei morti

Mint tiszta tengerbe hullajtott drágakő
visszamosolyogsz még azokra,
akik utánad néznek.
A sürüsödő vizen keresztül is
ragyog és remeg a merülő topáz.
Akik néznek, azokra visszanézel,
akik szeretnek és kezüket nyujtják utánad,
azoknak tünő, törékeny,
lázas kis kezeddel megszoritod a kezét
és tekinteted fátyolos lesz,
mikor azt mondod:
»Köszönöm«.

*

Meggyujtjuk az emlékezés mécseseit
és halvány arcod felfénylik, kipirul,
mint egyszer régen, mikor messziről jöttél
és az élet illatát hoztad magaddal.
A mécsfényben remeg a szavad:
»Mily szép az élet! Hiszed, hogy meggyógyulok?
Hiszed, hogy eljutok tengerre, délre, boldogságra?«
Langyos, barackos fény simit végig,
amint bejössz a szobába és az aszterek fölé hajolsz,
majd leülsz a zongora elé:
Io moro sotto 'o sciato 'e chesta vocca —
énekled halkan, félve és az alkony
burjánzó bibora zenél az ablakon.
Io morro... — sóhajtod szellőszárnyon...
Percen a mécs, huny már a lángja
és te sápadsz egyre sápadtabb leszel,
elfut a hangod, sötétbe vakul szemed tüze,
elmerülsz, elolvadsz, felfal a feledés árja
s csak egy szürke fénykép lóg a zongora felett.

fleur-jének, s a sikkasztókat a legérdekesebb gentleman-eknek, s a retiküljében rekedt 650.000 frankot a Crédit Lyonnais-ban helyezte el, hogy az rendelkezésére álljon, mihelyt a derék ur a mások pénzét veszti el a blatton s nem tud vele elszámolni. Ezt fogja cselekedni a kitünő delnő s e tőke birtokában nyugodtabb élete lesz, mint Róbert ur idejében volt. A Crédit Lyonnais jó intézet (alaptőke: 800 millió frank megfelelő tartalékokkal), s igy minden skrupulus nélkül adhatja át magát a szerelmes grófné azoknak a gyönyöröknek, amelyekkel egy szenvedélyes játékos kártyacsata előtt vagy után szolgálhat neki. Az áldozatkész hölgy annál nyugodtabban alhat e tőkeelhelyezés után, mert biztosra veheti, hogy ennél az összegnél nagyobbat Chassé-Croisé ur se fog elkezelhetni. Hatszázötvenezer frank még sikkasztás céljára is van akkora összeg, mint szerelmi tiszteletdijnak: igazán nagyon tekintélyes. Ennél több pénzt bajos sikkasztani és nehéz szerelemért kapni.

Ez semmiesetre se lesz a legötletesebb megoldás, de talán az, amely leginkább folyik az utálatos darab »rokonszenves« hősnőjének jellemébő1.

TINTA

Orosz aranyidők

Itt az orosz menekült. Ifju, karcsu, főuri sarj. Müvelt, rokonszenves, egyszerü. Arca, mint a kardpenge. Halántékereiben — látni — igazi kékvér csörgedez. Történeteket mesél, de közben nem veri le idegesen cigarettájának hamvát, mint a régimódi elbeszélések hősei. Többek közt a dohányzás fényüző élvezetéről is le kellett mondania.

— Bőség, monsieur, bőség, melyről önöknek fogalmuk se lehet. Talán ezért nem is fáj az az ugynevezett gazdagság, melyet itt, vagy egyebütt látunk, mert ahhoz képest ez szegénység. Boldog isten, mennyi ember, mennyi állat, mennyi kincs.

Nagy mozdulat, mely mindegy az egész világot jelenti.

— Tudja például, hogy mikor a cári udvarnál császárnőket, királynőket fogadtak, a mi udvarhölgyeinknek csak fél ékszerkészletüket volt szabad viselniök? Tapintatból történt ez az intézkedés. Nem akarták, hogy az idegen császárnők, királynők pironkodjanak miattuk. Főrangu hölgyeinknek, a legszerényebbeknek is, annyi ékszerük volt, hogy az egész égboltozatot ki lehetett volna vele rakni.

Gyorsan tólulnak emlékei.

— Csikorgó hideg, kis állomás, váróterem. Mint fiatal tiszthelyettes a vonatot várom, hogy Carskoje Seloba utazzam. Belép egy gárdatiszt. Hozzám fordul. Megtudja, hogy a gyors csak öt perccel ezelőtt füstölgött el. Ajkát elránditja, aztán intézkedik: »füttessenek be egy különvonatot.« Vállamra csap: »magammal viszem.« Pár perc mulva robogunk Carskoje Selo felé, a gárdatiszt, meg én.

Sóhajt, tenyerével eltakarja arcát:

— Ismeri I. hercegnőt? Esküvőjére a család különvonatot küldött a vendégekért. Képzeljen el husz-harminc különvonatot, mely a végtelen birodalom hősivatagairól a lakodalmas házba szállitja a násznépet.

Más kép:

— Vadászatra voltunk hivatalosak édesapámmal egy vidéki nábobhoz. Este fácánt, nyulat ettünk. De házigazdánknak marhasültre volt gusztusa. Azonnal leütötte azt a tehenét, mely a mezőgazdasági kiállitáson aranyérmet nyert. Egy *beefsteek*-ért.

A népről ezt mondja:

— Gyermek. Jóságos és véresen-kegyetlen, mint a gyermek. Kevéssel a forradalom előtt arról értesitették ezredesemet, hogy a szomszéd nagybirtok urát megfojtották a muzsikjai, feleségét kutba fojtották, kastélyát fölgyujtották, kirabolták. Nyergelünk, odalovaglunk huszárjainkkal. A lángoló kastély körül ott álldogáltak a parasztok. Mit tettetek? — orditott az ezredes, nagajkáját csattogtatva. »Mi, bátyuska, semmit se tettünk.« »Megöltétek az uratokat.« »Mi keresztények vagyunk, mi nem ölünk embert. Beszélgettünk vele, vitatkoztunk, megdühösödött, beleszaladt a késünkbe.« »Hát a felesége, akit a kutba dobtatok, gazemberek?« »Mi nem dobtuk a kutba. Maga ugrott a kutba szegényke, mikor látta, hogy meghalt az uracskája. Mert hát te is tudod, bátyuska, hogy galamb nem élhet a párja nélkül.« »És a kastély? Ezt ki gyujtotta föl?« »Talán egy szikra. Talán a villám. Egyszer az ur kastélya ég el, egyszer a paraszt kunyhója.« De ti kifosztottátok, elhordtatok mindent, az utolsó szögig. Dehogyis, bátyuska. Csak hazavittük a holmikat, hogy el ne égjenek. Ha akarod, mindent visszahozunk. Az ezredes ámult, sápadozott, toporzékolt. Ilyen a nép. Megfoghatatlan. Kiismerhetetlen. Érthetetlen.

Most elhallgat, vár. Végül idéz:

— Oroszországot nem lehet megérteni. Csak hinni lehet benne.

Lámpagyujtás előtt vagyunk, *entre chien et loup*. Üldögélünk a félhomályban. Tünődünk.

Kosztolányi Dezső

ELMERÜLT NEVEK

Jönnek váratlanul, néha hónapok, máskor esztendők szünetelése után. Hiábavalóság volna találgatni, hol pihentek addig, annyi a bizonyos, hogy hozzátartoztak az élethez, a gyerekkorhoz. A javarészük eltünt, idő előtt elment a tul világi szérükre, a másikat veti, kergeti a sors, maga is begubózott.

Tudom, hogy sokan élnek még a gyerekkori kortársak közül, mégis a halottak ünnepe eleveniti meg lelkemben az egész időt. Hiszen olyan az élet, mintha nagy temetőkert volna, mindössze annyi a különbség, hogy az egyik ember a föld alatt álmodozik, a másik pedig idefönn sóhajtozza el a nagy bánatot, amiért történelmi időkbe született bele. Akárhányan elengednénk ezt a nagy dicsőséget, el is viselnők valahogy nekiszabadult erkölcseivel, kétségbeesett élniakarásával — és élni nem tudásával, — csak tudnók bizonyosan, hogy megkapják-e gyerekeink, unokáink, azt a nyugalmat, békét, amelyet valamikor nem tudtunk eléggé megbecsülni s amiből olyan tökéletesen kizökkentünk.

Jó volna még egyszer visszacsinálni, akár csak néhány hónapra, az Uri-uccai csendéletet, amely mindennek volt nevezhető, csak csendesnek nem. Hol van *Hegyi Andor*, a glikker-király, aki legyőzhetetlen volt ebben a tudományban épp ugy, mint a gombozásban?

Abban a házban lakott, ahol Debreczeni Bárány Ágoston emléktábláját olvastam el kimondhatatlan sokszor a falon, — viszont mi a szomszédos Schubert-házban ástuk a házigazda bosszantására a glikker-ljukakat.

Igazoljanak a régiek, hogy abban az időben rendes beosztása volt az évszakoknak, a hó csak hosszu hetek mulva és kellő időben kezdett olvadni, márciusban éreztük a tavaszt akkor is, ha nem hozták volna cifra tányéron mezitlábas apró szerb lányok a halovány erdei ibolyát, viszont ha — teszem azt — hosszu alvás után felébred valaki, szemét dörzsölve nyomban kijelenti:

— Mégis van!

Ma épp ugy nem tudunk tájékozódni az időszakokban, mint ahogyan nem tudhatom pontosan: ártatlan lánnyal beszélek-e, vagy hetérával, esetleg hol döfi belém tőrét szeretetreméltó barátom, aki könyezik a látásomon.

De akkor tavasz volt és *Putnik Emil* képviselte szememben a klasszikus tudományokat, mert fekete fogai mögül mindig a Xenophont hangoztatta.

— Milán és a Xenophon elválhatatlanok voltak a koszthelyen, ahol a mélyhangu diák igy adta fel a szót:

— Milyen versmérték van a nevedben, hallod-e *Dazsdea Pánta?*

Ezek nagy diákok voltak, három, sőt négy évvel is fölöttünk jártak s mi áhitatos tisztelettel öveztük őket, akárcsak *Engel Franci* kredenciális *Bobor Gyulát*, aki a falujabeli fiuval kézbesittette szerelmes leveleit a vasárnap-déli misén.

Muth Gáspárról senki sem sejtette, hogy idővel sváb-vezér lesz. Akkoriban Kis-Ugronnak hivták, tökéletes szónok volt már önképzőköri elnök korában is, ugynevezett tüzes magyar. *Geisz Antal* papnak született, verseket birált nagyszigoruan; *Sántha Ernőben* tünt föl először a tartózkodó elvonultság, amely sok komolyságot takart, viszont ma is csodálkozom, hogy fiatal diák, ha irás-alkotásra támad vágya, hogyan találja ki, hogy az *osztrákokról*, erről az északi népről, értekezzék, mint ahogy *Babiczky* Lajos tette, aki hideg természetü volt, barátkozásra bevésbbé alkalmas. Nyilván ezért fedezte föl az osztjákokat, anélkül, hogy elevenen egyet is látott volna közülük.

Muth ma román szenátor, de hol van a többi fiu? Hová meritette el a nevüket az élet? *Guttmann Náci* olyan cinikus és szertartásos volt már diáknak is, mint egy börzián er, ellentétben a későbbi *Berger Zsigával*, aki a fékezhetetlen jókedvet, az ötletességet és a kedélyt jelentette.

Korán halt meg *Rein* Péter, a szelid begaszentgyörgyi svábfiu, akinek mi jelöltük ki az ideált.

— Péter, te nem vagy szerelmes?

Vonogatta a vállát, hogy nem tud határozni.

Hát ez nem járja, el voltunk képpedve. Mivel tölti ez a fiu az idejét? Csak nem fog mindig tanulni? Megbeszéltük azért, hogy a lányok közül kicsoda szabad még s kiosztottuk Péternek. Szép barna szerb lány volt a Melencei-uccában, — Istenem, hol van most? Péterről tudom, hogy a temetőben. Letette a jegyzői vizsgát, állásba is jutott, aztán hamar befejezte.

Egy másik jegyzői vizsgás fiura sokszor gondolok szomoru meghatottsággal. Pancsova környékéről való román fiu volt. *B.* s hogy oklevelet szerzett, ez többet jelentett az életében a legnagyobb csodáknál. Most már szabad egyszer mulatni is, eleget volt éveken át szolid. Éjszaka aztán elvetődött egy lebujba és ott ragadt hónapokig, képtelenül a szabadulásra. Halálosan beleszeretett egy szerencsétlen teremtésbe, a rabja lett, a szülei kérésére sem tudott vele szakitani. Elsorvadt, elpusztult, ugy vitték haza a falujába, csontra soványodva, meghalni.

Ezek azonban már későbbi dolgok, nem az első gyerekkor szépségei, az abból valók, amikor soha semmi nem volt sok, vagy fárasztó. Az Uri-ucca minden háza emlék, kis regény. A sarkon a *Plechl*-ház a ragyogó tisztaságu, orvosság-szagu doktor bácsival, — a másik végén az első regényhős a *Mokker*-fiu, nagy kamasz, azonban tátva marad a szánk a csodálkozástól, hogy szeretője van, egy cseléd. Ha rajzolni tudnék, papirra vetném a kócos fekete lányt, olyan élénken él az emlékezetemben.

Különös az a memória. Épp mostanában tünődök valamin, de hiába. A háboru utáni zavaros időkben tanácskozásom volt egy sokat emlegetett férfiuval, de csak körvonalazva tudom a tárgyat, amiről beszéltünk s hiába igyekszem, nem jutnak eszembe a részletek, még a helyet sem tudnám megjelölni, hogy hol találkoztunk. Viszont napok egész sora tárul fel az Uri-uccából; itt libeg a lenszőke *Hahnel*-leány; a *Matuskovich* Vilma barna gyermekkoponyája visszatér álmaimba a tulvilágról; egyszerre a falhoz lapulok, mert közeledik *Diensl Emilia* óvókisasszony szigoru finom alakja; az *Éliás*-lányok mintha Huber Guszti valamelyik tortaremekéről szálltak volna le, hogy hamar tovább suhanjanak; a kis *Tárczay*-lány filigrán finom figurája topog az iskolába; itt van a *Zecha*-ház a két jópajtással, Fricivel, meg Egonnal. A hatalmas udvaron állandó rajcsul, cigarettázás a szénapadláson. Mind a két fiu katona lett, a nagyobbik régebben meghalt, Egont az idei tavaszszal temették el mint nyugalmazott tüzérezredest. Csupa emlék minden ház. A Zecha-környezethez tartozik a *Baczó*-fiu, körülbelül egyidős velünk, mégis korán érett, — aztán agyon is lövi magát gyerekkorában. Ki tudná, hogy miért? Mindig a férfiasságával dicsekedett, talán ez is póz volt.

Itt lakott egy asszony, akinél szebbet elképzelni azóta se tudtam. Őt illették, — anélkül, hogy tudott volna róluk — azok a szerelmes versek, amiket kimondhatatlan régen álnéven követtem el a *Torontál* hasábjain *Rózsa-dalok* cimen. Istenem, ha még egyszer láthatnám! Egyáltalában szabad-e ilyesmire gondolni is.

Macher Károly odább lakott, a Magyar-uccában, de ő volt a legtökéletesebb lapdaverő, habár erősen bicegett a jó fiu. Kis udvaruk fenyüfáin milyen izgalommal tudtam kisérni a cinkék játékát!

Várady Dezső megvan-e még valamerre? Hová széledtek a *Baaden*-fiuk, meg az a *Lakatos Dezső*, akit német szóra küldtek Szegedről Becskerekre s akinek nevével később — katonakorában — egy borzalmas bünténnyel kapcsolatban találkoztam.

Seregszemlét tartok a mult alakjai fölött, valószinü, hogy választ csak a fejfák adnak kedden a becskereki temetőben, ahol megkeresem *Schüpfer Károly* sirját is. A tökéletesség, a tisztaság, a rend volt maga ez a fiu, aki akaratlanul is annyiszor megkeseritette az életemet. A vármegyei számvevőség nevelte, azt hiszem, *Keresztes Aladár* akadt rá valamelyik hivatalos utján. Aztán behozta a városba s kivetették létfenntartására a hivatalban a fejadót. Oda vitte elsőnek a tiszta jeles bizonyitványait is, de szegény apám olyankor nem ebédelt a szomoruságtól.

— A Schüpfer Károlyt nem kényezteti senki, mégis jól tanul.

Szorongattam kezemben a magam bizonyitványát.

— Hadd ebéd utánra, mondta látnoki szemmel az anyám, most ebédeljünk.

— A szegény, árva sváb gyerek mindent megérdemel, nem sajnálom tőle... tünődött az apám és étel helyett a boros pohara után nyult, továbbá beburkolózott a pipája füstjébe.

Schüpfer Károlyt, mindig csak Schüpfer Károlyt kellett hallani s a velünk érző anyai sziv már csaknem gyülölte a szőke fiut, aki sose játszott, mert kredenciális volt, de meg szabad koszton is inkább a könyvhöz vonzódott.

... Mikor beszélgetni szoktam az édes apám lelkével, ha gyónok neki, ha örömömet jelentem, — sosem marad ki Schüpfel Károly. Megkérem, hogy ne haragudjon érte rám. Azóta sok mindent expiáltam én is.

Bob

Elég volt a szenvedésből!

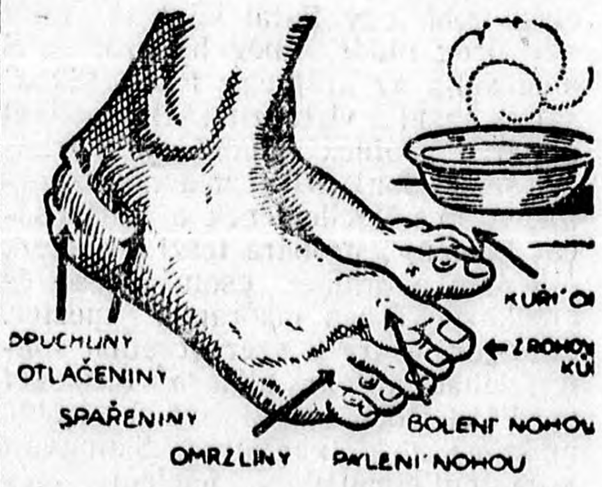

SZENT RÓKUS LÁBSÓ ÚJ LÁBAT CSINÁL

Ezen készitményből, mely külföldön régen és kitünően bevált, elegendő, ha egy csekély mennyiséget bele eszünk egy lavor melegvizbe és áztatjuk a fájós lábat 10—15 percig. Ezen idő mulva a láb dagadtsága, zuzódása, a kinzó égető érzések egy csapásra megszünnek és többé ujra el nem kezdődnek. Hosszabb áztatás megpuhitja a tyukszemet és bőrkeményedéseket annyira, hogy azok könnyüszerrel, **kés vagy beretva nélkül** eltávolithatók. A legégetőbb, legmakacsabb lábfájások, fagyások elmulnak a **Szent Rókus Lábsó** használata által. Meg lehet Ön győződve, hogy a **Szent Rókus Lábsó** a lábat tökéletesen ujjáalakitja, ugyhogy a szük cipő, az uj cipő is éppen olyan kényelmes lesz, mintha évekig hordta volna. Megszabaditja Önt a láb különböző zavaraitól, **gyalogolhat vagy állhat** egyhelyben órákig a fáradtság vagy fájdalom legcsekélyebb érzése nélkül.

Egy nagy adag Szent Rókus Lábsó ára 16 dinár. Kapható minden gyógyszertárban.

CSICSERIN CSICSERIN

AZ 1001 ARCU

CSICSERIN CSICSERIN

Irta: TAMÁS ISTVÁN

Rajzolta: KELEN IMRE

Ha váratlan vihar zug el Európa felett, az idősjósok nyugtalanul összedugják a fejüket és a tanácstalan barométert rázogatva mondják:

— Rosszak a légköri viszonyok.

De a jámbor svéd paraszt, akinek rádiótölcsérében halk muzsika közben

hirtelen vad kacaj harsan fel, már tudja, hogy ez nem a természet szeszélyes játéka, hanem ő maga, személyesen, a Vörös Mindenható, akiben élet és halál, realitás és szimbólum testesült meg: Csicserin.

Történelmi jelentőségén innen: elsősorban ember. Történelmi jelentőségén tul pedig már legenda. Mefistó képe hol itt, hol ott bukkan fel a baljós horizonton. Ő lovagol az orkán tetején, ő veri el jéggel a reakciós gazdák vetését, ő szivattyuz véres tejet a nyárspolgár tehenek tőgyébe, ő az a bizonyos igazság

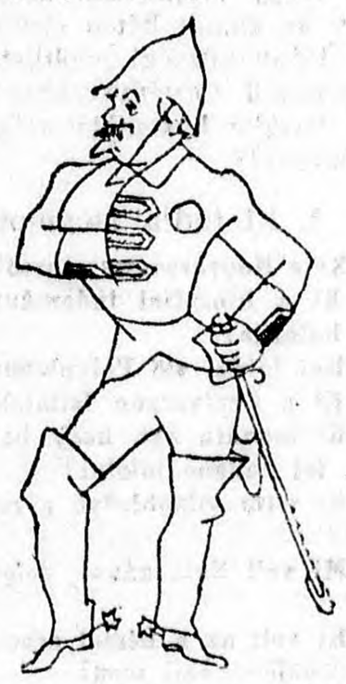

a borban és ő a butitó anyag a sörben, amit hordószámra isznak a bürgerek. Mumus és örangyal egyszemélyben. A burzsoá mesekönyvekben vasvillával ábrázolják és a rakoncátlan kölyköt igy rémitgetik:

— Ha rossz leszel, elvisz a Csicserin!

Ám hozzá szállnak a sóhajok is, börtönök mélyéről, vérpadokról, országuti árkokból, fogházak jeltelen sirgödreiből és talán a jászlak mellől is

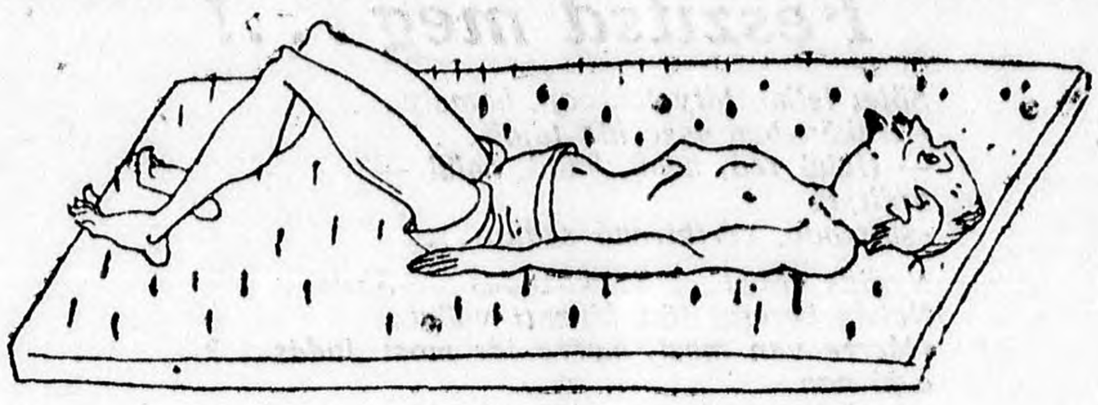

ahol az elnyomott háziállatok várják megszabaditójukat. (Az Állatvédő Liga presztizse majdnem annyi, mint a Népszövetségé. A lovat ma is ostorral ütik. Az embereket szintén.) Az orosz misztizizmusnak mindig voltak félelmetes szentjei, csodatevő barátai. A lovagkorszak daliás Szent Györgyei után a kis kopasz cvikkeres vörös Istenek jöttek: Lenin... Csicserin... Bennük testesül meg legmakulátlanabbul az Eszme. Az apostolok még helyhez voltak kötve, térhez és időhöz. A huszadik század prédikátora elküldi szellemét mind az öt világrészbe, egyszerre tiz fronton küzd és mindenki a maga képére formálhatja. Ezer alakja van és ezer lelke, hogy mindenki megtalálhassa benne a maga vágyait.

Ó, Csicserin! kis lappadt pocakjával a konferenciák Szent Ference. Egy jámbor, liliomszivü öregur, aki a lelkét a tenyerén hordja. Talán kettőig se tud számolni. Az ezer hájjal megkent külföldi diplomaták a markukba röhögtek: ezt a naiv professzort küldték közéjük? ezt a falat vajas kenyeret, aki mintha csak egy régi adomából lépett volna ki a szórakozott algebra tanárról szóló viccből, a kalendáriumok naiv professzora, aki otthonfelejti az ernyőjét és akinek gombostüt szurnak a hátába vásott diákjai.

Ám otthon: a vörös hadsereg büszkesége. A németek nem oly féltékenyek Hindenburgra, mint a szovjet Csicserinre. Csicserin utolérhetetlen! Csicserin elszakithatatlan! Csicserin világmárka! Ha parancsnoki egyenruhájában végigcsörtet a leningrádi főuccán, megdobognak a szabad elhatározásból garconélete élő lányszivek és az összes elhagyott anyák sóhajtva fordulnak utána:

— Ilyen apa kellene neveletlen rajkóimnak!

Lelkes mamák róla nevezik el ujszülötteiket. Szovjetoroszországban havonta átlag ezerötszáz uj Csicserinnel szaporodik az elvtársak száma. Azelőtt a cár iránti tiszteletből Miklósnak keresztelték a legtöbb muszkát. Aztán Lenin és Trockij volt müsoron. Ma nem lehet mozogni se a rengeteg kis Csicserintől.

Párisban: ő táplálja a reményt a munkanélküliekben, hajléktalanokban, csavargókban. Rongyos vörös sállal a nyakában és bánattal a szemében jár-

kel a boulevardokon, időnkint összetüz a rendőrökkel, hidak alatt hál és csapata napról-napra növekszik. Párisban a legtébolyitóbb a gazdagság és a szegényember százszorosan érzi a saját nyomoruságát. Itt ő a vágyak lámpagyujtogatója. Mig Indiában: fakir. Negyven éve fekszik mozdulatlanul tüskés matracán és horpadt mellkasával megváltás sugároz. Egész keletet — mozgósitani tudta néma ajkaival. A hallgatása: vádbeszéd és a szeges ágy: virágnyelv, amelyet miliók értenek. A hindu megtagadja érte régi isteneit.

Detaillokban dolgozik. Angliában: momentán sztrájkoló bányász. Vizet enged a tárnákba és öklöt emel a bányatulajdonosokra. Berlinben: ébredő! Horogkeresztes, aki beveri a békés polgárok fejét (mért olyan alamusziak?) Az öve — mint egy modern erényöv — csordultig van kézigránátokkal. Kiméletlen és türelmetlen hazafi. Nincs az a puder, kölniviz, amely népszerübb lenne nála. Persze most nem Csicserinnek hivják, hanem Eckhardt kapitánynak! A kövér németke rajong érte és nyugodtan rábizza a portáját. Ha felismernék a báránybőrben! Hisz az átlátszó, ügyetlen maszkja van! De ő az emberi ostobaságra épit, az pedig vak és végtelen... Berlinben ép ugy, mint Kinában, ahol lázadó kulit játszik az ezerarcu dzsin. Ferde szemeiből gyülölet árad, szuronytszegezve tör előre és Bertalan-éjeket rendez az idegenek között. A petróleum telepesek réme. korunk elnyomottainak szabadságharcosa: egy vézna, középtermetü, kopaszodó tarkóju, görbe orru entellektuel! Egy higanyfürgeségü szellem, a kapitalizmus lelkiösmerete, aki megkeseriti a cukrot is a kávéjukban. Ezer arc, ezer fotografia. De az 1001-iket kevesen ösmerik, ennek már semmi köze a politikai cicázásokhoz csapda és tőrvető játékaihoz, amellyel zajlóvá teszik ezt az unalmas életet. A világ proletárjainak reménysége otthon, elegáns, hatüléses villácskájában!

Este, amikor a kakas utolsót kukoritott, a kedves elvtárs kornótpapucsba bujtatja köszvényes lábait, felhuzza a hálóköntösét, leereszti az ablakon a rollót és elalvás előtt — nem Marxot — hanem valami jó frivol regényt olvas az ágyban. A hálószobája falain pikáns képek lógnak és köhögés ellen mézescukrot szopogat, akár egy utolsó milliomos.

Ó, Csicserin!

Az ajtóra kétszer ráforditja a kulcsot, akár Mussolini, aztán kirakja az éjjeliszekrényre a hamisfogait, az üvegszemét, a hamis máját, hamis zuzáját, talán még a veséjét is kikapcsolja éjszakára, a veséjét, amelybe még senki se tudott belelátni és ugy alszik el, mint egy makulátlan, tiszta öregember.

ÉJSZAKÁK

Az éjszaka nagy varázsló, költő és rendező: kevés eszközzel, a fény és árnyjátékos elosztásával szépséget és hangulatot teremt mindenütt, ahova csillagainak, holdnak, vagy ivlámpáinak fényét kiönti. Egy rozoga pajta, mögötte néhány csenevész fával: éjszakai holdfényben csupa hangulatos szépség. A düledező házu külvárosi sikátor, mely nappal szegénységet, piszkot, nyomort mutat, éjjel festői képpé varázsolódik. A jótékony félhomály eltakarja azt, ami csunya, elmossa a fájó éleségeket, meleg foltokat rak közéje

Nagy városok büszkék az éjszakáikra. Aki a budai Jánoshegyről letekintett valaha a fénygyöngysorokkal szegélyezett éjszakai Dunára, vagy a Kahlenbergről a kivilágitott Bécsre — megérti ezt.

Egy hosszu, csöndes séta tiszta holdfényes éjszakán végig, mondjuk Noviszad zeg-zugos, kis, régi utcáin, egy kereskedősegédet is költővé tesz. Hát még azt, aki élvezni tudja az ezüst fényben felcsillanó noviszadi épitészeti furcsaságokat. A beltéri templom gotikus merevségei hogy megszelidülnek, a többi épületek cirádái milyen enyhe derüvel mosolyognak. Minden zug, minden sarok, minden kapuali mesél. S egyszerre csak, a parkon tul vakitó-fehéren elővilágol a Duna s hallgatja a fák titkait, az éjszaka titokzatos suttogását a város szivének egyenletes dobogását.

Mig az első villamos csöngetése fel nem riasztja az éjszakai varázst. S az égi mozirendező leoltja a Jupiter lámpákat.

Földesdy József

Egy életünk...

Irta: Debreceni József

Tizenegykor ébredt. A félig leeresztett ollók félhomályában táncoltak a tikkadt bútorok. Ágya mellett kiégett szemekkel feszengett a barna állólámpa. Nem volt még egészen öntudatnál. Most a távoltság kozmetikus mütermében kikerülten valahogyan szépnek is látta a tegnapi éjszakát, a vad nekibusulást, a bucsut pohártól, hivataltól, barátoktól és a széles, unalmas Kecsege uccától, melyen annyiszor baktatott végig hivatalba menet. Mi is történt voltaképpen? Kábult agyában keresgélt az öntudat morzsái után. Igen öngyilkossá kell lennie. Tétován simitott végig a homlokán. Mi is volt? Holnap hivatal vizsgálat, minek is tette. Most a párnák puha, békitő ölében nem is látta oly nagynak a bünt. Régi olvasmányaira gondolt. Egészen sablonos történet az övé, sikkasztott és megöli magát. Punktum. De ez a ráeszmélés a sablonra a tegnapi nagy magasajnálások után csak keserübbé tette a száját.

Az uccáról becsengett a délelött kusza lármája. Mondhatatlan édes zenével csilingelt a tizenegyes villamos.

Ötvenezer; — gondolta tehetetlen keserüséggel, ötvenezer. Tizezerért tiszteséges garderób, harisnyák, nyakkendők a spektrum minden színében, habkönnyü pijama, bőrönd névjegytartóval. Örült volt mégis. Huszezerért Katának vette meg azt a fülbevalót. Visszaidézte magában a leány hisztérikus örömét, mikor kiteregette előtte az ékszert. Nem kérdezte honnan kerülközött a pénz. Mindegy. Kata jó leány volt. Elérzékenyülten gondolt önfeláldozó pajtásságára a vele töltött ligeti délutánokra elseje körül, habzó söröskancsók és illedelmes csókok között. Jó leány. Tizezerbe belekerült a standard feljavitása is, mióta a dolog megtörtént. Néma egyetértésben a lelkiismeretével dolognak nevezte önmagában a sikkasztást. Apránkint hozzácsapta a fizetéséhez, elment az is. Kicsit több kávéházi este néhány jó zsölye a szinházban, Katát olykor taxiba ültetni. Elment ez is. Halkan számolt negyvenezer. Az öngyilkosságot mára határozta el. A tegnap az örömé volt. Orfeum és Pommery nők, kevéske mámor. Öt-hatezer. Néhány ezres, valami apró még a zsebében. Nagynénak ki fogja fizetni a felmondásira járó szobobért.

Szegény asszony minek károsodna. Azután természetesen végez. Óvatosan tapintja meg mellényzsebében a csepp fehér boritékot. Okvetlen elég. Szilágyi mondta a patikus valamelyik este a kávéházban. Féltréfásan mondta. Nem — ezt már régen elhatározta — kinlódni fog. Gyomormosás könnyek, magyarázkodás, brrr. Irtózva gondolt annak a lehetőségére, hogy életben marad. A csomagocskát lassan hintáztatta a tenyerén. Elég lesz, okvetlen elég, fájdalom és verejték nélkül. Az elhatározása a lehető legszilárdabb. Hivatalba már nem is megy be ma ugyis csak kinozná a kollegák események előtt fellépő idegessége. Aztán kinek tudna a szemébe nézni.

Eszébejutott hivatalbeli iróasztala. A jobboldali fiókban Kata néhány levele. Kedves, csak neki kibetüzhető szarkalábak, sorsjegy, életbiztositási kötvény, félig telt levélpapiros doboz. Ezekért nem érdemes. Lusztig mindenesetre dühöngeni fog. Mosolygó kárörömmel gondolt Lusztigra. Agyafurt vén róka, már régen nem nézte jó szemmel őt. Ugy akasztotta belé a szemét mintha sejtene valamit. Bucsulevelek. Minek? Az ok világos lesz előttük. Talán akad aki sajnálni fogja. Kata mindenesetre. No meg az öregek. Miért kell most a feketeboritéku spiritiszta könyvekre gondolnia? Halál utáni élet. Szamárság. Ám mindenesetre különös és kivételes helyzet az övé. Nemsokára felpattan a titkok zára. A kulcs itt van. Cseppnyi fehér por.

Nagyné benyit a kávéval. Az edények halkan, udvariasan csörömpölnek az ezüstös asszony kezében. A tálca szélén meglibben a vajaskifli. Nagyné kedvesen, barátságosan köszönti. A napokban virággal is kedveskedett neki. Most hamiskásan fenyegeti meg az ujjával a tegnapi éjszakázásra célozva. Karjára veszi uj barna öltönyét, óvatosan mint egy gyermeket. A kefe után nyul, mely »Egészség, boldogság a házban« feliratu himzett tartóban pihen.

A kávé kis asztalkán párolog előtte aranylón és barnán. Nyugodt kézzel, határozott mozdulattal szórja belé a fehér port, mely lassan, lustán foszlik láthatatlanná a párolgó folyadékban.

Mégegyszer végig szeretné gondolni a dolgot. Mi ez? Kezében vacogni kezd az angyalos csésze.

Nem tudja összeszedni a gondolatait. Szeretne igy elbucsuzni csendben és nemesen mindentől, csendben méltón, önmagához duzzadó tarisznyáju fiatal életéhez és az ismeretlen halálhoz. A sirás meleg karja szoritja át a torkát. Nehezen lélegzik. Most. Ötvenezer, gondolja mégegyszer, talán irnék haza, Istenem maradt is valami belőle.

Remegő kézzel kaparja elő a pénztárcát. Maradt valami, sirós dünnyögéssel olvassa a bankókat. Talán lehetne tárgyalni a bankkal, részletekben méltányosan, valamit talán tekintetben vennének, tisztesség, törekvés, eltévelyedés. Forró fejében szédülten futkosnak a zabolátlan gondolatok. Arcán az első könnycsepp ródlizik, a szoritás is enged valamelyest nem sokat, csak éppen hogy hang jön ki a torkán:

Nagyné — sikoltja — Nagyné! Vigye ki édes a kávét, öntse ki! Gyorsan, gyorsan.

És csodálkozó pillantásra hirtelen támadt hazugsággal, az elsővel most nyer életében magyarázólag teszi hozzá:

— Hamu hullt bele a cigarettáról Nagyné . . .

Gál Ottó:

Feszitsd meg...!

Sötét telhő, tátyolos nap, homály...
Párakönyben uszó lila tájak...
— Halál reá, halál, halál, halál —
orditják
csufolodó, vértkivánó szájak...

Nyálas röhej... Szitkozódás... Sirás...
Nehéz kereszt töri kinzott vállát...
(Merre van most, merre jár most Judás...?)
a jó nap
végső bucsut int az ut porán át...

Göröngyös ut... Tövises korona...
Vérverejték... Vérgyöngyök peregnek...
A szenvedés égigérő tornya...
körüle
károgó vészes varjak kerengnek...

Utolszor néz végig a sikon át...
Szivében csatáz a kétség és hit...
Verejtékgyöngysor lepi homlokát...
— Hol van Ő?
— Hol van hát istened, ki megsegit...?

Áll a kereszt s rajt az Ember teste...
Könnyes szem siklik át a tömegen,
mely kárörvendve a végszót leste...
És ime:
— Uram, Uram...! Mért hagytál el engem...?

Sötét, borus, kisérteti este...
A kereszt körül sötét árnyak
suhannak
és égő szemmel a Csodára várnak...

Müveltségi vizsga

Tizennegyedik óra

A mult órán (okt. 23.) föladott kérdésekre a helyes feleletek a következők:

1. Áttérünk az ismétlésre

1. Miután a miniszterelnök fia még nincs harmincéves, mandátumát megsemmisitették.
2. Cena béget Algibiada Bebi albán diák gyilkolta meg.
3. A középeurópai kupadöntő mérkőzést Fabris fogja vezetni.
4. A német bányászsztrájk október 17-én tört ki.
5. A szerb jótékony nőegylet ötvenedik évfordulója alkalmából volt női kongresszus Szuboticán.
6. A SzAND—Bácska mérkőzés botrányának főszereplői Copkó I., Copkó II. és Siflis voltak.
7. A bagalnicai tartomány élére Mihajlovics Mihajlo ezredest nevezték ki.
8. Petljura gyilkosa Schwartzbart volt, akit most mentett fel a párisi biróság.
9. A szlovenszkói községi választásokon a magyar pártok nyomultak elő.
10. Grol Milán a kumanovói mandátumáról mondott le.
11. A mozik sztrájkra készülnek a nagy adók miatt.
12. 1914-ben az osztrák-magyar monarchia beogradi követe báró Giesl Wladimir volt.

Mind a tizenkét kérdésre megfeleltek: Kovács Vilma (Temerin), Kollár Szilveszter (Szombor), Bodrics Mihály (Szubotica), Klein Bözsi (Becskerek), Georg Mihoj (Szubotica), Oláh József (Pacsir), Schu Lajos (Noviszad), Beno Kornelia (Boka), Koda Aranka (Becskerek), Szatmáry Kálmán (Szubotica), Koós Sándorné (Szombor), Simon Géza (Sztaribecsej), Kucsera Gizella (N.-Crnja), Szöllősi József (Szombor.)

Hatnál több kérdésre megfelelt: Farkas Ibolyka (Szombor.)

A könyvjutalmat Szatmáry Kálmán (Szubotica) nyerte meg.

2. Ki tudja megmondani?

1. A németek naiv éposza a Niebelungen-lied.
2. A leghiresebb francia szinházi kritikus Sarcey volt.
3. IV. Henrik francia király nevéhez a következő mondások füződnek: *»Páris megér egy misét!« »Azt szeretném ha minden paraszt fazekában vasárnap tyuk főne.«*
4. A világteremtés hét napját Michel Angelo festette le a Sixtinában.
5. A magyar kabaré apja Nagy Endre.
6. Az ókori görögök cserépdarabkával szavaztak.
7. Kölcsey »Parainezise« kezdődik ezekkel a szavakkal: »Az, aki életében sokat érzett és gondolkodott...«
8. Az ókor legnagyobb meseirója Aesopus volt.
9. Az első magyar történelmi regényiró báró Jósika Miklós volt.
10. Az a mondás, hogy a varga maradjon a kaptafánál, Apelles festőtől ered.
11. Rousseau francia iró volt az, aki a nevelés terén a természethez való visszatérést hirdette.
12. A föld értékadó eszméje Henry George nevéhez füződik.

Mind a tizenkét kérdésre megfelelt Popják Zsuzsanna (Bogojevó), aki a könyvjutalmat is megnyerte.

Hatnál több kérdésre megfeleltek: Kovács Vilma (Temerin), Klein Bözsi (Becskerek), Oláh József (Pacsir), B. Baba, Schu Lajos (Noviszad), Neuberger Laci (Kács), Koda Aranka (Becskerek), Szöllősi Jenő (Bogyán), Kucsera Gizella.

3. Hol a hiba

1. A kókuszzsir növényi termék.
2. Napoleon Szent Ilona szigetén halt meg.
3. XVI. Lajost végezték ki.
4. Az eszkimók az északi sarkvidéken élnek.
5. Corneille és Racine francia drámairók voltak.
6. Hötzendorfi Conrád volt osztrák-magyar vezérkari főnökről nevezték el a kávéházban strategizáló embert kávéházi Konrádnak.
7. A rómaiak idejében nem volt vasut.
8. Kölcsey Ferenc a tizenkilencedik, Ady Endre a huszadik században élt.
9. A trafalgari hős Nelson admirális volt.
10. Szabó Marci a vajdasági magyar mükedvelőgárda ismert szuboticai vezető tagja.
11. Napórát mindenki szerkeszthet és azt nem gyártják.
12. Az a hiba, hogy Szuboticán még mindig nincs vizvezeték és csatornázás.

Mind a tizenkét kérdésre megfeleltek: Kovács Vilma (Temerin), Urbán Irén (N. Vrbasz), Klein Bözsi (Becskerek), Schu Lajos (Noviszad), Kolos Mihály (Becskerek), Koda Aranka (Becskerek), Szöllősi Jenő (Bogyán), Kucsera Gizella (N. Crnja.)

A könyvjutalmat Kolos Mihály (Becskerek) nyerte meg.

UJ KÉRDÉSEINK

1. Térjünk át az ismétlésre

1. Ki az SHS. királyság vámvezérigazgatója?
2. Milyen itéletet hozott az alszövetség a SzAND—Bácska afférban?
3. Ki volt Sztankovics Bóra?
4. Ki volt a Kotromanovics-dinasztia utolsó sarja?
5. Ki a muzulmán párt vezére?
6. Miért tartóztatták le Manoilescu volt román államtitkárt?
7. Hogy hivják Ferenc József dédunokáját, elhagyta a katholikus hitet?
8. Ki a vajdasági közigazgatási iskola miniszteri biztosa?
9. Hol és mikor lesz a görögkeleti szerb püspöki zsinat?
10. Hogy hivják azt az olasz hajót, amely az elmult héten elsülyedt?
11. Hány községi jelöltlistát adtak be a noviszadi törvényszékhez?
12. Meddig hosszabbitották meg a lakástörvényt?

2. Ki tudja megmondani?

1. Ki a Nagyasszony szerzője?
2. Ki a filozófiai tudomány nagy magyar halottja?
3. Hol fordul elő Polyphemus?
4. Ki a Szalvarzán feltalálója?
5. Ki mondta azt, hogy ha nem volna Isten, fel kellene találni?
6. Ki tette világhirűvé a readingi fegyházat?
7. Mi volt Spinozának polgári foglalkozása?
8. Ki volt az a német szocialista vezér aki párbajban halt meg?
9. Hány sorból áll a szonett?
10. Ki alkalmazta szinre Madách »Az ember tragédiájá«-t?
11. Ki forditotta le először magyarra a teljes bibliát?
12. Ki irt regényt Leonando da Vinciről?

3. Hol a hiba?

1. Milyen növény a szivacs?
2. Melyik csatában tüntette ki magát Port Artur japán fővezér?
3. Hol győzte le Ulysses Odysseust?
4. Melyik német tudós találta meg Homerosz eredeti kéziratait?
5. Milyen vizet aknáznak vizaknán?
6. Melyik a leghiresebb szacharinbánya?
7. Mennyi szokott lenni Jugoszlávia évi borstermése?
8. Milyen madár az árticsóka?
9. Romain Rolandon kivül ki a jelenkor legnagyobb francia soviniszta irója?
10. Melyik csatában esett el Szokratesz?
11. Hány hónapig volt miniszter Radics Pavle, Radics István fia?
12. Hány félévet kell hallgatni a szövettanból annak, aki müvezető akar lenni egy posztógyárban?

Mit irt a fekete emberről Jirecsek Konstantin és Szentkláray Jenő

A szuboticai Jován cár-emlékbizottság közleménye

Jován Nenád cár négyszázéves emlékünnepélyének rendezőbizottságától kaptuk az alábbi közleményt:

— Miután a *Bácsmegyei Napló* legutóbb a *Cserni Jován véres feje* cimü cikkében idézeteket közölt *Szerémi* Györgytől és *Jókai* Mór regényéből, kérjük közölje ezt is, amit Jován cárról a délszlávok legkiritkaibb és legmértékadóbb történetiroja, a bécsi egyetem tanára:

udvari tanácsos irt. A *Geschichte der Serben* (zweiter Band) cimü munkájában, amely Friedrich Andreas Pethes A. G. hires kiadásában *jelent meg*, a 260. oldalon Jirecsek ezeket irja:

'Allgemeines Aufsehen erregte (Oktober 1526) das Auftreten eines serbischen Volksführers mysteriösen Ursprungs, des Zaren Johan Nenada (des Unerwarteten), des sogenanten Schwarzen Mannes (Niger homo). Er gals als Nachkommene der griechischen Kaiser oder wenigstens der früheren serbischen Despoten, von Gott gesendet, um die Türken aus Europa za vertreiben. Um diesen frommen und energischen Heerführer sammelten sich bald 10—15.000 Serben, zum Theil auch aus der Türkei, ein Heer ebenso stark wie die Scharen des Zapolya oder des Ferdinand. Sein Ausgangspunkt war Lipova (Lippa) am Maros, damals ein Mittelpunkt der serbischen Emigration. Nach der Vertreibung der Türken aus den Landschaften der Bacska und des Banats schlug der Zar seinen Sitz in Sabatka auf, wo ihn eine Garde von 600 uniformierten Jünglingen als »Janitscharen« umgab. Seine Beamten waren Celnik Radoskav der Palatin Subota Vrlić und Johann Dolić. Geldmittel zum Unterhalt seiner Scharen verschaffte er sich durch Plünderung der Türken, der ungarischen Edelleute und der Kaufleute. Die früheren Häupter der ungarischen Serben, wie die Jakšići, verhielten sich ihm gegenüber gleichgültig oder waren feindlich gesinnt. Ferdinand und seine Schwester Maria, die Witwe Ludwigs II. gewannen den Volksmann für sich und sendeten ihm als Geschenk Panzer und Helme, Fahnen, Trommeln und Trompeten. Der Zar kämpfte indessen mit wechselnden Glück gegen Zapolya, bis er in Szegedin durch einen Büchsenschuss aus einem Hause verwundet und in einem nahen Dorfe getötet wurde (Ende Juli 1527).

(Magyarul: »Általános feltünést keltett (1526. október) egy titokzatos eredetü szerb népvezér, János Nenada (a Váratlan) cár, az ugynevezett Fekete Ember (Niger homo) fellépése. A görög császárok, vagy legalább a régi szerb despoták leszármazottjának tekintették, akit Isten küldött, hogy a törököket üzze ki Európából. Ez istenfélő és energikus hadvezér körül mintegy 10—15.000 szerb gyülekezett össze, részben Törökországból is, egy hadsereg, amely ép oly erős volt, mint Zápolyának, vagy Ferdinándnak csapatai. Kiindulási pontja a Maros-menti Lipova (Lippa) volt, akkor a szerb emigráció központja. A törököknek Bácska és Bánát vidékéről való kiüzése után a cár Sabatkán ütötte fel székhelyét, ahol hatszáz egyenruhás ifja »janicsár«-gárdája vette körül. Tisztartói Radoszláv cselnik, Vrlics Szubota palatinus és Dolics János voltak. A csapatai fenntartásához szükséges pénzt a törökök, a magyar nemesek és a kereskedők kifosztásával szerezte. A magyarországi szerbek régebbi vezetői, mint a Jaksicsok, közömbösen, vagy ellenséges érzülettel viseltettek vele szemben. Ferdinánd és növére, Mária, II. Lajos özvegye, megnyerték a népvezért a maguk számára és küldtek neki ajándékul páncélt és sisakot, zászlókat, dobokat és kürtöket. A cár eközben váltakozó szerencsével harcolt Zápolya ellen, mignem Szegeden egy házból puskalövéssel megsebezték és egy közeli faluban megölték 1527. július végén.«)

Szentkláray Jenő

magyar történetiró az 1885. évi Történelmi Tár-ban megjelent tanulmányában az 504. oldalon azt irja, hogy Jován cár »az ő korát élénken mozgató politikai eszmének volt képviselője, a magyarországi szlávság territoriális egyesülésének és önállósitásának volt zászlóvivője oly értelemben, hogy az ország déli végszélein a magyar király felsőbbsége alatt külön rácz tartomány, vagyis despotaság kerekittessék ki...

— Ezenkivül megemlitjük, hogy nemrég adtuk ki a »Jován Nenad szuboticai cár emlékkönyve, 1527—1927.« cimü könyvecskét, amely egykoru okmányok és az egykoru irók (legnagyobbrészt magyarok) művei alapján minden oldalról bemutatja Jován cár életét, nem pedig olyan egyoldaluan, mint az idézett kivonat Szerémi György müvéből és Jókai Mór regényéből.

Az emlékbizottság által rendelkezésünkre bocsájtott adatokat örömest közöljük. Igy, miután már régebben ismertettük a bizottság kiadványát, amelynek dr. *Ivics* Aleksza egyetemi tanár a szerzője, Szerémi és Jókai előadása után most Jirecsek és Szentkláray elbeszéléséből is megismerve a vajdasági olvasóközönség előtt minden oldalról megvilágitva domborodik ki Jován cár érdekes, történelmi jelentőségü figurája.

November elsején jár le a Bácsmegyei Napló regénypályázata

Tizenhárom pályamü érkezett be eddig

A *Bácsmegyei Napló* regénypályázatát a pályázati határidő lejártának közeledtével mind nagyobb érdeklődés kiséri és az utolsó napokban több uj pályamunka érkezett be. Eddig tizenhárom kis regény érkezett a szerkesztőség címére a következő cimmel és jeligével:

Küzdelem (Jelige: A kocka el van vetve).

A betolakodók (Jelige: Bihari).

Margit (Jelige: Delicios).

Feltételhez kötött házasság (Jelige: Engem).

Embercsökevény (Jelige: Kék madár).

Ez az út!... (Jelige: Ecce homo).

Az árnyak (Jelige: Amint veted ágyadat, ugy aluszod álmodat).

Aranyhattyu (Jelige: Aranyhattyu).

Zsetonok (Jelige: Dalol a mult).

Sirkövek mentén (Jelige: Igy is lehet).

Az okos molnárlány (Jelige: Többet ésszel, mint erővel).

Tengeren innen, tengeren tul (Jelige: Naturalista).

Kétféle szeretet (Jelige: Oberon Titániája).

A pályázni szándékozóknak most már csak néhány nap áll rendelkezésükre, mert *november 1-én lejár a pályázati határidő* és az ezután beérkező pályamunkák már nem kerülnek elbirálásra. A pályamunka terjedelme nyolc-tiz Bácsmegyei Napló oldal lehet és lehetőleg gépirásos kézirat küldendő be, jeligés levél kiséretében. A birálóbizottság tagjai: *Bródy* Mihály, *László* Ferenc, *Petényi* Gyula, *Radó* Imre és *Szenteleky* Kornél a Bácsmegyei Napló karácsonyi számban teszik közzé jelentésüket a pályázat eredményéről és ugyanekkor közöljük a pályadijnyertes regényeket is. A legjobbnak itélt regény 5000, a második 3000 és a harmadik 2000 dinár jutalomban részesül.

BUZA!...

Melegen egyszerűek: élet-illatuak ezek a fehér homloku, kis falusi házak.

A sarkon van a Nagy Mihályé, mellette a Kiss Pálé. De minek soroljam tovább? Hát az egyik talán másabb, mint a másik?!

Van-e kétféle gémeskut, pitvar, gólyakelepelés, fecskecsicsergés?

Ugy-e, hogy nincs?!

Kétféle falusi ház sincs. Nincs, mert az élet melege: jósága-baja mindegyikben ugyanaz. Más-e Nagy Mihály élete, mint Kiss Pálé?

Nem, nem! Az ő életük a mező ezer csillogásu, vadvirágos, friss érzésekkel telt, de döbbenetes küzdéseket kiváltó, sorsszerüen drámai: felemelő és ugyanolyan mélyre lesujtó — ezerszer: egy élete! Egy törvény — egy sors!

Nagyon mélyről jött élet ez, onnan, ahol érintkezik: a kezdet és vég! — ahol a csira: csirázni kezd!

*

Vasárnap van. Tavaszi vasárnap. Az uccák ünnepélyesek, komolyak, amilyenek csak falusi uccák lehetnek.

A csend sulyos és mély, mint a népek hallgatása, akik mennek hazafelé a templomból. De a sor szines, mint a rét. Száz arcon — száz szin: száz ember! Mindegyik hord magán valamit, emberségének: életének sajátos izét. Ott van például az öreg Váci, a falu szentje, félcipőt hord. Ezt már a nagyerejü Hajnal nem tenné. De viszont kinek áll olyan kackiásan, olyan betyármiskásan a báránybőr süveg a fején, mint neki? És igy tovább.

Vagy az asszonyok... Nagy Mihály menyecskéje fiatal és mégis feketében jár. Mert az arca fehér. És ez igy jól áll neki. Tudja. Mindig az eget nézi. Az ő baja — mondják az emberek. Ellenben Kiss Pál asszonya pirospozsgás, virgonc. Még nagyobb baj — mondják erre. Szeme mindig a férfiak között fürkész. Igy.

És házak, templom és emberek fölött nevet, lángol a nap, az áldott melegség, mert tavasz van. És mindenkinek melege van, csillogó szeme.

A sokaság eltünik a házakban; itt-ott a sarkokon apró embercsoportok keletkeznek: szomszédok, akik ebéd előtt még szót cserélnek...

Jó idő...

Jó...

Bezzeg tavaly...

Az...

Az idén talán...

Igy adogatják a szót, ritkán, mert nagy erők mozgatják őket, minden szónok nagy története van, amig kimondásig jut, életük egy-egy nagy küzdésben született szakasza!

Most a remény cirógatja őket, az állhatatlan... a szemük feinyilik... keresztül látni ezeken a szemeken, mint az egyenes, széles, nyilt uccákon: a mezőig, ahol a sorsukat a nap süti most...

A szájuk szögletében mosoly ül... talán?... és hallgatnak mélyen, egyedül boldogan...

Előttük a falu: a házak, a házuk. Az ablakokban muskátli, szép, égőn piros muskátli, mint a forró embervér... a porban verebek cikáznak, frissek... a kéményen gólya kelepel, tavaszt hirdet...

Virgonc füst karikázik ki a kéményekből... az omlós kalács ize érződik az inyeken... sistereg a sült is a tepszikben...

S az asztalon, a fölteritett asztalon, egyedül, komolyan, mint a napi gond, mint maga a küzdés értelme, az élet: külön helyen áll, él a kenyér... Uralja a szobát... egyedül megtölti értelemmel!

Ezt ők ott a sarokról látják... és a lelkükből kinyilik egy szó, mint a csira a magból... a szó, ami a kenyeret jelenti: buza!...

És várnak, üzenetet várnak a mezőről...

Igen: a kenyérre másképp néznek, mint a kalácsra. A kenyér: az élet ünnepe, a napi eledel. A kalács: játék a buzából, gyerekeknek való.

A kenyér: az emberé, az alkotásé...

Itt-ott egy-egy gémeskut hajlik meg vizért, ami ott áll a kenyér mellett a virágos kökorsóban: az ital!

Az istállóban vihog a csikó, bőg a tehén... a szolga körülnéz.

A menyecske arca csuda tüzes, piros. Ugy hajlik a dereka, mint egy izmos, fiatal fa. Játszik a láng az arcán... nehéz volna megmondani, hogy az-e, amelyik a tüzhelyről lángol, vagy az-e, amelyik belülről jön?

A Bundás bepislant a konyhába... Kirepül valami maradék.

Az aprójószág ide-oda villan... Kotkodácsolás, csipegés...

Meleg van, mi?... lobban a menyecske szava.

A kis cica hozzádörzsölődik a menyecskéhez... Te csunya hizelgő, te... és a piros, omlós kalácsból lecsip a cirmosnak.

Édesanyám! — dobban be a kis fickó, zömök, vállas gyerek — lesz-e kalács?... dicsértessék!

Még pedig mákos! — hun jártál?

A mezőn — mondja a gyerek felvillanó szemmel.

Ránéz az anya... a gyerek tisztán állja a tekintetet... és az anya maga sem tudja hogyan, már nyujtja is a kalácsot, a mákosat, a gyereknek, akinek kibuggyan a szó a száján édesen, melegen, mint a kalács ize: anyám!... nő a buza...

Az... döbben fel a szó a sarkon is a pipafüstbe... s egymásra néznek az emberek... Igy ér a csend az értelemig, a szóig, mert az érzés mélységét már nem birta el: a szív.

Mennének is már hazafelé az emberek...

De amott, a napfényben fürdő ucca végén feltünik Nagy Mihály széles, szálfa termete, mögüle a mező néz be sugarasan a faluba.

Ezt már megvárják. Érzik: a mező üzen Mihállyal...

Adjon Isten! — néz az emberekre Mihály és valami reszket a szavában.

Hozott Isten!... No?!... gyülemlik köréje a várakozás.

Térdig ér a buza! — önti el Mihályt az öröm.

Térdig?... és szemlélgetik Mihályt...

Térdig?... annekem kötőig ér, mosolyodik el Kiss Pál...

Abbizony!... nohát!... ringatódzik az örömük...

Addig!... döbben fel a megerősödött hit Mihályból...

Mönnyünk emberek!... mönnyünk!... és dobbanó, nagy lendületü menésükben benne van a szivük nagy megindulása, kinyilása, szivencsapott nagy lelkendezésük, a hir, a mező eljött titka: térdig ér a buza!

És a szemük világolt, mint a betlehemi csillag... eljött a kenyér!... ujra...

Kristály István

Orvosok!

Kérdezze meg, aki majd megmondja Önnek, milyen fontos szerepük van a vitaminoknak a szervezet fejlődésében, egyensulyának fenntartásában és egészségének biztositásában. Az egyetlen megbizható készitmény, mely a vitaminokat nyersen, megbontatlan élettani állapotban, dusan, folyasztásra kész állapotban, pompás csemegecukorládé izü tabláckában, vagy dragékban tartalmazza az

ARNEA vitamintápszer

Ta tják minden gyógyszertárban, drogériában és jobb csemegekereskedésben. 1 doboz á 32 din. KÉZIKÖNYV, NOVITAS bárki kivánságára ingyen küldi dr. MUNK ARTUR szuboticai főorvos tollából „Mit kell tudni mindenkinek a vitaminokról" c. munkát

Magyar kivándorlókkal Délamerika felé

VI.

Operáció a hajón

— A Bácsmegyei Napló kiküldött munkatársától —

Buenos-Aires, 1927 október.

Nem mulasztotta el kilátásba helyezni a nagy idegenbe készülődő jó hivő egyszerüeknek azt sem, hogy »kinti összeköttetéseinél fogva biztos munkához juttatja őket abban a pillanatban, mikor partra szállnak...« Halottuk azt is az Überseeheim gondnokától, hogy Kóhnovics ur már hetek óta ott élősködött a zsebmetsző-mesével és heteken át várta *hazulról* a távirati pénzküldeményt, hogy a legközelebbi hajóval elindulhasson. Minthogy pedig a »hazai« posta nagyon késlekedett ezzel a heimben is felmondták neki a kvártélyt és ultimátumot szabtak elébe: ha a »Cap Polonió« indulásáig nem váltja meg hajójegyét, átadják a rendőrségnek, hazatoloncolás végett. Szegény mit tehetett egyebet: *összeszedte az utiköltséget.* Kért kölcsön, kapott könyöradományt, zsarolt munkaszerzési jutalékot, szélhámolt üzletátadási előleget és kijárta a hamburgi cionista egyesület jelentékeny támogatását is, ugy, hogy mire elérkezett a kritikus nap, csakugyan megváltotta a hajójegyet a »hazai« pénzküldemény nélkül is.

Senki sem csodálkozhatik ezek után, hogy ez az utazásban jártas ur kiméletlen kritikát gyakorolt a hajó III. osztályának berendezése, élelmezése és a kiszolgálás fölött. A botrány azzal kezdődött, hogy *tányérváltást* követelt az estebédnél s mert nem kapott, délelőtt »Beschwerde«-re jelentkezett a kapitánynál. A kapitány megnyugtató választ adott neki, ő pedig a »Beschwerde« után komplottot szervezett, azzal a jelszóval, hogy ha a délebédnél még mindig nem lesz tányérváltás, éhségsztrájkba lépnek. Különösképpen a magyarok testvéri szolidaritására appellált és mindegyikkel megértette, hogy ha ő majd elkezdi a mókát a stuártokkal, támogatni fogják. Délben aztán az történt, hogy mégsem kapott tányérváltást, mire erélyes hangon felszólította a kiszolgáló stuártot, hogy: »Tányért ide, himmelsakrament, mert különben baj lesz!« És a stuárt — fiegmatikus hamburgi legény — ipso facto nem váltotta le tányérját. Sőt: olyasvalamit mondott neki, hogy ha nem tetszik neki a kiszolgálás, váltson II. osztályu jegyet. A stuártnak a maga szempontjából teljesen igaza volt, de barátunk nem az a legény, aki könnyen hagyja magát, ha sokan vannak a háta mögött. A tányérjába adagolt hust félrelökte és öklével csapkodta az asztalt, hogy igy meg ugy, nem oda Buda, ebből nagy móka lesz, akárki meglássa! A stuárt egy jót mosolygott a kákaskodáson és egyszerüen felvette a tányért a hussal együtt s elvitte. Erre a felheccelt magyarok is abbahagyták a falatozást. A »vezér« biztos győzelme tudatában felugrott és követelte a stuárttól, hogy hozza vissza a tányérját a hussal együtt, mert az az övé s ő meg akarja mutatni a kapitánynak, hogy levesestányérjába adták neki a husételét. A stuárt ridegen elutasitotta: menjen csak a kapitányhoz és jelentse! A felháborodott utas erre valami csendes »Schewins'kerl«-t cresztett ki a fogai között, amit a jólmegtermett hamburgi fickó egy zivatarosan menydörgő pofonnal viszonzott. Az izgága ur gurult — és a magyarok felugráltak az asztalokra és padokra, rohamra készülvén a hirtelenkezü stuárt ellen... Megszólalt az alármcsengő, befutottak a matrózok és a hajó komiszáriusa, aki a rendőri hatalmat képviseli a hajón — és csakhamar bevonult a tetthelyre a jó öreg Rollin kapitány is, aki mindenek előtt a harcias magyarokat hallgatta ki. Feltette a kérdést, hogyan van az, hogy éppen csak a magyaroknak van panaszuk, a többi pedig meg van elégedve. Erre az egyik bácskai magyar nagy bölcsen kivágta:

— Há'szen nekünk sem igen van panaszunk, de hát ez az ur azt mondta, hogy nekünk hazafias kötelességünk vele kitartani, mert ő majd megmutatja, hogy más kiszolgálást és más elhelyezést csikar ki a III. osztályu utasok számára...

A kapitány egy jót mosolygott az őszinte nyilatkozaton — és itélkezett: a hirtelenkezü stuártot 24 órára lecsukni, az elégedetlen urat pedig át kell adni élelmezésre a lengyel és spanyol zsidók számára rendszeresitett *kóser konyha* élelmezési állományába, ahol nem tréflizik el a levesestányért a vajban sült hallal. Ezzel az ügy a lovagiasság összes szabályai szerint, befejezést nyert. Barátunk dagadt mellel hirdette ki, hogy »az igazság mégis csak győzött«, — a jól beavatottak szerint, viszont, a stuárt is olyasvalamit rebesgetett, hogy *azért* a pofonért szivesen aluszsza át a 24 órát az egyes kabinban... A magyarok pedig megértették Rollin kapitánynak, hogy ezután, bármiféle panaszuk vagy kérésük lesz, egyenesen hozzá fordulnak.

Délután öt órakor, menetrendszerü pontossággal futottunk be az első kikötőbe, Boulogne sur Mer-be. Apály ideje lévén, a parttól két kilométernyire vetettünk horgonyt. A kikötőből motoros csónakok és gőzbárkák futottak ki hozzánk. A révkapitányság motoros csónakáról egy francia csendőrtiszt és néhány csendőr kiséretében egy francia orvos szállt hajónkra, amint később megtudtunk, azért, hogy *egy vakbélgyulladásos beteget megoperáljon.* Az egyik elsőosztályu utas előző este hirtelen megbetegedett és a hajó orvosa vakbélgyulladást állapitott meg. közölte az utassal, hogy a kényes természetü operációt egy másik orvos asszisztenciája nélkül nem hajthatja végre, azt tanácsolta tehát az utasnak, hogy másnap Boulogneban szálljon ki, operáltassa meg magát és a legközelebbi hajóval folytassa utját. Az utas — valami délamerikai milliárdos, — kijelentette, hogy utját nem halaszthatja el, »kost was kost«, a hajón kell őt megoperálni. Erre a hajó orvosa rádión kért egy operatőr-asszisztenst a boulogne-i révkapitányságtól s azok gondoskodtak is, hogy a »Cap Polonió« befutásakor az orvos kéznél legyen. Dictum-factum: a hajókórház mütőtermében, a német és francia orvos — dán betegápoló nővérek asszisztenciája mellett — s a francia orvos illő honóráriummal zsebében távozott a Cap Polónióról. Az egész mütét semmivel sem tartott tovább annál, amig a hajó leadta a boulogne-i postát és utasokat és behajózta a szállitmányokat a Boulogne-ból induló utasokkal egyetemben. S mig ez történt, a francia csendőrtiszt és legényei — hősiesen dacolva minden »boche«-ellenes gyülöletszitással szemben, — kedélyesen poharazták a bajor fekete sört hajónk elsőosztályu bárjában tisztjeinkkel. **(p. z.)**

(Folyt. köv.)

LIFKA

Egész héten 4, 6 és ½9 órakor **Vajdaságban először!**

1. Ünnepi nyitány

2. Az asszony és az ördög

H. Suderman „Egyszer volt" cimü regényének filmváltozata, eredeti zenével

Szereplők:

Leo von Sellenthin	**John Gilbert**
Felicitas von Kletzingk	**Greta Garbo**
Ulrich von Kletzingk	**Lars Hanson**
Hertha	Barbara Kent
Kulowski bácsi	William Orlamond
Brenckenburg plébános	George Fawcett

GRETA GARBO

Két uj dolgot hozott Greta Garbo a szépségen felül. Az egyik az a végtelen egyszerüség, amelyre még nem volt eddig példa a filmen. Nincsenek gesztusai, nem vonaglik, nem játszik — csak néz. A szemében van minden játéka, ebben a fátyolos, mélytitku, csodálatosan égő szempárban és — ajkaiban. Ahogy felnyilik egy pillanatra ez a különösvonalu, érzéki, kérdező és felelő száj, ahogy premierplanban ránknéz a két szem és a két ajak, abban több van, mint s az gesztusban és minden mimikában

A másik uj, amit hoz: rendkivül érzékiség, amely a halott vászonról is ugy árad felénk, mint a tüzes számum. Minden mozdulata erotikát lehel. A csókja a legforróbb, ölelése a legveszedelmesebb, de mindennél gyilkosabb a nézése, ez a tikkaszto, epesztő, őrjitő tekintet, amellyel egy pillanat alatt ejti hatalma alá nemcsak a partnerét, hanem a közönséget is, amely nem tudja magát ennek a titokzatos lánynak reflektoros ölelése alól kivonni

JOHN GILBERT

A közönség mint kritikus

Minden beléptijegyhez blanketta, melyen a közönség irja meg **melyik jelenetben és miért tetszett GRETA GARBO?**

A beérkezett válaszokat külön birálóbizottság birálja felül. A három legötletesebb válasz irója értékes jutalmat kap

(1073)

Muzsikusok

Halévy a kinosságig pontos és lelkiismeretes volt, ezt a tulajdonságát azonban másoktól a legteljesebb udvariassággal követelte meg. A párisi operában próbálják egyszer a Zsidó nő-jét, még pedig olyan gyors tempóban, hogy a mester beleszörnyülködik.

— Igen tisztelt karmester ur, kiált le Halévy a zenekarba, nagyon kedves dolog öntől, hogy tekintettel van a vacsorám idejére. Csakhogy meghagytam otthon, ne várjanak hét óra előtt. Igy megismételhetjük a kvartettet a rendes tempóban.

Habeneck karmester elfintoritotta az arcát, attól kezdve azonban nem sietett.

*

Berlioz szerette ugratni Panseron nevü barátját és se szeri, se száma azoknak a tréfáknak, amiket a rovására elkövetett. Egyszer aztán elérkezett a kölcsön visszaadásának ideje. Hangversenyt adott a nagy müvész az operában s a müsoron természetesen kizárólag az ő szerzeményei szerepeltek, köztük egy halotti induló, amelynek nem akart vége szakadni.

Már a közönség is türelmetlenkedett s bizony megesett, hogy az ásitását sem fojtotta el mindenki. Valaki elaludt, a hortyogása kinosan hatott. Akkor odamegy Panseron a vezénylő Berlioz-hoz s megfogja a frakkja szárnyát.

— Hahó, kollégám, ugy nézem, hogy fene messze van még ide a temető.

A közönség tomboló kacagásba tört ki. Berlioz pedig félbeszakitotta a hosszu halotti indulót.

*

Londoni tartózkodása idején *Haydn* gyakran fölkereste *Billington* kisasszonyt, a hires operaénekesnőt, akinek tehetsége valósággal elbüvölte. Akkorában festtette le magát a müvésznő Reynoldssal, a divatos, drága mesterrel. Szent Ceciliának volt festve, aki áhitatos, ég felé forditott arccal hallgatja az angyalok énekét.

— Tetszem? — kérdezte Haydntól.

— Hasonlitani hasonlit, de van egy nagy hibája.

— Ugyan!

— Ugy kellett volna megörökiteni az arcmását, hogy az angyalok hallgatják a müvésznő énekét.

Az »ökörmenüett«-nek pedig ez a története.

Eljön hozzá egy mészáros:

— Uram, tudom, hogy ön milyen jó ember, milyen nagy müvész, mennyire mestere a menüetteknek, csináljon egyet nekem is. Férjhez megy a lányom, valami különössel szeretném meglepni.

— Isten neki, nevetett Haydn, holnaputánra meglesz.

Át is adta a mondott időre. Néhány nap mulva Haydn zajos muzsikára riad fel, rezesbanda játsza az utcán az ő kompozicióját. Az ablakhoz szalad, nagy tömeg kisér egy aranyozott szarvu, virággal, pántlikával ékesitett ökröt — a menet a lakása előtt áll meg, nyomban megjelenik a mészáros is.

— Uram, hálámat nem tudom másképpen kifejezni, mint ezzel az ökörrel. Kérem, fogadja el tőlem.

Haydn kénytelen volt elfogadni.

*

Egy tucat palack öreg rajnai bort kapott *Händel*, aki éppen néhány barátját látta vendégül.

— Mind megisszák, ha belekóstolnak! — morfondált magában, azért elhelyezte a bort a dolgozószobájában, a vendégeit pedig szerényebbel traktálta.

Közben azonban nagyon megkivánta a rajnait, azért hirtelen a homlokára csapott.

— Bocsánat, azonnal visszajövök. Egy nagyszerü gondolatomat kell megörökitenem.

Bement a másik szobába, felhajtott az italból, visszatért. Negyedóra mulva megint felugrik.

— Remegő gondolat, bocsánat...

Igy ment az addig, mig a barátai utána lopózkodtak és rányitottak. Persze, volt nagy kacagás, de attól kedve bizalmas körben csak »Händel gondolatai«-nak hivták a johannsbergi bort.

*

Meyerbeer unokaöccse egy napon fölkereste *Rossinit*.

— Mester, komponáltam egy gyászindulót, amivel áldozni kivánok kiváló nagybátyám emlékének, legyen olyan kegyes, hallgassa végig.

Azzal nekiül és eljátsza.

— Szabad a kritikáját kérnem?

— Szép, szép, fiatal barátom, felelte Rossini, azért mégis jobb volna, ha élne a nagybátyja és ő áldozna gyászindulóval az ön emlékének.

*

Glück nagyon szerette a pénzt és a finom asztalt. Az eszményit csak a muzsikában találta meg. Egy napon az egyik birodalmi herceg vendége volt ebéden. A vendéget nem győzték dicsérni a csodálatos pástétomot, ellenben Glück attól a remekmüvü ezüsttáltól volt elragadtatva, amelyen a pástétom feküdt.

— Fogadja el tőlem emlékbe! — előzékenykedett a házigazda.

Glück nem mondatta azt magának kétszer, felragadta a tálat és a vendégek sorfala között, büszkén, hazavitte a tartalmával együtt.

— Mit szeret a legjobban, kérdezik egyszer a zene Michel Angelojától.

A pénzt, a bort, meg a dicsőséget.

— Ugyan, hangzott csodálkozva szava önnél a bor megelőzi a dicsőséget? Ez aligha lehet őszinte vallomása.

— De mennyire az, hazudik, aki mást mond. A pénzért bort vehetek, a bor felrázza a szellememet, munkába kapok és megvan a dicsőség. Láthatja tehát, hogy nincs hiba a sorrendben.

Egyszer Párisban, elbámészkodva az utcán, betörte egy üzlet ablakát.

— Mivel tartozom érte, szólt be a boltba.

— Harminc szuval.

— Itt egy tallér, vonja le.

A boltosnak azonban nem volt apropénze, megindult a szomszédba váltani.

Bocsánat, kiáltott utána Glück, nem érek rá várni. Inkább kvitteljünk.

Azzal betört még egy ablakot.

*

Mozart a világ legnagyobb muzsikusa, akit eddig még senki sem mult felül, hét éves volt, mikor bemutatták Mária Teréziának. Hiába volt már akkor müvész, lényegében gyerek maradt, aki elragadtatva a kedves szavaktól, nyakába ugrott a királynénak és összecsókolta.

Mária Terézia, a kedélyességben sokszor szinte tulzásba hajló bécsi asszony, jót mulatott ezen a közvetlenségen s pompás diszes ruhával ajándékozta meg a kis zsenit.

Egy évre rá Párisban ünnepelték az apró fenomént, akire *Pompadur* is kiváncsi lett. Mozart itt is nyakába akart ugrani a világhirü asszonynak, de az eltolta magától.

— Kicsoda ez a néni, hogy engem meg se akar csókolni? — méltatlankodott a kis Mozart. Bizonyára nem tudja, hogy engem már a leghatalmasabb királyné is megcsókolt.

Berényi János:

KÉT VERS

Október lelke

Az ő szerelme
és az ő zászlóshajói
a véren
és a szem elalvó kikötőjében.

Fönt sóhaj törli a fölhő szirtes partjait
és az éj forgó kökerekén a kemény tüzek
nótázva köszörülik a lángjaik hegyét
az ormokon ereje-vesztett varázsgyürük, aranykarikák
pörögnek és a virrasztó szemek sarkain
izmos parázzsá vörösödik az ijedt leskelődés.
A köd meleg bélése lesz a megcsapott szivnek,
a fény vezénylő ezüstharsonák rekedt parancsa,
a megdöbbent érveréseken erős lábnyomok talpalnak
s az emelkedő habok csöpp fejét a csillagok
tüzpikkelyes aranykörme koppantja vissza a sikba
és minden pillanat selyemfonállá vékonyultan
a holdhoz, a mindig jóllakott, lánghasu pókhoz ér,
s a lélekzet az elszédült lelkendezés tésüs melegével
borzolja föl a Tej-ut ősz árvaságyhaját.

Piros és mérges a szerelem lobogó nyelve is,
a nyálban, az iz ecsetje hegyén epe és méz veszekszik,
a bőr fölött bársonyos fénycsikok kergetőznek,
s reggelre, a vérből jegecesedett dér karcolásain
tévelygő verssorok fanyar szineibe harmatozva
az életben-maradás különös rettenetessége alól
névnélküli kereszttel és sápadt kételyek hiszekegyével
csodálkozik elfüggönyzött tegnapjába a télelem.

Mese

Fekete ablakon
szivet találtam,
a szivben régi mesét,
mesében aranyerdőt,
erdőben piros várat,
várban csöpp szobát,
szobában selyemágyat,
ágyban kis halottat,
halottban nagy szerelmet
szerelemben keresztet,
kereszten enyhülést,
enyhülésben halk sirást,
sirásban tüzes rügyet,
rügyben hideg csókot,
csókban hópihét,
hópihében vércsöppet,
vércsöpp alatt csillagot,
csillagban csengetyüt,
csengetyüben örömöt,
örömben bánatot,
bánatban vad tavaszt,
tavaszban vig pipacsot,
vig pipacsban puha gyászt,
gyászban párolgó sebet,
sebben édes lázakat,
lázban fájdalmat,
fájdalomban életet,
életben a halált,
halál előtt telt kehelyt,
telt kehelyben uj szivet.

Tündérek utcáján...

Irta: Hegedüs Loránt

Néha nap kimar a város és a sok muszáj: akkor eltünök hahó! Felleghajtó lebernyeg rejti turista ruhámat, szöges bottal végig suhintok a térdnadrágon hahó! Hiába keresnek: nem vagyok. Bank és takarékpénztár? Nincs itt. Gyáriparosok? Nem találnak. Hirlapszerkesztőség kutat: sehol sem vagyok. Szinház? Eltüntem. Akadémia, egyetem, jogász, finánc, adó, klub, pap, csap, templom vagy templomegere, hiába keres: én én már messze járok hahó, hahó!

A legfurább az, hogy bármerre induljak is el, jobbra vagy balra, korán avagy késön, le- vagy fölfelé, mindig ugyanarra a helyre jutok, — egy néma kicsiny házhoz, mit vörösbe induló vadszőlő borit, itt a messze-közelben. Tündérek uccáján, ősi csöndes kertben, hol nagyszerüen hallgat az Idő, él mindenki, aki már halott, beszél a csend és benne én térdnadrágos kisfiu vagyok. Ha nem venné észre senki, titeket is elhivnálak velem, de lábujhegyen kell ám itt járni s nem szabad megrázni a cserjék ágát s a naspolya bokrát, mert akkor elröpül a Mult, amely itt lakik: Tündérek uccáján, fent a Svábhegyen.

Most itt vagyok a kis barna kapunál. A kerítést Ő mérette ki, a léceket Ő állittatta igy, a virághalmot Ő töltette fel, Ő, ki ebben a házban él, csak Ti nem látjátok. Gyertek, csak gyertek! A kanyargó ut mellett nagy gömbkövek. Kolozsvár mellett vetette ki őket mint óriás gombákat a Szamos. Erdély küldte őket egyszer nagy garmadával, azóta itt él egy nagy darab Erdély. A diófák már lassan elvénülnek a ház körül és fapalánk fedi be a verandát, a kis hajlék is omló, itt-ott vályog hull ki belőle, mert ez a ház nem épült, hanem termett, minden gyermekkel egy uj szoba született hozzá s azután együtt öregedtek meg, ház és gyerek. Ezen a padon öt nemzedék ült egymásután s ugyanaz a leander várta őket, a vadszőlő mindegyiknek ugyanugy pirult.

A kertben lent minden rejtély, varázslat-fák, Mult-csalit, Indián-félsziget, hol a skalpvadászok laktak, mandulafa malyuek leveléből próbaszivar készült s annyi bulyóka köröskörül, mintha most esnék le a lila szederfáról a maszatos ruhám csupa kékfolt. Ki mer igy előkerülni, pedig csakugyan én vagyok, hiába rejtem magam s ha Ő hiv a házból, hangját megismerem és megyek hahó, hahó!

De furcsa is, senki sincs, aki van; s él, aki már — ugy mondják — nem mozdul többet. Te Idő,te emberek ti mind hazudtok nékem, persze hogy él, mert nem tud soha elmulni a Mult. Egymásután lépek az öreg fákhoz, oly sima a levelük s ugy pergetik őket a földön, mikor ráhullatják. Ők beszélnek a földdel, ezek a bogos kemény fák, hát miért ne tudnák beszélni a földdel is, mikor lehull a levél s biborba hajlik a venyege?

Biborba igen, hahó, hahó! Most ur vagyok én, amint Ő akarta: fejedelmi ur. Birodalmam messze megy: a léckeritéstől le a nagy árokig. Hatalmam nagyszerü, minden pókháló csak nekem tartja rejtélyes titkát, a pimpim-páré peszmetéje én hozzám siet s rozsdás karjaival ugy integet a vad csipkerózsa bokra, amint csak nekem tudhat integetni. S amint a csöndes kis házhoz érek, a Mult elvarázsolt szent helyéhez, akkor fejemre hull a vadszőlő levele s nálam nincs nagyobb ura ennek a földnek. Belölről egy régi hang hallik: Ő lakik itt, ki nincs már s mégis él s mig él mindig Ő uralkodik.

— Hahó fiam hahó!
Én hallom hangját s oly boldog vagyok.
Lent a kővárosban ezernyi szürke gond
[hasztalan keres:
Elrejt engem tőlük vadszőlő indája, mely
[az őszilombbal bibort permetez.

Tudjátok hol jártam?
Melyik potentánál?
Tündérek uccáján, fönt a Svábhegyen.
Gyermek voltam megint az én jó Anyám-
[nál.
Utolsó csókját itt adta nekem,
Tündérek uccáján fönt a Svábhegyen.

Csak két pályázó felelt meg teljesen az 500 dináros probléma feltételeinek

A döntőbirónak felkért Radó Imre iró Boschán Sándor dr. (Szenta) és Anonymus (Budapest) között osztotta fel a pályadijat

A legérdekesebb hazug történetre tüzzük ki az uj pályázatot

A Bácsmegyei Napló ötödik ötszáz dináros problémájának megfejtésére ismét rendkivül sok pályázat érkezett, a pályázat azonban mégsem ért el teljes eredményt, mert a pályázók kilencvenkilenc százaléka nem felelt meg annak a föltételnek, hogy lehetőleg irodalmi formában öntse válaszát.

Természetesen ezalkalommal is a legkülönbözőbb feleletek érkeztek. Mint ismeretes *Bernstein* »Baccarat« cimü drámájának folytatását tüztük ki pályázatul és főként az a kérdés szerepelt, hogy mit csinált Helene asszony az oly nagy áldozat árán megszerzett pénzzel.

A pályázóknak több mint ötven százaléka megegyezik abban, hogy Heléne először is kifizeti Róbert adósságát, hogy megmentse szerelmese emlékének tisztaságát

és közel kétszáz pályázó megelégszik azzal, hogy Helene kifizeti a pénzt és nem érdeklődik a nő további sorsa iránt. 79 megfejtésben Helene, miután visszafizette a pénzt, öngyilkos lesz, ujabb 75 megfejtésben kolostorba vonul. Huszonegy megfejtésben férjéhez tér vissza Helene. Ugyanannyian vannak azok, akik ugy oldották meg a problémát, hogy Helene Amadéenek adja vissza a pénzt és öngyilkos lesz, vannak, akik visszaadják a pénzt Amadéenek és — mit szólna ehhez Bernstein? — férjhez is adják hozzá Helenet. Meglehetősen nagy számmal érkeztek olyan megfejtések, amelyekben Helene jótékonycélra forditja a pénzt és kolostorba vonul (67), illetve öngyilkos lesz (29), vagy elégeti a pénzt és öngyilkos lesz (10). Huszonkilencen meglehetősen érdekesen ugy folytatták a drámát, hogy a nő megőrül és érdekes megoldás az is, hogy Helene is a baccarat-hoz folyamodik és nyer. A pénzből most már nemcsak Róbert adósságát fizeti ki, hanem Amadéenek is visszaadhatja a pénzt.

A pályázat eldöntésére

Radó Imre irót

kértük fel.

Radó Imre az alábbi négy pályázatot választotta ki közlésre, mint legjobbakat:

I.

Heléne: ... Róbert, én édes kis Róbertem! (Hosszan zokog, ezalatt Bragelin kisietett, s percek mulva emberekkel tér vissza. Ezek feszitővassal a zárt ajtónak esnek.)

Bragelin: (A nőhöz megy, gyengéden felemeli.) Méltóságos grófnő, el kell jönnie innen.

Heléne: Nem, hagyjon, nem birok.

Bragelin: Engedjen meg méltóságos grófnő, csak egy szót. Más körülmények közt nem merném. (A nő sir, hallgatja.) Eddig megmutatta, hogy erős. Igen rendkivüli erő kellett hozzá, hogy elárulja magát, ó nem, bocsánat a szóért, hisz én nem számitok. De erő volt. Most még több erő kell. El kell jönnie innen.

(Közben az emberek bejutottak a szobába, jönnek, mennek, sürgés-forgás van. A kijövők arcáról látni lehet, hogy mindennek vége.)

Heléne: Van fogalma róla, hogy lehetetlent kiván.

Bragelin: Tudom, grófnő, de nem tehetünk másként. Most rendőrök jönnek, orvosok, ujságirók, sok ostoba és indiszkrét kiváncsi, majd aztán, talán holnap, vissza lehet jönni.

Heléne: Nem birok. Mindegy nekem...

Bragelin: Grófnő, egy élet már összeomlott. Nem is összeomlás, ki tudja, talán neki jobb. Ott van, ahol már semmi sem fáj. De nekünk az élőkkel szemben is van kötelességünk. A grófnő édes anyja...

Heléne: Igen, tudom, elmegyek. Elmegyek most Genévieve hugomhoz. Ön talán odaküldhetné az anyámat.

Bragelin: Készséggel, grófnő, csak itt megvárom, mig rokonok jönnek, vagy a hatóság emberei. (Heléne indul.) A pénzt, hova fizessem be?

Heléne: Jó, hogy emliti. Szivesked jék azonnal kifizetni a gyárosokat. Ezt az ügyet, mely megfosztott az én jó Róbertembtől, el kell intézni, mielőtt kitudódnék. Az ő emléke maradjon tiszta. Olyan emberek mondanának itéletet fölötte, akik nem értek fel a sarkáig.

Bragelin: Még ma este, grófnő. A nyugtákkal majd szolgálok.

Heléne: És még egyet, ha szabad kérnem. Pár nap mulva, ha családomba már visszatértem, elküldöm Önnek azokat az ékszereket, s lesz szives a pénzt még egyszer megszerezni azokra.

Bragelin: Megtehetem, méltóságos grófnő. Egy hét elég hozzá, de ha érdeklődnöm szabad, hiszen csekklapot méltóztatott hozni.

Heléne: Igen, kölcsön kaptam az unokabátyámtól. S azt nagyon hamar visszaakarom fizetni. Nem akarok neki hónapokigadósa maradni. Jó volna rögtön.

Bragelin: A legrövidebb időn belül, méltóságos grófnő. Igy minden rendbe jön. Talán nem is lesznek szükségesek az ékszerek, hisz a grófnő atyja, a báró ur, talán most nem fog késni elrendezni mindent. És most, ha kérnem szabad... itt nem maradhat tovább.

Heléne: Ha még egyszer láthatnám...

Bragelin: Asszonyom, ebben a válságos percben fogadja el a karomat, s tanácsomat. Tekintsen atyjának. Nem szabad még egyszer látnia. Őrizze meg daliás, szép hősének a képét tisztán, sértetlenül, ragyogóan, ahogy legutoljára látta.

Heléne: (felzokog.) Ó igaz, megyek.

(Függöny.)

Dr. *Boschan* Sándor (Szenta.)

II.

Szin: Lebourg Amadé irodája.

Heléne (a kétségbeesés tükröződik az arcáról, a szemeiben szinte a téboly kifejezése): Visszajöttem...

Amadée: Helén... Mi bajod?

Heléne: Itt vagyok... Most már nem kell a pénzed...

Amadée: Nem értelek... Néhány órával előbb még azt mondtad, hogy az életed függ ettől az összegtől...

Heléne: Az régen volt... Most visszafizetem neked a kölcsönt.

Amadée: Nem tartozol nekem semmivel. Megfizetted érte az árát!

Heléne: Elvetted az árát... Megaláztál... Megbecstelenitettél... És most mindent visszafizetek...

Amadée: De hiszen sürgősen szükséged volt Heléne a pénzre.

Heléne: Már nincs rá szükségem.

Amadée: Nem értem.

Heléne: Mert nem tudod, mire kellett...

Amadée: Nem kérdeztem tőled. Nem voltam rá kiváncsi.

Heléne: De most már akarom, hogy tudd! A szeretőmet akartam megmenteni a te pénzeddel... Róbertet akartam megmenteni a szégyentől, a börtöntől. Az életem volt, a boldogságom, mindenem... Annyira szerettem, hogy az ő szerelméért a tied lettem. Undorodom tőled, amikor idejöttem... Nem gyülöltek még egy férfit ugy, mint én gyülöltelek akkor, amikor a karjaidban tartottál...

Amadée: Heléne...

Heléne: Ne szakits félbe! Ezt végig kell hallgatnod. Inkább az első jöttmenté lettem volna aki az uccán megszólit, mint a tied, aki megvett, mint valami árucikket! Eladtam magam, feláldoztam magam Róbertért! Az iránta érzett nagy szerelem adott erőt ahhoz, hogy a tied legyek.

Amadée: Heléne, ne kinozz... hisz tudod, hogy szerettelek.

Heléne (kétségbeesett nevetéssel): Szerettél?! Bosszut álltál azért, mert nem lettem a feleséged. Megaláztál ugy, ahogy csak egy asszonyt meg lehet alázni... Ezt nevezed szerelemnek?

Amadée: Igazad van. Bosszut álltam egész elrontott életemért. Azt hittem, hogy ez a bosszu... De amióta az enyém voltál, már tudom, hogy nem az volt. Tévedtem Heléne... Szerettelek azóta mindig, amikor feleségül akartalak venni. De ez a viszonzatlan szerelem gyülöletté keseredett bennem. Most azonban, hogy az enyém voltál, érzem, hogy ez a szerelem erősebb mindennél... Szeretlek Heléne... *(közeledik hozzá.)*

Heléne (undorodva hátrál): Ne nyulj hozzám! Gyülöllek... Megvetlek... Engem az ölelésed csak gyülöletre tanitott... És most eljöttem, hogy leszámoljak veled...

Amadée: Mit akarsz?...

Heléne: A pénzeddel nem tudtam megmenteni a szerelmemet... Róbert meghalt... Vége mindennek...

Amadée: Heléne...

Heléne: Én pedig visszahoztam a pénzedet... Becsületesen fizetek! *(Bankjegyeket vesz elő retiküljéből.)*

Amadée: De Heléne... Ez a pénz most már a tied... Talán meg tudsz bocsátani nekem... Róbert meghalt és én is megbocsátanám azt, amit ellenem vétettél... Még jóra fordulhat minden. Még boldogok lehetünk.

Heléne: Megbocsátanál? Te nekem? Hát nem kell a bocsánatod és a pénzed sem! Itt a 650.000 frankod! Hozzá se nyultam, itt van, ahogy a kezembe adtad! Meg kell szabadulnom ettől a pénztől, amely ugy éget, mint a szégyenbélyeg! Itt a pénzed! *(Amadée arcába vágja a bankjegyeket.)*

Amadée: Heléne... Ez a hála, hogy segiteni akartam rajtad?

Heléne: Segiteni?! Tönkretettél! Én becsületesen fizetek. Kamatot is. *(Revolvert vesz elő.)*

Amadée (megrémülve): Mit akarsz ezzel a fegyverrel?

Heléne (félelmes nyugalommal): Végleg leszámolni!

Amadée: Heléne, az istenért, te őrült vagy...

Heléne: Sohasem voltam józanabb!

Amadée: Meg akarsz ölni?

Heléne (megvetéssel): Téged?! Hát azt hiszed, hogy ennyire fontos volna nekem a te nyomorult életed? Te csak szenvedj tovább, szenvedj most már még jobban, mint eddig, ha igaz, hogy a szerelem megerősödött benned...

Amadée: Mit akarsz tehát?

Heléne: Leszámolni... Becsületesen. Halálában sem hagyom el Róbertet! *(A revolvert maga ellen forditja, tompa dörrenés és Heléne teste végigzuhan a földön.)*

(Függöny.)

Anonymus (Budapest), VI., Kmetty-u. 21.)

III.

A lövés, amellyel Róbert végett vetett életének, nemcsak a saját szivét ölte meg, de megölte Helénet is. Ha bünös is volt e titkos szerelem, mégis ez volt életének tartalma.

Ezutáni életének mi értelme lehetett? Szerelméért feláldozta a becsületét, lealázkodott a porig, ugy, hogy önmaga előtt nem volt többé morális létjogosultsága.

A halálra gondolt, a halálra, mely begyógyitaná szivének és lelkének tátongó sebeit. De mégse, még sem fordithatá önmaga ellen a fegyvert, mert ezzel még egy fájdalmas sebet ütne valakinek a szivén, s ez a férje volt!

Férje szerette őt, jósággal, melegséggel, most-e melegséghez vitte, az ő... üres, cél nélküli életét. E nemes melegség mellett s a számára mindent betakaró sir mellett óhajtotta életét leélni csöndben, zajtalanul, látatlanul, csak a jónak s a jó cselekedeteknek élve. Ennek a célnak áldozván a gyalázata árán szerzett pénzt.

A könnyek, melyek az ő szivén és lelkén leperegtek, arra tanitották, hogy enyhitse mások fájdalmát, hisz e világon annyi ártatlan siró és könnyező van, siessen felszáritani e könnyeket!

Spitzer Berci (Beograd), Skadarska 41/III.

IV.

Heléne egy pillanatig döbbenten áll a szinen, rémületében még sikoltani sem képes és... a függöny legördül.

A szinésznő, aki Heléne szerepét olyan megrázó őszinteséggel játszotta, a közönség frenetikus tapsvihara közt boldogan siet öltözőjébe s utközben *visszaadja a 650.000 frankot — a kellékesnek.*

... Az előkelő étterem intim különszobájában félóra mulva a müvésznő és partnere pezsgősvacsorával ünneplik a sikert és másnap este ujból kezdődik a »tragédia.«

Komor Jánosné (Szubotica).

A pályadij odaitélésében Radó Imre arra az álláspontra helyezkedett, hogy miután mindössze két pályázó folytatta helyes mederben, drámai formában a cselekményt és mindkettő kielégitő (különösen kiváló ebből a szempontból a II. számu megoldás),

a pályadijat két részre osztotta és 250 dinárt dr. Boschán Sándornak (Szenta), 250 dinárt pedig Anonymusnak (Budapest, VI., Kmetty-u. 21.) itélt oda.

A nyerteseknek a kiadóhivatal el fogja küldeni a pénzt.

Hatodik probléma

Az alábbi probléma megfejtése csütörtökig, november 3-ikáig küldendő be a Bácsmegyei Napló szerkesztősége cimére. A megfejtőnek

500 dinárt fizet ki

készpénzben a Bácsmegyei Napló pénztára.

A megfejtések külön levélben vagy levelezőlapon küldendők be és a cimoldalon ki kell tüntetni feltünő betükkel: **Probléma.**

A megfejtésekhez mellékelni kell a Bácsmegyei Napló vasárnapi számának teljes cimoldalát.

Hazug történet

A szuboticai rendőrség szemfüles detektivjei két gyanus embert találtak a napokban éjszaka a vasuti parkban. A két gyanus idegen meglehetősen rosszul volt öltözve, igazoló irásaik nem voltak, ellenben találtak náluk néhány száz dinárt, amelynek eredetéről nagyon valószinütlen dolgokat adtak elő.

A két intelligens arcu, züllött, rongyos csavargót a detektivek dr. *Momirovics* Veljkó szuboticai főkapitány helyettes elé vezették. Momirovics főkapitány helyettes kihallgatta a foglyokat, akik vallomásukban azzal védekeztek, hogy semmiféle büncselekményt nem követtek el, *a pénzt mesemondással szerezték.*

— Érdekes, izgalmas történeteket mondunk a külvárosi kocsmák vendégeinek — mondotta az egyik csavargó. Meséink fő tulajdonsága, hogy *mindegyikben van valami, ami az egész történetet hazuggá teszi,* ezt azonban csak nagy figyelemmel és ötletességgel lehet észrevenni. Mi tehát beülünk a kocsmába és várjuk a palikat. Ha jönnek, magunkra irányitjuk figyelmüket, beszédbe elegyedünk velük és felajánljuk a következő játékot: »Mesélünk nektek valami hazugságot, de mindenki el fogja hinni. Aki nem hiszi, annak be kell bizonyitani, hogy mért nem igaz. Száz dinárt fizetünk mindenkinek, aki világosan ki tudja mutatni a hazugságot. Aki viszont nem képes erre, az nekünk fizet tizet. A végén mi megmagyarázzuk és kimutatjuk világosan, hogy miért volt a történet hazugság.

— Nos és ezzel a maszlaggal pénzt lehet keresni? — kérdezte gunyosan a főkapitány helyettes.

— Igen — hangzott a válasz — mert történeteink nagyon érdekesek, szivesen hallgatják meg és sokan beugranak a játékba. Azután már nagyon könnyü dolgunk van, mert van ugyan mindegyik mesében egy *hatalmas hazugság,* de nagyon nehéz megtalálni benne.

A két gazfickó felkeltette a főkapitány helyettes érdeklődését és a következő tréfás feltételt szabta eléjük:

— Jó, hátha azt akarják, hogy elhigyjem, hogy igy kerestétek a pénzt, bizonyitsátok be. Mind a ketten mondjatok egy-egy mesét, *a kötelező hazugsággal.* Ha én öt perenyi gondolkodás után nem találom meg benne a hazugságot, mindkettőtöket szabadonbocsátlak, de ha nem sikerül ügyesen elrejteni a történetben a hazugságot, vagy nem lesz benne kézzelfogható hazugság, a rendőrségi fogda lakói maradtak, amig detektiveknek nem sikerül többet megtudni rólatok. Nos, halljuk a mesét!

Az első számu csavargó azonnal elkezdte:

— Amikor életemben először mentem haza részegen, anyám — miután kijózanodtam — magához hivott és ő mesélte nekem okulásul ezt a történetet. »A kis városban, ahol laktunk — mondotta — apád az önkéntes tüzoltóság parancsnoka volt. Akkoriban sürün voltak sztrájkok mifelénk és egy alkalommal egy forrongó munkáscsapat felgyujtotta a polgármester házát. Éjjel volt és mire a tüzet észrevették, már lángban állott az egész épület. Apád saját élete kockáztatásával kimentette az égő házból a polgármester két kis gyermekét. Kitüntetést kapott és a templomban is hálaadó istentiszteletet tartottak a gyermekek szerencsés megmenekülése alkalmá-

ból. A mise előtt gratulálni jöttek hozzánk ismerőseink és apád a sok kocintgatás közben annyi likört és konyakot ivott, hogy kábult fejjel ért a templomba. Konzervatív, öreg plébánosunk felhasználta az alkalmat, hogy a forradalom rémségeit ecsetelje. A francia forradalomról beszélt és megrázóan ecsetelte a forradalmárok kegyetlenségeit. A guillotinet ismertette és borzalmas élethűséggel irta le, hogyan végeztek ki sok ezer embert a nyaktiló alatt.

»Közben apád csak a legnagyobb megerőltetéssel tudta nyitvatartani szemét. Minden erejét megfeszitve figyelt a pap szavaira, de az alkohol hatásán megtört minden igyekezete. Egyszerre csak rémülten vettem észre, hogy apád feje a padra hanyatlik és férjem alszik. Álmodott... Álmában a francia forradalom korában élt és ő is ott senyvedt a forradalom börtönében. Egy nap azután érte is jöttek és vitték a guillotine alá. Halálra volt itélve és a hóhér odakötötte a nyaktiló alá.«

»Én rémülten ültem mellette. Arca hideg veritéket gyöngyözött. Láttam, hogy szenved és azon törtem a fejem, hogyan tudnám észrevétlenül felkelteni. És apád álmodott tovább... Nyakát a guillotine kosara fölé hajtották, a forradalom ügyésze megadta a jelt, a hóhér megnyomta a fogantyut és a bárd zuhant lefelé...«

»Ebben a pillanatban borzalmas dolog történt. A kórusban valaki leejtette imakönyvét és a könyv épen alvó férjem nyakára esett. Apád sohasem ébredt föl többé. Azt hitte, hogy a nyakára esett a nyaktiló bárdja és megölte az álom, a képzelet ereje...«

— Elég! — szólt közbe dr. Momirovics főkapitány helyettes. Maga barátom a fogdában marad. Történetében nagyon is átlátszó a hazugság. Próbáljon maga fiatalember — mondotta a második csavargó felé fordulva. A maga meséjét talán könnyebben el lehet hinni.

Az első csavargót visszavitték a rendőrségi fogdába, a másik pedig mesélni kezdett...

✲

Nem tudjuk, mi történt ezután a rendőrségen. A közönségnek kell eldönteni, hogy *mi az a hazugság, amit a főkapitány helyettes észrevett az első csavargó meséjében és a közönség mondjon a második vádlott helyett egy mesét.* Természetesen a pályázóknak okvetlenül ragaszkodniok kell ahhoz, hogy a történetben legyen valami *alapvető hazugság*, amit azonban *ne lehessen mindjárt észrevenni, hanem csak alapos átgondolás után lehet kitalálni.*

A probléma megfejtéseket tehát igy kell megszövegezni:

1. *Az első csavargó meséjében a következő hazugság van...*

2. *A második fogoly a következő történetet mondotta el:*

Csak mindkét megfejtéssel lehet pályázni és a második történet után zárójelbe kell tenni a megfejtést is.

A pályázatokat ezuttal is a szerkesztőségen kivül álló juror fogja megbirálni.

10863
NÁTHA
valamint sok ragályos betegség ellen
„GRIPPOSAN"
(Véd.) Dr. Besarović szerint
fertőtlenitő orrkenőcs
KAPHATÓ MINDEN GYÓSZERTÁRBAN
Lerakat: Schützenapotheke München
„ISIS" R. T.
ZAGREB-BEOGRAD-LJUBLJANA

Teasütemény
e ismert jó készítményű kapható már a
Steiner cukrászdában
Telefon: 206 10322

A TOPOLAI NIMRODOK ŐSZI KÖRVADÁSZATA

Körvadászat: a falun egyenlő a szinházi premierrel. Egy-egy sikerült vadászat itt esemény, soká beszélnek róla, sokat visszagondolnak rá. Őszi vadászaton születnek a télire való viccek és kalandok. A topolai vadászok hires vicces emberek. Engem is meg akartak tréfálni, lehet, hogy sikerült is... nem tudom, nem emlékszem rá, de érzem, hogy ez a topolai vadászat legszebb emlékeim

TOMIK JÁNOS
a vadásztársaság elnöke

közé tartozik. Sose voltam még vadászaton, de életemben már rengeteg bakot löttem, ezt ugylátszik Topolán is tudták, mikor meghivtak.

Kedélyes arcu, jóizü, egészséges humortól duzzadó emberek a topolai nimródok. Mindegyikről tanulmányt lehetne irni, mindegyikről képet lehetne festeni. A falu eseménytelei életébe a vadászat,

a disznótor és végtelen preferansz-partik vegyitenek szint és adnak különös zamatot a csendes őszi esteknek. Szeretik a vendégeket és tudnak velük bánni. Ez itt hagyomány. Hagyomány a borjupaprikás is és az óbor, melyet a vadászat előestéjén adnak és amelytől a gyenge torku ember hamarosan: rókavadász lesz. Itt nem illik szabadkozni, inni kell a háziasszony és összes rokonai egészségére. És a topolai családok reggelig sem fogynak ki a rokonokból.

Alig pirkad, gyülekeznek a puskások a faluszéli kocsmában. Hangos adjonistenjóreggeltek röppenek el a csipős reggeli szélben. Az ég olyan tiszta, mint a fiatal leány szeme. A tölténytáskából pálinkás butykosok bukkannak elő.

— Igyunk egyet a nyulak egészségére, — mondja *Tomik* János, a vadásztársaság ragyogó humoru elnöke, akinek egyébként legtöbb »nása« van Topolán. Koccintanak, aztán *Gluber* József, a körvadászat rendezője, kiadja a jelszót: *indulás.* Szapora léptekkel haladunk át vasuti töltésen, a vadászterület felé. Harminc vadász van együtt; köztük *Rbarov* Vladimir Topola szimpatikus jegyzője, *Gavrilov* topolai szolgabiró és *Bogoszovljević* járási főszolgabiró. Megcsap a végtelen mező illata, a frissen szántott ugar leheli a föld parfümét azt a kesernyés illatot, amelyent nem tud csinálni se Cotty se Hubigant.

A nap, mint egy óriási brilliánskő ragyog az égen, nem melegit, csak cirógat. A tüdő gyorsan issza fel a friss, tiszta, reggeli levegőt és az álmos vér megmozdul a kék csatornákban. Megállunk. A rendező két csoportba ossza a vadászokat. Készül a kör, melynek gyürüjében elvéreznek a megriasztott nyulak. Megtöltik a fegyvereket. A mimródok arcán furcsa derü ömlik szét: a szenvedély.

Elindulunk.

A tarló, amely nedves az éjszakai harmattól, besüpped az ember lába alatt. Én már elfáradtam, mikor az óriástermetü *Csifcsák* Ferenc téglagyáros még fürgén masirozot előre az eleven *Kóth* Antallal.

— Dávid megy Goliáttal — mondja *Siska* Mihály — és téríteszi az utból a bajuszát.

Hosszu gyaloglás után megindulunk befelé. A kör szükül és egyszerre eldördül az első puskalövés. *Morvai* István gazdaköri alnök megkezdi az arattást. A nyul egyet-kettőt bukfencezik futtában aztán elterül. Evvel együtt a hangulat is megváltozik — minha pezsgő folyna a levegőben. Ovatosan haladunk. A vadász szimatol és figyeli a tarlót.

Bumm!

A felriasztott nyulak száguldnak, de rés shol sincs, a gyürü bezáródott, egymásután dördülnek el a lövések és mikor a kör bezárul, a kocsi saroglyájában husz nyul álmodik a szabadságról — ha lehet ilyen rettenetes lövöldözésben egyáltalán álmodni.

A második körben jártunk, mikor Balázs Árpád festőművész, aki szintén jelen volt a vadászaton, hirtelen meglök.

— Pszt. Ott egy nyul!

Oda nézek és valóban, a bozót tövében egy nyult lapult.

— Várjunk — suttogja a müvész — ha már igy van előbb majd lerajzolom!

SZEREDA ISTVÁN
a Vajdaság céllövő bajnoka

Erre letette a puskáját és előkapta vázlatkönyvét. A nyul modellt állt neki. Kész volt a rajz, Balázs felkapta a puskát és lött, aztán odaszaladt a nyulhoz és felemelte. Csak bőr volt és szalma. Kiderült, hogy *Német* Csali János bátyámuram turpissága az egész, aki szereti megtréfálni a vadászokat. Délfelé már roskadoztak a kocsik a zsákmánytól, mikor valakinek eszébe jutott, ebédelni kellene. Vadászebéd, kint a szabad mezőn. Körbe ülnek és tarisznyából előkerül az elemózsia és a bor. Félnapi szakadatlan vándorlás után farkasétvággyal eszik it mindenki. Javában tart az ebéd, mikor egy nyul fut át a terepen. *Szereda* István, a Vajdaság agyaggalamblövő-versenyének győztese, a legjobb bácskai céllövő, felkapja puskáját és ültőhelyében, szájában egy fél sonkával, melyet nem volt ideje lenyelni, csakugy odadurrant.

— *Kampec dolores* — jegyzi meg csendesen *Mikuska* Mihály földbirtokos — és az egész társaság tovább falatozik. A nyul nem, őt nem hagyták élni. Ez se visz pirostojást husvétra a topolai lányoknak ezt én bizonyitom

MORVAI ISTVÁN
a Gazdakör elnöke

mert ezt a nyulat tegnap este pácolva megettem két söréttel együtt.

Délután fáradhatatlanul folyt a hajsza. Többeknek igen rózsás volt a kedve a bortól, mellyel *Tóth* János gazdaköri elnök megvendégelte a mimródokat. Ezek egy nyulat sem lőttek, ezzel szemben azt állitják, hogy csütörtököt mondott a puska, valójában pedig az történt, hogy *Éder* Máté kicserélte a patronjaikat és mákkal töltött hüvelyeket csempészett a helyükbe. Mákkal pedig nem lehet nyulat lőnni.

Mire bealkonyodott *százhetven* nyul hagyta el kocsin a mezőséget és azt hiszem, hogy egész környéken csak az az egy nyul maradt, amelyet Balázs Árpád lelőtt. Ilyen pompás eredménnyel régen nem zárult vadászat Topolán. Az eredmény különösen akkor nagyjelentőségü, ha tekintetbe vesszük, hogy ebbe nincsenek beszámitva azok a bakok és rókák, melyeket a vadászok jóval később ejtettek el.

Én pedig egy hét óta mást se eszem, csak nyulat igy és nyulat ugy... végül is a könyökömön fog kijönni s én maradok a pácban.

Szegedi Emil

HALOTTAK NAPJA

Szerény őszi dátum a kalendárium lapján, mégis óriási hamvveder: ide gyüjti az élete fájdalmát, könnyeit, gondját, bánatát a sok fáradt ember, aki egész éven át még sirni sem ér rá — szegény.

A gyengék erőssége, a szeretet, láthatatlan láncszemekkel kapcsolja össze az élő világot a holtak világával: a temetővel... Az érzések rejtett örvényeiben kavarog a méla emlékezés az elköltözött kedveseink után és mint becsületbeli adósságot, tesszük le a szeretet bokrétáját a sirhalomra ezen a napon, engesztelésül a többi napokért, amelyekben örültünk, kacagtunk, boldogok voltunk nélkülük is. És édesen fájdalmasak a könnyek, amelyeket valójában magunkért sirunk el a hantok fölött és százszor szent a fáradt lélek szomoru pihenője a temető.

Pergő esztendők lépcsőjén zarándokol az ember a sir felé kérlelhetetlenül. Jó neki megszokni már élve azt.

Az emlékezés a legszebbik oltárunk, amelyen a tömjén csak a halottakra száll. Igy kell lenni, hiszen mindenkiről csak a halála után derülhet ki, hogy önzetlen magvető volt, mert amit vetett, azt más aratta. Legyen a legszebb virág ezen a napon ezeké a magvetőké, akik az életüket miattunk élték, mert: a legtöbb virág napjainkban ugyis azoké a névteleneké, akik magukért szerettek volna még élni, de — miattunk haltak meg.

P. Gergely Boriska

BORISZÁV SZTANKOVITY

Az elmult héten egy zilált, lángoló lelkü, melegszivü, különös is geniális ember és költő ment el beogradi lakásáról: Boriszav Sztankovity, a szerbek legnagyobb elbeszélője.

A szerb elbeszélőirodalom nem számlál sok tehetséget, a regényirónak elsősorban közönség kell, mely olvassa is témakörét megvázolja, olvasóközönség viszont nem fejlődhet is alakulhat gondban, bajban, fegyverzajban. Jókai, Mikszáth és a mult századvégi erős magyar elbeszélőtábor Magyarország legesendesebb, legtunyább korában 1867-től 1914-ig izmosodtak, irtak és hóditottak az egyre dagadó és élénkülő olvasó-országban. Szerbiának azonban még nem volt ilyen nyugodt, langyos félszázada s ezért elbeszélő tehetségei inkább nyugatról (Ivó Tyipoko) vagy északról (Velyko Petrovity) jönnek, de tétován állnak a könyvközönyös történelemben és a nyugodt, szomjas, igényes közönség híján nem bontakozhatnak ki teljes színnyal, mint kalitkába zárt sasok. Bora Sztankovity is ilyen ki nem bontakozott tehetség volt de még csökevényességében is csodálatos.

Nem nyugatról vagy a tenger felől jön nem is törődik a Nyugat nagy, komplikált, viharos városaival, a finomságok is őrültségek között vergődő kulturával. A délszerbiai Vranyeban születik, azon a tájon, mely röviddel születése előtt még török uralom alatt álmodott és szomorkodott és minden irásának ez a bus, balkános vidék a háttere Sohasem keres már miljőt, más kulisszákat irásaiban, nem kalandos, vágyakozó és bolyongós természet, még a Városig, Beoradig sem kószál el képzelete. Mindenesetre egyhangu akárcsak Tömörkény, de egyhanguságában annyi melegség, élet és erő lüktet, hogy a háttér ismétlődése inkább változatosnak látszik, mint unalmasnak. Ennek fő onka abban rejlik, hogy egyhangusága sohasem vonatkozik azokra az emberekre, akiket irásaiban életre hiv. Csupa rajongással, fájdalommal, szenvedéllyel ir, multak, emlékek, élmények izzanak föl majdnem minden történetéből, mint éledő parázs, melytől káprázatos szikrák pattannak föl.

Nem szereti a formát, a kötöttséget a pontos, részarányos meseszövést, asszociációja szeszélyesen, iránytalanul bolyong epizódok és emlékezések között, akárcsak Krudy Gyulánál. Nehezen bibelődik a cselekmény gomolyitásával és gondos kibogozásával, még stilusa is szegletes, fegyelmezetlen. Valami nagy, különös, eredeti életerő fesziti irását és torzitja el a forma kecsességét. Szenvedélyes lirikus, aki csak arról ir, aminek erős érzelmi motivációja van, lelkéből emlékek, élmények, szerelmek, szomoruságok és fülledt szenvedélyek szakadnak fel és bőven, buján patakzanak a boldog, hanyag, szegletes mondatokban. Lirikus, szertelen lirikus minden történetében, akárcsak Knut Hamsun, de minden hatásra számitás nélkül. Van azonkivül valami sajátos melankoliája, amely ugyancsak a nagy Norvégra emlékeztet, noha ennek a melankóliának ize és eredete egészen más. A szelid, kiszámitott hatásu, vágyadtfényü északi szomoruság helyett valami suta, szinte vad bánat tör fel Boriszáv Sztankovity irásaiból, de ez a nyerseség annak mély és megkapó igazságát érezteti velünk. Hősei isznak, orditanak, nótáznak és karddal hadonásznak, asszonyai dolgoznak, türnek, tragikusan szeretnek. Valami keletics, fatalista érzés- és gondolatvilág rajzolódik ki irásaiból, mint bizanci mecsetek és kupolák konturja, praveszláv áhitata török emlékekkel és gondolatokkal találkozik, gazdag szerb szókincsét török szavak zavarják és szeplősitik.

Sokat és sokszor ir a szerelemről amely nála mindig sulyos, végzetes, isteni csapás és sohasem könnyü, csókos boldogság. Jellemzőek Ducsity szavai, melyek szerint Boriszáv Sztankovity költészete »hatalmas, szerelmi láz« a betegség örök halálárnyékával.

Mindössze egy nagyobb regénye van »Tisztátlan vér« cimmel, mely ereje és nagyszerü elevensége folytán a legjobb szerb regény nevére tart igényt teljes joggal. Két népszinmüve nagy népszerüséget szerzett nevének, de legismertebbek és legolvasottabbak voltak apróbb irásai, vranyei emlékezései, formátlan, kemény, életszagu történetei, melyek közül a »Karácsony« cimü a Bácsmegyei Napló mult évi karácsonyi számában jelent meg. Sztankovity erős, iromba tehetsége ebből az irásából a forditás bágyasztó tükörképén keresztül is feltört és feltünést keltett. Több magyar olvasó érdeklődött akkor Bora Sztankovity után, az egyik olvasónő az irta, hogy ez volt a legmegkapóbb irás, amit valaha olvasott.

Boriszláv Sztankovity korán elesuklott, összeroppant és korai halála már csak tragikus következménye volt még korábbi meddőségének. Vajon az alkohol avagy a történelem roncsolta-e szét hatalmas és eredeti alkotó kedvét? — ki tudja, de kit is vigasztalna ennek eldöntése? A szerbek legnagyobb és legszerbebb elbeszélő költője elment és végleg elvitt magával minden igéretet, minden reménykedést, mert az ujabb szerb elbeszélő-irodalmat nem vigasztalják ujabb biztatások és szárnyesattogások. Ezért hatványozottan fájdalmas Boriszáv Sztankovitynak csonka, csalódásos távozása.

Szentgeleky Kornél

KOZMETIKA

Rovatvezető: dr. Vécsei Jenő

Paraffin-kezelés

Az orvosnak többféle mód áll rendelkezésére, amikor bizonyos megbetegedések esetében a meleget, illetve a forró borogatásokat akarja alkalmazni. E célra szolgál *a viz, a homok, az iszap, a fangó* és legujabban mint a melegnek legtökéletesebben alkalmazható formája a meleg paraffinnal való borogatás, illetve az egész testnek meleg paraffinba való pakkolása.

Nem a közönséges, hanem egy bizonyos gyógyszerrel kevert, komplikált vegyi uton előállitott ugynevezett Eufosyl-Paraffinról van itt szó — amelynek vegyüléke a feltaláló titka — de a melynek a rendkivüli hatása épen abban nyilvánul meg, hogy azt olyan magas hőfokkal lehet alkalmazni — a minővel más anyagot egyáltalán nem lehetne használni anélkül, hogy a bőrön a nagyfoku meleg, vagy a forróság érzése fel ne lépne.

Ha például kezünket egy 55 fokos meleg Eufosyl-Paraffinba mártjuk be, ugy azon csupán a langyos meleg érzése támad és csupán csak 70 foknál magasabb hőmérsékü paraffinnál lép fel — akkor sem a forróságnak, hanem csak a melegnek az érzése és igy kétségtelen, hogy egyedül az Eufosyl-Paraffinnal vagyunk képesek a testhez olyan nagy foku meleget vinni, aminőt sem a viz, sem a fango alkalmazásával nem tudnánk elviselni. Ennek a szernek másrészt az a nagy előnye is van, hogy igen magas hőfokig forralva és alkalmazásakor a megkivánt hőfokig lehütve, nagyon könnyen sterilizálható.

Az Eufosyl-Paraffin feltalálója egy francia orvos, dr. Barthe de Sandfort, aki hosszas kutatás után rájött, hogy *köszvény, rheuma, Ischias és neuralgikus* fájdalmaknál a legjobb hatást és eredményt az Eufosyl-Paraffinnal való pakkolás nyujtja, amely anyaggal a testet, illetőleg a beteg testrészt bevonva körülötte egy oda simuló, átjárhatlan páncélt képez és igen meleg hőfokánál és rossz melegvezető képességénél fogva rendkivüli hatását nagy mértékben tudja kifejteni.

Hogy gyógykezelés szempontjából az Eufosyl-Paraffinnak milyen rendkivüli értéke van, bizonyitja az a körülmény, hogy Franciaországban a hadseregnél és a haditengerészetnél mint kötelező gyógykezelési mód van alkalmazásban, főleg köszvény, rheumatikus és idegbajoknál, továbbá fagyott végtagoknál rendkivüli jó eredménnyel használják.

Igen nagy elterjedtsége van a Paraffin kezelésnek Németországban is, amit számos orvosi bizonylat igazol, továbbá a berlini Medizinische Klinik 1926 50. számában dr. Heinrich Zimmer kiváló szakorvos által közölt tudományos értekezés is bizonyit. Szerinte főleg Ischias, lumbago, *rheuma, krónikus izületi lobognál* és az ott fellépő izzadmányoknál, köszvény eseteiben, továbbá *lesoványitás* céljaira lehet ezt a szert rendkivüli eredménnyel használni. Az utóbbi eseteknél csupán *egyszeri* alkalmazása fél kiló, egy kilónyi testsulyveszteséget idéz elő anélkül, hogy a szervezetre a legkisebb hátrányos befolyással is lenne, söt az egész kezelési idő alatt a közérzet kitünő, az érverés nem szaporább és utána az illető teljesen frissnek, felüdültnek, megkönnyebbültnek érzi magát.

Nem csupán gyógykezelési szempontból például rheumás, köszvényes tagokra, hanem fogyasztási soványitási célból is lehet a szert csupán *egyes* kivánt *testrészre* alkalmazni, a mi használatának óriási előnyt biztosit. Dr. Heinrich Zimmer szerint az Eufosyl-Paraffin pakkolás minden más: moor, fangó, vagy egyébb pakkolást hatásában messze felülmul.

Ilyen Paraffinnal kezelő gyógyintézet Jugoszláviában ezidőszerint csupán Zagrabben van. November elején Szuboticán fogmegnyilni a második hasonló intézet, amely bizonyára szép eredményeket fog elérni.

Üzenetek

Fiatal asszony, Szubotica. Leginkább célt érhet villanyos masszázs alkalmazásával. Levelében jelzett minden egyéb kivánságára al egnagyobb készséggel állok rendelkezésére.

Egy szende K. kislány, Szubotica. Csodálatos, hogy manapság a kislányok milyen szégyenlősek! Rövid idő alatt ön a második, aki azzal a kijelentéssel kezdi el hozzám intézett sorait, hogy szégyenli magát, amiért tanácsért fordul hozzám. Pedig ez a nagy szégyenlősége mintha nem is volna egészen összeegyeztethető a mai korszellemmel, mely korszellemben a mai kislányok is benne élnek, eltekintve attól, hogy amire a tanácsomat kéri, az egyáltalán nem adhatja okot a szégyenlősségre. Hogy mik lehetnek azok az apró, gombostüfejnyi fehér kinövések az arcán? Nem egyebek, mint a verejtékmirigyek vagy a hajtüszők kicsiny cystaszerü képződményei, amelyeket legcélszerübb nagyon finom müszer segélyével felnyitni, amelyre legalkalmasabb pl. az angol komedonyomó lándzsás vége, kinyomkodni, amelyek azután erre a beavatkozásra rendszerint el is mulnak. Ha nagyon sok helyen van az arcán, akkor esetleg ajánlatos egy hámlasztó kura használata. Azokat a fekete pontokat ugy távolithatja el, ha az arcát legelsősorban alaposan kigőzöli, amikor is a bőr jól felpuhul és nyomásra a fekete pontok könnyen lesznek eltávolithatók. Hogy némelyeknél kinyomás után a helye állandóan ott marad, az onnét van, mivel a pórusok erősen kitágultak. Ajánlatos lenne olyan arcvizet használnia, amely ezeket a pórusokat összehuzódásra birja.

F. M. Szubotica. A fiatal kinézés és szép arcbőr első feltétele az, hogy az arcra sohasem alkalmazzunk nem megfelelő krémet, mert ez nemcsak hogy megtámadja az arcbőrt, hanem olyan károkat is okozhat, amiket aztán eltüntetni többé nem lehet. Csakis olyan arckrémet lehet használni, amelynek ártalmatlansága tudományos alapon igazolva lett.

Barna kislány, Sztarokanizsa. Szinte jól esett olvasni, amint irja, hogy az arca természetes rózsáspiros — nem mintha manapság ritka látvány lenne az ilyen rózsáspiros arcszin, söt ellenkezőleg, hanem minthogyha a természetességükhöz férne némi szerény kétség. Az arcán levő mitesszereket, amelyeknek jelenléte bántólag hat önre és amelyek kétségkivül rontják az arcának a koloritjét, akként távolithatja el, ha az arcát jól felgőzöli és azután azokat az apró fekete pontokat alaposan kinyomkodja.

K. Bella, Feketić. Fehér pudert használjon: azt irja, hogy aranyszőke haja van. Szőke, világosbőrü hölgyek fehér pudert használjanak. Egyébként a választott puder szine legyen a bőr tonusával összhangban, mert époly visszataszitó a fehér bőrön a krémszinü, mint a kreolfőn a fehér puder. Rózsaszinü pudernek csak kivételes alkalmakkor van létjogosultsága (bál, szinház, estély stb.), ahol az erős mesterséges villany vagy gázlány zöld és sárga reflexeket vált ki az arcból és ezt tompitani kell.

Fekete kislány, Szenta. Figyje meg, kérem, hogy nagyon nehéz problémát elé állitott a kérésével. Mert egy kislány kérését nem teljesiteni magában véve is udvariatlan dolog lenne; ezzel én magamat sohasem vádolhatom. De nem *teljesithetni* — ez már nagyon kellemetlen. Hanem mondja kérem, miért is akarná kegyed a természetnek egy kétségkivül bájos alkotását természetellenesen megváltoztatni? Egy fekete kislány, aki nagyon szeretne fehér lenni, csak azért, mert mindenki »kis cigánynak« hivja és hogy maga ezért nagyon haragszik. Igazán azért, mert mindenki vagy talán csak egy valaki? Bocsánat! De csak ugy véletlenül csuszott ki a tollamból ez az indiszkréció! A dolog lényegére térve, bármily szivesen is tenném, nem ajánlhatok olyan kenőcsöt, amely fekete arcbőrét fehérré tehetné, mert ilyen egyáltalán nincsen. A higanyos kenőcsök talán egy kevés árnyalattal világosabbá tehetnék az arcbőrét, de ezeknek a használatáról meg nyugodt lélekkel lebeszélem, mert egyébként ártalmasságuknál fogva később nagyon is megbánná, ha használná őket. Ha csak, amint irja, egy pár szeplő található az arcán és ezeket szeretné eltüntetni, hát azért az egypárért nem érdemes valami radikálisabb beavatkozást megkockáztatni — ellenben az arkoloritjának megfelelő puder alkalmazásával szépen lehet azokat láthatatlanná tenni.

Lilla, Szubotica. Hogy az »urgu cosmeticum« kenőcs nem-e ártalmas? Erre a kérdésre határozottsággal csak akkor felelhetnék, ha ismerném annak vegyi összetételét. Az estéli krémek, amiket az arcbőr minősége szerint más és más formában szoktunk adni, rendesen nem tartalmaznak az arcbőrre ártalmas anyagokat: higanyt, ólmot és igy mint fedő, puhitó krémek többnyire ártalmatlanok — de mégis amennyiben ugy vette észre, hogy kitágitja a pórusokat, jobb, ha nem használja.

Elkeseredett nő, Mol. Azzal, hogy kitépéssel, erőszakos uton igyekszik a szőrszálakat eltávolitani, tényleg el nem ér semmit, mert utána csak még erősebben nőnek ki. A hydrogén hyperoxid ideiglenesen ugyan elszintelenit, de igaza van, hogy huzamosabb, állandó használata a bőrre kártékonyan hat. Aki pedig önnek holmi kenőcsöt akar adni, vagy ráerőszakolni, hogy azzal célt ér, hát az tudatosan akarja becsapni, vagy pedig egyszerüen szédelgő. Igaz, hogy a szőrszálak eltávolitására szóba került a Röntgen besugárzás is, de ezzel *rendkivül óvatosan kell eljárni,* mert kozmetikai tekintetben olyan helyrehozhatatlan károkat okozhat, amelyek visszatetszőbbek lesznek, mint a szőrszálak jelenléte, ami miatt igénybe vettük. Prof. Saalfeld, kiváló német kozmetikus óva int a Röntgen besugárzástól, mivel sohasem lehet tudni, hogy alkalmazása után milyféle káros behatások maradnak vissza. Legtanácsosabb bmégis az elektrolyosis — a villany — amelynél, *hangsuylozom,* hogy ügyesen és szakszerüen alkalmazva *nem szabad* hegeknek visszamaradni. Nincs oka annyira kétségbeesni — higyje el, lehet a bajon segiteni.

A vakbélgyulladás

A már köztudatba is átment s mindenki által retteget hashártyagyulladásnak, egyik leggyakrabban szerepiő oka a vakbélgyulladás. Nap-nap után hallható, egyik-másik jó ismerősünk, barátunk az éj folyamán hirtelen rosszul lett, meg kellett sürgősen operálni s az okot, csaknem mindig a vakbélgyulladásában találtuk meg.

Ámbár egyes feljegyzések szerint a vakbéltájon székelő genygyülemek már közel két évezred előtt is sebészi kezelés tárgyát képezték, a mai értelemben vett helyes fogalmak a vakbéllobról csak az utolsó négy-öt évtized alatt nyertek általános elismerést és joggal mondhatjuk, hogy ezen vakbélkörüli lobfolyamatok kóroktanának tisztázása s a bántalom keletkezéséről való korekt nézetek elterjedése, elsősorban a sebészetnek köszönhető s a legtöbbet ez irányban az operativ beavatkozások tették.

Általában az a vélemény van elterjedve, hogy a vakbél a gyulladás székhelye, ujabban azonban főként a korai mütétek leleteiből tudjuk, hogy csaknem minden esetben a féregnyulvány az elsődleges gyulladás székhelye. A vakbél a jobb csipőtányérban van; a vastagbél a vakbélnél kezdődik; a vékonybél a vakbéllel szomszédságában van és ugyanitt találjuk a féregnyulvány eredésének helyét is. Ujabb időben a közönség is szinte izgatottan érdeklődik ez iránt a jellegzetesen csenevész szerv iránt, mely a vakbél végén látható és féregnyulvány néven ismeretes és amelynek tudomásunk szerint a szervezetre semmi haszna nincsen. A féregnyulvány az embernél tudvalevőleg csökevényesen fejlődött szerv. Hossza jelentékenyen változik; férfiaknál átlag 9, nőknél 8 cm. hosszu, (operáltunk már 15—20 cm. hosszut is) még fontosabb tuladonsága és ez lényeges faktor a megbetegedésnél, hogy a vakbélből való eredésében és helyzetében meglehetősen változó. Többnyile a vakbél hátulsó belső falából ered és szabadon lóg a hasüregbe, más esetekben azonban a féregnyulvány, akár egyedül, akár a vakbéllel együtt, elhelyeződhet pl: felfelé fordulva egészen az epeholyagig érhet, a köldöktájon fekhet, sőt egy izben a vakbéllel együtt baloldalt a lépen is találták. Növényevő állatoknak hosszabb beleik vannak, mint az embernek és nálunk nemcsak a vakbél szokott hosszabb lenni, hanem a féregnyulvány is, aminek az az oka, hogy a hosszabb bélcső alkalmasabb, hogy a nehezebben emészthető táplálékot a szervezet céljaira felhasználja. Husevő állatoknál a vakbél egészen is hiányozhatik, vagy pedig teljesen visszafejlődő állapotban, nagyon kicsi lehet. A féregnyulványt az ember abból a kórból örökölte, mikor még növényevő volt.

A vakbélgyulladás egy igen gyakori megbetegedés sokan azt is mondják, hogy egy divatos, modern betegség, mely sokkal gyakoribb napjainkban, mint az azelőtti időkben. Pedig joggal hisszük, hogy ez nincs igy. Nem a betegség gyakoribb, hanem csak gyakrabban ismerik el, mert a vakbélgyulladás diagnostikája tökéletesedett, közkincsé vált az orvosoknak, sőt az intelligens laikus publikum is tud már manapság e betegségről és annak nagy horderejéről.

A hashártyagyulladásoknak is egyik leggyakrabban szereplő oka a vakbélgyulladás. Számokban kifejezni a kettő közötti viszonyt alig lehet, de ki van mutatva, hogy a heveny hashártyagyulladások okai között a vakbélgyulladás majd az esetek harmadába szerepel. 1873—74-ben százezer német katona közül 52 szenvedett vakbélgyulladásban és 123 hashártyagyulladásban. 1885—86-ban a vakbélgyulladások száma 83-ra, 1900—901-ben 173-ra emelkedett, a hashártyagyulladásoké ellenben 35, illetve 11-re süllyedt. Ezekből a számadatokból az következtethető, hogy a vakbélgyulladások látszólagos szaporodása részben abból származik, hogy régebben sok vakbélgyulladás hashártyagyulladás diagnozisával szerepelt. Kétségtelen, hogy ez csakugyan igy van, de az is kétségtelen, hogy ma az általános hashártyagyulladás jóval ritkább, mint 25—30 év előtt, még pedig ritkább azért, mert a vakbélgyulladás gyógyitása nagyot haladt. Fejlődése távolról sem mondható befejezettnek és nagyon fontos kötelessége minden orvosnak, hogy saját álláspontját időről-időre revideálja és azon javitson, ha ennek szüksége felől meggyőződik. A féregnyulvány gyulladását mindig baktériumok inditják meg, az esetek tulnyomó többségében a bél rendes baktériumai. Ugy látszik, hogy helyes uton járunk, mikor a sürün előforduló vakbélgyulladásokat a féregnyulvány csenevész voltával hozzuk összefüggésbe. A bélnek e részében ugyanis hiányos a tartalom rendszeres továbbhaladása és igy megvannak benne mindazok a feltételek, melyek mellett a baktériumok zavartalanul fejlődhetnek és amelyek a kóros folyamatokra való hajlandóságot megadják. A féregnyulvány csenevész volta egyuttal elömozditja a zavaró s sérülést okozó idegen testeknek ottmaradását is, amitől aztán gyulladásos folyamatok, illteve megbetegedések támadnak. A féregnyulványba egy ut vezet befelé s kifelé. Az egy uton haladó ellenkező irányu mozgásoknak hajtására olyan erők szolgálnak, amelyeknek egyensulyában könnyen következhetik be zavar. A féregnyulványba befelé irányuló mozgás hajtóereje lehet a vakbélé s vastagbélé. (A vastagbél a vakbél folytatása.) Ehhez hozzájárulhat a hasprés ereje is. A kiürülés hajtóerejét ellenben tisztán a féregnyulvány gyönge izomzata tartja fenn. Kóros elváltozások, véletlenségek a két mozgató rendszer egyensulyát a kihajtó erő rovására változtatják meg. Igy hatnak a féregnyulványnak rendellenes benyilási módjai a vakbélbe és igy hatnak annak görbületei vagy hegesedései is. Máskor a féregnyulvány üregének egy része, többé-kevésbé tökéletesen elzáródhatik. Ekkor az akadály mögötti részbe jutott fertőző anyag kijutására, megszünik a lehetőség. Ez történhetik bélsárkövek, előző gyulladások nyomán fejlődő hegek, vagy ritkán idegen testek következményeképpen. A féregnyulvány tartalmának mozgásaira, kétségtelenül befolyása van hosszuságának is. Már emlitettük, hogy többnyire 8—9 cm., néha csak 1—2 cm., Sonnenburg leir 26 cm. hosszut is. Természetes, hogy minél hosszabb a féregnyulvány, annál könnyebben megeshetik, hogy tartalma megakad. Megeshet, hogy igen fertőző baktériumok, melyek elnyelés utján kerülnek a bélhuzamba, kivételesen belejuthatnak a féregnyulványba és abban gyulladást kelthetnek és talán igy magyarázható az, hogy sulyos torokgyulladások után gyakran észleltek vakbélgyulladást. Közelmultban olvashattunk, hogy Németországban egyes vidékekről feltünő nagy számban szállitottak be sulyos eseteket, ami természetszerüleg egy közös fertőzés forrására látszott utalni. A csoportos megbetegedés eredete után kutatva, mindenütt kiderült, hogy az esetek nagy részében a vakbél megbetegedését mandulagyulladás előzte meg, a bakterologiai vizsgálat pedig azt eredményezte, hogy az esetek tulnyomó többségében, a torokban ugyanazt a baktérium fajt sikerült megtalálni, amelyet mütétnél a beteg vakbelében is megtaláltak. Az emlitett összefüggés ezzel is nyilvánvalóvá lett.

Megkülönböztethetünk a féregnyulvány gyulladására hajlamositó és előkészitő tényezőket. A hajlamositó tényezők közül első helyen áll a féregnyulvány alkata. Az igen hosszu, szögben tört, a szomszédsághoz lenövésekkel rögzitett féregnyulványban pangás könnyebben keletkezik. Gyakran tényező a családi hajlamosság is; többen végeztek ezirányban vizsgálatokat, melyek arra vezettek, hogy az operáltak vérrokonai sorában az esetek 48%-ban fordultak elő vakbélgyulladásos esetek. Még feltünőbb e gyakoriság, ha egy nemzedék adatait tekintjük. 79 családban 176 testvér betegedett meg, 43 családban pedig 108 megbetegedés esik szülőkre — gyermekeikre. A mütétnel talált leletek szerint egyes családokban feltünő volt a féregnyulványok hasonló alakulata, abnormális fekvése, illetve feltünő hosszuság folytán keletkező szögbetörés vagy csavarodás. Ami a kort illeti, gyakori a vakbélgyulladás a gyermekkorban és fiatalabbakon, mind ritkábbá válik a 40. év után. Nem szerint férfiakon gyakoribb mint nőkön és sulyosabb lefolyásu. Herczel szerint azért, mert a nők kevésbé vannak kitéve sérüléseknek és általában tevéve mértékletesebbek. Az életmódot tekintve a bő hussal táplálkozás, valószinüleg az életmód egyéb tényezőinek közrehatásával ugyancsak hajlamosit vakbélgyulladásra. Ennek tulajdonitható, hogy Angliában és Németországban oly gyakori e baj.

Az előkészitő tényezők közül a bél hurutos megbetegedései és a velejáró bélbaktériumok megszaporodása szolgáltathatnak okot a gyulladásra. A traumasérülés hatásának befolyása nehezen itélhető meg. Kétségtelen, hogy nem egyszer közvetlen erőbehatás, vagy hirtelen erőlködés előzi meg a vakbélgyulladás első rohamát. Az ily esetekben végzett operációk lelete, azonban azt bizonyitja, hogy a sérülés már beteg féregnyulványt rét és a lappangó betegséget csak manifesztté teszi. A sérülést eszerint csak kiváló tényezőnek minősithetjük. Gyakorisára nézve megemlithetjük, hogy Sonnenburg 2000 esetben 17-szer látta beigazolódnak a sérülést, mint kiváló tényezőt. Sokat vitatták és sok fölösleges aggodalomra adott okot az idegen test befolyásának kérdése. Az kétségtelen, hogy a féregnyulványban bejutó idegen test, különösen a rendetlen alaku, éles vagy hegyes tárgy abban sérülést okozhat és igy kaput nyit baktérium behatolásának. Másrészt mechanikus ingere folytán állandó hurutot indihat meg és az üreg szükitése által váladékpangásra adhat alkalmat és ily értelemben előkészitő okává válhat a vakbélgyulladásnak.

A szabad idegen test azonban rendkivül ritka a féregnyulványban. A bélsárkő magvát okozó idegen test valamivel gyakoribb. Jóval gyakoribb a bélsárkő, 1400 esetből 315-ben volt kimutatható. A bélsárkövek kis része idegen test körül fejlődik. Más részük a féregnyulványnyálkájának besürüsödéséből keletkezik. Különböző mészsók lecsapódása által kemény rétegezet rendesen világosabb szinü valódi bélsárkövek fejlődhetnek. Alakjuk rendesen ovális, hengeres. Ritkán nagyobbak babnyinál. Tagadhatalan, hogy ezeknek a köveknek a sulyosabb rohamok meginditásában, főleg pedig megismétlődésében szerepük van. Legfontosabb e tekintetben, hogy a féregnyulvány kiürülése elé akadályt görditenek. Az igy fejlődő pangás, a roham keletkezését készitheti elő.

A betegség rendesen hirtelen, teljes jólérzés közben lepi meg a beteget. Néha többnapi indisposició, étvágytalanság előzi meg a roham kitörését. Ezt valószinü a bél hurutos állapotának kell betudnunk, melynek a féregnyulványra való reáterjedése inditja meg meg a rohamot. Hirtelen éles, néha csikaró jellegü vagy szuró, huzódó fájdalom fogja el a beteget. A fájdalom kezdetben a gyomor táján jelentkezhetik, innét a köldök felé terjed és néha csak órák mulva huzódik le a vakbél tájára. Egészen könnyü lefolyásu esetekben, melyeket talán jozgal a féregnyulványba bejutó anyag kiürítésével járó összehuzódásoknak tudnak be, néhány perc vagy 1—2 óra mulva megszünnek a fájdalmak a colica elmult. Utána néha feltünően megkönnyebül a beteg. Máskor émelygés, vagy 1—2 hányás is jelentkezik. A kifejezett rohamok a fájdalmak hosszabb tartama, állandóbb volta, a rendszerint jelentkező hányás és a hőmésékemelkedése jellemzi. A láz néha csak órákig tart és 38 fokon alul marad. Objektive a vakbéltájon a hasfal kissé feszesebb a tuloldalinál, a közérzet elég jó marad. A nyelv kissé bevont, de nedves. Az érverés a hőmérsékletnek megfelelő. A jelzett tünetek néhány nap alatt visszafejlődnek. A hőmérsék lépcsőzetesen esik a rendes magasságra. Az érzékenység a vakbél tájon egyre gyengül, a hasfalak feszessége megszünik. A sulyos roham az előbb emlitett korképnek mintegy nagyitott kiadása. A fájdalmak igen hevesek, a hányás egyre ismétlődik, a hőmérsék felszökik, néha hidegrázás kiséretében. Az arc gyorsan beesik, az érverés szaporává válik. Objektive legfontosabb jel a vakbéltájának megfelelő hasfal merevedése, mely minden pontosabb tapintást lehetetlenné tesz. A hasfal tapintásra annyira érzékennyé válhatik, hogy még könnyü takaró nyomását se türi el. A kezdetben behuzódó has csak puffadni kezd. Teljes szék- és szélszorulás áll be. A legsulyosabb esetekben, ahol a gyorsan elüszkösödő féregnyulvány az egész hasüreget elönti vészthozó tartalmával, néha órák alatt fejlődik ki a csakhamar halálossá váló hashártyagyulladás.

Krónikus vakbélgyulladás neve alá sorolandók ama kórképek, melyek hevenyroham nélkül folynak le, vagy amelyekben annyira háttérbe szorul a roham, hogy sem a beteg, sem az orvos ilyenekül fel nem ismerik azt. Ilyenkor a gyomorbélhuzamra való panaszok állnak előtérben. Étvágytalanság, teltség érzése, fájdalmak a gyomorgödörben, a panaszolt jelenségek. Máskor a fájdalmak inkább az alhasi tájékra szorulnak. Nem ritkán a vizelet gyakoribb ürülésére panaszkodnak a betegek. A folyton ismétlődő kellemetlenségek az idegrendszerre is visszahatnak. A legkülönbözőbb ideges tünetek kinozhatják a beteget. Jóval gyakoribb és könnyebben felismerhető a krónikus vakbélgyulladás azon alakja, melynél a fenntebb jelzett tüneteken kivül gyakran ismétlődő könnyebb fájdalomrohamok jelentkeznek. E rohamokból hiányozhatnak az erős görcsös fájdalom, a hányás és a láz. A fájdalom inkább szuró huzó jellegü. A hányás helyett émelygés elég gyakori. Végbélméréssel apróbb hőemelkedések rendszerint kimutathatók.

A vakbélgyulladásnak legfontosabb sajátsága a kiujulásra való hajlamossága. Nagyon sulyosbodik az eset, ha terhes nőben fejlődik, vagy ujul ki a vakbélgyulladás. E körülmény két irányban veszélyes: egyrészt, mert a roham folytán beállhat a koraszülés, másrészt a terhesség a gyulladás lefolyását is sulyosbitja. Ugyancsak sulyosabb természetü a gyermekeknél fellépő vakbélgyulladás és igen gyakran csatlakozik hozzá kiterjedt hashártyagyulladás, különösen akkor, ha későn kerülnek mütétre, ezért gyermekeknél nem tanácsos várni a mütéttel, terhes nőknél sem veszedelmes a korai mütét semmi tekintetben sem. A statisztika szerint 190 nem genyes esetből minden egyes felgyógyult, 38 tályogosból csak 28-at s 36 hashártyagyulladásból csupán 9-et sikerült megmenteni az életnek.

Ami a vakbélgyulladás gyógyitását illeti, abban egy fontos pont mindenesetre tisztázva van és ebben mindenki belgyógyász, gyermekgyógyász, nőgyógyász, sebész egyaránt megegyezik, hogy a vakbélgyulladásnál radikális gyógyeljárás csak egy van: a féregnyulvány eltávolitása és minden egyéb gyógyitás csak elodázó és kétes értékü és meg kell vallanunk, hogy a konzervativ eljárás ezen a téren már idejét multa. Idejét multa még pedig azért, mert az évek tapasztalása megtanitott minden elfogulatlanul gondolkodó orvost arra, hogy a sulyos s vészthozó komplikációkat, minden egyes esetben el tudjuk kerülni az idejekorán való operálással. Igen találó az a hasonlat, hogy ugy vagyunk ezzel a korai operálással, mint a biztositással. Hiszen nem mindenkinek a háza ég el, aki ezt bebiztositja, de akinek elég a háza, anélkül, hogy bebiztositotta volna, sokkal nagyobb kárt szenved, mint az aki a dijakat hiába fizette. Igy van a korai operációnál is, egy kis kockázat árán megmenekülünk a nagyobbiktól, egy relative csekély veszedelemmel megszabadulunk azoktól a nagy veszélyektől, melyek a vakbélgyulladás lefolyásában környékeznek bennünket. A netáni várakozással a beavatkozásra legalkalmasabb időpontot elmulasztjuk s oly komplikációkat engedünk érvényre jutni, melyek a sebészi kezelésnek sikerét is komolyan kockáztatják. A roham kezdetén a mütéti sanszok a legkedvezőbbek a modern technika és asepsis mellett a féregnyulvány eltávolitása, csak annyi veszedelemmel jár, mint maga az élet. A korai mütéttel nemcsak a gyógyulást, hanem annak sima és gyors lefolyását is biztositjuk. Az első órákban való beavatkozásnál a hasüreget el lehet zárni, mig a későbbi tályog miatt végzett mütétek tág nyitvatartást tesznek szükségessé, aminek következménye a lefolyás hosszadalmassága, az utókezelésnek kétes volta, közönséges vagy bélsársipoly képződése, melyek utólagos többszöri mütevést is tehetnek szükségessé, igy pl. a keletkező hasfali sérvek stb. stb. A multban a vakbélgyulladás gyógyitása belorvosi volt, 1884-ben Newyorkban ajánlották először a féregnyulvány eltávolitását, még a hashártyagyulladás bekövetkezése előtt. Németországban ugyanebben az évben sikerrel irtottak ki átfuródott féregnyulványt is. Azóta a sebészet győzedelmesen nyomult előre ezen a téren is és homályba helyezte a vakbélgyulladásnak belorvosi gyógyitását. A vakbélgyógyitás igazi gyógyitása csakis sebészi lehet és abban áll, hogy a megbetegedett féregnyulványt eltávolitjuk. A belgyógyász kezeli, a sebészet gyógyitja a vakbélgyulladásos beteget. Csakis a féregnyulvány eltávolitása teszi lehetővé a beteg biztos gyógyulását és minél korábban történik meg ez, annál biztosabban és veszélytelenebbül gyógyul fel a beteg. A vakbélgyulladás veszedelmes voltának köztudatba való átmenetele folytán nem egyszer az is megtörténik, hogy laikusok, kiknek valami családtagjuk, ismerősük rosszul járt a vakbélgyulladás folytán, ha oly vidékre kényszerülnek hosszabb időre távozni, hol szakavatott orvosi segitséget nehezen kaphatnak, kérik a féregnyulványnak elővigyázatból való eltávolitását. A vakbélgyulladás belső kezelése sem a rohamot meggyógyitani, sem azt megelőzni nem tudja. A belső kezelés csak arra szoritkozhatik, hogy a fertőzésnek tovaterjedését a lehetőségig megakadályozza. Ezt leginkább ugy érhetjük el, hogy minden fölösleges mozdulat megtiltása mellett, a roham első napjaiban minden táplálék felvételt beszüntetünk. A fájdalom ellen a vakbél tájára helyezett jégtömlő adja a legjobb eredményeket. Határozottan tilos hashajtók adása.

A nagyközönséget felvilágositó és tájékoztató közleményem végére érve láttuk, hogy a vakbélgyulladás minő változatos alaku, minő számos veszedelemnek csiráját magában rejtő megbetegedés, elmondottuk, hogy ezen veszedelmeket megelőzni és leküzdeni csak a helyes időben és helyes módon kivitt mütét képes.

Dr. Wilhelm Imre

Megjelentek a Minerva naptárak

Regénymellékletek és rengeteg olvasnivaló mindegyik naptárban

A *Minerva* nagy népszerüségnek örvendő naptárai: a *Vajdasági Magyar Naptár*, a *Petőfi Naptár*, a *Jézus Szent Szive Naptár* és a *Gazdák Naptára* a napokban hagyták el a sajtót és hamarosan forgalomba is kerülnek. A Minerva-naptárak, amelyek évről-évre gazdagabb tartalommal jelennek meg, az idén meglepetést hoznak az olvasóknak: mindegyiket egy külön könyv-melléklet teszi még értékesebbé. A Vajdasági Magyar Naptár melléklete *Jókai* Mór »*Az istenhegyi székelyleány*« cimü kis regénye, a Petőfi Naptár mellett a »*János vitéz*«-t találja meg az olvasó, a Jézus Szent Szive Naptár melléklete »*A nagy titok*« cimü regény és a Gazdák Naptárához a »*Göre Gábor kalandjai*« cimü humoros regény van mellékelve.

A naptárak mindegyike közli az 1928. év naptárát, az ünnepnapok vörös nyomásu feltüntetésével és a csillagászati jelenségek megmagyarázásával, jegyzeteket a jövő esztendőre, a »Százesztendős jövendőmondó«-t, a névnapok betüsoros jegyzékét, a királyi család fényképét, az országos vásárok jegyzékét. A Minerva-naptárak további tartalma a következő:

A *Vajdasági Magyar Naptár*-ban a következő érdekes olvasnivalókat találjuk: Mari néni (novella), Kánya (elbeszélés), A madarak otthona (tanulságos dolgok a madarak életéből), Az Isten palástja alatt (novella), Apró történetek Cserebogár, mint baromfitakarmány, Pásztorok (elbeszélés), Anyák kiskátéja a szoptatásról és a csecsemő ápolásáról, Halál a mezőben (elbeszélés), Bus az idő (vers), Zivatar (elbeszélés), A kulcsár (elbeszélés), A halott menyasszony (novella), A halhatatlan érzés (elbeszélés), Hej, gazd' uram, adja ki a béröm! (vers), Mi az érelmeszesedés? (orvosi cikk), Csitt-csatt (elbeszélés), Apróságok a macskáról, Uj amerikai hajóágyu, A fegyencgróf (novella), A rossz gyermek (pedagógiai cikk), Az ördög (novella), Az uj bor (novella), A gyöngyhalászok (ismeretterjesztő cikk), Ki szép, ki jó (elbeszélés), Kend a pap? (novella), A világosság (novella), A kotlós (elbeszélés), A komlószövő pille (ismeretterjesztő cikk), Amivel Sárika tartozott (elbeszélés), A háziállatok vemhességi ideje), Ellési naptár, Adomák, stb.

A *Petőfi Naptár* tartalma a következő: Amivel Sárika tartozott (novella), Hogyha kár ér, kinevetnek (elbeszélés), Ragályos-e a rákos megbetegedés (orvosi cikk), Megfogta az átok a kovácsot (novella), Csoór Ádám (elbeszélés), A gyümölcsfák terméketlensége (tanitó cikk), Bolyongani (Farkas Antal verse), Furcsaságok a nagyvilágból, Majd összeszoknak (elbeszélés), Emlékezzél! (vers), Az a szamár Adamek (elbeszélés), Ezüst pengők (elbeszélés), Tiszta magtár: tiszta gabona (tanitó cikk), Sétálgatunk (Bujdosó Péter verse), A gyilkos (novella), A jótékonyság (novella), A lágyszivü Pacsuta (novella), Igazságtétel (elbeszélés), Hasznos tudnivalók, A rab hazamegy (novella), Védekezés a filoxera ellen (tanitó cikk), A höresség (elbeszélés), Az elszabadult komp (novella), A rozmaringos erdő (novella), Az öreg orgonista (novella), Az okos szamár (mese), Öreg Montvai leszerelt (elbeszélés), Az ágy (novella), Csak titokban (vers), A gyümölcsritkitás fontossága (tanitó cikk), Anyák kiskátéja a szoptatásról és a csecsemő ápolásáról, Adomák és más olvasni valók.

A *Jézus Szent Szive Naptára* cikkei a következők: XI. Pius pápa, Az egyházfejedelmek fényképe, Omnia peccavi (elbeszélés), A gonoszságot a fa is elárulja (novella), Az aszfaltbetyár halála (novella), És ne vigy a kisértetbe (elbeszélés), Kicsi Jóska (mese), Séta a másvilágon (elbeszélés), Az a jó fiu... (novella), A magasugró királykisasszony (novella), Nem iszom bort (vers), Kikérés előtt (novella), A vihar (novella), Virrasztók (elbeszélés), Kivándorlók (novella), A szunyogok sorsa (tanitó cikk), Partáj a padlásszobában (novella), A lélekharang (novella), A homoktalajok javitása (tanitó cikk), A kinai óriás (elbeszélés), Zsuzsa (elbeszélés), Aki örökké födetlen fővel jár (elbeszélés), Karácsonyi történet, A legkeservesebb ut (elbeszélés), Anyák kiskátéja a szoptatásról és a csecsemő ápolásáról, Az átok megfogta a kovácsot (novella), Adomák stb.

A *Gazdák Naptárá*-ban a következő cikkek találhatók: A disznóölés (elbeszélés), A csurgók (elbeszélés), A csodaszerekről és kuruzslókról (orvosi cikk), Gerson mulat (novella), Ültessünk nemes füzt (tanitó cikk), Éjféli párbaj (novella), A por veszedelmei (tanitó cikk), A leves (elbeszélés), Régi mesék — mai valóságok, A tisztitó tüz (novella), A levéltetvek elleni védekezés, Az angol telivér (tanitó cikk), A Silbak (novella), A százlábuak, Védekezés a rovarkártevők ellen (tanitó cikkek), Isten (vers), Anyák kiskátéja a szoptatásról és a csecsemő ápolásáról, A tanya (elbeszélés), Hogyan lehet holdankint három mázsával több kukoricát termelni (tanitó cikk), Jeremiás tudománya (elbeszélés), A régi halottakról, meghalt a vekecsi pásztor (novella), Egy legényről (vers), Szakitsunk a karórendszerrel a szőlőtermelésben (tanitó cikk), Katika gyászol (novella), A gyümölcsritkitás fontossága, Buvárok munkában, A fekete malac (elbeszélés), Hogy vannak odahaza, édesanyám? (novella), A sátán sipja (elbeszélés), Hetivásárban (novella), A háziállatok vemhessége, Ellési naptár, Adomák és egyéb olvasnivalók.

A tartalomjegyzékek száraz felsorolása maga is mindennél többet mond és bizonyos, hogy a négy Minerva naptár olcsó pénzen annyi érdekes olvasnivalót és hasznos tudnivalót ad az olvasóknak, hogy az érdekes, képekkel és rajzokkal illusztrált kalendáriumok lapozgatása a hosszu téli estéken a legkedvesebb időtöltést fogja jelenteni falun és tanyán.

F. Galambos Margit:

Jó volna

Jó volna mint a többi olyan lenni.
Uttalan utat soha nem keresni!
Kiszabott mesgyén csak a sorba menni.

*

Álmot nem látni, nem nézni messze.
Nem vágyódni a rejtelmes vizekre
Egy szál virágért szakadékos hegyre.

*

Titkot nem kutatni, mélységet nem mérni.
Ahol csak fény van az árnyékot vélni
Szines örömöt bánatért cserélni.

— — — — — — — — — —

Jó volna: mint a többi olyan lenni.

TERE-FERE

A tudomány és a spiritizmus. Annak idején nagy feltünést keltet a tudományos világban, hogy R. J. *Tillard* az angol természettudós a spiritiszták illetve metapszihisták mellett tört lándzsát. Most példáját követi Hans *Thirring*, a bécsi egyetem jeles tanára. Az ő megtérését voltaképen Willy *Schneider* nevü médium okozta, akit Shrenck-*Notzing* müncheni egyetemi tanár mutatott be neki. Világitó gombostüket helyeztek az asztal szélére.

De beszéljen maga a bécsi egyetemi tanár:

— Ezeket a gombostüket az asztalon többizben feldöntötte a médium, anélkül, hogy a legcsekélyebb mozdulatot tette volna, vagy a legkisebb zajt lehetett volna hallani. A közönséges fizika segitségével nem voltam képes megmagyarázni a jelenséget. Két hivatalos állásban levő orvos s egy igazgató főorvos ellenőrizte velem együtt a médiumot, ugyhogy a köztük való összejátszás teljesen lehetetlenség. Az is ki van zárva, hogy a személyzet segédkezett: a vörös világitás eléggé erős volt, hogy mindent lássunk. Aztán világitó gombok voltak oda varrva a médium kabátja ujjára, a csuklója köré, a nadrágjára, a bokája köré. Karjának, lábainak minden mozdulatát ellenőrizhettük.

— Ilyen körülmények között tüzetesen megfigyelhettük, az asztalon lévő tárgyak mozgását, melyek a médiumtól körülbelül egy méter husz centiméternyire foglaltak helyet. Egy világitó gombostü előbb fölborult, aztán — akár a varangyosbéka — tovább ugrált az asztal végéig s leesett a földre. Én magam tartottam a médium kezét, szemmel tartottam lábait is. A tudósok a médiumot mindig mint gonosztevőt, vádlottat kezelik, ahelyett, hogy emberileg, tudományos szemügyre vennék. Minthogy megfigyeléseim a médiumnak kedveznek, kartársaim nemcsak nem hisznek nekem, hanem meg sem akarták hallgatni érveimet. A tudomány, a metapszihika közötti egyetértés nem végződhet a metapszihika hiu diadalával. Lehetséges az is, hogy a vélemények barátságos összehangolása által mindkettő megálljon egymás mellett. Meg kell érteniök a tudósoknak, hogy a metapszihisták zöme nem »megrögzött spiritiszta«, hanem komoly buvár, akinek magának is gyakran vannak kétségei és fönntartásai.

*

Bank of England. Anglia leghatalmasabb, legrégibb, legelőkelőbb bankja épitkezik. Pincéit átalakittatja az uj kor vivmányainak megfelelőleg: három földalatti emeletet épittet, két méter vastag falakkal, olyan acél ajtókkal, melyeknek mindegyike néhány mázsát nyom. Az angolok biztonságban akarják tudni aranyukat.

Most néhány ujságjuk fölelevenit egy történetet, vagy egy legendát, melyet széltében beszélnek a Bank of Englandról.

Egy napon a bank igazgatói előtt megjelent valami utkaparó, aki ezt mondta:

— Csukják be kérem az összes ajtókat, állitsanak eléjük annyi őrt, amennyit akarnak, én mégis lekerülök a pincébe, anélkül, hogy megtudnák, hogyan.

Az igazgatók csóválták a fejüket, mosolyogtak, de belementek a különös próbába.

Az ajtókat kulccsal zárták be, örök sorfalait állitották fel mindenüvé, de egy bizonyos idő multán, mikor terepszemlét tartottak a bank helyiségeiben, az utkaparót meglelték a pincében, amint az aranyhalmok között békésen üldögélt. Elámultak.

Mit lehet ilyenkor tenni? A történet (vagy legenda) szerint az igazgató urak magukhoz hivatták az utkaparót. Ezt mondták neki:

— Barátom, tartsa meg magának a titkát. Mi csak azt kérjük, hogy ne mondja el másoknak se, ahogy nekünk se mondja el. Ha hallgat, mindaddig, amig él, olyan évi járadékot utalunk ki, melyet egy herceg is megirigyelhet.

Az utkaparó elfogadta az ajánlatot, évek hosszu során húzta a busás évjáradékot, holta napjáig állotta szavát: nem szólt senkinek.

A legtisztességesebb zsaroló volt.

*

Hogy öltözködjék a szellemi munkás? Ezzel a kérdéssel már sokan foglalkoztak. *Kantnak* is szemet szurt a férfidivat esztelensége, sohasem viselt harisnyakötőt, harisnyáját a vállára aggatott zsinegekkel tartotta fönn, hogy ne zavarja vérkeringését. *Edison* is bő, szinte lötyögő ruhákat hord s ormótlanul nagy cipőket.

Az uj reformátor egy francia, Dr. Jean *Bouchon*, aki az eszményi férfiöltözetet, melyet már évekkel ezelőtt megtervezett, igy irja le:

— A kabát ujjai legombolhatók, mint némely vadászruhánál. A gombok megengedik, hogy kabátunk ujját a könyökig feltürjük, ha munkához akarunk látni. Puhagallért viselünk, egyenest, vagy lehajtottat melyet kinyithatunk, részben, vagy egészben, hogy szabaddá tegyük nyakunkat. A kabát vért gyanánt védelmezi a hasat a hideg ellen, mert a has legérzékenyebb a hőmérséklet rokkanása iránt. Mai kabátjaink, főkép a zsaket a test hátsó részét oltalmazza teljesen céltalanul. Pedig csak a hason keresztül hülhetünk meg, mert azt lapos, igen vékony izmok burkolják körül. Ezért én a kabátomba macskaprémet varrattam. A nadrágtartóknak el kell tünniök. Ezek akadályozzák a vérkeringést, nyomást gyakorolnak az idegekre, melyek a felsőbb tagokhoz vezetnek. Gombokkal kell megrögziteni a nadrágot derékon, helyesebben a köldök és gyomor fölött. Ismétlem: a nadrágnak a mellbimbók alatt kell megrögződnie. Igy a has szabad marad s a nagyevők is könnyen emészthetnek. Nadrágom bő, térdben szük. A hosszu, pötyögő nadrágok, melyet fölkavarják az ucca porát s magukkal viszik, csak a baktériumokat tenyésztik. Hosszuszáru csizmákat kell viselnünk, lábszárvédőket, sporthoz való gyapju harisnyákat.

*

A dohányzás és a nők. Egy amerikai orvos, *Chauncey* L. Barber kijelenti, hogy a dohányzó nők gyermekeinek hatvan százaléka két éves kora előtt pusztul el, csak azért, mert anyjuk dohányozott. Ezt a kijelentését statisztikai adatokkal igyekszik bizonyitani. Szóval a gyermekhalandóságnak egyik oka — állitólag — a mindjobban lábrakapó dohányzási szenvedély.

Annyi kétségtelen, hogy a nők az utóbbi években ijesztő arányokban pártolnak át a dohányzók táborába. Ez pedig annak tulajdonitható, hogy a franciák meg az angolok a krimi háboruban behozták a cigarettát. Annakelőtte, mikor még csak szivar volt és pipa, a nők tartózkodtak a dohányzástól már csak azért is, mert stilszerütlen lett volna szájukba szivart, pipát biggyeszteni.

Angliában kezdődött a nők dohányzása, ahol már husz esztendővel ezelőtt is vidáman pöfékeltek az uccán. Ekkoriban történt, hogy egy vasuti társaság külön »női dohányzó szakaszt« létesitett rangokat, felháborodottan tárgyaltká az a vasuton. Az ujságok félreverték a hajitást, intézkedést követeltek, mely megtiltsa a nőknek, hogy nyilvánosan is cigarettázhassanak.

Egy ekkori ujság azonban igy veszi védelmébe a dohányzó nőket:

— Azok a nők, akik unatkoznak, dohányoznak. Helyes is, mert ha nő hosszan unatkozik, végül valami rosszat követ el. A férjek nevében kérjük, hagyják meg a nőknek ezt az ártatlan bünüket.

*

Lengyel trónkövetelő. A lengyel köztársaságnak is megvannak a maga trónkövetelői. Általában a háboru utáni időkben, ha nem is jó, de mindenesetre türhető állás lett valami trónra pályázni, vagy támogatni azokat, akik különböző kalandos cimeken igényt tartanak erre, vagy arra a trónra.

A lengyel trónkövetelő kijelenti, hogy a Jagellóktól származik s minden tekintélyt nélkül fölvette a IV. Zsigmond nevet.

Bizonyos körökben tényleg népszerüségnek örvend, mert ügyesen szövi-fonja hálóját s hirszolgálata, sajtóakciója ötletes.

Ujabban IV. Zsigmond rendkivül elégedetlen, mert más trónkövetelők is jelentkeznek a szemhatáron s ki merik nyujtani kezüket ama trón után, mely — hite szerint — csak őt és családját illeti meg.

Egy memorandumban, melyet egyenesen Lengyelország miniszterelnökéhez intéz, azon sopánkodik, hogy a trónkövetelők napról-napra szaporodnak.

Végül igy fakad ki:

— Egyedül nekem, IV. Zsigmondnak van jogom a koronára. Feleségem Jadwiga és fiam, Algierd, a trón törvényes örököse...

— Megjegyzi, hogy kész kardot ragadni és leverni »nevetséges vetélytársait«, de párthivei mérsékletre intik, ezért a köztársasági kormány miniszterelnökéhez fordul, megkérvén őt, hogy a többi trónkövetelőt egyszerüen üzze ki a lengyel köztársaság területéről.

Kérvényének természetesen semmi foganatja se lett.

CSAK
TELEFUNKEN LÁMPÁKKAL
érhet el vevőkészülékével kiváló eredményt!

Minden célra megfelelő lámpa raktáron

Jugoszláv
SIEMENS
R. T.
Rádiótelegráf- és telefón-osztálya
Sistem „Telefunken"
Beograd, Resavska 22a

10679

Bogojević udvari gyógyszertár, Skoplje.
A nekem szállitott gyógyszert megkaptam, az eredmény kitünő. Küldjön azonnal további 10 dobozzal.
Jovo Miletić, Temesvár

Bogojević udvari gyógyszertár, Skoplje.
A gyógyszert megkaptam, a gyógyhatás minden várakozást felülmul. Fogadja leghálásabb köszönetem.
Salamon Saporta, Solun

Bogojević udvari gyógyszertár, Skoplje
A gyógyszert köszönettel megkaptam. Legyen szives további 1 doboz gyógyszert küldeni a régi cimre.
Mihaloki Dimopolus, Jedrenje

Bogojević gyógyszerész urnak Skoplje.
A küldeményt megkaptam és a gyógyszerrel legteljesebb mértékben meg vagyok elégedve. Küldjön még 10 dobozzal utánvét mellett.
Ribarac Zagubica

9591|1

Reuma

akár akut, akár krónikus, csuz, isiás, nyilalás, csontfájdalmak, fej- és állcsontfájdalmak a legsikeresebben gyógyithatók a RUSKI MELEM nevü szerrel, amit legjobban bizonyitanak az eddigi köszönőlevelek. Az eredeti doboz ára használati utasitással 25 dinár. Kapható minden gyógyszertárban és drogériában.

Postán szállitja:

BOGOJEVIĆ udvari gyógyszertára, SKOPLJE

JUNIPER
ZÖLD SÓSBORSZESZ
minden más gyártmánynál **hatásosabb**
Győződjön meg róla. Kérjen a füszerkereskedőjénél egy ingyen minta üveget leirással
Mr. Alfred Blum Subotica

1281

A községi választásokról szóló
szabályrendelet

Vlaskalin Milorád dr. miniszteri inspektor kiadása. - Magyarázatokkal ellátva könyvalakban 20 dinárért kapható a Minerva-könyvosztályában. Vidéki megrendeléseknél 5 dinárt portóra kell még beküldeni.

REJTVÉNYEK

A mult vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése a következő:

Mindenekelőtt

EEEE
EEEE
EEEE
ez

Mágikus-kocka

A mult vasárnapi számban közölt magikus kocka helyes megfejtése:

1. Bátori
2. Átugor
3. Tubusa
4. Ogulin
5. Rosiny
6. Irányi

Helyesen megfejtették 198-an. Könyvjutalmat nyertek Schlésinger Ervin (Futoška put 28. Novisad), Kopilovics János (Szubotica), Nánay Feri (Szubotica).

Az alanti mágikus-kockát beküldte Vághy Lilly (Szombor).

EEEEEEEEEE, LLLL, MM, ÉÉÉÉ, RR, VV, SSSS, ŐŐŐ, TTT, JJ, Ó, Z

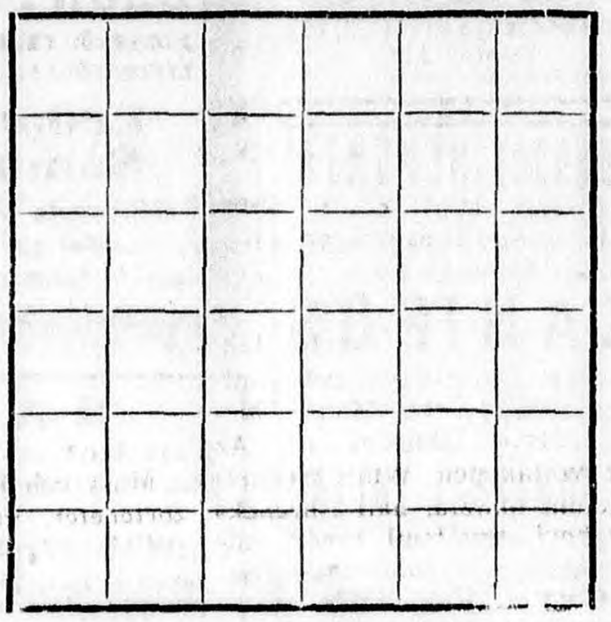

1. Férfinév
2. Tüntetéskor ezt kiáltják
3. Névelővel szerszám
4. Andersennek van
5. Ilyen jós is van
6. Ajtókon található

A fenti betük ugy helyezendők el, hogy felülről lefelé és balról jobbra olvasva ugyanazt az értelmet adják.

KERESZTSOROS REJTVÉNY

A mult vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

Vizszintes sorok: 1. Babilonia, 9. Bibliofil, 17. Éleny, 18. Eta, 19. One, 20. Praga, 21. Csin, 22. Ahol nincs, 24. Link, 25. Sereg, 27. Eos, 28. Dario, 29. ir, 30. Nere, 32. Azori, 36. Res, 37. Aka, 39. Öre, 41. Én magyar nemes vagyok, 46. Kél, 48. Ági, 49. Odu, 50. Epés, 52. Cima, 53. Lomb, 55. Gras, 56. Kurir, 57. Oázis, 58. Sept, 60. Márt, 63. Hegy, 65. Gics, 68. Eté, 70. Tec, 71. Ama, 73. Ráz, 74. Ponciánus historiája. 78. Mae, 79. Tan, 80. Ota, 81. Eh, 83. Bérma, 84. Oktat, 86. HP, 87. Mahon, 89. Pap, 91. Mánia, 93. Vier, 94. Grandezzo, 97. Lenn, 98. Ittas, 100. Nie, 101. Cse, 102. Scudo, 103. Richelieu, 104. Hadrianus.

Függőleges sorok: 1. Bécsi béke, 2. Alser, 3. Bein, 4. Innen, 5. Ly, 6. Nehéz satirát nem irni, 7. Ito, 8. Aale, 9. Bois, 10. Inn, 11. Becező simogató kezed, 12. Ip, 13. Orlai, 14. Fair, 15. Igenis, 16. Lakonikus, 23. Noske, 26. Gergő, 28. Dream, 33. Orv, 35. Emlékpénz, 37. Anna, 38. Amál, 40. Gyorsirás, 42. Nép, 43. Rim, 44. Ego, 45. Oda, 51. Sut, 52. Cim, 54. Bay, 55. Gig, 58. Septemvir, 59. Eto, 61. Reu, 62. Test, 63. Kain, 64. Ems, 66. Cáj(a), 69. Kimén, 72. Cream, 75. Aar, 76. Halad, 77. Ott, 82. Haiti, 83. Borah, 85. Tálca, 86. Hindu, 88. Hetc, 89. Pneu, 90. Pech, 92. neun, 95. Aie, 96. Zsa, 102. Si.

Kapható mindenütt. Jugoszláviai vezérképviselet:
Fehér drogeria, Sombor

J. ANDRIŠKA
MECHANIKAI ÜZLET ÉS JAVITÓ-MÜHELY
Subotica, Jelačićeva ulica 9. szám
(Steiner cukrászdával szemben)
Varrógép, kerék-motorkerékpár, grammofonok legolcsóbb beszerzési forrása. — Kötőgépek javitása. Tüágy befektetés. Szavatosság mellett javit. Pontos és gyors kiszolgálás. Olcsó árak

Eladó
vagy bérbeadó
fűrésztelep
malommal együtt
a Tisza mellett.
Érdeklődők leveleit 10780 szám alatt a kiadóhivatal továbbitja.

10780

Bácskában, Szerémségben gazdáknál jól bevezetett
utazók
a mezőgazdasági gépszakmából,
akik traktorok és cséplőgarniturák eladásával is foglalkoztak, adják le részletes ajánlatukat **SCHMOLKA** hirdetőirodájába NOVISAD, Jevrejska ulica 7.

10830

Bácskai nagyobb exportmalom keres azonnali belépésre megbizható, szakképzett
főmolnárt
Ajánlatokat SZAKKÉPZETT jeligével a Bácsmegyei Napló novisadi kiadója továbbit.

10379

Orvosok figyelmébe!
Most jelent meg **Dr. Sattler Jenő** sebész-főorvos kitünő forditásában
Hippokrates sebészete
A könyv az ókori görög orvostudomány megalapitójának könyveinek szakszerü forditása
A könyv ára Din. 40
Kapható a
Minerva-nyomda könyvosztályában

A legjobb minőségü őszi
PLESS-kalapok
a legolcsóbb árban csak
Braća Stipančević
uri és női div. tárukereskedésében
Subotica, Aleksandrova ul. 9 (Korzó) kaphatók

10312

Hallatlan olcsóság! Hétfőn, 1927. október 31-én **Mindenki legyen ott!**

A raktáron maradt üveg- és porcellánárukat **önkéntes árverésen** az Aleksandrova ulica 7. számu ház **udvarán** kiárusitom. — S. WEISS

Tüzifa bükk, gyertyán, vagonos, félvagonos és negyedvagonos tételekben **Porosz-szén** I szalon kályhaszén

KOKSZ Mährisch-Ostrauer d'ó koksz szolid áron. „IGNIS" J. WIRTH tüzianyag-kereskedés. Iroda Agina ulica 13. Telefon 503

REUMA

Köszönőlevél

Dr. I. Rahlejev urnak

Beograd,
Kosovska 43.

Nagyon kérem küldjön nekem postai utánvéttel még 3 üveg RADIO BALSAMIKA gyógyszert, mert az első 3 üveggel már elfogyasztottam. A hatás kiváló volt. Több mint 10 évig szenvedtem reumában, de ugy gondolom, hogy a most rendelt 3 üveg elfogyasztása után a betegség teljesen megszünik.

BANJALUKA. VUČKO GRAHOVAC kereskedő

IGEN TISZTELT DOKTOR UR!
Eddig 3 üveg RADIO BALSAMIKA gyógyszert használtam el és megszabadultam sulyos reumámtól. Arra kérem legyen szives még egy üveggel küldeni, nem nekem, hanem a következő cimre: Braća Milovanović, kereskedők, Palanka Smederevska.

BANIČINA, 1925. augusztus 26. LAZAR IL'C

A **Radio Balsamika** *gyógyszert készíti, forgalomba hozza és postai utánvéttel szállítja* Dr. I. Rahlejev **„Radio Balsamika"** laboratoriuma *Beograd, Kosovska 43.* 9732

Valódi ró saburgonyát, fejes káposztát, préselt szénát vagontételben a legolcsóbb napiárban szállít
J. Bröder
Novisad, Futoški put 43
10352 Telefon 20-84
Sürgönycím BALKOVÁCS

Hangszerpartelep
Ajánlja hegedüit harmonikáit tamburáit legolcsóbb árban
Š. MACHNITZ, SUBOTICA
(Reichl palota mellett)

ELADOK
használható vasakat, transmissiókat, csapágyakat, 1 drb uj, 4 méteres csigalépcsőt, felvonó szánt, géptisztitórongyot, stb. stb.
Zoltán Engelsmann
Oslobodienje ul. (Zentai) 138
Telefon 5 96
Autóbusz-közlekedés 10573

CHRYSANTHEMUMJAI
és őszi virágai csodás teljességet és nagyságot érnek el, ha
KANIPOS
növénytápsóval öntözi őket.
Csomagja 12·50 és 42·— dinár.
SCHUMACHER ZOLTÁN
gyógyszerész és vegyészeti laboratorium,
Crveńka, SHS.

Angol és francia **cipőket** mérték után a legmodernebb kivitelben készít
925 3

Mezei András
cipészmester
Subotica, Városi székház

Burgonya
Káposzta
Hagyma
Torma
legolcsóbban kapható
Hoffmann János
Szeged — Telefon 174

ABLAKÜVEG
minden méretben legolcsóbban kapható
Drag. Obradović
üveggyári lerakat
Beograd, Knez Milana ulica 31.
Uroševa Pivnica

HADNAGY
asztalosmester készít épületmunkát. Festett bútorok raktára.
Javitásokat vál al. SUBOTICA
1575 Petrovgradska u. 6

Olcsó
tüzifa
100 kg. vágott és apritott fa **30·— dinár** házhoz szállitva. Pontos mérésért garantálunk. Gyors és szolid kiszolgálás
„BOSNA"
fakereskedés Subotica, a vasuti pályaudvar mögött.
Telefon 512 8242

Butorokat
ebédlő, háló, uri szobaberendezéseket,
portálokat 5 97
legelőnyösebben szerezheti be
Domján Valentin
butorüzemében
Subotica, Zrinjski trg 11

ELŐNYOMDÁT
MODERNÜL FELSZERELVE LEGOLCSÓBBAN SZÁLLÍT
Leopold Sámuel
előnyomda berendezési gyára
4852 Senta

HA
kárpitos munkára van szüksége forduljon bizalommal
FARKAS kárpitoshoz
Subotica Zmaj Jovin trg (Minerva palota mellett.)
Ahol már heti részletfizetésre kaphat szőnyeget, madracot.

„REKORD" fotoszalon
(Nemzetivel szemben) müvészies nagyitásai elsőrendüek. Menyasszonyi felvételek után egy ingyen nagyitást készit.
10141

AUTÓ- ÉS KOCSIFÉNYEZÉS
tapecirozásnál előforduló összes munkákat elvallalja
Szkala Mihály
Oslobodjene (Senćanski) put 2
Egy fedeles hintó eladó

Legelegánsabb
divatcipők
Subotican 1006
Koch Ármin
Jelašićeva ulicai (kisállapolna mellett) üzletében szerezhetők le.

Vigyázzon
hogy ruháit szakember készítse el.
Tegyen próbarendelést
Hus ár Vilmos
szabó, aki vállalt munkáit garanciát vállal.
Subotica, Poštanska ul. 4
10570

SZENTI és VIRÁG
épület-, mübutorárugyár
Subotica, B. Sudarevićeva 54-56. Telefon: 3-83
Készitünk: mübutort, épület-, portál- és üzletberendezést stb.
Saját telkünkön legmodernebbül megnagyobbitott üzemünkben kész bútorokat és parkettát raktáron tartunk.
Kérje díjmentes árajánlatunkat s versenyképes, olcsó áraink-ról meggyőződhetik 3451

KÉPVISELŐT
aki az elektrotechnikai szakmában jártas és jól be van vezetve,
keres nagyobb cég mielőbbi belépésre.
Részletes ajánlatok az eddigi működés feltüntetésével a „JUGOMOSSE" Zagreb, Zrinjevac 20 cimre intézendők „ZASTUPNIK" jeligére alatt.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, hogy
angol uriszabóságomat
a Pletikosić palotába, Marojlovićeva ulica 7 helyeztem át.
Uzletemet teljesen ujonnan rendeztem be. Raktáram a legfinomabb **angol szövetekből áll,** ugyhogy a legkényesebb izlést is ki tudom elégiteni.
Teljes tisztelettel
Vojislav Vasiljević
uriszabó.
10175

Butorszövetek

brokát, damaszk, plüss, matrac- és rolettagrádli, afrik, rugók, szegek és mindennemü kárpitoskellék a legolcsóbban

I. Omerzo i Drug, Zagreb
Petrinjska ulica 3 — az udvarban
NAGYBAN! KICSINYBEN!
10479

„JUGOPROTEZIA" ZEMUN

KÉSZIT:
Mülábakat és mükarokat
Ortopéd apparátusokat beteg vagy korcs és görbe végtagokra
Ortopéd füzőt ferde és görbenövésü testrészekhez
Különféle kötőket és bandázsokat az alsó test különböző elváltozásaihoz. Sülyedés, sérv és köldöknek
Hygienikus füző a test formálására és fűzésére. Az összes cikkeket az egészség ápolásához és a betegség gyógyitásához. Speciális kidolgozás! Minden orvosi felügyelet mellett. — Orvosi rendelők és kórházi berendezések. Kivitel tekintetében ugy a külföldön, mint a belföldön konkurrencia nélkül.

KANADA

Földmunkás-családok (németül beszélők) és egyes földmunkások, akik saját költségükön **Kanadába** akarnak kivándorolni, gyors és díjmentes, felvilágositást kaphatnak a

HOLLAND-AMERIKA VONAL

képviselőjénél

Lavoslav Papai Osijek I
Jägerova ulica 1, II. emelet
10361

KÉRJEN MINDENÜTT REKORD

gummi cipősarkot, amely elsőrangu amerikai és angol nyersanyagból, a legjobb kidolgozásban készül és ennek folytán a használatban a legjobb és tartósság tekintetében felülmulhatatlan, melyről mindenki az első próba után meggyőződhet 5844

REKLAMARAK!

Ki akar érettségizni?

Gimnáziumból vagy kereskedelmi osztálygyizsgákat tenni. Irjon azonnal „Boross—Girdos" tanintézetnek, Budapest, VIII., Rákóczi ut 57/a. — Teljes siker.

Ujból kapható a
GYAKORLATI GAZDALEXIKON
két vaskos kötetben. Szerkesztik: **Millé Géza** mezőgazdasági kamarai főtitkár, **Mayer János** magyar földmivelésügyi miniszter előszavával. Százkéttagu szerkesztőbizottság. — Minden cikket a legilletőbb szakértő irta.

Egész könyvtárat pótol ez a könyv!

Főbb tartalma:
Kertgazdaság, szőlőmivelés, baromfitenyésztés, méhészet, tejgazdaság, állatgyógyászat, talajmivelés, gyógynövények, vetőmagismeret, dohánytermesztés, gyümölcstermesztés, növénytermesztés, erdészet, borászat, gazdasági gépek ismerete, állattenyésztés, mütrágyázás, takarmányozás, vadászat, halászat, burgonyatermesztés, komlótermelés, paprika, kender, len, falusi konyha, házipar, rovarkártevők, nyúltenyésztés, ló-, szarvasmarha-, juh- és sertéstenyésztés stb., stb.

Két kötet ára közel 2500 oldalon 480.— dinár
Kapható a BACSMEGYEI NAPLÓ könyvosztályában

Fodrászok figyelmébe! Miután egy szakképzett mesterrel megállapodást kötöttem, an a kellemes helyzetben vagyok, hogy elsőrendü prima **fodrász-széket,** barna és világos szi darabonként csomagolva **420 din.-ér** — részletfizetésre is — adhatok. B. pártfogásukat kérem 10786 **KAIĆ PÉT. R** fodrászati cikkek nagykereskedése, Subotic

Sztari- és Novibecseji helyi hajójárat

Téli menetrend

(Érvényes 1927 november 1-től)

Indul Novibečejről	1.30	5.00	7.30	9.45	11.30	13.15	14.45	17.—
Érkezik St.-Bečejre	2.15	5.45	8.15	10.30	12.15	14.00	15.30	18.—
Indul St.-Bečejről	4.10	6.30	8.30	10.35	12.20	14.05	16.30	19.—
Érkezik Novibečejre	4.40	7.00	9.00	11.05	12.50	14.35	17.00	19.30

A hajónak csatlakozása van ugy a nappali, mint az éjjeli bácskai és bánáti vonatokhoz. A forgalom zavartalanságát biztositják a vállalat „Staribečej" és „Minerva" nevü gyorsszemélyhajói. A vállalat elfogad helyi vontatásokat és áruszállitásokat. A fürdőbe utazó bánáti közönség részére mérsékelt menetdijak. — A fürdőben iszappakolások egész éven át (télen is) eszközöltetnek.

A staribečeji hajózási vállalat vezetősége

10752

Elsőrendü szlavóniai

préselt széna és szalma

nagyban kapható

JOSIP WEISS

széna- és szalma-nagykereskedőnél

Telefon 6-45 **ZAGREB** Ilica broj 82

Raktár: Novagradiška

RESTAURANT „AKADEMIJA NAUKA"

BEOGRAD, KNEZ MIHAJLOVA 35

Elsőrendü szerb-francia és vajdasági konyha — Mérsékelt árak!

Allandó látogatóknak 20% árkedvezmény!

Vajdaságiak találkozóhelye!

Tulajdonosok: BRAĆA SPITZER

„VULKAN"-nál

MEGTAKARITÁST ÉR EL

A fütőtechnika legnagyobb találmánya, amellyel 50% fütőanyagot és 90% meleget takarit meg. Felszerelés és tisztitás a legegyszerübb Az eredményt garantáljuk. Kivánatra ingyen prospektus. Vezérképviselet:

Sava Nišević, Novisad

Kralja Petra ul. 10

Ára 120 dinár, bérmentve bárhova.

Egyedárusitókat keresünk

10653

Szállitunk vagontételben

I-a erdélyi valódi rózsaburgonyát	D.	80·—
I-a erdélyi Woltmann rózsaburgonyát	D.	75·—
I-a erdélyi vöröshagymát akár ovál, akár kerek alaku.	D.	180·—

per 100 kgr. rinfuza, **FRANCO ZSOMBOLYA** elvámolva román részről.

„UNION" CASA DE BANCA

TIMISOARA (Temesvár) I. Str. Alexandri 8.

Sürgönycim: Unionbank

10766

Az idény beállával felhivom a vásárló közönséget, dacára a szövet- és vászonáruk 15-20% emelkedésének

még a régi olcsó árban

ajánlom raktáromon levő valódi angol férfiöltöny- és női köpenyszöveteket, valamint divatbársonyt, barchét, selyem- és vászonárumat, terítőket, kendőket, stb.

STRASSER BÉLA

Vilsonova ul. 46. Pravni fakultettal szemben

Tisztviselőknek és munkásoknak 5—8% engedmény!

10314

Üzemképes, használt

Fordson traktorok

1, 2, 3, 4-vasu Oliver ekék, használt Ford-autók, más vállalkozás miatt

sürgősen eladók

Érdeklődni lehet:

Földvári Bélánál

Stari Bečej

Ford- és Fordson-alkatrészek legolcsóbb beszerzési forrása. Saját érdekében kérjen ajánlatot

10721

Üzemeinnek villanyerőre való átváltoztatása folytán a legjutányosabb árban eladásra kerül:

1 lokomobil (Heinrich Lanz, Mannheim) 38 HP 10 Atm. 4 év óta üzemben,
1 dynamó 220 Volt, 19·5 Kw. 8·5 Amp.
1 dynamó 220 Volt, 14·5 HP 12 Kw. 54·5 Amp.
1 dynamó 110 Volt, 8 Kw. 43·5 Amp. akkumulatorteleppel (Tudor J. 5.) és kapcsolótáblával,
1 benzinmotor 6 HP „Otto" (Langen & Wolf)
2 villanymotor 4 HP, **2 villanymotor** 4½ HP 3·8 Kw., **2 villanymotor** 1½ HP 4·3 Kw. és **1 villanymotor** 12 HP 45·5 Amp.

Valamennyi gép a legjobb karban van és teljesen üzemképes.

Bővebbi felvilágositással szolgál a tulajdonos:

JOS. BENKO gyáros, Murska Sobota, Prekomurje, Jugoszlávia

186

Értesités

Értesitjük t. üzletfeleinket és imerőseinket, hogy irodánkat az eddigi Njegoševa ul. 14. alól a **Željeznička ulica 96. sz. alá** helyeztük át

DUNAV

általános biztositó részvénytársaság fiókigazgatósága

Novisad

10833

Gőzmalom árverés

Közhirré tétetik, hogy Mikuska Félix csődtömegéhez tartozó gőzmalom teljes felszereléssel együtt Szuboticán a telekkönyvi hatóságnál 1927. évi október hó 31-én délelőtt 9 órakor birói árverésen eladatik.

10885

Vigyázat! Vigyázat!

HANGSZERVÁSÁRLÓK

Zongorák, Pianinók, egyakis elsőrendü gyártmányok Hegedük, Harmonikák, Fa- és Rézfuvóhangszerek Gramofonok, világhirü **„His Master's Voice"** és **„Columbia"** angol gépek, legujabb felvételü angol és amerikai Tánclemezek, ugyszintén hires Müvészlemezek nagy választékban kaphatók részletfizetésre is

3791

TRUPPEL BÉLA

hangszerkészitőnél

NOVISAD

Viszontelárusitóknak árengedmény. Fenti hangszerekről különkülön árjegyzékkel szolgálhatok

---

BÁCSKAI CEMENTÁRUGYÁR ÉS ÉPITŐ RT.

SUBOTICA, DANIČIĆEV PUT, TEL. 6-20

Gyárt: Egy- és többszinü cement- és mozaiklapot, csömöszölt és drótbetétes csöveket, kútgyürüket.

Raktáron tart: Beočini cementet, felsőgallai oltott és darabos meszet, dunai homokot, betonkavicsot, kőport, épület és tüzifát stb.

Elvállal: Mindennemü műkőmunkát, u. m. lépcsők, lábazatok, sirkövek, sirkeretek, vasbeton menyezetek, beton, terazzo, burkolatok, szökőkutak, vályuk, pinceszigetelések készitését.

Ajánlattal és költségvetéssel dijmentesen szolgálunk

7435

ALMA

hagyma, geszlenye, rózsaburgonya, diószükségletét vagontételben és kicsinyben a legelőnyösebb árban szerezheti be

Grünbaum Aladárnál

Sombor, Malacrkvena ul. 7. sz

Egyszerü és mübutorok

hálók, ebédlők, uriszobák, teljes lakásberendezések, meglepő styl-különlegességek dus nagy választékban árban és minőségben utolérhetetlen

Eder Kálmán müasztalos butoráruháza Pravni fakultettal szemben

Subotica, Vilsonova ul. 40

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T.

BUDAPEST

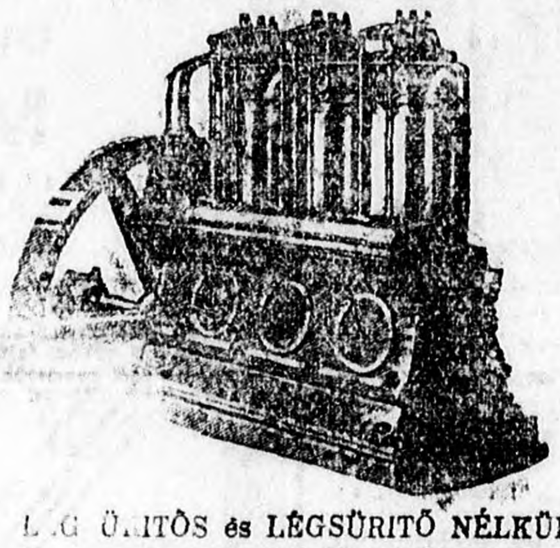

LÉGÜRITÖS és LÉGSÜRITŐ NÉLKÜLI

DIESELMOTOROK

KÉPVISELŐ

SOMOGYI LÁSZLÓ okl. gépészmérnök

SZUBOTICA, Kralja Aleksandra ul. 15

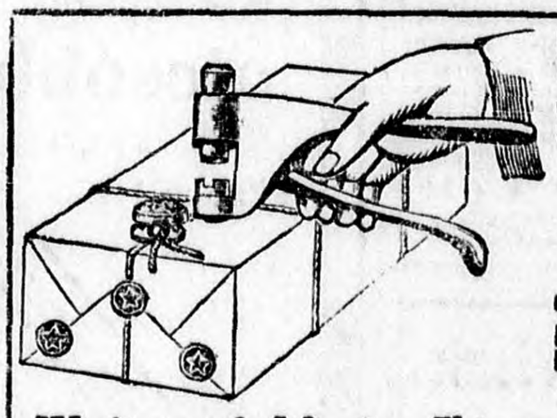

Malmok, gyárosok, kereskedők figyelmébe!

Zsákok, bálák, postacsomagok részére acélemez plombák bármily kivánt dombornyomásu feliratta!

Weitzenfeld és Társa cégnél

Subotica

Modern autógarázs
Speciális javitómühely
Általános gépjavitómühely
Continental-gumi gyári lerakata

Külön osztály gumi vulkanizálására

KOSTA BÜRGER Vel. Bečkerek

Pupinova (Árpád) ul. 15. 6691 **Telefon 156**

Vukovics Gerő uri divatáruháza

Pullowerek, fehérnemük, divatnyakkendők és sálak a legfinomabb és legizlésesebb kivitelben. P. & C. Habig-kalapok és L. B. O. női- és férfiharisnyák egyedüli lerakata

Jégszekrények 1095

mészárosok, hentesek, vendéglősök és magánháztartások részére

40% jégmegtakaritás

BRAĆA GOLDNER
SUBOTICA
TELEFON: 134.

Szalámi Gassean .. Din. 85
Ementhali sajt .... „ 65
csak nagyban
Sugár Manónál
Subotica — Telefon 47
10481

K. Kudlik, Subotica

Angol acél tamburahúrok „Tigris" védjeggyel valódi.
Eladás nagyban és kicsinyben 10692

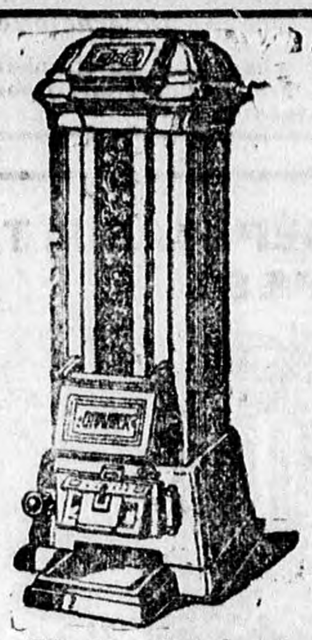

10463
Jó és olcsó az
Oranier-kályha
Kapható:
Oehler és Blattmann-cégnél
Tulajdonos: A. Meier
Novisad, Sremska ulica

Zongorák Pianinók a világ legjobb márkái. Hosszu lejáratu részletfizetésre a legnagyobb raktár az országban
KAIN
hangszerkészitő Subotica, Városháza épület.

Gyenge férfiaknak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cim
„Patent 608"
Cluj (Kolozsvár) 1622
1. sz. postafiókbérlet.

SIRKÖVEKET, temetői utánvéseket, valamint a kőfaragó szakmába vágó mindenemű munkákat legolcsóbban vállalja
Pauk Gáspár
kőfaragó, Subotica
Somborski put és Gabonapiac sarok 7617

„VULKAN" GARAGE – SOMBOR
Tulajdonosok: Zwirschitz Károly és Roder Dezső :: Torinoi Fiat-automobil főképviselete

Megérkeztek a legujabb typusu **csukott** és **nyitott autók.**
Uj árak és előnyös fizetési feltételek!
Összes **Fiat**-autókhoz állandó **nagy alkatrész raktár, kedvező árakkal.** — Továbbá **FORD- és FORDSON-részek is kaphatók nagy engedménnyel.** Viszonteladók **jutalékban** részesülnek.
Nagy amerikai **dugo Dupont fényező, kárpitos, kovács, autóbuszépitő- és javitó-műhelyek. — MICHELIN-gummi egyedárusitó helye.**

„Standard" olaj- és benzin-lerakat.

Összes **autó felszerelési cikkek** és **autóbuszkarosszéria-anyag** nagy raktár.

Kérjen árajánlatot!
10816

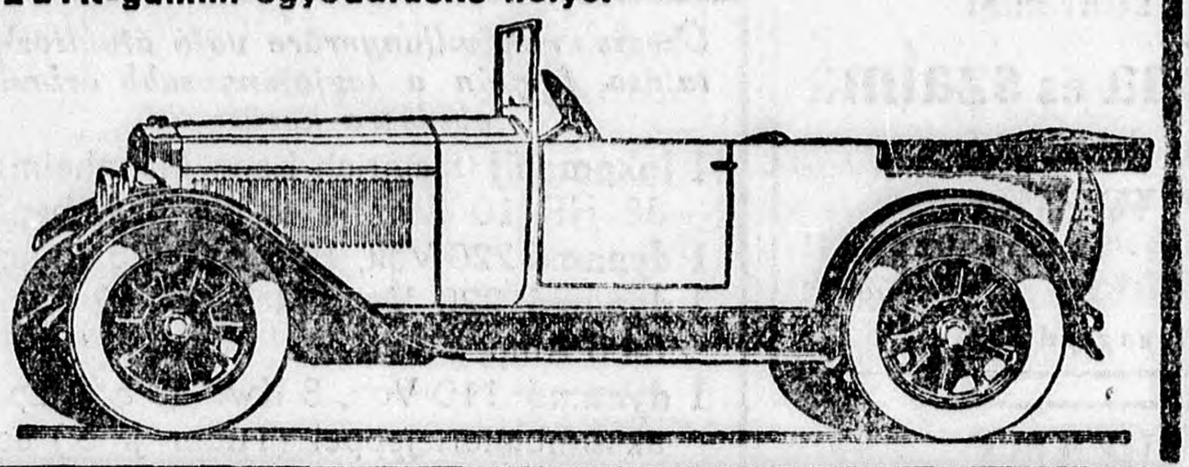

HOVÁ SZALAD A NÉP?
Gyerekek, asszonyok, férfiak, részt akarnak venni a
MILKA SUCHARD CSOKOLÁDÉ
uj versenypályázatán. Számtalan értékes nyeremény. A SUCHARD CSOKOLÁDÉT MEGIZLELNI is már valóságos élvezet. Nyereménybárca minden 1 és 2 dináros csomagban
9759

A MINERVA-NAPTÁRAK MEGJELENTEK!
Vajdasági Magyar Naptár
Jézus Szent Szive Naptár
Gazdák Naptára
Petőfi Naptár
Kis Naptár
Minden más naptárnál **olcsóbb!** Sok szép képpel!
Minden más naptárnál **szebb!!** Erős, vaskos kötés!
Minden naptárban más más szöveg és minden naptárhoz
ingyen regény-melléklet
Rendeléseket a beérkezés napján leszállitjuk!
Kérjen ajánlatot!
MINERVA-NYOMDA R. T. SUBOTICA

Agilis képviselőket keres minden városba konkurrenciamentes cikk eladására. Szükségestőke 4000 dinár. Ajánlatok a következő cimre küldendők:
JUGOADA, CELJE (Slovenija)
108.9

Szőlőojtványok
amerikai aranyra oltott, elismert legjobb minőségben dus gyökérzettel, gyökeres és sima vadveszők minden fajban, valamint nemesitett 2-3 éves gyümölcs- és rózsafák megrendelhetők.
Sévár László 10342
miniaszőlő és szőlőoltvány telepéről
Petrovaradin (Vajur). Postafiók 17
Lerakat Banačeva ulica
Árjegyzék kivánatra ingyen!

PAPPNÉ
kozmetika és manikürszalon, Paja Kujundžićeva (Wesselényi ut) 3
Törvényileg védett valódi Pompadour lenőcs mely egyedüli biztos ártalmatlan szer a szeplők, májfoltok és attaások ellen. Árus tás és postai szétküldése utánvétel
303

Jól bevezetett
utazó
bőr- és papszőszakmából azonnali belépésre kerestetik 10645
„Fruškagorac"
pezsgőgyár K. D., Novisad

Tüzelésre alkalmas, elsőrangu
tölgy-hulladékfát
vagontételekben, apritott állapotban, bármely állomásra, legolcsóbb áron szállit
JANY ALBERT
SOMBOR

Arachid
(kikerikI)
és valódi olasz maróni kapható nagyban is
Nojcsek Géza
cégnél 1014
SUBOTICA

Billiárd-golyók
dákók, mandiner gumik, sakkok és dominók, továbbá szivarszipkák, pipák és pipszárak, a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig. Eladás nagyban és kicsinyben.
Özv. Gerber Jakabné
specialis szaküzlete és műhelye. Subotica, Sudarevičeva ulica 32. (saját ház)

Orajavitások
órák
a legjobb órajavitó műhelyben kaphatók:
Thau Hermann-nál
Subotica (Gombkötő) ul. 4

Villás reggeli 1 pohár sörre 6 dinár
a **Spitzer**-féle étterem- és sörcsarnokban. **Pašićeva ul. 11.**
7581

ALMA
stájer, kanada, aranyranett, bőr, ananász és viaszalma nagyban és kicsinyben kapható.
IVAN OBRIZEK OSIJEK!
Gundulićeva 72 10320

Angol úri szabóság
Elegáns, jó öltöny és kabát, csakis elsőrendü anyagból és kiváló szak-munkaerő által készül. — Minthogy mindez a legteljesebb mértékben rendelkezésemre áll, abban a helyzetben vagyok, hogy minden igénynek és izlésnek megfelelő öltöny vagy kabát elkészitésére vállalkozhatom. — A szabóságomban készülő öltönyök és kabátok kivitele elsőrendü, áraim szolidak, állandó nagy raktárt tartok a legjobbrendü angol szövetekből. Saját érdeke a nagyérdemü közönségnek, ha jó munkát akar szolid áron, hogy raktáramat megtekintse
Šandor Pressburger, Subotica
10655